Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SYDSLESVIGS STEDNAVNE

VED

ANDERS BJERRUM, KRISTIAN HALD
OG PETER JØRGENSEN

IV2

VIS HERRED 1

VED

ANDERS BJERRUM

AKADEMISK FORLAG
KØBENHAVN 1983

De vigtigste kilde- og litteraturforkortelser

Jævnfør kildefortegnelserne under de enkelte sogne.

Aarb. = Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie.
Aasen = Ivar Aasen, Norsk Ordbog. 2. udg.
ActaPont = Acta pontificum Danica.
AFuhr Beschr 1750 = A. Fuhr, Geographische Kurze Beschreibung des Herzogthums Schleswig. 1750. Univ. Bibl. Kiel, SH 16E.
ANF = Arkiv för nordisk filologi.
AnglJahrb = Jahrbuch des Angler Heimatvereins.
AnnDan = Annales danici medii ævi, ed. Ellen Jørgensen.
APhS = Acta Philologica Scandinavica.
ARSchwabst = Svavsted Amtsregnskaber, SA.
ARTondern: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
Blöndal = Sigfúss Blöndal, Islandsk-Dansk Ordbog.
BrN GG = Johs. Brøndum-Nielsen, Gammeldansk Grammatik.
BullDan = Bullarium Danicum. Pavelige Aktstykker vedrørende Danmark. Udg. af Alfr. Krarup. 1932.
CatVet: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
ContractB: Se Kontraktb.
Danckw = Caspar Danckwerth, Newe Landesbeschreibung der zwey Hertzogthümer Schleswich vnd Holstein. 1652.
DanmKortl = N. E. Nørlund, Danmarks Kortlægning.
DAtl = Erich Pontoppidan, Den danske Atlas. 1763–81.
DesignFrisMin Zeitschr: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
DF = Danske Folkemaal.
DgP = Gunnar Knudsen, Marius Kristensen og Rikard Hornby, Danmarks gamle Personnavne.
DiplDan = Diplomatarium Danicum.
DiplFl = H. Sejdelin, Diplomatarium Flensborgense.
DomcapEb: Se DomkapJb.
DomcapReg: Se DomkapReg.
DomkapJb 1638 = Thumkapittels Erd Buch. 1638. SA Abt 400[1] nr. 54.
DomkapReg = Domkapitlets Regnskaber. SA A XXIV.
DS = Danmarks Stednavne.
DSt = Danske Studier.
Dörfer[1–3] = Joh. Friedr. Aug. Dörfer, Topographie von Schleswig. 1.–3. Udg. 1805–29.
Eb = Erdbuch o: Jordebog.
Ejerslev = Lærer M. P. Ejerslevs Optegnelser (c. 1927–31).
Ekwall DEPN = Eilert Ekwall, The concise Oxford dictionary of English place-names.
EPNS = English place-name society.
Feilb. = H. F. Feilberg, Bidrag til en Ordbog over jyske Almuesmål.
Fritzner = J. Fritzner, Ordbog over det gamle norske Sprog.
FrowkennSchatt 1548 = Frowkwnn Schatt so Breida Rantzow .. hefft laten entfangen. SA A XVII nr. 147.
GeldReg 1621 = Geltthebungs Register des .. Ambtts Flenßburgk. SA XII 3 nr. 7.
GldaKr = M. Lorenzen, Gammeldanske Krøniker.
Gst = danske Generalstabskort.
Gude = J. C. Gude, Bericht von der Halbinsul Sundewitt und dem Glücksburgschen Erblande. 1778.
Hagerup[2] = E. Hagerup, Om det danske Sprog i Angel. 2. udg. 1867.
Heimreich 1666: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
Hellq. SEO[2] = E. Hellquist, Svensk etymologisk ordbok. 2. udg.
Hellq.Sjön. = E. Hellquist, Studier öfver de svenska sjönamnen.
JahrbLandesk = Jahrbücher für die Landeskunde der Herzogthümer.
JensenAng = H. N. A. Jensen, Angeln. Zunächst für die Angler historisch beschrieben. 1844.
JensenWb: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
Kalkar = O. Kalkar, Ordbog til det lædre danske Sprog.
Kappel SH 24H = Blandingshaandskrift af Kappel. Univ. Bibl. Kiel, SH 24H.
Kat (el. Kat Coup) = preussisk Kataster (Stückvermessungshandriss).
Kok = J. Kok, Det danske Folkesprog i Sønderjylland.
Kontraktb = „Kauff- und Theylungs Contracten" 1680 ff. Amtsgericht Flensborg.
KornReg 1621 = Korn: vndt Hür Register deß Ambts Flensburg. SA C XII 3 nr. 8.
LA = Königl. Preuß. Landesaufnahme. 1879 ff.
Landreg = Landregister i RA.
LDipl = Langebeks Diplomatarium, RA.
LibCens = Slesvigbispens jordebog 1462.
LibQuotlib = „Liber Quotlibeticus", Slesvigbispens Ark., RA (nu afleveret til SA).
Lind Bin. = E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn från medeltiden.
Lind Dopn. = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn från medeltiden.
Lundgren-Brate = M. F. Lundgren og E. Brate, Personnamn från medeltiden.
MarienKR[1]: Se under Flensborg.
Mejer = Mejers Kort i Danckw.
Mensing = O. Mensing, Schleswig-Holsteinisches Wörterbuch.
MM = Maal og Minne.
NE = O. Rygh, Norske Elvenavne.
NG = Norske Gaardnavne, udg. af O. Rygh m. fl.
NI = G. Indrebø, Norske Innsjønamn.
NikolaiKR: Se under Flensborg.
NissenWb: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
NoB = Namn och Bygd.
Nord. Kult. = Nordisk Kultur.
ODS = Ordbog over det danske Sprog.
OGB = Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län.
Oldekop = H. Oldekop, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1906.
OUÅ = Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift.

VIS HERRED

BEBYGGELSESNAVNE

Vis Herred. VJb 1231 (c. 1300) *Vvizhæreth*; RegCap 1352 (1661–70 SRD VI 579, 580, 585) *Wisherrit*, *Wysherrit*; udat. Erik af Pommern konge 1396–1439 Da. Mag. 5. r. II 96 *Wixhæret*; udat. 1401–50 (samt. afskr. el. koncept DiplFl I 380) *Wijkesherede*; 24/3 1411 DiplFl I 181, 27/3 1411 DiplFl I 194 *Wikesherde*; 6/1 1423 (Voss DiplFl I 238) *in Wyxherden*, *in Wuxherde*; 27/8 1433 (15. årh. Zeitschr. III 101) *wiisherde*; dag? 1439 (Svavstedb. Westphalen IV 3181) *Wysharde*; RegCap 1445–50 (ca. 1700 Ulr. Petersen Quellens VI 85, 99) *Wysherde*, *Wysherd*; 10/3 1448 (kopi DiplFl I 541) *in Wijsherde*; RegFlensb 1452 *wisherde*; RegFlensb 1457 *Wysherde*; LibCens 1462 *Wysherde*, *Wysherd*; RegFlensb c. 1470 *Jn wisherde*; RegFlensb 1472 *Wysherde*; RegFlensb 1479 *Jn wyßherde*; RegFlensb 1483 *Wisherde*; RegFlensb 1499 *Wyßherde*; CatVet Zeitschr 24, 80 *Wißherd*; Zinsb 1509–15 *Wyßherde*; 14/4 1510 (Løgumb 1578 SRD VIII 137) *Wijsherde*; 21/7 1514 (gl. afskr. DiplFl II 97) *tho Wyszherrit*, *binnen Wieszherrit*; 1538 (Slewert 94) *Hwiß herret*; 18/3 1540 DiplFl II 295 *Wyszharde*, *bynnen Wyszhardes iiij dingstocken*; RegFlensb 1587 *Jn Wyxßherde*, *Wixßherde*; KornReg 1621 *Wieß Harde*, *Wießharde*, *Wies Harde*, *Wiesharde*; GeldReg 1621 *Wießherde*, *Wiesherde*; Mejer 1648, Mejer 1649 *Wies Herde*; Mejer 1650 *Wies-Herde*; Mejer 1651 *Wies Herde*; Mejer Altnordfr *Weyst Herde*; Danckw 104a *Wyhesharde . . . hat den Namen von dem Dorffe Wyhe oder Grossen-Wyhe*; DAtl VII 391 *Wies-Herred*; VSK 1805, Gst 1858 *Vis Herred*; Kok II 444 *Visherred*; Trap *Vis Herred*; Opt 1935 da. ['vi·s ˌhærə]. — DS VI 350 tolker med Danckw og Kok navnet af landsbynavnet (Store-Vi), ligeså Laur, Die Ortsnamen in Schlesw. u. Holst. p. 369. Herimod kan indvendes dels at herredets gamle tingsted næppe har ligget i Store-Vi, men i Hanved, hvis kirke er den gamle herredskirke, dels at VJbs form *Vviz-* tyder på at navnet har ud- eller indlydende -t eller -th, men ikke gh som St.-Vi. Snarere må forleddet tolkes som et ord identisk med eller beslægtet med oldn. víðir, m. „vidjebusk", fællesgerm. wīþia-, jfr. hty. Weide, f..

NATURNAVNE

Elbæk. Reg 1634–35 *Elbecke*; Mejer 1648 *Elbek*; Kok II 119 *Elbæk*.

Flensburgerweg. 1590 (1726 SA A XVII nr. 949) *bis an . . . sogenandte Flensburger Weg, deßen die Reisende welche aus Friesland kommen, und sich nach Flensburg zu Begeben, vorhabens sind, sich bedienen.* — Sandsynligvis identisk med Frisveje i Hanved, Hanved s. ndfr.

Heideharden. Dok 1763 SA C XII 1 nr. 178 *die beyden Heyde Harden als Uggel und Wies-Harden besagten Amts.*

Hærvej. GeldReg 1621 *Westenn deme Herwege*; Danckw 104b *von der Herstraße.* — Se DS VI 167; om forleddet se DS V 233f.

Mejen Å. Mejer 1648 *Meine fl.*; Mejer 1649 *Meynfl:*; Mejer 1650 *Meyn aw*; Verz 1819 *Meyn-Strohm*; Schröder I 318, II 138, 292 *an der Meyneraue*, *die Meinaue*; Gst 1858 *Meden Aa*; Kat *Meyner Mühlenstrom.* — Landsbynavnet Mejen, se under bebyggelsesnavne i Valsbøl s. Identisk med Mejen Strøm i Mejen, Valsbøl s., Mejenstrøm i Timmersig, Hanved s., Mejener Strøm i Valsbøl, Valsbøl s., Mejnerstrøm i Skavlund, Nr.-Haksted s., Meiner Mühlenstrom i Gottrupelle, Hanved s., Møllestrøm i Timmersig, Hanved s., Mejen, Valsbøl s. og Valsbøl, Valsbøl s., samt Strøm i Mejen, Valsbøl s., s.d.

Oksevej. 1662 SA C XII 1 nr. 371 *Ochsenwegk.* — Se DS VI 167f.

Regnbæk. Mejer 1648 *Regenbeck*; Kok II 317 *Regnbek*, *Å i Hanved S. . . . Formod. = Fællesn. Regnbæk* ɔ: *en af stærke Regnskyld opstået Bæk.*

Valsbæk. Mejer 1648 *Walsbeck*; Schröder II 292 *die Welsbek*, *die Walsbek.* — Identisk med Valsbæk og Wallsbüller Strom i Valsbøl, Valsbøl s., s.d.

Vibæk. Mejer 1648, Mejer 1649 *Wyhebeck*; Mejer 1650, Danckw 104a *Wyhbeck*; Schröder II 293 *die Wiehebek*; Gst 1858 *Vi Bæk.* — „mehrere kleinere Auen, von denen die grösste die Wiehebek heißt, vereinigen sich südöstlich von dem Hofe Lindewitt und werden dann die Lindaue genannt" (Schröder).

HANVED SOGN

Kilder

Acte 1783 — Acte betreffend die, in Folge der unterm 17 Iunii 1783 von der Königl: Höchstpreisl: Rente Cammer ergangenen Ordre geschehenen Ansetzung der jährl: Abgaben der in der Wies Harde Amts Flensburg vorhandenen Colonisten. SA C XII 1 nr. 323.

B 1798 — Bonitirungs-Instrument von den sämtlichen Ländereien zu dem Dorfe Hüllerup des Amtes Gottorff in dem Kirchspiel Hanndewitt belegen 1798. Copi 1839 ved C. Hansen, Klixbüll (landmåler) i et bd. betitlet Hüllerupper Erdbücher, hos kommuneforst. Sørensen, Hüllerup.

B 1806 — Bonitirungs-Instrument über die sämtlichen Ländereyen zu dem Dorfe Haurup, errichtet im Jahr 1806. Kopi 1808(?), se U 1806. I et bd. med titlen „Haurupper Erd-Buch" hos kommuneforst. i Haurup.

Concession 1741 — Königliche Allergnädigste Concession zur Feste für Die Bezitzern der Herrschafftlichen Feste-Bohlen zu Niehuus in Wiesharde Amts Flensburg, auf ein gewißes Stück Land vor dem Clues-Rieser-Holtz-Grunde. 1741. SA C XII 1 nr. 117.

Dingprot — Dinggerichts-Protokoll der Wiesharde 1728–1749. SA C XII 1 nr. 77.

Dok 1567 — Mageskifte mellem bønderne i Gottrupelle, hvorved tofterne, agerjorden og engene fordeles på en anden måde mellem bønderne end hidtil. Afskr. 17. årh. SA C XII 1 nr. 191.

Dok 1742 — Dok ang. salg af huset Godmorgen. SA C XII 1 nr. 92.

Dok 1758 — Dok ang. salg af kroen Ondaften. SA C XII 1 nr. 92.

Dok 1776 — Kopi. Hos kommuneforst. i Harrislee.

Dok 1786 — Udskiftningssag. SA C XIII 1 nr. 141.

Dok 1798 — Copi 1839 af C. Hansen, Klixbüll, i: Hüllerupper Erdbücher. Hos kommuneforst. i Hüllerup.

Dok 1799 — Copi 1839 af C. Hansen, Klixbüll, i: Hüllerupper Erdbücher. Hos kommuneforst. i Hüllerup.

Dok 1799 — Overenskomster om markveje o. l. Afskr. i sa. bd. som Eb 1765. Hos kommuneforst. i Harrislee.

Dok 1806 — Vermeßungs-Instrument von den sämtlichen Ländereyen zu der halben Bohlstelle des Peter Knutzen in Handewitt des Amts Flensburg 1806. Afskrift. SA C XII 5 nr. 31.

Dok 1808 — Afskrift 1808(?) i et bd. med titlen „Haurupper Erd-Buch" hos kommuneforst. i Haurup.

Dok 1810 — Vermeßungs-Instrument von den sämtlichen Ländereien zu der halben Bohlsstelle des Peter Knutzen in Handewitt des Amtes Flensburg. 1810. SA C XII 5 nr. 31.

Dok 1816 — Copi 1839 af C. Hansen, Klixbüll, i: Hüllerupper Erdbücher. Hos kommuneforst. i Hüllerup.

Dok 1817 — Overenskomster om markveje o. l. Indførsel i sa. bd. som Eb 1765. Hos kommuneforst. i Harrislee.

Dok 1822 — Kopi. SA C XII 5 nr. 31.

Dok 1839 — Vermessungs-Instrument von den sämmtlichen Ländereien des Iess Hartwigsen halbe Bohlsmann und Ausbauer zu *Hanndewitt* so wie selbige Ländereien in zwey gleiche viertel Bohlen auseinander gesetzt und vermessen ist. 1839. SA C XII 5 nr. 31.

Dok 1839 — Orig. indklæbet i „*Hüllerupper* Erdbücher". Hos kommuneforst. i Hüllerup.

Dok[1] 1842 — Auseinandersetzungsinstrument über die von dem Viertelhufner Lorenz Lorenzen Schmidt in Handewitt beabsichtigte Landveräußerung der Landstücke Forrewandstedt und Borrekop. Orig. SA C XII 5 nr. 31.

Dok[2] 1842 — Auseinandersetzungsinstrument wegen der 3/4 Bondenhufe des Iess Nissen, jetzt Peter Hinrich Nissen in Handewitt ... daselbst abgelegten und jetzt wiederum von demselben zu veräußernden Landstücke, Kockhav, und Suixesig. Kopi. SA C XII 5 nr. 31.

Dok 1845 — Vermessungs-Jnstrument über die Ländereien zu der, dem Herrn Lorenzen auf Wassersleben gehörigen 5/4 Hufe in Niehuus, gelegen in der Wies-Harde des Amts Flensburg. Afskrift. SA C XII 5 nr. 31.

Eb 1659 — Se under Vi s.

Eb 1765 — Titlen lyder: Soli Deo gloria. Feld-Buch Das ist Nöthige und Nützlichge ein richtung Das Maas übers Gantze Feld Wie breit eines jedens acker und Alle Stücke landes Nach jedems antheil Sey, Wie Auch Alle Zaunen und Gehäge auch Häcken, wie lang, und wie jedes Stück zu finden wärs angehöret. alles richtig eingeschrieben und Solches alles in einem Register hinten an verfaßet zur baldigen aufschlagen. Harreslee Anno 1765. Hos kommuneforst. i Harrislee.

Eb 1784 — Erd-Buch über die zu dem im Amte Flensburg belegene Dorf Timmersick gehörige Wieseländereyen aufgenommen im Jahr anno 1784. To exemplarer, begge gennemset, samt nogle afskrifter af akter. Hos kommuneforst. i Unaften.

Eb 1794 — Erd- und Vermessungs-Buch über die bisher ungetheilte Acker und Wiese-Ländereyen, welche zu dem im Amte Flensburg belegenen Dorfe Harrislee gehören. 1794. Med originale underskrifter. Hos kommuneforst. i Harrislee.

Eb[1] 1794 — Erd-Buch über den bis dato in Gemeinschaft liegenden Ländereyen zu Harrislee der Wiesharde im Amte Flensburg. SA C XII 1 nr. 193.

Eb 1797 Erd-Buch von dem im Amte Flensburg zur Kirchspiel Handewitt und zwar in der Wiesharde belegenen Dorfe Gottruppell mit den dazu gehörigen Toften und Wiesenländereien. 1797. Orig. SA C XII 1 nr. 191.

Eb 1799 Erd-Buch von den Ackerländereyen zu dem im Amte Flensburg und zwar im Kirchspiel Handewitt belegenen Dorf Timmersick 1799. Samt afskrifter af nogle akter. I samme bd som U 1798. Hos kommuneforst. i Unaften.

Eb 1800 Erd-Buch von den Acker Heide u: Weideländereyen zum Dorfe Gottruppell im Amte Flensburg, in der Wiesharde und zwar im Kirchspiele Handewitt belegen. SA C XII 1 nr. 191.

Eb 1802 Erd-Buch von den vertheilten Ländereyen zu dem Kirchdorfe Hanndewitt welches im Amte Flensburg belegen ist. SA C XII 1 nr. 192.

Eb 1802 Erd-Buch von dem Dorfe Weding im Amte Flensburg, welches ist aufgemeßen im Jahre 1801 und vertheilt 1802. SA C XII 1 nr. 196.

Eb¹ 1802 Erd-Buch von den vertheilten Ländereyen zu dem Kirchdorf Handewitt welches im Amte Flensburg belegen ist. 1802. I bd. med titlen: „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt in der Wiesharde Amts Flensburg". Hos kommuneforst. i Handewitt.

Eb 1803 Erd-Buch von den sämtlichen Länderyen zu dem, im Amte Flensburg und zwar im Kirchspiel Hanndewitt belegenen, Dorfe Ellund Aufgemessen und vertheilt 1802 und 1803. SA C XII 1 nr. 189.

Eb 1804 Erd-Buch über die sämmtlichen Möhre der Dorfschaft Harrislee im Amte Flensburg und zwar im Kirchspiel Handewitt in der Wiesharde belegen. Hos kommuneforst. i Harrislev.

Eb 1806 Erd-Buch über das Dorf Haurup im Amte Flensburg welches ist aufgemessen und vertheilt im Jahre 1806. SA C XII 1 nr. 194.

Eb¹ 1806 Erd-Buch über das Dorf Haurup im Amte Flensburg welches ist aufgemeßen und vertheilt im Jahre 1806. I et bd. med titlen „Haurupper Erd-Buch" hos kommuneforst. i Haurup.

Eb 1822 Erdbuch von den bisher uneingekoppelt gelegenen Ländereyen der Dorfschaft Niehuus . . . im Jahre 1822. SA C XII 1 nr. 184.

Eb 1839 Erd-Buch von den sämtlichen Ländereien zu dem Dorfe Hüllerup des Amtes Gottorff gehörig und in dem Kirchspiel Hanndewitt belegen. Aufgemessen und vertheilt in den Jahren 1798–1799 und 1816. Ausgefertigt 1800 und 1816. I et bd fra 1839 indeholdende kopier af B 1798 og en del udskiftningsdokumenter, foretaget af landmåler C. Hansen fra Klixbüll. I en fortale fortæller denne, at byens gl. Eb var forsvundet, og at Hausvogt'en har bedt ham om at udfærdige en ny. Denne Eb er vistnok sammenarbejdet af to ældre, fra 1800 og 1816, udfærdiget på grundlag af originale akter (bl. a. B 1798), men indeholder også enkelte tilføjelser fra tiden 1816–1839, hvorfor det formentligt er rigtigst at kalde den Eb 1839. Den gl. Eb fra 1816 var lavet af C. Hansen, den fra 1800 af en anden landmåler. Hos kommuneforst. i Hüllerup.

J. Madsen Folkeminder fra Hanved sogn ved Flensborg. 1870.

K 1737 Abriß der Feld-Scheide zwischen Walsbüll und Timmersick. Uden årstal, ligger mellem sager vedr. en grænsestrid 1737. SA C XII 1 nr. 57.

K 1779 Abzeichnung u: Grund Riss Der Stadt-Flensburg. Se under Flensborg.

K¹ 1779 Se under Flensborg.

K 1786 Geometrischer Abriß der Königl: Clues Rieser Höltzung 1786. RA. Skovkort. Amt Flensburg.

K 1856 Se under Flensborg.

KI 1766 Kopi fra 18. årh. Pastoratet i Handewitt.

Kirkeregnsk Handewith Kirchenbuch (Regnskabsbog). SA C XII 2 nr. 106.

Plan 1780 Se under Store Vi s.

Reg 1804 Mohr-Register zu den Dorfe Hanndewitt in dem Amte Flensburg belegen Aufgemessen und vertheilt 1804. SA C XII 1 nr. 192.

Reg 1811 Vertheilungs Register von den Möhren des Dorfes Haurup. 1811. 4 eksempl., to med ovenst. titel, de to andre med titlen: Vertheilungs-Register über das Haurupper-Moor im Amte Flensburg. Alle benyttet. SA C XII 1 nr. 194.

Regnsk Landsbyregnskaber indført i samme bind som Eb 1765, fra 1800–1871. Hos kommuneforst. i Harreslev.

Rechn 1766 Wald-Rechnung des Amtes Flensburg Pro Anno 1766. SA C XII 1 nr. 116a.

Riss 1814 Feldrisse. SA 402 A 4 nr. 244.

U 1779 Vermeß und Bonitirungs Instrument über die zu dem im Amte Flensburg belegenen Dorfe Harrislee Gehörige Gemeinschaftl. Weide Ländereyen. Kopi. Hos kommuneforst. i Harrislee.

U 1782 Afskr. o. 1802 i et bd. med titlen „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt in der Wiesharde Amts Flensburg" hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1783 Afskr. o. 1802 i et bd. med titlen „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt in der Wiesharde Amts Flensburg" hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1784 Afskr. o. 1802 i et bd. med titlen „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt in der Wiesharde Amts Flensburg" hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1785 Afskr. o. 1802 i et bd. med titlen „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt in der Wiesharde Amts Flensburg" hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1794 Vermeßungs-Register & Bonitirungs-Jnstrument über die Ländereyen welche Peter Claussen und dessen Käufer Hans Lorenzen in Ahnbyelund gehören. Hos kommuneforst. i Unaften.

U¹ 1794 Vermeßungs Register & Bonitirungs Jnstrument über die Ländereyen welche Peter Claussen und dessen Käufer Hans Lorenzen in Ahnebülund gehören. aufgemessen und vertheilt im Jahre 1794. Afskrift. SA C XII 5 nr. 31.

U 1795 Afskr. o. 1802 i et bd. med titlen „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt in der Wiesharde Amts Flensburg". Hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1797 Bonitirungs Instrument von Gotteroppell. Orig. Der er kun udskr. former, der afviger fra Eb 1797. SA C XII 1 nr. 191.

U 1798 Bonitirungs-Instrument von dem Ackerländereyen des im Amte Flensburg und zwar im Kirchspiel-Handewitt belegenen Dorfes Timmersick. 1798. Hos kommuneforst. i Unaften.

U 1799 Bonitirung-Jnstrument über die bisher gemeinschaftliche Acker, Heide u: Weide Ländereyen zu dem Dorfe Handewitt gehörig im Amte Flensburg und zwar in der Wiesharde belegen. 1799. SA C XII 1 nr. 192. Hanved.

U 1799 Bonitirungs Jnstrument von den Acker Heide und Weide-Ländereyen zu dem Dorffe Gottruppell. 1799. Orig. SA C XII 1 nr. 191. Gottrupelle.

U¹ 1799 Bonitirungs-Instrument über die bisher gemeinschaftliche Acker- Heide- und Weide-Ländereyen zu dem Dorfe Handewitt gehörig . . . 1799. I et bd. „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt . . .". Hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1801 Bonitirungs-Jnstrument über das Dorf Weding Jm Amte Flensburg Kirchspiel Handewitt. 1801. Orig. SA C XII 1 nr. 196.

U 1802 Bonitirungs-Instrument von den sämtlichen Acker-Wiesen und Weideländereien zu dem im Amte Flensburg und zwar im Kirchspiel Hanndewitt belegenen Dorfe Ellund. 1802. Orig. SA C XII 1 nr. 189.

U 1804 Bonitirungs Jnstrument über sämtliche Mohrgründe zu Handewitt im Jahre 1804. Orig. SA C XII 1 nr. 192.

U¹ 1804 Bonitirungs-Jnstrument über sämtliche Mohrgründe zu Handewitt im Jahre 1804. og: Mohr Register zu dem Dorfe Handewitt in dem Amte Flensburg belegen. 1804. I et bd. med titlen: „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt in der Wiesharde Amts Flensburg". Hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1806 Bonitirungs-Instrument über die sämtliche Ländereyen zu dem Dorfe Haurup errichtet im Jahre 1806. SA C XII 1 nr. 194.

U 1811 Vermeßungs und Bonitirungs Instrument der Möhre betreffent zu dem Dorfe Haurup welches in dem Amte Flensburg und zwar des Kirchspiels Hanndewitt belegen. 2 expl., begge benyttet. SA C XII 1 nr. 194.

U 1822 Bonitirungs-Jnstrument über gemeinschaftliche Acker & Weide und Heideländereien der Dorfschaft Niehuus. 1822. Samt afskr. af nogle tilhørende akter fra 1822. I samme hefte som Eb 1822. SA C XII 1 nr. 184.

U 1839 Vermessungs-Instrument über die sämmtlichen Ländereien des Iess Hartwigsen halbe Bohlsmann und Ausbauer zu Hanndewitt so wie selbige in zwei gleiche viertel Bohle auseinandergesetzt und vermessen wurden 1839. I: „Erd-Buch des Kirch Dorfes Handewitt". Hos kommuneforst. i Handewitt.

U 1842 Vermessungs- und Vertheilungs-Register über die volle Bohle des Andreas Jürgensen in Handewitt in der Wies-Harde, Amts Flensburg Aufgemessen in zwei halbe Bohlen vertheilt im Jahre 1842. Kopi. SA C XII 5 nr. 31.

U 1857 Fordeling og Regulering af Veding Byes Tørvemose. Genpart. SA C XII 1 nr. 196a.

Verm 1794 Vermeßungs-Register & Bonitirungs-Jnstrument über die Ländereyen welche Peter Clausen und dessen Käufer Hans Lorentzen in Ahnebylund zugehören. Kopi. SA C XII 1 nr. 188. Anebylund.

Verm 1794 Vormest Bonitir und aus einandersetzungs Instrument über das halbe Bohl, welches Jes Jacobsen aus Ellundt den halben Theil an Michel Friedrichsen verkauft hat. SA C XII 1 nr. 189. Ellund.

Verz 1797 Verzeichniß der in der Wies-Harde belegenen Kirch- und andern dörfern einzelner Höfe und Wohnstellen. 1797. Afskrift. SA C XII 1 nr. 1.

Vide 1702 Afskrift fra sidste halvdel af 18. årh. Hos kommuneforst. i Harrislee.

Vide 1706 SA C XII 1 nr. 357.

Vide 1722 SA C XII 1 nr. 357.

Vide 1725 SA C XII 1 nr. 357.

Vide 1753 Omtr. samt. kopi. SA C XII 4 nr. 91.

Meddelere

Opt 1933 Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddelere:
Havrup: Asmus Hansen, Haurup (de fleste danske udtaleformer) og Asmus Andresen, Haurup, f. smst. 1858 (alle tyske og en del danske udtaleformer).
Hyllerup: Jens Nicolai Andresen, Hyllerup.
Væding: Jens Nicolai Andresen, Hyllerup, f. 1846 i Væding.
Væding: Jens Nicolai Andresen, Hyllerup, f. 1846 i Væding (de fleste danske former) og Carl Andresen, Væding, f. 1887 smst. (de ty. former og et par da.).

Opt 1935 Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddelere:
Ellund: Rentier Christian Peter Hansen, Ellund, f. 1848 i Ellund (kun da. former), og Hans Hansen, Ellund, f. 1867 i Ellund (danske og ty. former).
Gottrupelle: Grdr. Peter Nicolai Petersen, Gottrupelle, f. smst. 1871.
Hanved: Matthias Fries, Langberg, f. 1859 i Hanved (kun da. former), og Peter Jordt, Handewittfeld, f. 1860 i Hanved by (kun da. former), og kommuneforst. Heinrich Stotz, Hanved, f. 1889 smst.
Hanved Skov: Matthias Fries, Langberg, f. 1859 i Hanved.
Harreslev: Hinrich Schmidt, Harreslev, f. i Harreslev 1854, desuden nogle få former efter Jacob Christiansen, Harreslev, f. smst. 1868.

Kobbermølle: Sygekasseformand Johann Petersen, Kupfermühle, f. 1881 i Sønderhav, hertil 1906.
Nyhus: Asmus Thaysen, Nyhus, f. 1882 i Nyhus (en del udtaleformer, som regel uden stedsangivelse).
Ondaften: Matthias Fries og frue, Hanved (fem udtaleformer).
Timmersig: Heinrich Plagemann, Unaften, f. 1880 i Timmersig.

Opt 1936 Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddelere:
Klusris: Hans Jochumsen, Hokkerup, f. i Niehuus 1862, til Jegerup 1897, til Hokkerup 1899.
Kruså: Hans Jochumsen, Hokkerup, f. i Niehuus 1862 (to udtaleformer).
Nyhus: Hans Jochumsen, Hokkerup, f. 1862 i Nyhus, til Jegerup 1897, til Hokkerup 1899.

BEBYGGELSESNAVNE

Altona, hs. Schröder I 356, Gst 1858 *Altona*; Opt 1935 da. [*altonɔ*]. — Ved landevejen, ca 1½ km fra Hanved. Navnet forekommer ofte i Nordslesvig, se registret DS III p. 208, tidligst 1766 om kro nær ved Møgeltønder; navnet synes overalt at hentyde til beliggenheden nær ved en landsby og er en opkaldelse efter den holstenske købstad Altona nær ved Hamborg. Navnets betydning er „alt for nær", men det er tvivlsomt, om etymologien har været navngiverne bekendt.

Anebylund, lb. RegFlensb 1472 *Anebylunt*; 21/7 1514 (gl. afskr. DiplFl II 98) *Anebuelundt*; c. 3/9 1546 (afskr. i Hertug Hans den ældres Registrant 1544–60 fol. 44f. DiplFl II 380) *tho Anebelunth*; RegFlensb 1587 *zu Anebujlundt*; RegFlensb 1593 *AnebujLundt*; 1597 Flensb Schötebock p. 309 *tho Ahnebujlundtt*; RegFlensb 1600–01 *Anebuylundt*; GeldReg 1621 *Anebuelundtt, Ahnebuelundtt*; Mejer 1648 *Anbylundt*; Danckw 106b *Anbylundt Freyhoff*; SchuldprotFlensb 1736 *in AhnebüeLundt*; Dingprot 1741 *zu Ahnebullundt*; DAtl VII 392 *Ambylund*; Dok 1792 SA C XII 1 nr. 188 *in Ahnebülond*; U 1795 *längs der Ahnebyelunder Scheide*; VSK 1805 *Anebyelund*; Schröder I 44, JensenStat p. 907 *Ahnebyelund*; Gst 1858 *Anebylund*; Kok II 66 *Anbylund*; Trap *Anebylund*; LA *Ahnebylund*; Opt 1935 da [*amby'lu·ŋ*], nty. [*å·nəby'lùnd*]. — Rimeligvis efter en forsvunden landsby Aneby. Dette navn er sandsynligvis identisk med Aneby i Sterup s., Nyherred, SS VII 339f., som alm. tolkes af mandsn. glda. Āni; i nærværende navn støder tolkningen imidlertid på den vanskelighed, at vi her skulle vente en da. udtale med langt å svarende til glda. ā (den nederty. udtale skal have langt å, hvad enten glda. a er langt eller kort). Man kan ganske vist tænke sig, at det lange ā er blevet forkortet i tryksvag stilling foran det trykstærke efterled -lund; men en sådan forkortelse må i så fald være sket før å blev rundet til å c. 1250 (Br.-N.GG² I 227ff.), og runding og forkortelse ville være blevet modvirket af det til grund liggende landsbynavn Aneby, dersom dette ikke allerede på dette tidspunkt var forsvundet. Der kunne derfor være grund til at antage, at forleddet er det meget sjældne mandsn. *anni* (DgP). Denne antagelse er imidlertid usandsynlig, fordi forleddet altid skrives med enkelt n, undertiden endog med Ah-. Derfor er det nok det sandsynligste, at forleddet er Āni, og at landsbyen Aneby er forsvundet i tidlig middelalder.

Basballehof, gd. Beschr 1761 *Basballe Hof*; Bericht 1762 *Basballe-Hof*; Acte 1783 *Basballen Hof.* — I kolonien Christiansheide.

Berenshof, gd. Beschr 1761 *Barens Hof*; Bericht 1762 *Bärens-Hof*; Acte 1783 *Beerens Hof.* — I kolonien Christiansheide.

Bernerhof, gd. Beschr 1761 *Berner Hof*; Bericht 1762 *Berner-Hof.* — I kolonien Christiansheide.

Bjerggård, gd. landbrugsskole. Schröder I 359, LA *Berghof*; Ejerslev *Bjerggård-Berghof*; Opt 1935 da. [*bjærəgɔ*], nty. ['*bèɹx,hùf*].

Bukhus. Opt 1935 da. [*æ boghus*]. — Hs i nærheden af Fårhus, Bov s.; her skal vædderne være blevet indespærret, mens fårene læmmede; subst. *buk* i den sønderjy. betydn. „hanfår" (Feilb.).

Carstenshof, gd. Beschr 1761 *Carstens Hof*; Bericht 1762 *Carstens-Hof.* — I kolonien Christiansheide.

Charlottenhof, gd. Beschr 1761 *Charlotten Hof*; Bericht 1762 *Charlotten-Hof*; Acte 1783 *Carlotten Hof.* — På Væding mark.

Chaussehus, hs. Kat *Chausseehaus*; Opt 1936 da. [*æ sga'se·,hu·s*]. — Ved landevejen gennem Klusris; her var en bom, hvor man skulle betale Chaussepenge (Opt 1936).

Christiansdal, koloni. Beschr 1761 *Die 2. Colonie Wird genomen von Weding und Jarplund . . . Sie heißet Christians Tahl und enthält 4 Höfe*; VSKOrig 1779 *Colonien Christians-Dal*; Verz 1783 *Christians-Thal*; VSK 1783, Schmidt p. 259 *Christiansdal.*

Christiansheide, gd. Beschr 1761 *Christians Heide*; Bericht 1762 *Christians-Heyde*; Acte 1783 *Christians Heide*; Schröder I 191 *Christiansheide*; Schmidt p. 259 *Christianshede*; LA *Christiansheide.* — Koloni syd for Hanved.

Christianshof, gd. Beschr 1761 *Christians Hof*; Bericht 1762 *Christians-Hof*; Acte 1783 *Christians Hof.* – På Væding mark.

Dankwertshof, gd. Beschr 1761 *Danckwerts Hof*; Bericht 1762, Acte 1783 *Danckwerts-Hof.* — Gd i kolonien Königshöhe, købt af byen Harreslev 1765, nedbrudt og flyttet til Harreslev. Formodentlig opkaldelse efter den berømte topograf Caspar Danckwert.

Danshof, gd. Beschr 1761 *Dans Hof*; Bericht 1762 *Dans-Hof*; Acte 1783 *Dans Hof.* — Gd i kolonien Königsheide på Ellund mark. Opkaldt efter den da. sagnkonge *Dan.*

Dorotheenhof, gd. Beschr 1761 *Dorothen Hof*; Bericht 1762, Acte 1783 *Dorotheen-Hof*; Schröder I 366 *Dorotheenhof.* — I kolonien Magdalenenheide på Havrup mark.

Duborg, hse. Schröder I 215 *Duburg*; Kok II 112 *Duborg* (*-borre*); Trap *Duborg.* — På stedet hvor slottet Duborg lå.

Ellund, lb. Påtegning fra 15. årh. på 27/3 1401 *Ellundt*; RegFlensb 1472 *Ellunt*; RegFlensb 1483 *Ellund*; RegFlensb 1499 *Ellunt*; Reg c. 1500 *Tho Ellundt*; Marien KR[1] c. 1507 *to ellunt*; Marien KR[1] 1550 *to Ellundt*; RegFlensb 1587 *tho Ellundt*; RegFlensb 1593 *Ellundtt, Ellundt*; RegFlensb 1600–01 *Ellundt*; GeldReg 1621 *Ellundtt*; Mejer 1648 *Ellundt*; Mejer 1650 *Ellund, Ellundt*; Danckw 106b *Ellundt*; Kirkeregnsk 1667 *Ellund, Ellundt*; VSKOrig 1780, DAtl VII 392, VSK 1805, Schröder I 237, JensenStat p. 907, Gst 1858, Trap *Ellund*; JMadsen Folkeminder p. 79 *Ællun̆*; Kok II 120 *Ellund*; Kat *Dorf Ellund*; LA *Ellund*; Opt 1935 da. [ˈ*ælun̩*], nty. [*èlùnd*]. — Kollektivet *elle* „ellekrat".

Ellundbro, hs. Gst 1858 *Ellund Bro*; Opt 1935 da. [*ælun̩ˈbro·*], nty. [*èlùndˈbrʏ̀x*].

Ellundfeld, gde. Verz 1797 *Ellund-Feld*; Verz 1803 *Ellundt-Feld*; LA *Ellundfeld.*

Ellundhof, gde. Kirkeregnsk 1667 *Ellundt-Hoff*; KI 1766 *Ellundshof*; Reg c. 1780 SA C XII 4 nr. 18 *Ellundhof*; Verz 1803 *Ellundthoff*; Schröder I 237, JensenStat p. 907 *Ellundhof.* — Opr. en gård, der hørte til godset Lindeved, St. Vi s., senere er flere gårde opstået ved deling af denne.

Erichshof. Beschr 1761 *Erichs Hof.* — Gd i kolonien Magdalenenheide.

Friedrichshof. Beschr 1761 *Friderichs Hof*; Bericht 1762 *Friderichs-Hof*; Acte 1783 *Friedrichs Hof.* — Gd på Væding mark i kolonien Christiansdal.

Fuglsang, hs. LA *Vogelsang*; Opt 1936 da. [*fɔwlsan̩*]. — Ved Skoven Klusris.

Godaften. Contractb 1735 *bey guten Abend.* — Ved Timmersig ligesom Godmorgen og Goddag ndfr. Navnet er formodentlig sekundært i forhold til Godmorgen ndfr.

Goddag, hs. Dok 1758 SA C XII 4 nr. 92 *eines auf Lorentz Andersens zu Timmersick Amts Flensburg Grunde stehenden kleinen Haußes, guten Tag genannt*; Contractb 1759 *Verbittels-Kathe Gutentag genannt.* — Navnet er rimeligvis sekundært i forhold til Godmorgen ndfr.

Godmorgen, hs. Contractb 1716 *Guten Morgen, Guhten Morgen, Guthenmorgen*; Contractb 1722 *Guten Morgen*; SchuldprotFlensb 1723 *guten Morgen*; Dok 1742 SA C XII 4 nr. 92 *des gekaufften benachbahrten Hauses genannt Guten Morgens*; DAtl VII 392 *Godmorgen*; VSK 1805 *Godmorgen Kroe, Godmorgen*; Schröder II 138, Gst 1858 *Godmorgen*; Kok II 148 *Godmorgen (Gomåren)*; Trap *Godmorgen*; Opt 1936 da. [*goˈˈmɔɹ·n*], nty. [*xu·nˈmɔ̀ɹ·n*]. — Goddag, Godmorgen og Ondaften ligger alle ved Timmersig, og de to første navne er rimeligvis sekundære i forhold til Ondaften, der er tidligst overleveret. Hvis Godmorgen opr. er en kro, kunne dette navn måske være yderligere motiveret ved at hentyde til langvarige drikkelag. En anden foranledning har navnet Godmorgenhusene på Lolland, se DS XI 68.

Gottrupelle, lb. RegFlensb 1457 *Godtorppelle*; RegFlensb 1472 *gottorppelle*; RegFlensb 1483 *Gottorpelle*; 31/10 1493 *Gottorppelle*; 23/12 1496 (17. årh.) *tho Gotterupelle*; RegFlensb 1499 *Gottorppelle*; 1525 Schötebock p. 29 *tho Gottorspell*; 18/3 1540 DiplFl II 295 *Gottorpelle*; 1553 Schötebock p. 122 *Gottorpell*; 16/3 1558 DiplFl II 808 *vann Gottorppelle*; StadbokFlensb 1560 *tho Gottorppel*; K o. 1570 SA C XII 1 nr. 191 *Gotteruppell*; RegFlensb 1587 *tho Gottorpelle*; RegFlensb 1593 *Gotterupelle*; RegFlensb 1600–01 *Gottup Elle, Gottorpelle*; GeldReg 1621 *Gottorffell*; Dok 1637 (17. årh. SA C XII 1 nr. 191) *Gotteruppell*; Mejer 1648 *Gottroppel*; Mejer 1649 *Gottroppell*; Mejer 1650 *Gottroppel, Gottroppell*; Danckw 106b *Gottröppel*; Kirkeregnsk 1667 *Gottrupell*; DAtl VII 392 *Gatruppel*; VSKOrig 1780 *Gottruppel*; VSK 1805 *Gottropell*; Schröder I 318 *Gottrupel*; JensenStat p. 906, Schmidt p. 259 *Gottrupell*; JMadsen Folkeminder p. 79 *Gåttrupæl*; Gst 1858 *Gotrupel*; Kok II 150 *Gottrupel*; Trap *Gotrupel*; Kat *Gottrupell*; LA *Gottrupel*; Opt 1935 da. [*gɔdrubˈˈæl·*], nty. [*gòdrùˈpèl, xòtrùˈpèl*]. — Da der ikke findes nogen historisk forbindelse mellem Gottorp ved Slesvig og nærværende landsby, må det antages, at denne har navn efter en forsvunden landsby Gottrup, hvis navn må være sammensat af mandsnavnet *Goti* (DgP I 384) og *thorp*, se bd. X. Sidste led er kollektivet *elle* „ellekrat".

Gottrupellefeld, gde. LA *Gottrupelfeld.*

Hamborg, hs. Opt 1935 da. [*hambɔrə*]. — Ved siden af Altona og Rusland.

Handesby. CatVet Zeitschr 24, 80 *Handeßbui.* — Måske lig med Hanved.

Hanved, lb. VJb 1231 (ca. 1300) *Hanæwith*; 28/5 1285 *Handwith*; 31/3 1286 (Svaning) *Hanewith*; s. dok. (Hvitfeldt) *Handuig*; 13/7 1299 (SRD VI 360) *Handwith*; 16/2 1328 (Registratur 1598) *das dorff Hannevitt cum silua*; 19/6 1427 (ActaPont II 393) *in Hantwit*; 11/1 1433 (RegChr. I p. 327) *Hantwit*; LibCens 1462 *Handewid, Hantwid*; RegFlensb 1472 *Hantwyt*; RegFlensb 1483 *Handtwyth*; 14/5 1496 *Hantwiidt*; 23/12 1496 (17. årh.) *im karspel tho Handewit*; RegFlensb 1499 *Hantzwith*; Zinsb 1509–15 *Handwyt*; 21/7 1514 (gl. afskr. DiplFl II 97) *Handewitt*; Flensb Nikolai KR[2] 1520 *Handewedth*; 4/2 1523 (1526 DiplFl II 161, 164) *Handewit*; 1538 Slewert 137 *To Handewith*; 9/7 1556 DiplFl II 661 *vp Handtwitt veltmarcke*; HolsatDescr o. 1580 *Hanwit*; RegFlensb 1592 *zu Handewit*; RegFlensb 1600–01 *Handewidt*; GeldReg 1621 *Handewitt, Hanndewitt*; Mejer 1648, Mejer 1649 *Hanwith*; Mejer 1650 *Hanwidt, Hanwith*; Mejer 1651 *Hanwidt*; Mejer Altnordfr *Handewidt*; Danckw 106b *Handewitt, Handewitt-Kirche*; Kirkeregnsk 1667 *Handewitt*; DAtl VII 392 *Handewit*; VSKOrig 1779 *Handewitt*; VSKOrig 1780 *Handewith*; VSK 1805 *Hannevit K. og B.*; Schröder I 356 *Handewitt*; JensenStat p. 893 *Handewith*; Gst 1858, Kok II 164, Trap *Hanved*; Hagerup[2] *Hanvej*; LA *Handewitt*; Opt 1935 da. [ˈ*hanvæj*], nty. [*hanəvìt*]. — Navnet må i henhold til skrivemåden i VJb og i 1286 tolkes af fuglenavnet glda. *hani* m. „hane". I stillingen foran w er n tidligt palataliseret til en *ŋ*-lyd, i kilderne gengivet ved nd og nt. En tilsvarende palatalisering foran labial konsonant har vi adskillige eksempler på i jy. dialekter, bl. a. som fremhævet af Kr. Hald (Vore Stedn.[2] p. 93) i ordene hanebånd og tranebær, samt i det vestjyske stednavn Ulfborg. Et eksempel foran w har vi måske i det nordslesvigske sognenavn Spandet, der først er overleveret i det 14. årh. og da skrives afvekslende Spandwith og Spanwith, se DS V 95 med DS III 173; et andet eksempel er Stendet, navn på en forsv. landsby i Åstrup s. i Haderslev herred, 2/7 1436 Stenwith, påskrift

på dette dok. Stendwid, Stendwit, af subst. sten, se DS IV 182f. Om efterleddet with „skov" se bd. X.

Hanvedbusk, skovfogedbolig. Schröder I 357 *Handewittbusch* (*Handewittholz*); LA *Handewittbusch*; Opt 1935 da. [*haŋvæj'bosg*], nty. [*hanəvɪd'bùs̆*].

Hanvedgård, gd. VSK 1783 *Handevitgd og Kroe*; VSK 1805 *Hannevitgd.*

Hanvedhus, gde og hs. Opt 1935 da. [*haŋvæj'hu·s*]. — Også kaldt Kolonisthus og Kolonien.

Hanvedmark, gde og hse. 1783 SA C XII 1 nr. 161 *des Colonisten . . . auf Handewitter-Feld*; Verz 1803 *Handewitt-Feld*; LA *Handewittfeld*; Opt 1935 da. ['ˈhaŋvæj 'maɹg].

Hanvedskov, hse. Danckw 104a *Hannewitholtze*; Contractb 1689 *bey Handewitt Holtz wohnend*; Contractb 1753 *in Handewithholtz*; Verzeichnis 1798 SA C XII 3 nr. 112 *Handewittholz 1ter Krug, vom Handewitter Holzkruge*; Opt 1935 da. ['ˈhaŋvæj 'sgɔw].

Harresdal Kro. VSKOrig 1780 *Harresdal Kroe.* — Naturnavnet *Harresdal.*

Harreslev, lb. RegCap 1352 (1661–70 SRD VI 577, 579) *in campo Haringslof, Harislof*; 1377–1518 (DiplFl I 87) *Haresleef*; 1445 (DiplFl I 480) *to Haresleff*; RegCap c. 1445–50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Harysleff, Harrysleff, Harrithsleue, Harrisleve*; udat. 1450–1500 (NyropGLS I 16) *to Hargesleue*; RegFlensb 1472 *Harrissleve*; RegFlensb 1483 *Herrisleue*; 31/10 1493 *to Herges . . .*; 5/2 1490–1555 (DiplFl I 678) *to Harisle*; RegFlensb 1499 *Hariszleue*; Flensb Marien KR[1] c. 1507 *to harrieslou*; Flensb Nicolai KR[2] beg. af 16. årh. *Harresleue*; 1510 (DiplFl I 92) *tho Harresleue*; 21/7 1514 (gl. afskr. DiplFl II 97) *Harriszleue*; Flensb Almisse 1516 *Harresleue*; Flensb Nicolai KR[3] 1521 *Harreßleue*; 1528 Schötebock p. 38 *tho Harresleue*; 7/8 1536 Urk. Ruhkloster nr. 14 *to Harressleff*; 18/3 1540 DiplFl II 295 *tho Harryszleuen, tho Harriszleue*; Regnskab 1541 DiplFl II 321, 325 *Tho Harrisleue, tho Herrisle*; 1555 Stadtarch. Flensb Urk. nr. 5 *tho Harrißle*; ButterReg 1560 *Harreßleue*; Flensb Marien KR[3] 1566 *tho Harsle, tho Harresle*; Flensb Marien KR[3] 1570 *tho Herdesleue, Hardesleve*; Flensb Marien KR[3] 1571 *Harsleue*; Flensb Marien KR[3] 1573 *Harrisleue*; DomcapReg 1586–87 *tho Harrisleve*; Flensb Marien KR[2] 1587 *Harresleff*; RegFlensb 1587 *tho Harreßschleve, tho Harreschleue*; Flensb Veste Boeck 1589 *tho Harßlo*; RegFlensb 1600–01 *Harrißchleue, Harrischleff*; GeldReg 1621 *Harrischleue, Harrischleff*; Flensb. Memorial 1627 *tho Harresle*; Mejer 1648 *Harresle*; Mejer 1650 *Harresle, Harreschle*; Danckw 104 *Harreslee*; Kirkeregnsk 1667 *Harrischlee*; DAtl VII 392 *Harreslev*; VSK 1783 *Harreslee*; Schröder I 359 *Harrislev*; Gst 1858 *Harreslev*; Kok II 166 *Harreslev* (*Harresle*); Trap *Harreslev*; Kat *Dorf Harrislee*; LA *Harrislee*; Opt 1935 da. ['ˈharəsl̥ə], nty. [*ha·sl̥ə*]. — Formen Haringslof i RegCap 1352, der kun kendes i Ulr. Petersens afskr. fra 1661–70, er i Quellens VI 85 gengivet som Harysleff. Den dårlige overlevering tillader ikke nogen sikker tolkning. Udtalen med ['ˈharəs-] tyder på, at anden stavelse må have endt på en konsonant, da vokalen ellers ville være bortfaldet ved den jyske apokope. Navnet kan derfor være identisk med Harritslev i Skovby s. og h. i Odense amt, DS XIV 182f., som ifl. Kousgård Sørensens tiltalende forslag er sammensat med mandsn. glda. Hãræk (DgP I under Harek), oldn. Hárekr; k kan være bortfaldet i trekonsonantgruppen -ksl-. Ganske vist kunne formen Harrithsleue i RegCap c. 1445–50 tale for, at den forsvundne konsonant snarere har været -th-, og at forleddet kunne være et mandsnavn på -rãthær eller -rithær (det sidste antages i Bent Søndergaard, Indled. Stud. p. 73), men dels er mandsnavne som Hã-rãthær og Hã-rithær ellers ukendte, dels er skriveformen Harrithsleue meget usikker. Sognenavnene Harritslev i Vendsyssel og Harridslev i Støvring h. er muligvis af samme oprindelse. Om *lev* se bd. X.

Harreslevmark, gde. Verz 1797, Verz 1803 *Harrislee-Feld*; LA *Harrisleefeld*; Opt 1935 da. [*harəsl̥ə'maɹg*], nty. [*ha·sl̥ə'fèld*].

Harrislee Holzknecken, to gde. Verz 1797 *Harrislee Holzknecken.* — Navnet kendes kun fra denne kilde. Det er rimeligvis sammensat af marknavnet Harreslev Holt og subst. mnty. *knick*, m. i betydningen „levende hegn" (Sch.-Lüb.).

Havrup, lb. RegFlensb 1472 *Hauerdorppe*; RegFlensb 1479 *to hauerdorppe*; RegFlensb 1483 *Hauerdorppe, Hauwrup*; RegFlensb 1499 *Houruppe*; RegFlensb 1593 *Houwerup, Houworup*; RegFlensb 1600–01 *Howrup, Horup, Howerup*; RegFlensb 1604–05 *Houwerup*; KornReg *Houwerup, Höewerup*; Mejer 1648, Danckw 106b *Haurup*; Kirkeregnsk 1667 *Hauerupp, Hawerup*; Eb 1734, DAtl VII 392 *Haurup*; VSK 1805 *Hauerup*; Schröder I 366 *Haurup*; Gst 1858, Kok II 169, Trap *Havrup*; LA *Haurup*; Opt 1935 da. ['ˈhaw·rub, 'ˈhɔw·rub], nty. [*haʊ̯rùb*]. — Forleddet er plantenavnet glda. *hafri* „havre", måske anvendt som tilnavn (se DgP II 391f.); jfr. landsbynavnet Rovstrup ved Haderslev (DS IV 197). Wolfgang Laurs tolkning (Hist. Ortsnamenlex. p. 112) af subst. glda. haghi kan ikke være rigtig, fordi forleddet i de ældste kilder ender på -er. Om efterleddet *torp* se bd. X.

Havrupmark, gde. Verz 1797 *Haurop-Feld*; Verz 1803 *Haurup-Feld*; LA *Haurupfeld*; Opt 1935 da. ['haw·rup 'maʀg].

Heinshof, gd. Beschr 1761 *Heins Hof.* — I kolonien Magdalenenheide.

Heltzenhof, gd. Beschr 1761 *Heltzen Hof*; Bericht 1762 *Heltzen-Hof.* — I kolonien Christiansheide.

Helvede, forsv. gd. Gst 1858 *Helvede*; Opt da. ['ˈhælə]. — Tidligere koloniststed beliggende øst for Himmerig ndfr.

Himmerig, gd. Gst 1858 *Himmerig*; LA *Himmern*; Opt 1935 da. ['ˈhemərə], nty. [*hìməɹn*]. — Gd, opr. koloniststed, nord for Harreslev.

Hof, gd. Schröder I 237 *Hof*; Mensing *Hof Einzelstelle Ellund.* — Hty. Hof „gård".

Hoffnung, kro. VSK 1805 *Hoffnung*; Gst 1858 *Hoffnung Kro*; Kat, LA *Hoffnung*; Opt 1935 da. ['ˈhofnuŋ], nty. [*hùfnùŋ*].

Hoffnung Mølle. Opt 1935 da. ['hofnuŋ 'ˈmøl:].

Holzkate. U 1799 *vorm Holzkate.* — Efterleddet er hty. Kate „lille gård". Stedet ligger rimeligvis i nærheden af Hanved Skov.

Hvitfeldshof, gd. Beschr 1761 *Hvitfelds Hof*; Bericht

1762 *Huitfeldts-Hof*; Acte 1783 *Hvitfelds Hof*; Schröder I 359 *Hvitfeldshof*. — Koloniststed i Königshöhe på Harreslev mark.

Hyllerup, lb. Udat. 1379–1509 DiplFl I 103 *Hwldorph*; LibCens 1462 Quellens VI 206 *Huldorp*; 31/10 1493 *Huldorpp*; ARSchwabst 1504 *Huldorpp, Huldorp*; Zinsb 1509–15 *Huldorp, Huldorpp, Huldorppe*; SlBG 1523 *Huldorp*; ARSchwabst 1556 *Hulderup*; ARSchwabst 1558 *Huldrup*; Mejer 1648, Mejer 1649, Mejer 1650, Danckw 106b *Hullerup*; Kirkeregnsk 1667 *Hyllerupp*; DAtl VII 392 *Hyllerup*; VSKOrig 1779 *Lille og store Hyllerup*; VSK 1805 *Hyllerup*; Schröder I 414 *Hüllerup*; Gst 1858, Kok II 196, Trap *Hyllerup*; LA *Hüllerup*; Opt 1935 da. [ˈ*hyl̩ərub*]. — Samme navn som Hyllerup i St. Peders landsogn i Slagelse h., c. 1330 Hyllathorp. Forleddet er sandsynligvis stammen eller gen. sing. af trænavnet *hyld*, ænyda. hyld, no. hyll, m. Ordet er snarest en masc. i-stamme og skal altså i gen. ende på -a. Andre thorp-navne med trænavn som forled er Abildtorp i Nakskov, af apald m. „æbletræ", se DS XI 7 f., og Brenderup i Vends h., af bregne, se DS XIV 267.

Hüllerupfeld, gde og hse. LA Hüllerupfeld.

Hyrdehus. Opt 1935 da. [*æ ˈheˑəhus*]. — I Timmersig.

Hyrdekåd. B 1806 *beym Hirtenhaus, Hirtenkathe*; Kat *Hirtenkate*; Opt 1935 da. [*æ ˈheˑəˌkɔ*]. — Forsvundet hs nord for Havrup by. Om efterleddet *kåd* se bd. X.

Hyrdekåd. Dok 1839 *die sogenannte Hirtenkathe*; Ejerslev *æ Hiˑkår*. — Hyrdens Kådnersted, i Hyllerup.

Johannesbjerg, gd. Kat *Johannesberg*; LA *Johannisberg*; Opt 1935 da. [*joˈhanəsbjerə*]. — Ved Nyhus. Også Karlsbjerg.

Johanneshof, gd. Beschr 1761 *Johannes Hof*; Bericht 1762 *Iohañes-Hof*; Acte 1783 *Iohannes Hof*. — I kolonien Königsheide på Timmersig mark.

Julianehøj. Gst 1858 *Julianehøj*. — Formodentlig et koloniststed opkaldt efter kong Frederik den Femtes dronning Juliane Marie.

Jägersburg. Verz 1803 *Iägersburg*. — Beliggenheden uvis.

Karlsbjerg, gd. Kat *Karlsborg*; Opt 1935 da. [*kaɹlsbjerə*]. — Ved Nyhus, andet navn på Johannesbjerg.

Kasernen. Opt 1935 da. [*æ kaˈsæɹˑnə*]. — Hs med mange familier i Kobbermølle.

Katharinenhof, teglværk. Schröder I 359 *Cathrinenhof*; JensenStat p. 907 *Catharinenhof*; Kat *Cathrinenhof*; LA *Katharinenhof*; Opt 1935 da. [*kaˈtriˑnənˌgåˑə*], nty. [*kaˈtriˑnˑˌhôf*].

Katharinenlyst, gd. Schröder I 215 *Cathrinenlyst*. — Ved Duborg.

Kloster, hs. Opt 1935 da. [*æ klɔsdə*]. — I Kobbermølle.

Klus, gd og hse. 29/8 1473 DiplFl I 737 *de Klůsz dar vnse leue vrowe gnedich is*; Skat 1499 *Tor Kluß*; 3:2 1507 DiplFl II 935 *Item offerde myn g.h. tor Klus vor Flensborch ij ß*; Flensb Rodeboeck 1564 *thor klues*; RegFlensb 1595 *Jm Kluß*; GeldReg 1621 *Klues*; Mejer 1648, Mejer 1649 *Kluß*; Danckw 106b *Klueß*; Kirkeb 1667 SA C XII 2 nr. 44 *Kluus*; 1699 SA C XII 1 nr. 112 *Klueß*; DAtl VII 392 *Klues*; VSK 1787 *Clues*; Verz 1797 *dorf Clues*; Schröder I 88, 482 *Klues 8 Häuser, Klues (vormals Claustrum) . . . hat ihren Namen von einer Clause oder Capelle erhalten*; JensenStat p. 901 *Klues . . . eine aus 5 Kathen zusammen gekaufte Landstelle*; Schmidt p. 285 *Klues, en stor Gaard (1805 og 14 dannet af Kaad) og en Kro*; Gst 1858, Kok II, Trap, LA *Klus*; Opt 1936 da. [*kluˑs*]. — I pavebrevet 28/12 1399 hedder det at en præst fra Lybæk stift Ludulfus Swerk og en lægmand Wilhelmus Vterlyre (af uvis herkomst) har i sinde at føre et eneboerliv (vitam heremiticam) og vil opføre et kapel i skoven Chroxis, men ikke har råd til det, og paven opfordrer alle troende til at støtte dem. I de senere breve omtales dette kapel, og der berettes om mirakuløse helbredelser. Se i øvrigt Ole Harck i Sønderjy. Årb. 1962 p. 142 ff. Navnet er identisk med subst. mnty. *klûse*, f. „eremitbolig", af middelalderlat. clusa, f. „munkecelle". Den nederty. benævnelse er sandsynligvis givet af de første beboere, men ordet forekommer som låneord i dansk hos Herman Weigere, og desuden som stednavn på Fyn, se DS XIV 161 under Kluset.

Klusgård, gd. Kat *Clueshof*; Opt 1936 da. [*klusˈgåˑə*].

Klusris, hse. 28/12 1399 (ActaPont) *in quadam silva Chroxis nuncupata*; 19/6 1427 (ActaPont) *i loco Krokrys*; 14/7 1427 (ActaPont) *piis elemosinis in suo fundo Kroxriis nuncupato*; 11/3 1431 DiplFl I 385 *Krocziis*; 11/1 1433 (RegChr I) *quondam capellam sive oratorium beate . . . virginis Marie . . . in quodam loco Kroknis vulgariter dicto*; Rodeboek 1568 *Jn Kruxris*; Verz 1797 *Clues-Ries*; Schröder I 482 *Kluesriis*; JensenStat p. 901 *Kluesries*; Schmidt p. 258 *Kluesriis*; Gst 1858, Trap *Klusris*; LA *Clusries*; Opt 1936 da. [*klusˈriˑs*]. — Forleddet er opr. gen. sing. af subst. glda. *krōk*, oldn. krokr, m. „krog", her formodentlig anvendt om den vinkelformede bugt af Flensborg Fjord, hvori grænseåen Kruså udmunder, og hvorved skoven Klusris ligger. Bebyggelsen Kruså, der ligger ved hovedlandevejens passage over åen, benævnes i Reg 1472 og følgende kilder Krokesa; forleddet i dette navn må snarere fortolkes som nty. gen. på -es end som vidnesbyrd om et stednavn på -ās „ås". Jfr. DS VI 562 med afvigende tolkning. Navnet Krōksrîs er ændret til Klusris, hvis forled er kapelnavnet Klus, se ovfr.

Kobbermølle, bebyggelse. Danckw 106b *ein Kupffer-Mühl*; Eb 1669 *Die Kupfer Mühle*; Contractb 1683 *Einhaber der Krusouwer Kupffer Mühlen*; Dok 1694 SA A XVII nr. 962 *bey dem Königl. Krußawischen Kupffer und Miβing Mühlen Wercke*; Dok 1699 SA C XII 1 nr. 112 *die Kupfer Mühle*; SchuldprotFlensb 1734 *auf der Kopfer-Mühle*; K 1786 *Kupfer-Mühle*; VSK 1783 *Kaaber M*; JensenStat p. 902 *Die Kupfermühle*; Schmidt p. 258 *Kobbermøllen*; Gst 1858 *Kobbermølle*; Trap *Krusaa Kobbermølle*; Kat, LA *Kupfermühle*; Opt 1935 da. [*æ ˈkɔfəˌˈmølˑ*]. — Kobbermøllen blev oprettet af Kong Christian IV ca. 1640.

Kolonien, gde. Opt 1935 nty. [*de kùlùˈniˑ*]. — Også Kolonisthus og Hanvedhus.

Kolonisthus. VSK 1805 *Hannevit Colonist Hse*; Gst 1858 *Kolonisthuse*; Opt 1935 da. [*ˈhaŋvæj koloˈnesdəˌhuˑs*]. — Også Hanvedhus og Kolonien.

Kolonistkro. Gst 1858 *Kolonistkro*; LA *Colonistenkrug*; Opt 1935 da. (Tarp, Oversø s.) [*a kaˈnesdˌkroˑ*], nty. [*kaˈnesdənˌkroˑx*].

Krimm, gd. LA *Krimm*; Opt 1935 da. [*æ grem, æ krem*]. — Efter den russiske halvø Krim.

Kroksris. — Se ovfr. under Klusris.

Königsheide, koloni. Beschr 1761 *Die 14. Colonie ... heiset Königs Heide Und enthält 3 Höfe*; Bericht 1762 *Königs-Heyde*; Acte 1783 *Königs Heide.* — I Ellund og Timmersig.

Königshöhe, koloni. Beschr 1761 *Die 16. Colonie ... heiset Königs Höhe Und enthält 3 Höfe*; Bericht 1762 *Königs-Höhe*; VSK 1783 *Colonien Kongenshöye*; Schmidt p. 260 *Kongenshøi.* — Ved Harreslev og Nyhus.

Königskrog. Mejer 1650 *Königskrog.* — Nty. krog „kro". Beliggenheden passer med Kolonistkro ovfr.

Kådnermark, hse. Opt 1935 da. [*æ ˈkɔɹ·nəˌmaɹg*]. — Ved Ellund.

Kådnermark, hse. Opt 1935 da. [*æ ˈkɔɹ·nəˌmaɹg*]. — Nord for Hanved.

Langbjerg, gde og hse. VSK 1805 *Langbierg Hse*; Schröder I 356 *Langberghuse*; JensenStat p. 907 *Instenstellen auf Langberg hart an der Gränze des Stadtfeldes*; Gst 1858, Kok II 249, Trap *Langbjerg*; Kat, LA *Langberg*; Opt 1935 da. [*ˈlɔŋbjerə*], nty. [*ˈlaŋgˌba·x*], hty. [*ˈlaŋxˌbèɹx*].

Lauses, gd. Opt 1935 da. [*lawsəs*]. — I Timmersig. Elliptisk genitiv af mandsn. *Laus.*

Lilleeng. Opt 1935 da. [*liˈlæŋ*]. — Det sydøstlige hjørne af Hanved, altså ikke identisk med marknavnet Lilleeng.

Lorentzhof. Beschr 1761 Lorentz Hof. — Gd i kolonien Magdalenenheide.

Lundtenhof. Beschr 1761 *Lundten Hof*; Bericht 1762 *Lundten-Hof*; Acte 1783 *Lundten Hof.* — Gd i kolonien Christiansheide, på Hanved mark.

Madsholm, gd. Kat *Madshof*; Opt 1935 da. [*masˈhɔlm*]. — I Nyhus.

Magdalenenheide. Beschr 1761 *Die 9. Colonie ... heiset Magdalenen Heide Und enthält 7 Höfe*; Bericht 1762 *Magdalenen Heyde*; VSKOrig 1779 *Colonien Magdalene*; Acte 1783 *Magdalenen Heide.* — Koloni på Havrup mark.

Marienlyst. (Flensb.) K 1859 *Marienlyst.* — Måske identisk med Mariental ndfr.

Mariental, kro. Schröder I 359 *Marienthal* (Slukefter). — Jfr. Slukefter ndfr.

Mejergård, gde. Schröder II 356 *Meierhof*; JensenStat p. 898 *2 Halbhufen zu Timmersiek, der Meierhof genannt*; Opt 1936 da. [*æ majəgɔ*], nty. [*de ˈmajəɹˌhòf*]. — Gårdens ejere bar ifl. Opt 1936 tilnavnet [*ˈmajˑman*].

Musbæk, gde. LA *Muusbek*; Opt 1935 da. [*ˈmusbæg*]. — Dyrenavnet *mus.*

Nicolaienhof, gd. Verz 1797 *Nicolayenhoff.*

Nyhus, lb. 19/11 1375 *to dem Nigenhus*; 1/10 1385 *in Novo Castro*; udat. 1379–1428 DiplFl I 104, 106 *de castro Nyhůs, de Nouo Castro*; udat. Erik af Pommern konge 1396–1439 *to dem Nyenhus*; 21/9 1409 samt. afskr. DiplFl I 162f. *dat slot vnde veste Niehues, vor dat Niehus, to deme Nienhuse*; 9/10 1409 DiplFl I 166f. *dat slot vnde veste Nyehus, tø deme Nyenhuse*; 9/10 1409 DiplFl I 165 *dat slot Niehues, to deme Nienhuse, Niehues*; 11/11 1410 (samt. afskr. DiplFl I 173) *dat Nyehus*; 24/3 1411 DiplFl I 181 *dat slot Nyehus*; 27/3 1411 DiplFl I 194 *dat slot Nyehws*; 29/7 1413 DiplFl I 214 *castrum Nyhus*; 23/5 1421 DiplFl I 261 *dat Nyehws*; 28/5 1421 DiplFl I 274 *dat Nigehus*; 30/5 1421 DiplFl I 285ff. *dat slot Nigehus, Nigehus, Nigehusen, myd dem Nigenhuse, Nigenhusen, vppe Nigehusen*; 4/8 1421 *dat Nyehuss*; 17/11 1421 *vte synen slote to Nygenhuze*; 5/1 1423 (kejserproc. 1424 SRD VII 276ff.) *Nyheus, Nyheuus, Nyeheus, castrum Nyehus, castrum Niheus, castrum Nieheus, castrum Niehus, castrum Neuhus, de castro in Nevheus*; s. dok. (kejserproc. 1424 efter Voss' excerpter DiplFl I 309ff.) *dat slot Nygehuus, dat slot Nygehus, to dem Nygenhus, to deme Nygenhus, Nuenhus*; 6/1 1423 (kejserproc. 1424 SRD VII 269) *in Nyenysten*; 11/5 1424 DiplFl I 254 *castrum Nyehus*; 21/5 1424 DiplFl I 358 *dat slot Nygehus*; 21/5 1424 SRD VII 374 *dat Slot Nyehus*; 21/5 1424 SRD VII 374–80 *dat Slot Nyehus, dat Slot Nygehus, dat Slot Niehus*; dag? 1434 *Nigehusz*; RegCap 1445–50 *castrum Nyhus*; Skat 1483 *Niehus*; 1490–1555 DiplFl I 678 *to Nyehues*; Skat 1499 *Nigehus*; 14/4 1509 SRD VIII 138 *tom Nygenhusse*; 7–13/1 1512 *thom Nygenhuse*; u.d. 1512 Rep. nr. 12436 *zcum Nyhenhuße*; GeldReg 1621 *Neuhues, Neuhaus*; Mejer 1648 *Nyehus*; Mejer 1649 *Newhauß, Nyehuß*; Mejer 1650 *Nihuß*; Danckw 105bf. *das Newe Hauß, Niehuß*; DAtl VII 392 *Nyhuus*; VSKOrig 1780 *Niehues*; VSK 1783 *Niehuuse*; Schröder I 87 *Niehuus*; Schmidt p. 258 *Nyhuus*; JensenStat p. 901 *Niehuus*; Gst 1858 *Nyhus*; Trap *Nyhuus*; Kat *Dorf Niehuus*; LA *Niehuus*; Opt 1935 da. [*nyˈhu·s, niˈhu·s*], nty. [*niˈhu·s*]. — Slottet blev bygget af den holstenske greve Klaus i 1345 og blev nedlagt 1431; senere opstod der en lille landsby på slottets område. Navnet er sandsynligvis nty., sammensat af adj. mnty. ni „ny" og mnty. *hûs* i betydn. „slot". Det er muligt, at den danske oversættelse til ny- er af sen oprindelse, jfr. at [*ni*]- er optegnet som dansk ved siden af [*ny*]-.

Nørregade. Opt 1935 da. [*æ ˈnöˌˀga:*]. — Gade i Harreslev.

Ondaften, kro, gde og hse. Lindewitt Eb 1659 *Vndofften*; SchuldprotFlensb 1723 *in Un Afften*; Dok 1758 SA C XII 4 nr. 92 *Uhnaften*; Reg o. 1780 SA C XII 4 nr. 18 *Unaften*; DAtl VII 392 *Ondaften*; VSK 1805 *Ondaften M.*; Schröder II 138 *Ondaften* (*Unaften*); JensenStat p. 907 *zum Wirtshaus Ondaften*; JMadsen Folkeminder p. 79 *Oňawt'n*; Gst 1858 *Ondaften*; Kok II 300 *Ondaften* (*Undavten*); Trap *Ondaften*; Kat *Dorf Unaften*; LA *Unaften* (*Ondaften*); Opt 1935 da. [*unˈˀaw·dən*], nty. [*ùnˈafdən*]. — Ved en bro over Mejen Å. Navnet forekommer ofte i Danmark, vistnok altid om steder, som har været vanskelige at passere om aftenen, se Gunnar Knudsen i Da. Folkem. III 34ff., DS IV 85. I den anførte afhandling antager Gunnar Knudsen, at efterleddet er ellipse for aftenvej, og at forleddet har betydningen „som volder de vejfarende besvær eller fare", og til denne antagelse slutter ODS sig i artiklen om adj. ond bd. XV sp. 685. Imidlertid hører navnet til en orddannelsestype, hvor adjektivet på normal vis karakteriserer substantivet, men hvor relationen mellem hele sammensætningen og den navngivne genstand eller lokalitet er vilkårlig og kun erkendelig for den indviede, altså stednavne som Godthåb og appellativer som goderåd (navn på en kage), smalhans „fattigdom", og knapnæring „dårlig eller utilstrækkelig levevej", også som stednavn (se DS VI 406, 431, VII 403). Betydningen af forleddet

ond må derfor være den i ODS XV 686 angivne: „om tidsrum, der bringer, er præget af modgang, sygdom, sorg olgn.". – Sekundære i forhold til navnet Ondaften er Godmorgen og Goddag ovfr., der er navne på nærliggende lokalitet.

Pannekoff, gd. Kat *Pannekoff.* — Ved Nyhus.

Paulihof, gd. Beschr 1761 *Pauli Hof*; Bericht 1762 *Pauli-Hof*; Acte 1783 *Pauli Hof.* — På Hanved mark i kolonien Christiansheide.

Persillegade. Opt 1936 da. [*æ pe'silə,ga:*]. — Smal gyde i Kobbermølle. Kaldes på ty. Schwedengasse.

Persillegade. Opt 1935 da. [*æ pe'sili,ga:*]. — Gade i Hanved.

Petersilienstrasse. Kat *Petersilienstrasse.* — Vej i byen. Navnet må sammenstilles med det i Nordslesvig udbredte da. gadenavn *Persillegade* og det i Tyskland f. eks. i Danzig, Rostock, Lübeck, Brandenburg og flere andre steder kendte navn *Petersilienstrasse.* Det antages almindeligvis, at navnet bruges „om ubrolagte ikke fuldtudviklede Strøg" (Hugo Matthiessen, Gamle Gader p. 20). Andre muligheder (se f. eks. Die älteren Stettiner Strassennamen im Rahmen der älteren Stadtentwicklung, von H. Lemcke, Stettin 1926, p. 20–21), er, at det sættes i forbindelse med nærheden af et grønttorv, eller at det evt. er et eufemistisk udtryk, brugt om en gade beboet af slet berygtede kvinder (synes at gælde for Stettins vedkommende). Persille har ifl. den middelalderlige overtro haft betydning for kønsorganerne. I Hanved såvel som antaget for Munkbrarup, jfr. SS VII 68, er navnet rimeligvis spøgende, muligvis opkaldt efter den bekendte Persillegade i Åbenrå.

Plessenhof, gd. Beschr 1761 *Plessen Hof*; Bericht 1762 *Plessen-Hof*; Acte 1783 *Pleßenhof*; Schröder I 366 *Plessenhof.* — På Havrup mark i kolonien Magdelenenheide.

Rakkermølle, hs. Opt 1936 da. [*æ 'ragə,ˀmøl·*]. — I Kobbermølle.

Reuterkate, hs. Contractb 1731 *Hauß die Reuter-Kahte genannt.* — Ved Ellund. Subst. nty. Rüter „rytter".

Rosenkrantzhof, gd. Beschr 1761 *Rosenkrantz Hof*; Bericht 1762 *Rosenkrandtz-Hof*; Acte 1783 *Rosencrantz Hof.* — På Hanved mark i kolonien Christiansheide.

Roten Claus. Verz 1703 SA C XII 3 nr. 111 *Rohten Claus.* — Muligvis et hus, hvis ejer bar øgenavnet Røde Klaus. Beliggenheden uvis.

Rusland, hs. Opt 1935 da. [*roslaŋ*]. — Ved Altona og Hamborg.

Rusland. Opt 1936 da. [ˀ*roslaŋ*]. — Et smedeværksted i Kobbermølle, vistnok efter en gammel mester der hed Roß.

Rømmik, forsv. gd. ARSchwabst 1558 *tho R:feldtt*; ARSchwabst 1559 *tho R:feltt*; Mejer 1648 *Romick*; Mejer 1650 *Romich*; Danckw 106b *Röninck*; Schwabstedt Amts Eb 1660 *zu Romich*; Kirkeregnsk 1667 *Romick*; Schwabstedt Amts Eb 1674 *Römmig*; Schwabstedt Amts Rechn 1681 *Der Römmicher staven so wüest*; Contractb 1685 *zu Römmich*; Festebr 1694 SA C VIII 1 nr. 65 *das zu dem wüsten Staven Römmich gehörige Landt*; Dok 1761 SA C XII 1 nr. 316 *bey Römeck einem wüsten und verpachteten Hoffe*; Schröder I 414 *Römwiek*; Dok 1833 SA C XIII 3 nr. 898 *Rönnichers wüsten Staven*; JensenStat p. 895 *Römmek*; Opt 1935 da. [*romæd*]. — Gården var en mejergård under Schwabstedt Vogtei og lå vest for Hyllerup, se under naturnavne, og jfr. gårdnavnet Rømmik i Farensted sogn. Navnet synes at være mnty. diminutiv på -ik af mnty. *rûm*, n. „Raum, Platz, bes. freies Feld" (Sch.-Lüb.).

Rådhus, hs. Opt 1936 da. [*æ ˀra·jhus*]. — I Kobbermølle, navn på byfogdens hus.

Saxonishof, gd. Beschr 1761 *Saxonis Hof*; Bericht 1762 *Saxonis-Hof*; Acte 1783 *Saxonis Hof*; U 1822 *Saxonihof.* — På Harreslev mark i kolonien Königshöhe.

Schwedengasse, gade i Kobbermølle, ifl. Opt 1936 andet navn på Persillegade; her boede en svensker. (Udtaleform ikke optegnet).

Simondys, gde. U 1802 *nach Siemendüüs*; Schröder I 237, Kok II 370 *Simondys*; Kat *Simondüs*; Opt 1935 da. [*semə'dy·s, semən'dy·s*], nty. [*sìmùn'dy·s*]. — Øst for Ellund, ved skellet mod Harreslev. En gårdejer i Harreslev kaldes i dok 1793 SA C XII 1 nr. 193 for Simon Doose, Simon Does. Jfr. DS VI 563f.

Skovkro, Gammel- og Ny-. Dok 1710 SA C XII 3 nr. 111 *im Holtzkrug*; Dok 1718 SA C XII 3 nr. 6 *im Holtzkruge*; Contractb 1751 *bey dem Handewitter Holtz Kruge*; KI 1766 *benebst dem Holz-Krug*; VSK 1783 *Ny Skov Kro*; Verz 1797 *Holzkrug*; Schröder II 416 *der Holzkrug*; JensenStat p. 907 *Holzkrug*; U 1857 *i Ny Skovkro*; Gst 1858 *Skovkro, Ny Skovkro*; Kok II 350 *Skovkro*; Trap *Skovkro, Ny-Skovkro*; Kat *Holzkrug, Neu-Holzkrug*; LA *Altholzkrug, Neuholzkrug*; Opt 1935 da. ['*gamæl* '*sgɔw·kro*, '*ny* '*sgɔw·kro*], nty. [*o·lə* '*hòld,kro·x, ny·ə* '*hòld,kro·x, de* '*hòld,kro·x*]. – Ved Hanved Skov. Ny-Skovkro blev bygget 1843 ved den nye Chausse Flensborg-Husum.

Slukefter, kro. Dok 1726 SA C XII 1 nr. 373 *bey Sclücketter Sandtweg*; SchuldprotFlensb 1726 *seine bishero zu Clues in geruhigen Besitz gehabte Kahte . . . Schlückeffter genandt*; Contractb 1726 *Schluckeffter*; VSK 1783, K 1856 *Slukefter*; Kat, LA *Schluckefter*; Opt 1935 da. [*sløg'ædə*]. — Imperativ af verbalforbindelsen slukke efter, egentlig om en brandteknisk sikkerhedsforanstaltning bestående i at overøse en slukket brand med vand, billedligt om at slukke sin tørst én gang til, „spæde en rus op"; det imperativiske udtryk anvendes dels om drik, dels om kro (ofte beliggende nær ved en købstad), se Inge Wohlert i Ti Afhdl. p. 71.

Smørborg, forsv. koloniststed. Opt 1935 da. [ˀ*smö·borə*]. — En forsv. ['*sajd,hød*] græstørvshytte, hvis beboere skal have været meget primitive. Navnet er altså ironisk; jfr. Smørholm i Læk s. Kær h.

Solbæk, hs. Opt 1936 da. [*solbæg*]. — Ved en bæk nær Nyhus. Forleddet er muligvis det af Hagerup, Det da. sprog i Angel[2] p. 83 anførte subst. sol „sølet sted i ageren".

Sosti, teglværk og huse. Dok 1767 SA C XII 1 nr. 126 *bis an den Ziegel-Hof die Sostie genannt*; Opt 1935 da. [ˀ*sosdi*]. — Det nuværende Wassersleben. Her skal ifl. Opt 1935 Frøslevbønderne have haft indhegning til søer.

Stiwitzhof, gd. Beschr 1761 *Stiwitz Hof.* — I kolonien Magdalenenheide.

Teglgård. Kat *Teglgaard.* — Teglværk ved Nyhus.

Teglovn, hs. Opt 1935 da. [æ ˈtæjlɔwn]. — Ved Hanved.

Timmersig, lb. RegFlensb 1472 *Tymmersyck*; RegFlensb 1483 *Tymmersygk*; 1490–1555 DiplFl I 678 *to Tymmersyk*; 31/10 1493 *Tymmersiik*; RegFlensb 1499 *Tymmerßyck*; RegFlensb 1587 *Timmersick*; RegFlensb 1593 *Timmersigh*; Registratur beg. 17. årh. *zu Timmersehe*; RegFlensb 1600–01 *Timmersig*; GeldReg 1621 *Timmersick, Timmersicke*; KornReg 1621 *Timmersich*; Rechn 1627 *Timmersick*; Mejer 1648 *Timersieg*; Danckw 106b *Timmersieg*; DAtl VII 392 *Timmersiek*; VSK 1805 *Timmersig*; Schröder II 356, JensenStat p. 907 *Timmersiek*; Gst 1858, Kok II 402, Trap *Timmersig*; Kat *Dorf Timmersiek*; LA *Timmersiek*; Opt 1935 da. [ˈtemə-six], nty. [*tìməɹsig*]. — Subst. glda. *timbær*, n., oldn. timbr, n. „tømmer". Om efterleddet *sig* se bd. X.

Timmersig Mark, gde og hse. Verz 1797, Verz 1803 *Timmersick-Feld*; LA *Timmersiekfeld*; Opt 1935 da. [ˈ*temə*six ˈ*maɹg*].

Tordsens, gd. Opt 1935 da. [*tɔ·səns*]. — I Timmersig.

Wagershof, gd. Beschr 1761 *Wager Hof*; Bericht 1762 *Wager-Hof*; Acte 1783 *Wagers Hof*; Schröder I 366 *Wagenhof.* — På Havrup mark i kolonien Magdalenenheide.

Waldemarshof, gd. Beschr 1761 *Waldemars Hof*; Bericht 1762 *Waldemars-Hof*; Schröder I 237 *Waldemarshof.* — På Ellund mark i kolonien Königsheide.

Valsbølvej, gde og hse. Gst 1858 *Valsbøl Vejhse*; Opt 1935 da. [*valsbøl*ˈ*væj*], nty. [*valsbʏ̀l*ˈ*vèx*]. — Ved vejen mod Valsbøl.

Wassersleben, teglværk og hse. Dok 1781 SA C XII 1 nr. 500 *Gesuch des Herrn Conferentz Rahts von Wasserslebe, um Uberlaßung Zweener bey der Clueser Höltzung belegenen Plätze*; VSK 1783 *Wassersleben*; K 1786 *H. Conference Raht Wasserschlebe Haus und Garten*; Schröder I 88 *Wassersleben*; JensenStat p. 901f. *Wassersleben mit einer Ziegelei, von weil. Conferenzrath Wassersleben angelegt*; Schmidt p. 258, Gst 1858 *Wassersleben*; Trap *Waschersleben*; Kat *Dorf Wassersleben*; LA *Wassersleben.* — Navngiveren er omtalt i Neues Staatsbürgerliches Magazin IX 304ff.

Wedingfeld, gde. Verz 1797, Verz 1803 *Weding-Feld*; LA *Wedingfeld.*

Vestergade. Opt 1935 da. [æ ˈ*væsdəˌɾga:*]. — Vej i Harreslev by.

Vesterlund, gde. Schröder I 356 *Westerlund*; Gst 1858, Kok II 438 *Vesterlund*; LA *Westerlund*; Opt 1935 da. [*væsdəˈluˑŋ*], nty. [*vèsdəɹˈlùnd*]. — Om *lund* se bd. X.

Væding, lb. RegFlensb 1472 *wetinghe*; RegFlensb 1483, 31/10 1493, RegFlensb 1499 *Wetinghe*; 18/3 1540 DiplFl 295 *to Wetingk*; RegFlensb 1593, RegFlensb 1600–01 *Weding, Wedingh*; KornReg 1621 *Wedingh*; Mejer 1648, Mejer 1649, Mejer 1650, Danckw 106b *Weding*; DAtl VII 392, VSK 1783 *Veding*; Schröder II 416 *Weding*; Gst 1858 *Vedding*; Kok II 433 *Veding*; Trap *Vedding*; LA *Weding*; Opt 1935 da. [ˈ*væˑriŋ*], nty. [*væˑdiŋ*]. — Sandsynligvis en å. Afledning på -ing til adj. glda. *wāt* „våd"; andre sønderjy. eksempler på -ing-afledninger til adjektiver er Hviding (DS V 122f.), Wieding (SS II 8), Fysing (Laur Ortnamenlexikon p. 98); således Laur i Ortsn. in Schlesw-Holst. p. 195f. En anden mulighed er en afledn. til en aflydende rod med fællesgerm. kort a (som i subst. glda. watn og i subst. vestgerm. watar); således Bjerrum i Sydslesv. I 69. Se i øvrigt bd. X under *ing.*

Yellowværk, Gamle-. Opt 1936 da. [æ ˈ*gaməl*ˈ*jælə*ˌ*væɹg*]. — Nedlagt værk i Kobbermølle. Yellow er en kobberlegering der ligner messing men indeholder mere zink.

Østergade. Opt 1935 da. [æ ˈ*østə*ˌ*ga:*]. — Gade i Hanved.

Østergade. Opt 1935 da. [æ ˈ*østə*ˌ*ga:*]. — Gade i Harreslev.

Østerlund, gd, tidligere kro. Dok 1783 SA C XII 1 nr. 161 *in Osterlundt*; Dok 1792 SA C XII 1 nr. 188 *das Wirtshaus Osterlund*; Verz 1803, Schröder I 44 *Osterlund*; JensenStat p. 907 *das Wirthshaus Osterlund*; Kok II 460 *Østerlund*; LA *Osterlund*; Opt 1935 da. [*østəˈluˑŋ*], nty. [*oˑsdəɹˈlùnd*]. — Om *lund* se bd. X.

NATURNAVNE

Ellund

Agre. Opt 1935 da. [æ ˈ*axə*]. — Kaldes i Kat Osten den Dorfe, jfr. *Østen Byen.*

Alkær. Verm 1794 *Alkiaer.* — Indeholder formodentlig trænavnet ænyda. *al* „el".

Aspoldstykker. U 1802 *Aspoldstücker*; Eb 1803 *Asspoldstücker, Aspoldstücker.* — Indeholder evt. trænavnet *asp.* Om *pold* se bd. X.

Ausbauerland. Kat *Ausbauerland.* — Syd for Ellund, på grænsen til Ondaften. Af subst. hty. *Ausbauer* „afbygger".

Bachmoor. Mejer 1648 *Bachmoor*; Verz 1819 *von Bach Moor.*

Bejle. Verm 1794 *Jn beil*; U 1802, Eb 1803 *Sündenbeil*; Kat *Beil, Süderbeil, Beilweg*; Opt 1935 da. [*bæjˑl*, ˈ*bæjˑl*], nty. [*baɟl*]. — Eng og ager på begge sider af markvejen, der fra byen løber mod vest. Se under *Bejle* i Bramsted, Ladelund s., Kær h.

Bejle Vej. U 1802 *südlich dem Beilwege*; Opt 1935 da. [ˈ*bæjˑl*ˌ*væj*]. — Markvejen mod vest.

Bigerskift. U 1802 *Forrebiegerschift, Biegerschift*; Eb 1803 *Biegerskift.* — Forleddet er subst. *bigård* „indhegning til bistader" (Feilb.). Om efterleddet skift se bd. X. Jfr. Bigård i Gottrupelle ndfr.

Bjørnholm. U 1802, Eb 1803 *Biörnholm*; Kat *Björnholm*; Opt 1935 da. [ˈ*bjøɹnhɔlm*]. — Eng. Kun adskilt fra Bjørnholm, Østerby, Medelby s., ved Helleseng, en smal engstrækning.

Boleng. U 1802, Eb 1803, Kat *Bolleng*; Opt 1935 da. [æ ˈ*bolˑæŋ*], nty. [*de bulèŋ*]. — Af sønderjy. *bolle* „tyr" (Feilb.).

Bredmade. U 1802 *Breemay*; Eb 1803 *Bremay*; Kat

Bromay; Opt 1935 da. [*bro'ma:j, æ bro'ma:j,sdøgə*]. — Mose og eng. Forleddet er opr. adj. *bred*, senere omtydet til subst. bro. Om efterleddet *made* se bd. X.

Brinker. U 1802 *Brünker.* — Plur. af subst. *brink.*

Broager. U 1802 *Brohager*; Eb 1803 *Bro & Süllbierreager, Brohstücker.*

Brændevinrønne. U 1802 *Brändwien & Waasserrönne*; Eb 1803 *Brändwien & Waaserrönne.* — Forleddet er subst. *brændevin*, der ret ofte forekommer som marknavn, specielt anvendt på gammel kirkejord, hvoraf afgiften var brød og vin, senere omtydet til brændevin. I andre tilfælde hentyder navnet til, at det pågældende jordstykke er blevet handlet for brændevin. Her, hvor der foreligger en sammensætning med subst. *rønne*, der betegner „vandrende, vandløb" (jfr. bd. X) kan næppe nogen af de to nævnte forhold komme i betragtning. Snarest hentyder navnet til den pågældende driks klare udseende.

Bygager. U 1802 *Büg & Kierager*; Eb 1803, Kat *Bügager.* — Ved Mejen Å. Af plantenavnet *byg.*

Bylykker. Vide 1706 SA C XII 1 nr. 357, Vide 1725 SA C XII 1 nr. 357 *Bye-Lücken*; Vide 1753 *Bye Lücken.*

Bølå. U 1802, Eb 1803 *Büllau.* — Eng. Se under bebyggelsesnavnet Bøgelhus i Medelby s. Jfr. *Bejle* ovfr.

Dam. U 1802 *Damm im Dorf*; Eb 1803, Kat *Damm*; Opt 1935 da. [*æ dam*]. — Lavt areal i Ellund by. *Dam*, se bd. X.

Damsted. U 1802 *Süderdammstedt, Norderdammstedt, Norderdammstedtsieger, Dammstedtrönne*; Eb 1803 *Sünderdammstedt, Damnstedtsieger, Dammstedtrönn*; Kat *Dammstedt, Dammstedtrönn*; Opt 1935 da. [ˈ*damsdæj*]. — Flere lokaliteter nord for Ellund, ved grænsen til Frøslev. Subst. æda. *damstath*, „sted, hvor opdæmning af vand til en mølledam kan finde sted" (ODS), jfr. *dam*, bd. X.

Declemose. U 1802 *Declemoos.* — Af uvis oprindelse.

Diger. U 1802 *Frössleerdieger, Sünderdieger*; Eb 1803 *Dieger, Frössleedieger, sünderdieger*; Kat *Sünderdieger*; Opt 1935 da. [*syŋə'ˈdixə, æ syŋə'ˈdixə*], nty. [*de sy·dəɹ'digən*]. — Sønder-Diger er enge langs Mejen Å. Plur. af subst. *dige.*

Dreieck. Kat *Dreieck.* — Trekantet jordstykke ved Kolonistenland.

Dælager. U 1802 *Dählager*; Eb 1803 *Dähl & Bügager.* — Første led er muligvis subst. *dæle* „naturlig fordybning i enge" (Feilb., kun belagt fra Rømø). Ordet er beslægtet med nty. *Dell* (i stednavne) f. „Tal, Niederung" (Mensing), jfr. også under Dæl, Humtrup s., Karlebøl.

Døbbel. U 1802 *Storrdöffel, Döffelager*; Eb 1803 *Döffel-, Fold- & Greenager, Stordöffel.* — Subst. *døbbel*, se bd. X.

Ellensgren. Verm 1794 *Elliens Green*; U 1802 *Ellensgreen, Ellensgreensmoos*; Kat *Ellensgreen, Ellensgreensmoor*; Opt 1935 da. [*æl·ns'gre·n*], nty. [*èl·n'xre·n*]. — Eng og mose ved Ellund by. Forleddet er gen. af kvindenavnet *Ellen*, se DgP I under Elena; skrivemåden Elliens- stemmer med en bl. a. i Sønderjylland forekommende gammel skrivemåde med i i anden stavelse af dette navn. Om *gren* se bd. X.

Ellundbro. Eb 1803 *Vor Ellundbrüch*; Kat *Ellundbrückland*; Opt 1935 da. [*ælun'bro·*], nty. [*èlund'brỳx*]. — Bro og eng ved Mejen Å.

Fedefeld. Verm 1794 *in das sogenannte feede feld.* — Muligvis af verbet *fede* „opfede kreatur ved græsning".

Femskar. U 1802 *vor 5 Scharr, Fünfscharr*; Eb 1803 *Fünf- & Siebenscharr.* — Efterleddet er subst. *skar*, n. i betydn. „et lehugs bredde", jfr. Feilb. under 2 skår.

Fireskarager. U 1802 *4 Scharrager*; Eb 1803 *Fierscharrager.* — Se ovfr. under *Femskar.*

Flæskebank. U 1802 *Speckbank*; U 1803 SA C XII 1 nr. 189 *Flesschebank, Speckbank.* — Eng. Efterleddet er subst. sønderjy. *bank* „banke, afrundet forhøjning" (Feilb.); forleddet er subst. *flæsk*, „svinekød", antagelig i rosende anvendelse; jfr. DS V 157 under Flæskland.

Foldager. U 1802 *Fold & Greenager*; Eb 1803 *Fold-, Green & Weyager.* — Subst. *fold* „indhegning til at drive kreaturer ind i"; jfr. i øvrigt DS III, XXVII.

Frøslev Kirkevej, Gamle-. U 1802 *nördlich dem alten Frösleer Kirchenwege.* — Vej fra Frøslev, der før genforeningen hørte under Hanved sogn, til Hanved kirke.

Frøslev Mosevej. Kat *Froeslee-Moor-Weg*; Opt 1935 da. [*frøslə 'ˈmo·svæj*]. — Vej fra Ellund til de Ellund bønders andel i Frøslev Mose.

Fulkær. Eb 1803 *Fuelkier.* — Muligvis adj. *ful* „styg, slem" (Feilb.).

Fælled. Opt 1935 da. [*æ ˈfæ·lə*]. — Om *fælled* se bd. X.

Gammelhedeland. U 1802, Eb 1803 *Gammelheedeland.*

Gammelhyrdeeng. U 1802 *Gammelhiereng*; Eb 1803 *Gammelhiereng, Gammelhierengsrönn*; Kat *Alter Hiereng*; Opt 1935 da. [*æ 'gamøl 'he·əʀæŋ*]. — Hedestrækning nær ved grænsen mod Valsbøl. Om *eng* og *rynde* se bd. X.

Gammelland. U 1802, Eb 1803 *Gammelland.*

Gottrupellestrøm. Opt 1935 da. [*æ gɔdrub'ˈæl·ˌsdrö·m* el. *-ˌsdröm*]. — Landsbynavnet *Gottrupelle.*

Grashof. Eb 1803 *Grashof.* — Nty. *Grashof*, m. „Grasland in der Nähe des Hauses" (Mensing).

Gravningeng. Eb 1803 *Gravningeng.* — Subst. *gravning* „sted hvor der er el. har været gravet; udgravning" (ODS).

Gravningstykke. U 1802 *Gravningst:*; Eb 1803 *Gravningstück.* — Jfr. Gravningeng ovfr.

Gren. U 1802 *Green, Nordergreen, Nörgreen*; Eb 1803 *Green, Norrgreen*; Kat *Green, Nordergreen*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔrə 'gre·n*]. — To engarealer. Om *gren* se bd. X.

Grenager. U 1802, Eb 1803 *Greenager*; Kat *Greeager*; Opt 1935 da. [ˈ*gre·naxə*]. — Jfr. *Gren* ovfr.

Grenholm. U 1802 *Nordergreenholm, Sündergreenholm*; Eb 1803 *Sündergreenholm & Pold*; Kat *Nordergreenholm, Süder Greenholm*; Opt 1935 da. [ˈ*gre·nhɔlm*]. — To hedeområder henholdsvis nord og syd for *Gren.* Om *holm* se bd. X.

?Grenvad. U 1803 SA C XII 1 nr. 189 *Greenway.*

Grønsigager. U 1802, Eb 1803 *Grönsiegager.* — Adj. *grøn.* Om *sig* se bd. X.

Havreager. U 1802 *Haverager*; Eb 1803 *Haver.* — Plantenavnet *havre.*

Heideland. Kat *Haideland.* — To store strækninger nord for Ellund. Det ene på grænsen til Frøslev.

Helleseng. Eb 1803 *Helleseng*; Kat *Heleseng*; Opt 1935 da. [*æ 'hæl·sˌæŋ, 'hæləsˌæŋ*]. — Smal eng- og hedestrækning ved grænsen til Østerby, Medelby s. Forleddet kan evt. være subst. *helled* „en fold, hvori markmanden sætter sine

kreaturer ind, når han har fanget dem løsgående" (Feilb.), eller måske snarere subst. *helvede*, der undertiden bruges om afsides liggende enge, hvor højbergningen er besværlig. Jfr. DS IV 35 under *Helled*.

Hojemager. U 1802, Eb 1803 *Hoymager*. — Subst. jy. *hojemager* „forpløjning" (Feilb. under hvoddemsager), jfr. DS III 187, VI 242 under Hojemager.

Holmager. U 1802 *Norderholmager, Sünderholmager*; Eb 1803 *Norderholmager*. — Om *holm* se bd. X.

Hundehovedstykker. U 1802 *vor der Hündhoystücker, Sünderhundhoystücker, Norderhundhoystücker*; Eb 1803 *Norderhundhoystücker, Sünderhundhoystücker*. — Rimeligvis et sammenligningsnavn, jfr. Hundehoved i Uge s., DS VI 358; det kan dog ikke helt udelukkes, at det midterste led er subst. høj; jfr. Hundehøj i Vonsild s. (1716–18 Hund Hü), DS III 78.

Hyldemose. Opt 1935 da. [ˈ*hyl·mos*]. — Trænavnet *hyld*.

Hyrdeeng. U 1802 *Hiereng in der Lücke*; Eb 1803, Kat *Hiereng*; Opt 1935 da. [*æ he·rəŋ*]. — Engstrækning ved Mejen Å.

Hyrdeengstykker. U 1802 *Hierengstücker*; Eb 1803 *Hierengstück*.

Højmose. Vide 1753 *Hoymooss*; U 1802 *Hoymoos, Westlich dem Hohenmohr*; U 1803 SA C XII 1 nr. 189 *das sogenannte Hogemohr, Hoymoos*; Eb 1803, Kat *Hoymoos*; Opt 1935 da. [ˈ*hy·mos*], nty. [ˈ*hâi̯ˌmo:s*]. — Mose nordvest for Ellund. Den nty. udtaleform er en efterligning af formen i katastret.

Julsager. U 1802, Eb 1803 *Storjuhlsager, Schmajuhlsager*. — Måske af slægtsnavnet *Iul*.

Junkerssig. U 1802, Eb 1803 *Iunkerssieg*. — Subst. *junker*, der også kendes som slægtsnavn. Om *sig* se bd. X.

Katteshale. U 1802 *Katteshall*; Eb 1803 *Katteshal*; Kat *Katteshall*; Opt 1935 da. [*kadəsˈˈha:l*]. — En aflang, lidt uregelmæssig trekant bestående af eng og hede (i U 1802 betegnet som Weide) lidt syd for skellet mod Frøslev, begrænset mod vest af en lang, snorlige markvej. På grundlag af det prøjsiske målebordsblad er det ikke muligt at finde nogen lighed mellem dette areal og en kats hale, hvorimod den tilstødende vej i hvert fald er lige og lang. Om navnet se under bebyggelsesnavnet Kathale i Kliksbøl s., Kær h.

Kilen. U 1802 *Kielen*; Eb 1803 *Kieler*; Opt 1935 da. [*æ ki:l*]. — Eng. Om *kile* se bd. X.

Kirkevej. Opt 1935 da. [*æ ˈkjirgvæj*].

Klingemose. U 1802 *Klingemoos*; Eb 1803 *Klingemooss*. — Forleddet er subst. jy. *klinge* „mellembalk i en mose, dæmning i en grøft" (Feilb., Vestslesv.).

Kobbel. U 1802, Eb 1803 *Koffel*; Kat *Koffel, Koffelweg*; Opt 1935 da. [*æ kɔfəl*], nty. [*de kùbəl*]. — Engareal langt fra byen. Om *kobbel* se bd. X.

Kolonistenland. Kat *Colonistenland*; Opt 1935 nty. [*dad kùlùˈnìsdənˌland*]. — Stort område ved skellet mod Ondaften. Kaldes også *Kådnermark*, se ndfr.

Korrestykker. U 1802 *Korrestücker*. — Forleddet kan være subst. *kurv*, der udtales med *å*; navnet betegner i så fald et areal, hvor man har hentet materiale til riskurve.

Korsager. U 1802 *Kaas- Schmakroge & Paulsmoosager*; Eb 1803 *Kaasager*; Kat *Kaassager*. — Af subst. *kors*.

Kragelundstykker. U 1802 *Kracklundstücken*; Eb 1803 *Kraklundstücker*. — Efter bebyggelsesnavnet *Kragelund* i Bov s., jfr. DS VI 562.

Krigsrønne. U 1802 *Kriegsrönne*; Eb 1803, Kat *Kriegsrönn*. — Forleddet er gen. af subst. jy. *krig* „krog, bugt; en skarp krog mods. bugt" (Feilb.). Om *rønne* se bd. X.

Krog. U 1802 *Krog bey Schmalmöhkier*. — Om *krog* se bd. X.

Kroland. U 1802 *an dem Krohland, Krohland*. — Af subst. *kro*.

Krumager. Eb 1803 *Krummager*.

Krummschläge. U 1802 *Krumschläge*. — Efterleddet -schläge er plur. af *Schlag*; om dette se bd. X.

Kuleager. U 1802 *Kuhl & Schmajuhlsager*. — Om *kule* se bd. X.

Kusholm. U 1802 *Kuussholm*; Eb 1803 *Kuusholm*. — Forleddet er muligvis subst. glda. *kusæ* „fugleskræmsel", jfr. SS VII 260f. under Kusbjerg. Om *holm* se bd. X.

Kærager. U 1802, Eb 1803 *Kierager*; Kat *Kjerager*; Opt 1935 da. [ˈ*kjæaxə*, ˈ*kjæraxə*]. — Areal ved Mejen Å. Første led er subst. *kær*, se bd. X.

Kådnerager. Kat *Käthneracker*. — Jfr. *Kådnerhede*.

Kådnerhede. Kat *Käthnerhaide*; Opt 1935 da. [*æ ˈkɔɹ·nəˌˈhe:*]. — Stort hedeområde syd for Ellund. Af subst. jy. *kådner* „mindre landbruger".

Kådnermark. Opt 1935 da. [*æ ˈkɔɹ·nəˌmaɹg*]. — Andet navn på *Kolonistenland* ovfr.

Kådnerstykker. Kat *Käthnerstücke*. — Af subst. *kådner* „mindre landbruger".

Langager. U 1802 *Langager*; Eb 1803 *Langer, Langager*; Kat *Langackern*; Opt 1935 da. [*di ˈˈlɔŋ·ˈˈaxə*], nty. [*laŋagəɹ*].

Langmæde. U 1802 *Vor der Langenmaasse, Langemaasse*; Eb 1803, Kat *Langemaasse*; Opt 1935 da. [*lɔŋˈˈmæ:ə*]. — Udtaleformens efterled kunne svare til et ellers ukendt subst. dannet til verbet jy. *mæde* „måle". De øvrige former gengiver en hty. oversættelse ved subst. *Masse*, f. „mål".

Lilleeng. U 1802, Eb 1803 *Lildeng*.

Lillekobbel. U 1802 *Lildkoffel, Lildkoffelmoos*; Eb 1803 *Lildkoffel, Nordenlildkoffel*; Kat *Kleinkoppel*; Opt 1935 da. [*æ ˈliļ·ˌkɔfəl, æ ˈliļˌkɔfəl*], nty. [*de ˈkle·nˌkùbəl*]. — Om *kobbel* se bd. X.

Lillekobbelvej. Kat *Kleinkoppelweg*; Opt 1935 da. [*æ liļ·kɔfəlˌvæj, ˈliļkɔfəlˌvæj*], nty. [*de ˈkle·nkùbəlˌvèx*].

Lillemose. U 1802, Eb 1803 *Lildmoos*; Kat *Kleinmoor*; Opt 1935 da. [*æ ˈliļˌmo:s*], nty. [*kle·nˈmå·ɹ*].

Lusesigager. U 1802 *Luusesieg & Dählager*; Eb 1803 *Luussesiegager*; Kat *Lausesiegackern*; Opt 1935 da. [*loˈsi·xə ˈaxə*]. — Forleddet kan evt. være insektnavnet *lus*, evt. brugt om planten agrimonia eupatoria, som har fået navnet på grund af frugtens evne til at hænge i tøj. Kat's form er den hty. oversættelse af insektnavnet. Også på ty. er insektnavnet knyttet til planten, jfr. da. degnelus, ty. Bubenläuse. Om *sig* se bd. X. I den da. udtale står *-ə* i *-[si·xə]-* for det fra ty. indlånte tilhørighedssuffiks *-er*.

Lusesiger Vandsted. Opt 1935 da. [*lo'si·xə 'vaŋsdæj*]. — Del af Lusesigager, s.d.

Lusesiger Vej. Opt 1935 da. [*lo'si·xə væj*].

Lykke. U 1802 *Lücke*; Eb 1803 *Lück*. — Agerjord. Om *lykke* se bd. X.

Melledіger. U 1802 *Melldiger*. — Mose. Første led er glda. (i) *mællæ* „Mellem-"; jfr. *Diger* ovfr.

Mettesager. U 1802 *Mettesager*; Eb 1803 *Mettes- Ollefass- Steen & Fierscharrager*. — Gen. af kvindenavnet *Mette*.

Moseager. U 1802 *Mohrager, Moos & Tunkerager*; Eb 1803 *Moosager*.

Mosestykker. U 1802 *Östermoosstücker, Westermoosstücker*; Eb 1803 *Östermoosstück, Westermoosstück*. — Enge.

Mærsk. U 1802 *Marsch*; Eb 1803 *Märsch*. — Græsningsareal. Subst. *mærsk*, muligvis i ironisk anvendelse; jfr. bd. X under *mærsk*.

Møkær. Verm 1794 *Jn Muckiär*; U 1802 *Möhkier, Möhkiereng, Fällesmöhkier, Fällesmohkier, Möhkierpold, Zwischen Möhkiersiegen, Östermöhkiersieg, Breemöhkiersieg, Westermöhkiersieg, in Möhkiersieg, Südlich Schmal und ein Theil Breemöhkier, Möhkiermoos, Schmalmühkier*; Eb 1803 *Möhkier, Möhkiermoos, Breemöhkiersieg, Östermöhkiersieg, Möhkierpold & Fällesmöhkier, Schmal & Breemohkier, Schmalmöhkier, Westermöhkiersieg*; Kat *Schmalmöhkjer, Möhkjer, Möhkjerweg, Möhkjermoor, Fällesmöhkjer, Möhkjerhaide, Süden Schmalmöhkjer*; Opt 1935 da. [*møkjæ, 'fæləs 'møkjæ, møkjæ'he:, møkjæ'ˈmo:s, møkjæ'væj*]. — Engarealer nordvest for Ellund. Forleddet er adj. glda. *miō* „smal". Om *kær* se bd. X.

Møllevej. Kat *Mühlweg*; Opt 1935 da. [*æ ˈmøl·væj*].

Norager. Kat *Norderakern*; Opt 1935 da. [*di 'nɔ'ˈr axə*]. — Stort trekantet areal nordøst for Ellund, ved grænsen til Frøslev. Adj. sønderjy. [*nɔr*] „nørre, nordre".

Nordvandsted. U 1802, Eb 1803 *Nordwandstedt*.

Noreng. U 1802 *Noreng*; Eb 1803 *Norreng*; Kat *Norderwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔˌræŋ*]. — Adj. sønderjy. [*nɔr*] „nørre, nordre".

Nydamm. U 1802 *Niedamm, Forreniedamm & Röeager*; Eb 1803 *Niedamm, Forreniedamm*; Kat *Nydamm*. — Om *dam* se bd. X. *Forre* er en jy. komparativ til adv. for, se Feilb. under forre.

Nyhedeland. U 1802, Eb 1803 *Neuheedeland*.

Oldefarsager. U 1802 *Ollefasager*; Eb 1803 *Ollefass-Steen & Fierscharrager*. — Subst. *oldefar* i den jy. betydning „bedstefar". Forleddene oldefar og oldemor, som er ret udbredte, sigter enten til, at markerne har været tillagt aftægtsfolk (således SS VII p. 12) eller blot til, at noget er meget gammelt (således DS V 305).

Ostermoor. Kat *Ostermoor*. — Samme lokalitet som *Østerkær*.

Paulsmose. U 1802, Eb 1803 *Paulsmoos, Paulsmoosager*; Kat *Paulsmoosacker*. — Gen. af mandsnavnet *Paul*.

Penningholm. U 1802 *Penningholm*; Eb 1803 *Pinningholm, Penningholm*; Kat *Penningholm*. — Eng. Forleddet kan være subst. *pænning* „navn på mønt". Pænning, der indgår i en række marknavne, bl. a. i Sønderjylland og Sydslesvig, sættes ofte i forbindelse med møntfund eller sagn om skjulte skatte, se f. eks. SS VII p. 135. En anden mulighed (og sekundær i forhold til den ovenfor nævnte), som evt. kan komme på tale her, hvor der er tale om et lille engstykke, omgivet på to sider af engen *Koffel*, er en betydning angivet af Feilb. under Penning „afskårne stykker af madvarer, ikke blot runde". Penningholm skulle i så fald betyde: den holm, der er afskåret af en større helhed, nemlig engen *Koffel*.

Peter Jessensmose. U 1802 *Peterjessensmoos*; Eb 1803 *Peterjessensmooss*.

Pors. U 1802, Eb 1803 *Poss*; Kat *Posskjer*. — Plantenavnet *pors* „myrica gale".

Regelhoved. U 1802 *Sünderregelhoy, Regelhoy, Regelhoyende, Norderreggelhoyende, Sünderregelhoyende, Zwischen den Regelhoywiesen*; Eb 1803 *Reggelhoy, Nörreggelhoyende, Sünderreggelhoyende*; Kat *Reggelhoy, Süderreggelhoy, Südenreggelhoy*; Opt 1935 da. [*ˈrexəlhoj*], nty. [*rìxəlhâi̯*]. — Eng. Forleddet er uvist. En mulighed er subst. jy. *regl* „pjalt, strimmel"; i så fald er efterleddet subst. *hoved* i topografisk anvendelse. Jfr. Regelhals i Gl.-Haderslev, DS IV 33.

Regelsbromaj. U 1802 *Regelbromay, Regelsbromay*; Eb 1803 *Reggelsbromay*; Kat *Reggelbromay*; Opt 1935 da. [*rexəlsbo'ma·j*]. — Ingen topografisk sammenhæng med Regelhoved ovenfor. Forleddet kan enten være det samme som antaget i Regelhoved, eller gen. af mandsn. sønderjy. *Riggel* (DgP I under Rikulf). Udtalen med langt a har enstavelsesaccent og må sammenholdes med, at også enstavelsesordet blad iflg. Opt 1935 kan udtales med langt a på stedet.

Renager. U 1802, Eb 1803 *Rehnager*. — Forleddet er snarest subst. *ren* „fure mellem agre".

Rotschift. Kat *Rothschift*; Opt 1935 nty. ['*ro·dˌšifd*].

Rævekule. U 1802 *Rövkuhler, Rövkuhlmoos, Storrövkuhlager, Schmarövkuhlager*; Eb 1803 *Rövkuhler, Rövkuhl-Bro & Süllbierreager, Schmarövkuhlager & Rövkuhlheede, Storrövkuhlager*. — Subst. *rævekule* „rævegrav".

Rødager. U 1802, Eb 1803 *Röeager*; Kat *Röhager*.

Rødmose. U 1802 *Röhmoos*; Eb 1803 *Röemoos*.

Rødsig. U 1802, Eb 1803 *Röesieg*; Kat *Roesieg*; Opt 1935 da. [*rø'si·x*]. — Eng. Om *sig* se bd. X.

Sandager. U 1802, Eb 1803 *Sandager*.

Sandplatz. Kat *Sandplatz*.

Sandsmark. U 1802, Eb 1803 *Sandsmark, Sandsmarksieg*; Kat *Sandfeld*.

Schanz. U 1802 *Damm, Schanz & Langager*; Eb 1803 *Schanz*. — Hty. *Schanze* „skanse".

?Schüttkaben. U 1802 *Schüttaven*; Eb 1803 *Schüttaveng*. — Formodentlig subst. nty. *Schüttkaben* „der eingefriedigte Raum, in dem verlaufenes Vieh eingeschüttet und verwahrt wurde" (Mensing IV 441).

Simondysagre. Eb 1803 *Lück bey Siemendüiss*; Kat *Simondüsackern*. — Bebyggelsesnavnet *Simondys*.

Simondysvej. Kat *Simondüsweg*; Opt 1935 da. [*semən'dy·sˌvæj*]. — Bebyggelsesnavnet *Simondys*.

Sivsig. Eb 1803 *Suivesieg*. — Forleddet er plantenavnet *siv*. Om *sig* se bd. X.

Småkroge. U 1802 *Kaas- Schmakroge & Paulsmoosager*; U 1803 SA C XII 1 nr. 189 *Schmakrogeager*; Eb 1803 *Schmakroge*. — Om *krog* se bd. X.

Sorthøjland. U 1802, Eb 1803 *Sorthoyland.* — Adj. *sort.*

Stadtweg. Kat *Stadt ⁊ Kirchweg.*

Stauungsig. U 1802, Eb 1803 *Stauungsieg.* — Forleddet er subst. nty. *Stauung*, f. „Damm oberhalb der Mühle zur Ausnutzung des Wassers" (Mensing). Om *sig* se bd. X.

Stenager. U 1802, Eb 1803, Kat *Steenager*; Opt 1935 da. [ˈ*sdenaxə*], nty. [*sdeˑnagəɹ*].

Stenkær. Verm 1794 *Jn Steenskiär*; U 1802 *Steenkier, Fällesstennkier, Fällesstennstier, Sünden Stennkier, Stennkierrönne, Stennkierpold*; Eb 1803 *Stennkier, Fällesstennkier, Stennkierpold*; Kat *Fällesstennkjer, Stennkjer*; Opt 1935 da. [ˈ*sdenkjæ, sdænkjæ*], nty. [ˈ*sdeˑnˌkiæˑɹ*]. — Eng. Om *kær* se bd. X.

Stier. U 1802 *Stieer bis an dem alten Wege*; Eb 1803 *Auf dem Stieer, Stieer.* — Areal ved Lillemose. Plur. af subst. *sti*, gda. stīgh „fodsti".

Storeng. U 1802 *Storeng*; Eb 1803 *Storreng, am Storeng*; Kat *Storengweg, Grosse Wiesen*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*sdoˑræŋ*, plur. *æ* ˈ*sdoːˌræŋˑ*, *æ* ˈ*sdoˑræŋˌvæj*].

Storhedeager. U 1802 *Storrheedeager*; Eb 1803 *Storheedeager, Storrheedeager.*

Strube. U 1802, Eb 1803 *Strov.* — Eng. Jfr. under Strube i Lovtrup, Uge s., DS VI 361, navn på et smalt jordstykke.

Syvskar. U 1802, Eb 1803 *Siebenscharr.* — Se ovfr. under *Femskar.*

Sølbjerg. U 1802 *Süllbierre, Söllbierre*; Eb 1803 *Süllbierreager.* — Formodentlig subst. *sølv.*

Sønden Byen. U 1802 *Sündeneboy.* — Agerjord. Jfr. under Østen Byen ndfr.

Sønderager. Kat *Süderackern*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*syŋəˈraxə*].

Søndereng. U 1802, Eb 1803 *Sündereng*; Kat *Süderwiese*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*syŋəˌæŋ*].

Sønderhede. U 1802, Eb 1803 *Sünderheede*; Kat *Süderhaide.*

Sønderholm. Eb 1803 *Sünderholm-Storjuhlsager.*

Taveng. U 1802 *Südlich Tauveng.* — Forleddet er rimeligvis mandsn. gda. *Taghi*, jfr. i øvrigt Taveng og Tavhøj i Frøslev, Bov s., DS VI 582.

Terkelsmose. U 1802 *Tärkelsmohr*; Eb 1803 *Tærkelsmoos.* — Forleddet er gen. af mandsnavnet gda. *Thōrkil.*

Toft. U 1802, Eb 1803 *Toft, Nordertoft*; Kat *Toft*; Opt 1935 da. [*æ tɔwd, æ* ˈ*nöˌtɔwd, æ* ˈ*syŋəˌtɔwd*].

Tribladstykker. U 1802 *Tribleystück*; Eb 1803 *Triebleystücker.* — Eng. Forleddet er plantenavnet *Treblad*, menyanthes trifoliata, der hentyder til plantens trekoblede, kløverlignende blade. Jfr. Triblad i Jardelund, Medelby s., Kær h.

Træholmager. U 1802 *Schma-Træholmager, Stortræholmager*; Eb 1803 *Schma & Storrtræholmager, Stortræholmager*; Kat *Storrträholmager.* — Forleddet kan være enten subst. gda. *træ*, n. „træ", eller subst. *træde* „trætte, proces". Om *holm* se bd. X.

Tunker. U 1802 *Tunkerager*; U 1803 SA C XII 1 nr. 189 *von der Tunker*; Eb 1803 *Damm & Moosager – Tunker – Kraklundstücker & Norderdammstedt.* — Plur. af subst. *tunk*, se bd. X.

Turestykker. U 1802 *Turestück*; U 1803 SA C XII 1 nr. 189 *Furrestück*; Eb 1803 *Tuhrestücker.* — Forleddet er måske plur. af subst. *tue.*

Ulkær. U 1802 *Ullkier, Uhlkier, Ulkierholm, Ullkierholm, Ulkier, Schmalulkier*; Eb 1803 *Ulkier, Schmal- & Breeulkier, Ulkierholm*; Kat *Ulkjerholm, Ulkjer, Schmalulkjer*; Opt 1935 da. [ˈ*ulkjæ, ulkjæˈhɔlm*]. — Eng- og hedestrækninger på grænsen til Valsbøl. Forleddet er rimeligvis dyrenavnet *ulv.*

Unterstes Heidefeld. Kat *Unterstes Haidefeld.* — Hede vest for Ellund.

Vadskift. U 1802 *Wayschift*; Eb 1803 *Wayskift.* — Eng. Af subst. gda. *wath* „vadested". Om *skift* se bd. X.

Vangsager. U 1802, Eb 1803 *Wangsager*; Kat *Wangsacker.* — Ved Ellund by. Om *vang* se bd. X.

Vaseholm. U 1802 *Norderwaassholm, Nordwaassholm.* — Om *vase* se bd. X.

Vasevej. Opt 1935 da. [*æ* ˈ*vaːsˌvæj*]. — Vej til Langmæde, Bjørnholm og Bejle. Om subst. *vase* se bd. X.

Wasserrønne. U 1802 *Beym Waasser, Brändwien & Waasserrönne, Der Heideholm Waasserende*; Eb 1803 *Brändwien & Waaserrönne.* — Om *rønne* se bd. X. Jfr. i øvrigt under Brændevinrønne ovfr.

Vejager. U 1802, Eb 1803 *Weyager.*

Vesten for Kirken. — Se *Østen og Vesten for Kirken.*

Vesterkærstykker. Opt 1935 da. [*æ væsdəˈkjæˌsdøgə*].

Westermoor. Kat *Westermoor.*

Vilmkær. U 1802 *Wilmkier, Wilkierager, Norderwilmkier, Österwilmkier*; Eb 1803 *Wilmkier*; Kat *Wilmkjer, Nordenwilmkjer, Wilmkjeracker, Süderwilmkjer*; Opt 1935 da. [ˈ*velmkjæ*]. — Engarealer nord for Ellund, støder op til Frøslev. Under gårdnavnet Vilmkær, Bov s. antages det, (DS VI 565) at forleddet måske er et sammensat stednavn med *holm* som mellemste led.

Vogelschwanz. U 1802 *Fogelschwanz*; U 1803 SA C XII 1 nr. 189 *bey dem sogenannten Fogelschwanz.* — Eng.

Østen Byen. U 1802, Eb 1803 *Östeneboy*; Kat *Osten dem Dorfe.* — Skrivemåden i de gamle kilder er en gengivelse af en dansk dialektudtale med foransat bestemt artikel; dog må -boy bero på en hty. lydsubstitution efter analogi fra f. eks. sønderjy. [*ny*] = hty. neu.

Østen og Vesten for Kirken. U 1802 *Östenforrekirk, Westenforrekirk*; Eb 1803 *Östen & Westenforrekirk.*

Østerbystrøm. Opt 1935 da. [*æ* ˈ*øsdəbyˌsdrøˑm* el. -ˌ*sdrøm*]. — Landsbynavnet *Østerby* i Medelby s., Kær h.

Østerbyvej. Opt 1935 da. [*æ* ˈ*øsdəbyˌvæj*], nty. [*de* ˈ*oˑsdəˌbyˑəɹ* ˈ*vèx*]. — Vejen til Østerby i Medelby s., Kær h.

Østerkær. Kat *Osterkjerweg*; Opt 1935 da. [*øsdəˈkjæ, æ øsdəˈkjæsdøgə, æ øsdəˈˈkjævæj*]. — Mose og eng ved Mejen Å.

Østre Agre. Kat *Osterackern*; Opt 1935 da. [*di* ˈ*øsdəˈˈaxə*].

Åre. Verm 1794 *der sogenannten Ader*; U 1802 *zu der Oier, Öier*; Eb 1803 *Ojer*; Kat *Oier.* — Eng. Subst. *„åre"*, ty. *Ader*, f. De da. former svarer til gda. āthra, f. „åre", der iflg. Feilb. bl. a. i Eggebæk, Sundeved og Als udtales [*ojər*]. Navnet forekommer flere gange i Sønderjylland som navn på engstrækninger med betydningen „vandåre", jfr. DS IV 92f., VI 144, 179.

Gottrupelle

Bigård. Dok 1567 SA C XII 1 nr. 191 *De bygardt enge*; K o. 1570 SA C XII 1 nr. 191 *bygard*; Eb 1797 *Bieger Eng*; U 1799 *Farre Bigereng*; Eb 1800 *Forrebiegereng, Farebigereng*. — Eng. Af subst. *bigård* „indhegning til bistader" (Feilb.).

Blankeholm. Eb 1797 *Blankeholm*. — Eng. Forleddet er adj. *blank* „lys, skinnende". Om *holm* se bd. X.

Boleng. Eb 1797 *Bolleng Stücker*; Kat *Bolleng*; Opt 1935 da. [*æ ˈˌbolˑˌæŋ*], nty. [*de ˈbùlˌèŋ*]. — Subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Borrehøj. U 1799 *Borrehoy Land, Borrehoy Jntigt*; Eb 1800 *Borrehoy-Jntigt, Borrehojland*. — Forleddet er subst. *borg* enten i betydningen „høj, bakke" eller brugt som betegnelse for den nærliggende by Flensborg.

Borrevej. U 1799 *Langborrewey-Agger, Oster Börrewey*; Eb 1800 *Melleborre & Langborreweyager, Melle-Borrewey, Österborrewey*; Opt 1935 da. [*æ ˈborəˌvæj*], nty. [*de ˈbɣʊxəɹˌvèx*]. — Vej fra Gottrupelle til Frisvej, der fører til Flensborg. Af subst. *borg* anvendt som navn på Flensborg, jfr. Hagerup[3] p. 10. Den nty. udtaleform viser en omtydning til subst. hty. *Bürger*.

Bransig. Eb 1797 *Bransieg*; Eb 1800 *Bransigtaut*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 191 *Bransieg Taut*. — Forleddets betydning og etymologi er usikker. Som en mulighed kan foreslås en sideform *bragen* til plantenavnet *bregne*, der ellers kun synes kendt fra Vendsyssel, jfr. ODP I 506. Om *sig* se bd. X.

Bromaj. Eb 1797 *Bro May*; Kat *Bromaystücke*; Opt 1935 da. [*æ broˈmaːj*], nty. [*de brùˈmaˑɟ*]. — Ved Mejen Å, over for Bromaj i Ellund. Den da. udtaleform med tostavelseslængde på *a* er muligvis en pluralisform.

Dam. Eb 1797 *Damm*; Kat *Dammkoppel, Damm*; Opt 1935 da. [*æ dam*], nty. [*de dam*]. — Eng. *Dam*, se bd. X.

Damkrogager. U 1799 *Dammkrogagger*; Eb 1800 *Dammkrogager*. — Om *dam* og *krog* se bd. X.

Damskift. Eb 1797 *Damm Skift*. — Eng. Om *skift* se bd. X.

Ellundbro. Opt 1935 da. [*ælunˌˈbroˑ*]. — Bro.

Ellundterpfahl. Eb 1800 *beym Ellundterpfahl*.

Flavevej. U 1799 *an den Flavwey*; Eb 1800 *Flavweyheede*. — Subst. *flave* „flade hedetørv" (Feilb.).

?Forredige. Eb 1797 *Torredieg Stücker*. — Hvis T- er fejl for F-, kan navnet være sammensat af præpositionen *for* plus foransat bestemt artikel plus engnavnet *Diger* i nabobyen Ellund; Diger er navn på enge langs Mejen Å, der danner skel mellem de to byer.

Frissig. U 1799 *Frissieghee, Friessig Land, Lil-Friessig*; Eb 1800 *Frissigland u: Hee, Friessighee*. — Om *sig* se bd. X.

Frisveje. Eb 1800 *Die Landstraße Frießweg genannt*; Opt 1935 da. [*fris*ˈ*væjˑ*]. — Vej fra Flensborg over Valsbøl mod Frisland. Udtalen med acc. 2 er optegnet flere gange. Se i øvrigt under *Frisveje* i Hanved ndfr.

Frisvejmark. Kat *Friesweiland*; Opt 1935 da. [*fris*ˈ*væjˑ*-ˌ*marg*]. — Støder op til Frisveje.

Gamle Kirkevej. U 1799 *der alte Kirchweg*.

Gammeldam. Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *de Olde Dam, de olde Lucke vnd dike Osten ere Hueß*; Eb 1797 *Gammel Damm*; Kat *Gammeldamm*; Opt 1935 da. [*gaməlˈdam*], nty. [*gaməlˈdam*]. — Engareal hvor Ellund Kirkevej passerer Mejen Å. Om *dam* i betydn. „ophøjet vej" se bd. X.

Gammeleng. U 1797 *Gamel Eng*.

Gammeljord. U 1799 *Gameljord*; Eb 1800 *Gammeljord*.

Gammellykke. Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *de olde Lucke vnd dike Osten ere Hueß*.

Gammelvej. U 1799 *östl. dem alten Wege*.

Graveneng. Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *de grauen Wiske suden der Akrog*; Eb 1797 *Graven Eng*. — Forleddet er præt. part. af verbet *grave* i betydningen „indgrøfte".

Grevensdam. 23/12 1496 (17. årh.) *Greversdam*; Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *in Greuensdam, in Grevensdam*; K o. 1570 SA C XII 1 nr. 191 *Grevens Dam, Grevensdam*; Dok 1591 (afskr. 17. årh. SA C XII 1 nr. 191) *Greuensdamb*; Dok 1605 (afskr. 17. årh. SA C XII 1 nr. 191) *Grevensdam*; Dok 1637 (afskr. 17. årh. SA C XII 1 nr. 191) *Greuensdam*. — Vistnok samme lokalitet som Gammeldam. Forleddet må være gen. bestemt form af subst. *greve*; om efterhængt bestemt artikel se under *Kathale* i Kliksbøl s., Kær h. Om *dam* se bd. X.

Grønne Forte. Opt 1935 da. [*æ ˈgröːn ˈfoːd*], nty. [*de ˈgrəˑnə ˈvèx*]. — Vej der løber parallelt med Borrevej. Om *forte* se bd. X.

Hashave. U 1797 *Haßhav*; Eb 1797 *Hasshav*. — Eng. Forleddet kan være subst. *has* „gærde, skel" (Molbech). Om *have* se bd. X.

Hestelykke. Eb 1797 *Hest Lück*; U 1799 *Hestelück, Südenhestlück*; Eb 1800 *Hestelück*; Kat *Hestelücke*; Opt 1935 da. [*æ ˈhæːsdˌlyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Hole. Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *alle de Acker de Twischen de grothe Hole vnd de Kleine Hole belegen sint bauen vor de Osterdam*; Opt 1935 da. [*æ ho:l*], nty. [*de hoːl*]. — Samme areal som Holeeng. Om *hole* se bd. X.

Holeeng. U 1797 *Holl Eng, Hohleng*; Eb 1797 *Hohl Eng*; Kat *Hohleng*. — Se under *Hole* ovfr.

Holvej. Dok 1797 SA C XII 1 nr. 191 *in Holwey*.

Horsholmskift. Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *Horßholmschifft*. — Første led er subst. *hors* „hest, hoppe". Om *holm* se bd. X.

Hyrdeeng. U 1797 *Hierring*; Eb 1797 *Hiereng*.

Høvejstykker. U 1797 *Höeweg Stücker*; Eb 1797 *Höewey Stücker*; U 1799 *Höweystück*; Eb 1800 *Torrehöweystücker*; Kat *Hoeweistücker*; Opt 1935 da. [*æ ˈjøvæj*], nty. [*de jùvæɟ*]. — Eng ved Mejen Å. I formen fra Eb 1800 er T- sandsynligvis fejl for F-, og Forre- kan således bestå af præp. *for* og foransat bestemt artikel.

Ilsø. U 1799 *Jhlsöe-Grönn, Jhlsöe-Gameljord, Jhlsöeland*; Eb 1800 *Jhlsöeager, Jhlsöegrön, Jhlsöeland*; Kat *Iilsee*; Opt 1935 nty. [*ˈiˑlˌseˑ*]. — Lille sø på grænsen mellem Gottrupelle og Harreslev. Forleddet er dyrenavnet *igle*.

Jørgensskift. Eb 1797 *Iörgens Skift*; U 1799 *Ob före*

Jornsschift; Eb 1800 *Forre Jörnsskift*; Kat *Jürgensschift*; Opt 1935 da. [*'jɒɹˑnˌsgæ̊wd*]. — Eng. Forleddet kan være gen. af mandsnavnet *Jørgen*, og således er det opfattet i de fleste kilder; men det kan også være subst. *hjørne*, hvilket passer med, at den pågældende eng udgør det vestlige hjørne af Vestereng. Om *skift* se bd. X.

Kile. Eb 1797 *Kiel und Moos Skift.* — Eng. Om *kile* se bd. X.

Kleine Schift. Kat *Kleine Schift.*

Kroggammeljord. Eb 1800 *Kroggammeljord.* — Forleddet er subst. *krog*, se bd. X.

Krogstykke. Eb 1797 *Krog Stücker*; U 1799 *Krogstück*; Kat *Krogstücke*; Opt 1935 da. [*æ 'kroˑˌʳsdøˑg*], nty. [*de 'kroˑˌsdɣg*]. — Eng ved Mejen Å. På trods af den da. udtaleforms manglende -[x] er forleddet snarest subst. *krog*, hvorom se bd. X.

Kær. U 1797 *Wester Kier*; Eb 1797 *Kier*; Kat *Kjer*; Opt 1935 da. [*æ kjæ*], nty. [*de kjè*]. — Eng ved Mejen Å. Om *kær* se bd. X.

Langskift. U 1797 *Langschifft*; Eb 1797 *Lang Skift.* — Eng. Om *skift* se bd. X.

Ligelykker. Kat *Lieglücke*; Opt 1935 da. [*æ 'liːxˌlygə*], nty. [*de 'liˑxˌlygən*]. — Stort agerområde med rektangulære agre. Forleddet er rimeligvis adj. *lige* „ret".

Lilletoft. Eb 1797 *Lild Taut.*

Lirkhøjland. U 1799, Eb 1800 *Lirkhoyland.* — Første led er rimeligvis fuglenavnet *lærke.*

Lykke. U 1797 *Die Mittes Lücker*; Eb 1797 *Mitt Lück, Oester Lück*; U 1799 *Osten de Lück*; Eb 1800 *Mittlück, Osterlück, Östlich u: Südlich der Lücke*; Kat *Westerlücken, Osterlücke*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌlygə, 'øsdəˌlygə*], nty. [*de 'vèsdəˌkùbəl, de 'oˑsdɒɹˌkùbəln*]. — Flere forskellige stykker agerjord. Om *lykke* se bd. X.

Maj. Eb 1797 *May.* — Om *maj* se bd. X.

Meiner Mühlenstrom. Kat *Meyner Mühlenstrom.* — Se under Mejen Å, Vis herred.

Mellem Vejene. U 1799 *von den Ackern Mellewey*; Eb 1800 *Mellewey.*

Moseskift. Eb 1797 *Moos Skift.* — Eng.

Møllevej. Dok 1797 SA C XII 1 nr. 191 *an den sogenannten Mühlenweg*; U 1799 *südlich der Möllwey, nördl. dem Möhlwey*; Opt 1935 da. [*æ mølˑvæj*], nty. [*de 'mödˑlˌvèx*]. — Vej til Ondaften Mølle.

Niedike. Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *binnen de Niedike.* — Muligvis oversættelse af et da. Nydam.

Nyeng. Eb 1797 *Nie Eng*; U 1799 *Fare Nieeng*; Eb 1800 *Nieeng*; Kat *Nyeng.*

Nørrestykker. Eb 1797 *Nörr Stücker.* — Eng.

Osterdamm. Dok 1567 (samt. kopi SA C XII 1 nr. 191) *bauen vor de Osterdam.*

Rodkær. U 1797 *vom Rodkier.* — Forleddet er uvist; de to mest nærliggende muligheder er subst. *rod* „trærod" og *roj* „rydning".

Rørdam. U 1797 *mit dem sogenandten Röhr Damm.* — Plantenavnet *rør* „phragmites"; om *dam* se bd. X.

Sandkule. Eb 1800 *Sandkuhlen*; Kat *Sandkule*; Opt 1935 da. [*æ 'sanˑˌkuːl*], nty. [*de 'sandˌkuˑl*]. — Om *kule* se bd. X.

Schulland. Kat *Schulland.*

Simonsmose. U 1799 *Simens Moos*; Eb 1800 *Siemensmoos, Forr-Simensmoos, Simensmoos*; Kat *Simensmoos, Westen Simensmoos*; Opt 1935 da. [*'simɒns 'ʳmoːs*]. — Gen. af mandsnavnet *Simon.*

Sivskift. U 1797 *Süwe Schifft*; Eb 1797 *Suive Skift*; Eb 1800 *Forre Suiverskift.* — Eng. Af plantenavnet *siv* „juncus". Om *skift* se bd. X.

Småskifte. U 1797 *Schmaa Schifft*; Eb 1797 *Schma Skift*; Opt 1935 da. [*æ 'smɒ̊ˑˌʳsgæ̊w.d*]. — Efterleddet er, som det fremgår af udtalen med acc. 2, plur. af enstavelsesordet *skift*, hvorom se bd. X. Forleddet er da adj. *små* anvendt som plur. af lille.

Sodblok. U 1799 *Sodblock*; Eb 1800 *Sooblock.* — Forleddet er uvist.

Stadtweg. Kat *Stadtweg.* — Andet navn på *Borrevej.*

Strømmen. Opt 1935 da. [*æ sdröm*], nty. [*de sdroˑm*]. — Andet navn på Meiner Mühlenstrom.

Syvskar. Eb 1797 *Sieben Skarr.* — Eng. Talordet *syv* og subst. sønderjy. *skar* „et lehugs bredde".

Sønderblok. U 1799 *Süderblock*; Eb 1800 *Sünderblock.* — Om *blok* se bd. X.

Timmeshøj. U 1799 *Timmeshoy, Nördl. Timmeshoy Jntegt, Timmeshoy Land*; Eb 1800 *Timeshoy-Jntigt, Timmeshoyland.* — Forleddet kan være gen. af mandsn. *Timme* (Kok II p. 52).

Tislund. 23/12 1496 (17. årh.) *Titzlundt*; Dok 1591 (afskr. 17. årh. SA C XII 1 nr. 191) *Tytzelund*; Dok 1605 (afskr. 17. årh. SA C XII 1 nr. 191), Dok 1637 (afskr. 17. årh. SA C XII 1 nr. 191) *Titzlundt.* — Forleddet kan evt. være gen. af gudenavnet oldn. *Týr*, glda. *Tī, ligesom i sognenavnet Tislund i Haderslev amt DS IV 668. En anden mulighed er plantenavnet *tidsel.* Om *lund* se bd. X.

Toft. Eb 1797 *Taut Damm, Mitt Taut, Wester Taut, Oester Taut*; Eb 1800 *Taut, Mittaut, Ostertoft, Westertoft*; Kat *Toft*; Opt 1935 da. [*æ ʳtɔw.d*]. — Om *toft* se bd. X.

Torrehøj. Eb 1800 *Torrehoy.* — Forleddet er muligvis subst. *tørv*, der i Mellemslesvig udtales med å-lyd.

Trehøje. U 1799 *Trehoyland*; Eb 1800 *Treehoyland, Treehoyheeland*; Kat *Treehoyland.* — Talordet *tre.*

Tvillinghøj. U 1799 *Twillinghoygammeljor*; Eb 1800 *Twillinghoygammeljord.*

Tyvevej. Opt 1935 da. [*æ 'tywˑˌvæj*], nty. [*de 'deˑfˌvèx*]. — Grænsevejen mellem Gottrupelle og Harreslev. Se under Tyvevej i Harreslev.

Vestereng. Kat *Westereng*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌræŋ*], nty. [*de 'vèsdɒɹˌvlš*].

Østerlund. Eb 1800 *bey Osterlund*; Kat *Osterlunder Koppel*; Opt 1935 da. [*øsdə'luˑn*], nty. [*oˑsdɒɹ'lùnd*]. — Agerjord ved kroen Østerlund i Ondaften.

Åkrog. Dok 1567 SA C XII 1 nr. 191 *suden der Akrog*; Eb 1797 *Aa Krog.* — Eng.

Hanved

Agerender. Opt 1935 da. [*æ axə'ˈæ·nə*]. — Samme lokalitet som *Holhener*.

Arnhøj. U[1] 1799 *Arnhoy Jntigt*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *Ahrnhoy Integt & Blok*; Eb 1802 *Ahrenhoy*; VSK 1805 *Arentbierg*; U 1842 *Arendshoy*; Schmidt p. 259 *Arentbjerget*; Kok II 68 *Arnbjerg*; Kat *Ahrenshöhschlag*; Opt 1935 da. [ˈ*a·nhy*, ˈ*aɹ·nhy*], nty. [*'a·n,hø·*]. — Forleddet er den gamle gen. *arna* af fuglenavnet ørn.

Bag Lunden. U 1799 *Bagelund*; U[1] 1799 *Bagelund Heideackern*; Eb 1802 *Bagelundt*; Kat *Hinterm Busch*. — Areal nord for Hanvedskov.

Basselumbjerg. Contractb 1725 *bey Baslunbarg*; U 1799 *Baselumbierre*; U[1] 1799 *Basselumbierre*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *Bassellumbierre Eng*; Eb 1802 *Basselumbierre*; Eb[1] 18 02 *Bassellumbierreeng*; VSK 1805 *Buselunbierg*; Schmidt p. 233 *Buselunbjerg*; Gst 1858 *Basselundbjerg*; Kat *Basselumbergkoppel, Basselumberg*; Opt 1935 da. [*basluŋ'bjerə, basəlom'bjerə*], nty. [*baslùm'ba·x*]. — Hedeareal syd for Hanved by. Den ældste skriveform og den først anførte udtale tyder på, at det midterste led opr. er subst. *lund* „lille skov", jfr. bd. X; ved partiel assimilation er det palatale *ŋ* i så fald blevet til m foran det følgende b. Første led er sandsynligvis subst. *bast*, der i sønderjy. stednavne anvendes om kratbevoksning på lavtliggende sted, se under Bastholm i Rejsby s., DS V 143 f. I trekonsonantgruppen -stl- er t faldet bort, jfr. under Bastlund i Daler s., DS V 275. Om efterleddet *bjerg* se bd. X.

Basselumsig. Dok 1782 SA C XII 1 nr. 192 *in Basholmsick*; Dok 1783 SA C XII 1 nr. 192 *Baßlum Sick*; U 1783 *in Basholmsick, Baßlum Sick*; U 1785 *Basselumsick*; Eb 1802 *an Basselumsieg*; U 1842 *Jn Bastumsieg, in Baslumsieg*; Kat *Baslumsieg*; Opt 1935 da. [*baslom'si·x*], nty. [*basəlùm'si·x*]. — Engareal umiddelbart nord for Basselumbjerg. Navnet er rimeligvis yngre end sidstnævnte navn og dannet efter at dettes midterste led var blevet til -lum- foran b, hvorefter dette -lum- af nogle skrivere blev fortolket som -holm-. En anden mulighed er, at nærværende navn er et oprindeligt Bastholm-sig dannet til det omtalte bast plus holm; et sådant Bastholm forekommer bl. a. i Vejstrup s., DS III 49. Om *sig* se bd. X.

Baumhof. Kat *Baumhof*. — Ved skolen, del af Gammellykke. Nty. *Boomhof* „Obstgarten" (Mensing). Kan sammenlignes med det i glda. forekommende subst. trǣgarth, der forekommer som stednavn flere steder i Sønderjylland, jfr. registret i DS III under Trægaard.

Blanktorfkuul. U 1839 *in Blanktorfkuhl*. — Efterleddet er enten en oversættelse af et da. tørvegrav eller det tilsvarende hty. eller nty. subst. Torfkuul. Forleddet er adj. *blank*, der både i da. og i nty. kan bruges om oversvømmet areal.

Bolleeng. U 1799, Eb 1802 *Bolleng*; U 1804 *Süden Bolleng*; Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Bolleng*. — Af subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Borreskrup. U 1799 *Borreskrup*; Eb 1802, Eb[1] 1802 *Borreskrop*; Dok[1] 1842 SA C XII 5 nr. 31 *Borrekop*. — Forleddet er subst. *borg* sandsynligvis brugt som betegnelse for byen Flensborg. Om *skrup* se bd. X; arealet beskrives i U 1799 som „Heide und Buschgrund".

Borres Vandsted. U 1799, U[1] 1799 *Borres Wandstädt*. — Første led er formodentlig gen. af *borg* anvendt om Flensborg.

Borres Vandstedsmose. U[1] 1804 *Borres Waye Steis Mooß*. — Skrivemåden -Waye- beror muligvis på fejlhøring af palatalt *ŋ* som *j*.

Borrevej. Opt 1935 da. [*æ 'bore,væj*]. — Vejen til Flensborg. Kaldes også *Stadsvej* og *Langbarger Weg*.

Bredeeng. U 1799 *in Breeng*; Eb[1] 1802 *Breeng*; Kat *Breite Wiese*; Opt 1935 da. [ˈ*bre·æŋ, bre·'æŋ*], nty. [*bre·də'viš*].

Bredvad. U 1799 *Lil Breewey Sicht*; Eb 1802 *Breeway*. — Om *vad* se bd. X.

Brændland. U 1799 *Brend Land*; Eb 1802 *Brænland*; Eb[1] 1802 *Breenland*. — Forleddet er antagelig præt. part. af vb. *brænde*.

Christian Friederichshøj. U 1799 *Chr: Friederiches Hoy, Chr: Friedericheshoyager*; U[1] 1799 *Christ: Friedericheshoyager, Christ: Friedericheshoys Ager*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *auf Chr. Friederichshoyager*; Eb 1802 *Christian-Friderichshoy*.

Christiansheide. Kat *Christianshaide*.

Dale. U 1799, Eb 1802, U 1842 *Dallager*; Kat *Dallacker*; Opt 1935 da. [*æ ˈda:l*], nty. [*de da·l*]. — Plur. af subst. *dal*, jfr. bd. X under *dal*.

Degnelykke. Kat *Küsterlücke*; Opt 1935 da. [*æ 'den·,lyg*], nty. [*de 'kø̀sdəɹ,lyg*]. — Smal agerstrimmel ved byen. Subst. da. *degn*, nty. *Köster*. Om *lykke* se bd. X.

Dybkær. U 1782 *Dübkier*; U 1799 *Düpkier, Düpkierager, Dupkier Agger und Düpkier Heide*; U[1] 1799 *Düpkier Mittager*; Eb 1802 *Düpkierwiese, zu seiner Wiese Düpkier, Düpkierager*; Kat *Dybkjer*; Opt 1935 da. [*dybkjæ*]. — Støder op til Dybkær i Timmersig. Forleddet er adj. *dyb*. Om *kær* se bd. X.

Døbbelager. U 1799 *Düffel Ager, Döffelager*; U[1] 1799 *Döffelager, Westlich Düffel-Agger*; Eb 1802 *Döffelager*. — Subst. *døbbel*, se bd. X.

Ellund Kamp. U 1799 *Ellundter Camp, Ellund Camp*; U[1] 1799 *Ellund Camp östlich dem Ellundter Kirchwege*; Eb 1802 *Ellundkamp*; Kat *Ellund Kamp*; Opt 1935 da. [*æluŋ'kamb*]. — Agerjord nord for byen, ved Ellund kirkesti. Om *kamp* se bd. X. Jfr. Gottrupelle Kamp ndfr.

Ellund Kirkevej. KI 1766 *an dem Ellunder Kirchwege*; U[1] 1799 *Ellund Camp östlich dem Ellundter Kirchwege*; Opt 1935 da. [*æ ˈkirgvæj*], nty. [*de 'kɨɹx,vèx*]. — Vej fra Ellund til Hanved.

Engvej. Opt 1935 da. [*æ ˈæŋ·væj*].

Flavemose. U 1799 *Flav-Moos*; Eb 1802 *Flavmoos bey Frieswey*; Eb[1] 1802 *Flavmoos*. — Af subst. *flave* „flade hedetørv" (Feilb.).

Flyde. Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *ein theil des flüü, ein theil des flü*; Eb[1] 1802 *ein Theil der Flye*. — Subst. *flyde*, se bd. X.

Forrevandsted. Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *Farrestwandt*; Eb 1802 *Forreswandstedt, Forrewandstedt*; Eb[1] 1802 *Farrestwandt, Torreswandstedt, Forrewandstedt*; Dok[1] 1842 SA C XII 5 nr. 31 *Forrewandstedt.* — Den jy. komparativ *forre* til præp. for med betydningen „den forreste af to" vekslende med superlativen forreste. Jfr. i øvrigt *Vandsted* ndfr.

Friedrich Wilhelms Höhe. Kat *Friedrich-Wilhelms Höhe.* — Areal ved Langbjerg. Måske opkaldt efter den prøjsiske konge Frederik Vilhelm IV (1840–61).

Frisvej. Beschr 1761 *nach dem Norden von dem Friesen-Wege*; U 1782 *mit dem Frisischen Wege*; Dok 1788 SA C XII 5 nr. 69 *der sogenannte Fresche Weg von der Flensburger Scheide bis Stadumwatt*; U 1799 *bey Frieswey*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *Friesweyager*; Eb 1802 *Frieswey, bey Friesswey*; Eb[1] 1802 *Friesweyager*; StaatsbMag 1823 I p. 613 *der von mehreren Koegen, der Wieding- und Karr-Harde kommende, durch die Wies-Harde gehende und unmittelbar nach Flensburg führende friesische Weg*; Kat *Am Friesischen Wege*; Opt 1935 da. [*æ fris'væj, fris'væj*]. — Vej melem Flensborg og Læk. Af folkenavnet sønderjy. *frise* „friser".

Galgebjerg. U 1799 *Gallebyerre*; J. Madsen, Folkeminder fra Hanved Sogn p. VI *en lille Bakke, som endnu den Dag kaldes Galgebakken*; Kat *Galgenberg, Richtplatz*; Opt 1935 da. [ˈ*galəbjerə*], nty. [*xalqən,ba·x, 'galqən,ba·x*]. — Areal nordøst for byen, Vis herreds gamle rettersted.

Galgebjerglykke. Opt 1935 da. [*æ 'galəbjerə,ly.g*].

Galgehede. U 1799 *Galle Hee*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *auf Gallehee.*

Galgepold. Opt 1935 da. [*æ 'galəpoḷ*]. — Andet navn på *Galgebjerg*. Om *pold* se bd. X.

Gamle Lerkuler. U 1799 *Gam̃el Lierkuhler, Westlich gam̃el Lierkuhler*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *bey den Gammellierkuhler*; Eb 1802 *Gammellierkuhler.* — Plur. af subst. *lerkule* „lergrav".

Gammelhedeland, Lille-. U 1799 *Lil Gam̃el Heeland*; U[1] 1799 *Lil Gammel Heeland*; Eb 1802, Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Lildgammelheedeland.*

Gammelland. U 1799 *auf Gammelland, Lil Gam̃elland, Gam̃elland, Stor-Gam̃elland*; U[1] 1799 *Gam̃elland, Lil Gammelland*; Eb 1802 *Gammelland, Storgammelland*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *Gammellandsager*; Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Gammelland, Lildgammelland*; U 1842 *Stoov Gammelland*; Kat *Altes Land*; Opt 1935 da. [*gaməl'la·ŋ*]. — Agerjord sydvest for byen.

Gammellykke. U 1799 *Gammellück, Nördlich Gammellück*; Eb 1802 *Gammellück, Gammellücksieg, die alte Lücke*; U 1842, Kat *Alte Lücke*; Opt 1935 da. [*gaməlˈˈly.g, e 'gaməl-,lyg*], nty. [*de 'o·lə 'lyg*]. — To stykker agerjord i nærheden af byen. Om *lykke* se bd. X.

Gammelpold. U 1799 *Gam̃elpol, Gam̃elpol Heeland*; U[1] 1799 *Gammelpol, Gammelpol Heeland*; Eb 1802 *Gammelpoldsheedeland, Gammelpold*; Kat *Alte Höhe.* — Om *pold* se bd. X.

Gammeltoft. U 1782 *auf die alten Töfte*; Dok 1782 SA C XII 1 nr. 192 *alte Toffte.*

Gejlbjerg. U 1799 *Geilbierre*; U[1] 1799 *Geilbierre Heide, Geilbierre Heideackern*; Eb 1802 *Geilbierre*; Eb[1] 1802 *Geilbierreager*; Kat *Geilberg*; Opt 1935 da. [ˈ*gæjḷbjerə*], nty. [*xaḷba·x*]. — Forleddet er plantenavnet *gejl* „gyvel"; udtalen med palatalt *l* er påfaldende, men da meddeleren også udtalte plantenavnet gejl med palatalt l, og da der faktisk voksede gyvel på stedet, er etymologien sikker.

Gottrupelle Kamp. U 1799 *Gottrupell Camp*; U[1] 1799 *Gottrupel-Camp*; Eb 1802 *Gottruppelkamp*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Gottruppel Kamp.* — Om *kamp* se bd. X. — Jfr. Ellund Kamp ovfr.

Grandweg. Kat *Grandweg.* — Subst. nty. *Grand* „grus".

Grashof. Kat *Grashof.* — Et ganske lille stykke jord ved en gård i byen, en del af Süder Toft. Subst. nty. *Grashof* „Grasland in der Nähe des Hauses" (Mensing).

Grønhøj. U 1799 *bey Grünhoy*; U[1] 1799 *Grimhöy.* — Formen fra U[1] 1799 er sikkert fejlagtig. Forleddet er farveadj. *grøn.*

Haferlandmoor. Kat *Haferlandmoor.* — Topografisk sammenhæng med Havrelykke ndfr.

Hanved Eng. Gst 1858 *Hanved Eng.*

Hanved Haver. Dok 1782 SA C XII 1 nr. 129 *Handewitt-Haur*; U[1] 1799 *Haver.* — Areal ved Hanved Skov. Plur. af subst. *have*; om dette se bd. X.

Hanvedhøj. U 1799 *Hañweyhoy Skrup*; Eb 1802 *Hannweyhoy, Hanndeweyhoyskrop*; Eb[1] 1802 *Hanneweyhoysckrop*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Hannweyhoy*; Dok 1822 SA C XII 5 nr. 31 *Handewitthoy*; Kat *Handewitt Hochbusch.* — Lige nord for Hanved Skov. Om *skrup* se bd. X.

Havreholm. U 1799, Eb 1802 *Haverholm.* — Agerjord. Plantenavnet *havre.*

Havrelykke. Dok 1782 SA C XII 1 nr. 192 *die Haber-Lücke*; U 1799 *von der Haverlück, Haverlücks Moos, Zwischen Haver und Priesterlücke*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *in Haverlücksmoos*; Eb 1802 *Haberlücke, Haverlücksmoos*; Reg 1804 *Haberlückmoos, Haberlücks Weidelage*; U 1804 *Süden dem Haber Lück*; U[1] 1804 *Haber Lückmooß*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Haberlücke*; Kat *Haferlücken*; Opt 1935 da. [*æ ˈhawə,ˈlygə*], nty. (de ældre) [*de 'hå·vəɹ-,lygən*], (de yngre) ['*hå·fəɹ,lygən*]. — Plantenavnet *havre.*

Hedeland. Kat *Haideland, Altes Haideland*; Opt 1935 da. [*æ ˈhe·laŋ*]. — Jfr. Gammelhedeland, Lille- ovfr.

Herreeng. Opt 1935 da. [*æ ˈhæræŋ*]. — Eng ved skellet mod Loftlund i St.-Vi sogn. Forleddet er subst. *herre*, her vel om ejeren af Lindeved.

Herrstrasse. Eb[1] 1802 *von der Herr-Strasse.* — Muligvis andet navn på *Frisvej.*

Hirtenland. Kat *Hirtenland.* — Ved Frisvej.

Holhener. U 1799 *Hollheener*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *auf Hohlhehner*; Eb 1802 *Hohlhehnen*; Eb[1] 1802 *auf Hohlhehner, Hohlhehnen*; Kat *Halhehner.* — Samme lokalitet som *Agerender* ovfr. Forleddet er muligvis subst. *hol*, se bd. X. Efterleddet er af uvis oprindelse, men -eener kan være gengivelse af -ender, der er optegnet som -[*æ·nə*] ovfr. under Agerender.

Holm. Kat *Holm, Süder Holm, Norder Holm*; Opt 1935 da. [*æ hɔlm*], nty. [*de hùlm*]. — Hedearealer. Om *holm* se bd. X.

Holzkoppel. U[1] 1799 *bey dem Holzkoppel.* — Om *koppel* se bd. X.

Hyllerup Skrupmose. U 1804 *Hollerup Schrop Mooß*. — Landsbynavnet Hyllerup. Om *skrup* se bd. X.

Hyrdeeng. U 1799 *an Meyner Hiereng, Hiereng*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *Hirten Wiesen*; Eb 1802, Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Hiereng*.

Højbrøder. U 1799 *Hoybrüer, Südlich Hoybrüer*; U¹ 1799 *Hoybrüer Buschgrund*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *auf dem sogenannten Hebryerblock*; Eb 1802 *Hoybröyer*; Eb¹ 1802 *auf dem sogenannten Hebrüerblock, Hoybroyer*. — Efterleddet er sandsynligvis subst. *brød(e)* „opbrudt jord", eventuelt i plur., se bd. X, og forleddet adj. *høj*. Denne tolkning forudsætter diftongering af glda. langt ø til *yə*, som ikke kendes fra den nuværende danske dialekt i sognet; en tilsvarende diftongering af ē til *iə* findes i skriveformerne af Gamle Lerkuler ovfr.

Jesses Eng. Eb¹ 1802 *Iesses Eng*. — Genitiv af mandsnavnet *Jes*.

Kirkebjerg. U 1799 *Kirkbierreagger, Kirkbierre Ager*; Eb 1802 *Kierkbierre*; Eb¹ 1802 *Kirckbierre, Kieckbierre*; Dok 1822 SA C XII 5 nr. 31 *Kirckbierre*; Kat *Kirchberglücke*; Opt 1935 da. [æ *'kjirg‚bjerə, kjirgbjerə*]. — Ved Hanved kirke.

Klausens Wiese. Kat *Clausens Wiese*.

Kleene Toft. Kat *Kleine Toft*; Opt 1935 nty. [*de 'kle·nə 'tòfd*]. — Lille toft i Hanved by. Adj. nty. *kleen* „lille".

Klosterwiese. Kat *Klosterwiese*. — Lille engareal på grænsen til Hyllerup.

Kokhave. Contractb 1725 *Wisch-Land . . . in Kock Hoff*; U 1799 *auf Samuels Kockhav, an Kockhav*; Eb 1802, Eb¹ 1802 *Kockhov*; Dok² 1842 SA C XII 5 nr. 31 *Kockhav*; Kat *Hahnensee*; Opt 1935 da. [æ *'kɔghaw*], nty. [*'kòg‚ha·l*]. — Eng. Forleddet er fuglenavnet jy. *kok* „hane", ty. *Hahn*. Efterleddet er subst. *have*, se bd. X. Den nty. udtaleform synes dog at gengive et da. *Kokhale.

Kolonistervej. U 1799 *nördlich dem Collanistenwege*; Kat *Colonistenweg*; Opt 1935 da. [æ *kolo'nesdə‚væj*]. — Vej fra Hanved til kolonien Christiansheide.

Krogeblok. U 1799 *Krogeblock, Krogblock*; U¹ 1799 *Krogblock*; Eb 1802 *Krogeblock*. — Forleddet er snarest adj. *kroget*. Om *blok* se bd. X.

Krædrift. U 1799 *osten de Kreedräuvt*; Eb 1802 *Östen de Kredrœuvt, Westen de Krædrœuvt, Am Viehtrift*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Osten die Krädrauvt*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Osten der Kreedrauvt, Osten der Kradrœurt*. – Af subst. *kræ* „kvæg", og subst. *drift* „drivvej".

Kær. U 1799 *Nohrkier Heide, Norkier*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *süder Kier, Norckier*; Eb 1802 *Sünderkier*; Eb¹ 1802 *nach den Nörrkier Wiesen, Sünderkier*. — Om *kær* se bd. X.

Kådnerland. Kat *Insten Käthnerland, Käthnerland*; Opt 1935 da. [*e ˈkɔɹnəlaŋ*], nty. [*dad 'kòɹnə‚land*]. — Tre arealer. Af subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger".

Kådnerskrup. Opt 1935 da. [æ *'kɔɹ·nə‚sgrob*]. — Krat og agerjord. Forleddet er subst. *kådner* „mindre landbruger"; om efterleddet *skrup* „krat" se bd. X.

Langbargerweg. Opt 1935 nty. [*de 'laŋgba·xəɹ‚vèx*]. — Kaldes også *Borrevej* og *Stadsvej*.

Langbjerg. U 1799, Eb 1802 *Langbierre*; Opt 1935 da. [*lɔŋbjerə*], nty. [*'laŋ‚ba·x*]. — Se også *Langbjerg* under bebyggelsesnavne.

Langbjergager. Kat *Langberger Schlagacker, Hinterm Langberger Schlagacker*; Opt 1935 da. [*'lɔŋbjerə ˈraxə*]. — Katastrets Langberger Schlagacker og Opt 1935 ligger vest for *Langbjerg*, Kat's anden form syd herfor. Om *slag*, nty. *Schlag*, se bd. X.

Langbjerg Indtægt. U 1799 *Langbierre Jntigt*; Eb 1802 *Langbierreintegtsager*; U 1842 *Langbierreintegtvager*. — Om *indtægt* se bd. X.

Langeeng. Kat *Lange Wiese*; Opt 1935 da. [æ *ˈlɔŋ·æŋ*]. — Lang og smal eng.

Langsig. Eb 1802, Eb¹ 1802 *Langsieg*; U 1842 *in Langsieg*; Kat *Langsieg*. — Om *sig* se bd. X.

Langskovvejskrup. U 1799 *Skrup bey lang Skauwey*; U¹ 1799 *bey lang Skauwey*; Eb 1802 *Langskauweyskrop*; U 1842 *Langskovweiskorb*; Kat *Langholz-Wegebusch*. — Areal mellem Hanved Skov og vejen, der løber vest for denne. Om *skrup* se bd. X.

Lecker Chaussee. Opt 1935 nty. [*de 'lègəɹ šù'se·*]. — Det nty. navn på *Frisvej*, der går til *Læk* i Kær h.

Lerkuleager. U 1799 *Lierkuhlager*; Eb 1802 *Lierkuhler, Lierkuhlager*; Kat *Lehmgrubenacker*. — Om *kule* se bd. X.

Lilleeng. Kat *Kleine Wiese*; Opt 1935 da. [æ *'liļ·‚æŋ*].

Lillelykke. Kat *Kleine Lücke*; Opt 1935 da. [æ *'liļ·‚lyg*].

Lund. U 1782 *bey Osterlund*; U 1799 *Lund, bey Osterlund*; U¹ 1799 *zu dem Osterlundter wester Wege*; Eb 1802 *Lund, bey Osterlund*. — Agerjord, i U 1799 betegnet som „Buschgrund". Bebyggelsen Østerlund har navn efter en del af Lund. Jfr. bd. X under *lund*.

Lundager. U 1799 *Lundager*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *auf den Lundackern*; Eb 1802 *Lundager*; Eb¹ 1802 *auf den Lunackern, Lundager*; Kat *Lundacker*. — Lige nord for Hanved Skov. Eb 1802 oplyser „Heri lidt Busk".

Lundbusk. U¹ 1799 *Lund-Buschgrund*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *in Lundbusch*. — Om *busk* se bd. X.

Lushøj. U 1799, U¹ 1799 *Lushoy*; Kat *Lausenhöhe*; Opt 1935 da. [æ *ˈlusi, lusi*]. — Areal ved skellet mod Gottrupelle. Forleddet er insektnavnet *lus*; jfr. SS VII 237 under Lushøj.

Lykke. Eb 1802 *die beyden Lücken bey Osterlund, Lücke, Lück*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Lücke*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Lück*; Kat *1ste Lücke, 2te Lücke, Lücke, Lücken*. — Tre stykker agerjord nær ved byen. Om *lykke* se bd. X.

Melkær. U 1799 *Melkier Heide*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *Meilkier Wiesen*; Eb 1802 *Mellkier*; Eb¹ 1802 *Millkier*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Mellkier*. — Forleddet er glda. (*i*)*mællæ* „Mellem-". Om *kær* se bd. X.

?Mette Tammes Mose. U 1799 *Med Tamẽs Mohs*; U¹ 1799 *Med Fammes Mohs*; Eb¹ 1802 *Mettamensmooß*.

Midtager. U 1799 *Mittagger*.

Midtstykke. U 1799 *Mittstück, Mit & Westerstück*; U¹ 1799 *Mitstück*; Kat *Mittelstück*.

Midtvej. Opt 1935 da. [æ *ˈmedvæj*].

Milested. U¹ 1799 *westlich Mielstedt*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *die Mielstædt Waßerstelle*; Eb 1802 *Die Waßerstelle Mielstädt*; Eb¹ 1802 *beym Mielstedt, Die Wasser-*

stelle Mielstädt. — Rimeligvis et appellativ *milested* i betydn. „sted hvor der brændes tørvekul i kulmiler".

Mitteleng. U 1842 *Mitteleng, Mittelwiese.*

Mittelheide. Kat *Mittel-Haide.*

Moorkær Heide. U¹ 1799 *Mohrkier Heide.*

Mosevej. Opt 1935 da. [æ˽mo·svæj]. — Vejen til *Vestermose.*

Müllweg. U 1799 *auf dem Müllweg*; U¹ 1799 *am Müllweg.* — Måske subst. *mølle.*

Mærkespold. U 1799, U¹ 1799 *Merkespol*; Kat *Marktplatz.* — Iflg. U 1799: hede. Mærkespold er sikkert en del af katastrets Marktplatz, der ligger umiddelbart nord for byen og er delvis beklædt med hede. Forleddet er gen. af subst. *marked* i den bl. a. fra Sundeved kendte udtaleform *mærkə* (Feilb.). Om *pold* se bd. X.

Neue Lücke. Dok 1782 SA C XII 1 nr. 192 *die Neue Lücke*; U 1783 *Die neue Lücke.*

Norderstrasse. Kat *Norderstrasse.* — Vej i byen.

Nørager. Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Nörrager.*

Nørhøj. U 1799 *von Norhoyager, Nordhoysblock, Norhoy Skrup, Nörhoy Block, Norhoy Skrop*; U¹ 1799 *Norhoyager, Norhoy Skrup, Nörhoy Block, Nörhoy Skrop*; Eb 1802 *Nörrhoyager, Norrhoyager, Nörrhoyskrop*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Nörrhoyagger*; Kat *Norderhöhacker.* — Nordvest for byen, på grænsen til Timmersig.

Nørmark. Kat *Norderfeld*; Opt 1935 da. [˽nɔmarg, æ 'nö˽marg], nty. [*dad 'nùɹdə 'fèld*].

Ochsenweg. LA *Ochsenweg.* — Se under *Oksenvej*, Harreslev, Hanved s.

Oldefarseng. U 1799 *Ollefas Eng*; U¹ 1799 *Ollefas Eng, Ollfas Eng*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *östlich dem Allefaseng*; U 1804 *Süden Groß Vaters Wieße*; Kat *Grossvaterwiese*; Opt 1935 da. ['oļəfas˽æŋ]. — Subst. *oldefar* i den jy. betydning „bedstefar". Jfr. i øvrigt under *Oldefarsager* i Ellund, Hanved s.

Oldefarshale. Eb 1802 *Ollefasshall*; Eb¹ 1802 *Ollefashall, Ollefasschall*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Ohlefaßhall*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Ollefasshall*; U 1842 *Olle Fasschall*; Kat *Grossvatershall.* — Sydøst for Oldefarseng, uden topografisk sammenhæng med dette. Efterleddet er muligvis subst. *hale*, se bd. X.

Oldefarshol. Eb¹ 1802 *Allefashoe*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *östlich dem Allefaseng über Allefashol.* — Formen fra Eb¹ 1802 beror sikkert på en fejlskrivning. Øst for Oldefarseng ligger Oldemorseng (jfr. nedenfor), og Oldefarshol må være en sænkning mellem disse to lokaliteter. Om *hol* se bd. X.

Oldemorseng. U 1842 *Allmooseng*; Kat *Grossmutterwiese*; Opt 1935 da. ['˽oļ·mos˽æŋ]. — Støder op til Oldefarseng ovenfor.

Oldemorssig. Opt 1935 nty. [*ùləmùs'si·x*].

Oster Acker. Kat *Oster Acker.* — Agre øst for bebyggelsen *Vesterlund.*

Oster Feld. Dok 1782 SA C XII 1 nr. 192 *auf dem Oster Feld.*

Osterstrasse. Kat *Osterstrasse.* – Vej i byen.

Osterwiese. U 1842 *Osterwiese.*

Peter Jessens Hale. Eb 1802 *Peterjessenshall*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Peter Iessensshall*; Kat *Peter Iessen's Hall.* — Syd for *Oldefarshale*, jfr. ovfr.

Priester Toft. Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *nördlich der Priester Toft.*

Præstelykke. U 1799 *Priesterlücke*; Kat *Priesterkoppel*; Opt 1935 da. [æ 'præ:sd˽lyg], nty. [*de 'pre·sdəɹkùbəl*]. — Lige syd for Præstenge. Om *lykke* og *kobbel* se bd. X.

Præstenge. 1538 Slewert 137 *prest enghe*; Kat *Priesterwiese*; Opt 1935 nty. [*de 'pre·sdəɹ˽vìš*].

Præstland. 1538 Slewert 137 *prest Landt*; U 1799 *Priesterland*; Eb 1802 *Præstland.*

Rackerbusch. Kat *Rackerbusch*; Opt 1935 nty. [*ragə'bùš*]. — Areal nord for Hanved Skov. Evt. samme lokalitet som *Rakkertræ* ndfr.

Raggemoor. Contractb 1725 *auff Ragge-Mohr.* — Måske samme forled som i Rakkertræ ndfr.

Rakkertræ. Contractb 1726 *2 tages Grufft auf Rackertre und 2 tage auf den Süder Mohr*; Eb 1800 *Racketræesmoos*; Eb 1802 *Racketræ, Ræcketræ*; Eb¹ 1802 *Racketræ, Ræketræ, Racketræesmoos*; U 1804 *Racketrä Moos*; Opt 1935 da. [*ragə'træ·*]. — Stort areal nord for Hanved Skov (ca. 1 km fra Galgebjerg). Forleddet er rimeligvis subst. jy. *rakker* „tater, en af natmandsfolket" (Feilb.). Navnet må være ældre end den (rimeligvis sekundære) tradition der i Opt 1935 gives om dets opståen: „Her byggede en mand, der havde haft Rakkerhuset på Flensborg Mark, et hus, og så blev jorden og en del af skoven kaldt Rakkertræ".

Richtplatz. — Se under Galgebjerg.

?Rovgrav. U 1799 *über Rovgrav*; U¹ 1799 *Rorgrav.*

Rødhoved. U 1783 *Reyehoy*; Dok 1783 SA C XII 1 nr. 192 *Ruehhoy, Rüyehoy*; Eb 1802 *Rödehoy*; Kat *Rothenkopf*; Opt 1935 da. [*rø'ho·j*]. — Lille eng. Opt 1935's lokalisering „NV for Hanved" er sikkert fejlagtig. Iflg. Kat ligger det SV for byen omgivet af *Holm, Basselumbjerg* og *Klausens Wiese.* Om navnet oplyser Opt 1935 flg: „Heri en eng af form som en hals med hoved, hovedet bevokset med 'æŋ·˽˽troļ, en slags røde engblomster".

Sandager. U 1799 *Nörr Sandager, Sünder Sandager*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *Sündersandager*; Eb 1802 *Nordsandager, Sündersandager*; Kat *Norder Sandacker, Süder Sandacker*; Opt 1935 da. [*æ saŋaxə*].

Sandbjergmose. U 1799 *Sandbierremohr*; Eb 1802 *Sandbierremoos*; Eb¹ 1802 *Sandbergackern, Sandbierremoos.*

Sandsiger. U 1799 *Sandsieger*; U¹ 1799 *Sandsieger Heide*; Eb 1802 *Sandsieger bey Friesswey*; Eb¹ 1802, Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Sandsieger.* — Efterleddet er plur. af subst. *sig*, hvorom se bd. X.

Schottdamm. Eb¹ 1802 *nach dem Schottdamm.* – Forleddet er subst. nty *Schott*, m., i betydningen „ausgeschossene, ausgeworfene Erde" (Mensing, Schott⁴), jfr. i øvrigt SS VII 58 under *Schottweg.* Om *dam* se bd. X.

Sempkule. U 1799 *Simpkuhl*; U¹ 1799 *bis an die wester Seite vom Simpkuhl*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *die sogenannte Siempkuhle*; Opt 1935 da. [˽sembkul]. — Lavning ved meddeleren M. Fries's hus, ved Langbjerg. Forleddet er subst. sønderjy. *semp* (simp, sæmp), nty. *Semp*, Simp „sennep". Om *kule* se bd. X.

Sivsig. U 1799 *Sieversicher*; Eb 1802 *Suivesieg, Suivesiegmoos*; Eb[1] 1802 *Siversick, Saivesieg, Suivesiegmoos*; Reg 1804 *Jn seiner Suivesieg*; U 1804 *Süe Sieg Mooß*; Dok[3] 1842 SA C XII 5 nr. 31 *Suixesig, Suexesig*; Kat *Siwersieg*; Opt 1935 da. [ˈ*sywəsix, æ ˈsywəˌsiˑx*], nty. [*siˑvəɹsix*]. — Hede- og engarealer ved skellet mod Hyllerup. Forleddet er plantenavnet *siv*. Om *sig* se bd. X.

Skippereng. Opt 1935 da. [ˈ*sgibəs ˈæŋ, æ ˈsgibəˌæŋ*]. — Ved *Oldemorseng*. Opt 1935: efter en skipper, der boede i Hanved, og som købte engen.

Skoletoft. Kat *Schultoft*; Opt 1935 da. [*æ ˈsgoˑltɔwd*].

Skrup. U 1799 *Skrup bey lang Skauway*; Ketelsen Völkerbrücke p. 23 *Vor vielen Jahren hat an der Grenze zwischen Meyn und Handewitt eine Burg gestanden. Rund herum ist ein breiter Graben gewesen, da ist jetzt noch eine Vertiefung zu sehen. Hier wohnte einst eine Gräfin, die war Witwe. Sie hatte einen Verwalter, der hat sie immer gern heiraten wollen, sie wollte ihn aber nicht haben. Da hat er denn aus Wut das ganze Feld mit Eicheln besät. So ist das Schrupp (Eichenkratt) gewachsen*; Opt 1935 da. [*æ sgrob*]. — Opt 1935: „Agerjord øst for byen syd for Borrevej. For ca. 75 år siden var her krat".

Skræddersmose. U 1799 *Skrirres Moos*; Eb 1802 *Skreeresmoos*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Schreeresmoos*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Schreeresmooss*. — Forleddet er tiln. *Skrædder*.

Småblokke. U 1799 *Schmaa Block*; Eb 1802 *Schmablock*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Schwablock*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Schmablock*; Kat *Smablock*. — Adj. *små* anvendt som plur. til lille.

Spolunddam. U 1799 *bis zu Spoolundam̃*; U[1] 1799 *Spoolund Damm, Spoolundam*; Eb 1802 *Spoolundmoos, Spoolunddamm*; U 1804 *Spöhling Dams Mooß*; U[1] 1804 *Spöhling Dams Moos*; U 1842 *Spoolunddamm*; Kat *Spoolund Damm*; Opt 1935 da. [*sbəliŋˈdam*]. — Navnet må sammenholdes med Spolund i Hyllerup, fra hvilket det topografisk er adskilt ved Sivsig. Forleddet er muligvis subst. *spole* i betydn. „tværtræ i en stige" (Feilb.); udtalen med ø (allerede i kilder fra 1804) er i så fald sekundær. Om det midterste led *lund* og efterleddet *dam* „vandsamling" se bd. X.

Stadsvej. Eb[1] 1802 *nördlich dem Stadtwege*; Kat *Stadtweg*; Opt 1935 da. [*æ ˈsdajsˌvæj*]. — Vejen mod Flensborg, også kaldet Borrevej og Langbarger Weg. Subst. *stad* „købstad".

Stammwurzel. Kat *Stammwurzel*. — Lille engareal ved grænsen til Mejen, Valsbøl s. Navnet kendes kun fra katastret og betyder „pælerod".

Stenkærdam. U 1799 *Steenkierdam̃, Steenkier Dam̃*; U[1] 1799 *Steenkierdamm*; Eb 1802 *Stenkedamm*; Eb[1] 1802 *Stenckedamm*; Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Stennkedamm*; U 1839 *Die Stennkedamm Lage*.

Stenlyk. Kat *Steinlück*; Opt 1935 da. [*æ ˈˈsdenˑˌˈlyˑg*], nty. [*de ˈsdeˑnˌlyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Stevninger. Kat *Stewning*; Opt 1935 da. [*æ ˈsdæwniŋə*]. — Plur. af jy. *støvning* „dæmning".

Storeeng. Kat *Grosse Wiese*; Opt 1935 da. [*æ ˈsdoːəˌæŋ*]. — Tre lokaliteter.

Storsten. U 1799 *Stoorsteen, Farr we Storsteen, Bagestorsteen, Bage Storstēns Ager*; U[1] 1799 *Stoorsteensager*; Eb 1802 *Storrsteen am Galgen, Forrestorrsteen, Baggestorrsteen*; Kat *Vor Gross-Stein, Hinter Gross-Stein*; Opt 1935 da. [*sdoˈsdeˑn, sdəˈsdeˑn*], nty. [*sdùˈsdeˑn*].

Stribbel. U 1799 *Striffel*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *Von dem sogenannten Striffelager*; Eb 1802 *Striffel*; Eb[1] 1802 *Striffel, Striffelager*; Kat *Striffel*. — Smalt engareal. Af subst. jy. *stribbel* „strimmel".

Strube. U 1799 *Strov, beym Strov*; U[1] 1799 *zu Samuel Strov*; U 1842 *Stroveng, Jn Strov*; Kat *Strof*; Opt 1935 da. [*æ sdroːf*]. — Subst. *strube*, se bd. X. Jfr. DS VI 361 under Strube.

Süder Moor. Contractb 1726 *auf den Süder Mohr*.

Syvskar. Dok 1783 SA C XII 1 nr. 192 *7 schaar*. — Talordet *syv*. Om *skar* se bd. X.

Sämtliche Moor. U[1] 1804 *sämtliche Mohr bey Hüllerupper Scheide*. — Jfr. sønderjy. *samtlig* „fælles".

Søndereng. 1737 (SchuldprotFlensb 1748) *in der Suder Wische*; U 1839 *Die Süder Wiese*; Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Süderwise*; Kat *Süder Wiese*; Opt 1935 da. [*æ ˈsyŋəˌæŋ*].

Søndermark. Kat *Süderfeld*; Opt 1935 da. [*æ ˈsyŋəmaɹg*], nty. [*dad ˈsyˑdəɹˌfèld*].

Teglovn. U 1799 *Thielauen*; Eb 1802 *Thielauven*; Kat *Ziegelofen*. — Lille mark i byens nordvestlige hjørne.

Toft. Eb 1802 *Toft*; U 1839 *Südertoft, Westertoft*; Kat *Toft, Südertoft, Wester Toft, Oster Toft, Süder Toft, Norder Toft*; Opt 1935 nty. [*de tòfdən*].

Træmose. U 1799 *Treemoos-Sich*; U[1] 1799 *Treemoos*; Eb 1802 *Træmoossieg*; Reg 1804 *in der Træmoossieg Weidelage*; U 1804 *sein Trä Mooß*; U[1] 1804 *Treemoossieg*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Tramoossieg*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Træmoossieg*; Kat *Holzmoorsieg*. — Forleddet kan være subst. *træ*, eller subst. jy. *træde* „trætte, proces".

Twitte. Dok 1802 SA C XII 1 nr. 192 *die Twitte, östlich den Kollonisten*. — Subst. nty. *Twiet*, mnty. *twite* „enger Weg", jfr. i øvrigt under *Twitte*, Ellund.

Tytkær. 1538 Slewert 137 *tutker*; RegFlensb 1638–39 *eine wische in Tutkier zwischen Mein vnd Handewit felde Norden bey Lofftelundt belegen, der Kirchen Handewitt zugehörig*; Contractb 1745 *Wieße in Tüdkier*; KI 1766 *Tütkier*; Dok 1782 SA C XII 1 nr. 192 *in Tütkier*; U 1783 *in Tütkier, in Tütkckier*; Eb 1802 *in Tüttkier*; Reg 1804 *in der Tüttkierlage*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31, Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Tüttkier*; Opt 1935 da. [ˈ*tydkjæ*], nty. [*tydkjè*]. — Forleddet er fuglenavnet jy. *tytte* „hjejle". Om *kær* se bd. X.

Tytkærhede. Eb 1802 *Tüttkierheede*; Dok 1804 SA C XII 1 nr. 192 *zu Tüttkierheede*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31, Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Tüttkierheide*.

Tüttwiese. Kat *Norder Tüttwiese, Mittel Tüttwiese, Süder Tüttwiese*.

Tønderingland. U 1799 *Tönninger Land*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 192 *Tönderingland*; Eb[1] 1802 *Tönneringland, auf Töndering Land*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Tönneringland*; U 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Tonneringland*; Kat *Tönnering-Land*. — Indbyggernavnet *Tøndering* „mand fra Tønder".

Vandsted. U 1799 *Wanstadtsieg, Wanstädtmoos, Wanstädtland, Wanstädtheland*; Eb 1802 *Wandstädtmoos, Wandstedtmoos & Sieg, Wandsteedtheeland*; U 1804 *Wayn Steis Mooß*.

Wester Acker. Kat *Wester Acker*.

Westerbusch. Kat *Westerbuschmoor, Westerbusch*. — Om *busch* se bd. X.

Vestereng. U 1842 *Westerwiese*; Kat *Wester Wiese*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌræŋ, æ 'væsdə 'æŋ*].

Vesterhede. Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌˀhe:*].

Vestermose. U 1799 *Wester Moos*; Eb 1802 *Von dem Westermoos*; Reg 1804 *Jm Westermoos*; U 1804 *Wester Mohr*; Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Westermoos, An dem Westermoor*; U 1842 *Westermoor*; Kat *Wester Moor*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə ˀmo:s, æ 'væsdəˌmo:s*].

Vesterskrup. U 1799 *Vom Westerskrups Moos, Wester Skrop, Wester Skrops Moos, Vom Westerscksrups Moos*; Eb 1802 *Westerskrop, Westerskropmoos*; Reg 1804 *aus dem Wester-Skropmoos*; U 1804 *Wester Krat Mooß*; U[1] 1804 *aus dem Wester Skropmoos*. — Ifl. U 1799 „Buschgrund". Se i øvrigt bd. X under *skrup*.

Westerstrasse. Kat *Westerstrasse*. — Vej i byen.

Westerstück. U 1799 *Mit & Westerstück*; U[1] 1799 *Mit et Westerstück*.

Wildpfahl. U[1] 1804 *Osten den Wildpfahl*. — Forekommer som navn flere steder i Sydslesvig og i Ditmarsken, f. eks. i Norsted, Fjolde s., i Tarup, Adelby s., hvor det er navnet på et areal, og det antages at stedet har navn efter en vildtbanepæl, jfr. SS VII 50 under ?Vildpæl.

Vimmelskaft. U 1799 *Wimelskaut*; Eb 1802 *Wimmelskauvt*; Eb[1] 1802 *Wimmelskaut*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Wimmelskauvt*; Dok 1810 SA C XII 5 nr. 31 *Wimmelschauvt*. — Betegnes i U 1799 som agerjord. Subst. *vimmelskaft* „borsving" bruges undertiden som navn på krogede, bugtede gader (jfr. Hugo Matthiessen, Gamle Gader p. 61) og på krumme, uregelmæssige arealer, se f. eks. DS VII 50.

Vittenberg. Kat *Wittenbergsche Land*; Opt 1935 da. ['*vedənˌbæɹx*], nty. ['*vìdənˌba·x*]. — Hedeområde ved Hanved Skov. Måske efter en skovfoged Wittenberg.

Åkrog. U 1799 *Aarkrog*; Eb 1802, U 1839 *Aakrog*; Dok 1839 SA C XII 5 nr. 31 *Aukrog*. — Forleddet er subst. *å*. Formen fra U 1799 beror muligvis på en skrivefejl (forveksling af r og e). Om *krog* se bd. X.

Åkær. Contractb 1685 *die wische Awkier*; Contractb 1726 *Wischland Akier*; U 1783 *in Aukier*; Dok 1783 SA C XII 1 nr. 192 *im Auckier*; Eb[1] 1802 *Der Akier*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Aukier*; U 1839 *Aakier*; Kat *Aukjer, Aukjerbusch, Süderaukjer*; Opt 1935 da. [*ɔkjæ*]. — Ved Mejen Å. Om *kær* se bd. X.

?Ålekilde. U 1799 *Ahlkuhlsicher*; U[1] 1799 *Ahlkuhlsieger*; Eb 1802 *die Waßerstelle Ahlkähl, Gammelahlkähl*; Eb[1] 1802 *Ahlkæl, Aalkæhler, Ahlkiod*; Reg 1804 *Jn seiner Ahlkähl*; U 1804 *Aal Kähl*; U[1] 1804 *Jn seiner Ahlkähl Weidelage, sein Aal Kuhl*; Dok 1806 SA C XII 5 nr. 31 *Gammelahlkähl*; Kat *Ahlkähl*; Opt 1935 da. [*æ å·kæl, å·lkæl*]. — Tidligere mose, iflg. Opt 1935: Lav jord, var før den eneste havrejord. I belæggene veksler subst. *kule* med subst. *kilde*.

Hanved Skov

Balmoline. Opt 1935 da. [*æ 'bal·moˌˀli:n*]. — Vej gennem Hanved Skov, ifl. medd. opkaldt efter en mand kaldet [*ˀbal·mo*], som boede ved vejen. Subst. *line* anvendt om „brandbælte, ubevokset strimmel gennem nåleskov til begrænsning af skovbrand" (se ODS).

Brud. Opt 1935 da. [*bruj*]. — To nu forsvundne ege i Hanved Skov kaldtes ifl. Opt 1935 *Brud* og *Brudgom*.

Brudevej. Opt 1935 da. [*æ ˀbrujvæj*]. — Vej gennem Hanved Skov.

Brudgom. Opt 1935 da. [*bröxom*]. — Se *Brud* ovfr.

Forstmesterlinen. Opt 1935 da. [*æ 'fo.ɹsdmæsdəˌˀli:n*]. — Vej gennem Hanved Skov. Jfr. Balmoline ovfr.

Hanvedbusk. VSKOrig 1779 *Handevittbusk*; Kat *Handewittbusch*; Opt 1935 da. [*haŋvæi'bosg*]. — Areal i den nordvestlige udkant af Hanved Skov. Om *busk* se bd. X.

Hanved Skov. 16/3 1558 DiplFl II 808 *Handewitt holthe*; RegFlensb 1595 *Handewitt Holdt*; RegFlensb 1604–05 *Handewidtt holdtt*; Mejer 1648 *Hanwithholt*; Rechn 1766 *in Handewitter Höltzung*; VSKOrig 1779 *Handevitt Skov*; Schmidt p. 259 *Handeved Skov*; Gst 1858 *Hanved Skov* Kat *Handewittholz*. — Landsbynavnet *Hanved*.

Hauptline. Opt 1935 da. [*æ 'håwbˌˀli:n*]. — Vej gennem Hanved Skov, kaldes også Rødeline og Storeline. Første led er subst. hty. *Haupt* „hoved". Om *line* se ovfr. under *Balmoline*.

Hyllerup Led. Opt 1935 da. ['*hyl̥ərùb 'læj*]. — Landsbynavnet *Hyllerup*.

Høffelbjerg. Opt 1935 da. [*ˀhøfəlbjerə*]. — Bakke. Plantenavnet sønderjy. *høffel* „kristtorn, ilex aquifolium".

Jyskline. Opt 1935 da. [*æ 'jysg ˀli:n*]. — Vej gennem Hanved Skov, opkaldt efter en mand ifl. Opt 1935 kaldet *Jysk*, som boede i et hus ved vejen. Om *line* se ovenfor under *Balmoline*.

Lilleeng. Opt 1935 da. [*æ 'lil̥·ˌæŋ*].

Nullet. Opt 1935 da. [*æ ˀnol̥·*]. — Oval plads i Hanved Skov, hvor to veje krydsedes.

Oldemor. Opt 1935 da. [*ˀɔl̥·mo*]. — Gammel eg i Hanved Skov. Subst. *oldemor* i den i jy. alm. betydn. „bedstemor". Ordet er antagelig her brugt for at betegne ælde.

Plantkoppel. Dok 1759 SA C XII 1 nr. 129 *bey Einhegung der sogenannten Plant-Koppel*; Dok 1777 SA C XII 1 nr. 121 *Pflantzkoppel in der Handewitter Höltzung*. — Nty. *Plantkoppel* i betydn. „planteskole".

Rødeline. Opt 1935 da. [*æ 'rø:ˌli:n*]. — Vej gennem Hanved Skov. Kaldes også Storeline og Hauptline. Om *line* se ovfr. under *Balmoline*.

Skråvej. Opt 1935 da. [æ 'sgrå·ˌvæj]. — Vej fra Storeline ud til Hyllerup Led. Af adj. *skrå*.

Sorteled. Opt 1935 da. [æ 'so:d 'læj].

Sorteled Line. Opt 1935 da. [æ 'so·dlæjˌli:n]. — Vej gennem Hanved Skov. Om Line se under *Balmoline*.

Sprægendal. Opt 1935 da. [æ 'sbræ·xənˌda·l]. — Plantenavnet jy. *sprægen* „bregne, rhamus frangula". Stedet er bevokset med bregner.

Storeline. Opt 1935 da. [æ 'sdo:əˌli:n]. — Vej gennem Hanved Skov, kaldes også Rødeline og Hauptline. Om *line* se ovfr. under *Balmoline*.

Svinestien. Opt 1935 da. [æ ˈsvinsdɪ]. — Lav plet i skoven, hvor man havde sti til svinene, der gik på olden.

Trimmelbjerg. Opt 1935 da. [ˈtrømælbjeɹə]. — Bakke i Hanved Skov. Af verb. *trimle*; navnet stammer måske fra børns leg og er således parallelt med Trimmelhoved DS IV 242 og Trimmelbjærg DS III 108.

Væding Led. Opt 1935 da. ['ˈvæ·riŋ 'læj]. — Led i den nordlige udkant af Hanved Skov. Her gik i gamle dage en sti igennem fra Væding til kirken.

Ågesmose. K 1779 *Agesmoss*. — Mose i Hanved Skov. Første led muligvis mandsn. *Åge*, se DgP I 20 under Aki.

Harreslev

Adelvej. Ejerslev *ajlvej*. — Identisk med *Oksenvej* se ndf. Ifølge Ejerslevs opt. er navnet Adelvej det hyppigst brugte. Første led er glda. *athæl*, oldn. aðal, n. „natur, væsen" som første sammensætningsled brugt i betydn. „det egentlige, hoved-".

Ajllykke. Kat *Eillück*; Ejerslev *aj·lyk*; Opt 1935 da. ['aj·lˌly.g]. — Første led kan være subst. *ajle*; snarere er det dog *adel* i betydn. "hoved-", se endvidere under Adelvej ovfr. Om *lykke* se bd. X.

Almogrund. Vide 1702 *auf daß so genante Almo-Graß, von den Almoß Grunde*. — Om *almo* se under Almostykke i Elhoved, Sønder Løgum s., Kær h. og under *almo* i bd. X; om *grund* se ligeledes bd. X.

Arnhøj. Eb 1765 *den Großen Ahrnhü, der üsterahrnhü acker, den wäster Ahrnhü acker*. — Af glda. *arna*, gen. af fuglenavnet ørn.

Bag Mosen. Ejerslev *bag'mo·s*; Opt 1935 da. [*baxə'ˈmo:s*].

Bag Skoven. Kat *Bagskov*. — Areal med navn efter beliggenhed bag Marieskov.

Bejl. Eb 1765 *die Beilstücken, norden der beilweg*; Eb 1794 *Von dem sogenannten Beil-Weg*; Regnsk 1820 *vom Beil-weg*. — Se under Bejle i Ellund.

Bergland Slag. Eb 1794 *Jn dem sogenannten Bergland Schlage, Das sogenannte Berg-Land-Schlag*; Eb¹ 1794 *Jn berglands Schlag, Das sogenannte Bergland-Schlag*. — Om *slag* se bd. X.

Bjerggårdmark. Kat *Berghof*; Ejerslev *Bjerregårdmark*. — Areal ved den tyske landbrugsskole Bjerggård – Berghof.

Bjerggårdvej. Ejerslev *bjer·govej*. — Vej til Harreslev. Bjerggård – Berghof er navn på den tyske landbrugsskole.

Bomhøjsstykker. Eb 1765 *Bohmhüyes Stücken, Wester Bom Hües Acker, Üster Bom Hues Acker*; VSK 1805 *Bonhöy*. — Forleddet er rimeligvis det fra nty. lånte subst. *bom* i betydn. „led bestående af en svær træstang".

Bredmajager. Eb 1765 *Bremay acker*. — Om *maj* se bd. X.

Brænbjerg. Eb 1765 *Brähmbargstücken, auf Brähn bjere ackers*; Eb 1804 *Brembierre*. — Forleddet er plantenavnet jy. *bræn* „bregne" el. partc. af verbet *brænde*.

Brændmose. Regensk 1800 *bey Brennmoos*; Regnsk 1855 *bei Brenmoos*; Kat *Brennmoos*; Opt 1935 da. [*bræŋ'ˈmo:s*]. — Første led er partc. af verbet *brænde*.

?Buskhøj. Contractb 1756 *bey Boschau*; Eb 1765 *Bos sjöe Ackers*; Eb 1804 *Bosee*; Opt 1935 da. [ˈ*bosghy*]. — Ligger ifl. Opt 1935 ved Gammeltoft. Det opr. efterled er muligvis subst. sønderjy. *sjø* „sø".

Bysens Vandsted. Opt 1935 da. ['*bysəns 'vaŋˌsdæj*]. — Lille moseareal vest for Harreslev by.

Bæverdam. Opt 1935 da. [æ 'bæ·vəˌdam]. — Nu tørlagt dam. Her skal ifl. Opt 1935 være druknet en pige ved navn Bäwer.

Bøffelholm. Eb 1765 *Boffelhalm*. — Forleddet tvivlsomt. Måske verbet *bøfle* „arbejde med anstrengelse" (ODS).

Bøffelmose. Eb 1765 *Boffel Mohrs Acker, Boffelmos acker*; U 1779 *Bövel & Lielemoos*; Eb 1804 *Böffelmohr, Boffelmohr*; Kat *Büffelmoos*; Opt 1935 da. ['*bøfəlˌˈmo:s*]. — Se ovfr. under Bøffelholm.

Damholm. Eb 1765 *auff Damholm, Üster Damholm, Wäster Damholm*. — Om *dam* og *holm* se bd. X.

Dammose. Eb 1804 *Damm-Mohr*; Kat *Dammmoos*; Ejerslev *damo·s*.

Diek. Eb 1765 *beym Dicke weg bis ans wäster dicke*; U 1779 *Dicker*; Eb 1804 *Oster-Teiche, Norder Teiche, Süder-Teiche*; Regnsk 1835 *bei süder Teich*. — Subst. nty. *Diek* „dam".

Døbbelager. Eb 1765 *Öster Marck Düffelacker, Wäster Marck Düffelacker*. — Om *døbbel* se bd. X.

Engsig. Dok 1799 *bei Engsieg*. — Om *sig* se bd. X.

For Skoven. Kat *Foreskov*; Ejerslev *Fåreskov*. — Eng lige nord for Marieskoven på Flensborg bymark.

Forte. Kat *Fort*. — Vej i byen. Om *forte* se bd. X.

Frøslevvej. Eb¹ 1794 *Norden dem sogenannten Frösler Wege*; Eb 1804 *bey Frösleeweg*; Dok 1817 *der sogenannte Frösle-Weg*; Ejerslev *Fröslevvej*; Opt 1935 da. [*frøslə'væj*]. — Vejen til *Frøslev*.

?Fællesskov. U 1779 *Fehlschau*; Eb 1794 *Das sogenannte gemeinschaftlich Holz*; Eb¹ 1794 *Das sogenannte gemeinschaftliche Holz*.

Gade. Eb 1794 *etwas Land von der Strasse*. — Areal. Om *gade* se bd. X.

Gammelhyrdeeng. U 1779 *Gammelhiereng*; Dok 1799 *bei Gammelhereng*.

Gammel Kirkesti. Ejerslev *Gammel Kirkesti*.

Gammelland. Eb 1765 *auf Gammel land*; U 1779 *Westengammelland*; Eb 1794 *Altes Land Schlag*; Eb¹ 1794 *altes*

Land-Schlag, Altesland; Eb 1804 *Gammelland.* — Om *land* og *slag* se bd. X.

Gammeltoft. Eb 1765 *Uster Gammeltofft, Wäster Gammeltafft, die beyde Gam̃el Tofft*; Eb 1794 *Jn alte Toft Ackern, Jn der alten Toft Ackern Schlag*; Eb¹ 1794 *Jn alte Toft Ackern Schlage, Jn alte Toftacker-Schlag, Jn alte Toft-Ackern*; Kat, Ejerslev *Gammeltoft*; Opt 1935 da. [ˈ*gaməltɔwd*]. — Areal beliggende 1 km sydvest for byen.

Gedeland. Contractb 1711 *in Gede-Land.* — Første led formodentlig dyrenavnet *ged*. Om *land* se bd. X.

Gejlpold. U 1779 *Geilbarg*; Eb 1794 *das sogenannte Geilpoll, Geilberg*; Eb¹ 1794 *Geilpol.* — Plantenavnet *gejl* „gyvel". Om *pold* se bd. X.

Gelegenlykker. Eb 1804 *Gelegenelücke, Gelegen, Gelegenlück*; Kat *Gelegenlücke, Gelegenlücken, Gelegenlück, Gelegenland*; Ejerslev *Gelegenlykker, Vester Gelegenlykker*; Opt 1935 da. [*æ xəˈle·xən,lygə*]. — Arealer nær byen og vejen. Af det fra hty. lånte adj. *gelegen* „bekvemt liggende, passelig" (Feilb.).

Gerstenackern. Eb 1765 *die garsten ackern.* — Nty. *Garsten, Gassen* „byg".

Gertrudenholz. K¹ 1779 *Gertruden Holtz.* — Kvindenavnet *Gertrud*.

Gottrup Sø. Eb 1765 *bey Gotterob See*; Dok 1779 *bei Gottrup See*; Kat *Gottrupsee*; Ejerslev *gotʀobˈsjö*; Opt 1935 da. [*gɔdrobˈsjø*]. — Beliggenhed sydvest for Harreslev by ved grænsen til Gottrupelle. Om første led se under landsbynavnet *Gottrupelle*.

Grisemose. Eb 1765 *Gries Mos Stück*; U 1779 *Griesmoos*; Eb 1804 *Griesmoos, klein Griesmoos.* — Dyrenavnet *gris*.

Grusbjerg. Regnsk 1824 *für dem Grußbarg*; Opt 1935 da. [*æ ˀgruˑsbjerə*]. — Bakke ved Ilsø hvor man hentede grus.

Grünmoor. Eb 1804 *bey Grünemohr, Grün-Mohr.*

Grønneforte. Regnsk 1820 *der weg Heißt die Grüne Pforte*; Kat *Grönfort*; Ejerslev *gʀöˑnfowˑt*; Opt 1935 da. [*æ ˈgröːn ˈˀfoːd*]. — Markvej sydvest for byen. Om *forte* se bd. X.

Hagvie. Eb 1804 *Hagwieh*; Kat *Hagvii.* — Areal ved Oksevejen uden topografisk sammenhæng med Havstedmaj ndfr. Forleddet er subst. *hage* „krog" og efterleddet plantenavnet *vie* „pil, salix".

Harresdal. HeldvaderStadtSchlesw p. 12f. *Herildtz thale*; Mejer 1648 *Harresledall*; Mejer 1649 *Harreslee dall*; Contractb 1711 *bey Harresdahl*; Danckw 104 *Herresleethal „bey Harreslee aus Heræsleethal, nah bey Flenßburg"*; Eb 1765 *bis Harreslee Daal, schomp bey Harresdall*; Kat *Harrisdal*; Ejerslev *ˈhaʀəsˈdal*; Opt 1935 da. [*harəsˈdal*]. — Dal ved landegrænsen umiddelbart ved Oksevejen. Første led er landsbynavnet *Harreslev*, jfr. Harreshede ndfr. Hos Heldvader l. c. refereres et sagn om et slag mellem Harald Klak og Regnar Lodbrog, og navnet tolkes af mandsn. Harald.

Harreshede. Eb 1765 *den Großen üster Harretzhee Acker, in Harretzhee*; Eb 1794 *Jn Harrisheide Schlag, das sogenannte Harrisheide-Schlag*; Eb¹ 1794 *Jn Harrisheide-Schlag, das sogenannte Harris-Heide-Schlag*; Kat *Harreshee*; Ejerslev *haʀəsˈheˑj*; Opt 1935 da. [*harəsˈˀheː*]. — Areal ved bymarkens sydlige grænse. Første led er landsbynavnet *Harreslev*, se under dette. Om *slag* se bd. X.

Harreslev Holt. N 21/7 1514 (gl. afskr.) DiplFl II 97 *twe holtinge binnen Harriszleue holt*; N 16/3 1558 DiplFl II 808 *vp ann Harriszle holte.* — Første led er landsbynavnet *Harreslev*. Om *holt* se bd. X.

Harreslev Lykke. Eb 1794 *der sogenannte Harrislee Lücke*; Kat *Harrislee-Lücke, Harrisleelück*; Ejerslev *Harreslevlykker*; Opt 1935 da. [*ˈharəslə ˈˀlyˑg*]. — Et stykke agerjord i bymarkens nordøstligste hjørne. Forleddet er landsbynavnet Harreslev. Om efterleddet *lykke* se bd. X.

Havstedmaj. Eb 1794, Eb¹ 1794 *nach Hafstedtmay, Havstedt-May*; Kat *Hackstemay*; Ejerslev *hagsdoˈmaˑj*; Opt 1935 da. [*hagsdæjˈmaˑj*]. — Areal ved Nyhuser Sø. Af subst. *have* og *sted*; om begge se bd. X. I de yngre kilder er dette forled omtydet til landsbynavnet Nørre-Haksted, Nørre-Haksted s., Vis h.

Hedeland. Kat *Heeland, Haideland.*

Hedelykke. Eb 1804 *Heidelück*; Kat *Haidelücken, Heelücke, Heelücken, Heelück*; Opt 1935 da. [*æ ˀheˑlyg*]. — Flere arealer. Om *lykke* se bd. X.

Hedemark. Kat *Heemark*; Ejerslev *heˑjmarg*; Opt 1935 da. [*æ ˀhemarg*].

Helvede. Kat *Helevede*; Ejerslev *helə*. — Navnet eksisterer ikke længere som betegnelse for dette areal, der har ligget nær grænsen til Nyhus. Ordet helvede anvendes ofte om afsides liggende steder; undertiden findes som modsætning navnet Himmerig i nærheden; se Himmerig ndfr.

Hestelykke. U 1779 *Norder Hestelück*; Kat *Hestlück.*

Himmerig. Kat *Himere, Himeremoos*; Ejerslev *hemaʀə*. — Areal i nærheden af arealet Helvede, se ovfr.

Holehylk. Eb 1765 *ins Hollehülck Mohr*; U 1779 *Hole Höleck*; Kat *Hollhölk*; Ejerslev *kadə ˈkøˑl*; Opt 1935 da. [*hɔgˈˀhølˑ*]. — Lavtliggende areal vest for Slukefter. Efterleddet er efter de gamle skriveformer at dømme subst. glda. **hylkæ* „vandsamling", jfr. Steenstrup, Indl. Stud. p. 275 og DS VII 216 under Hølkemose. Forleddet er subst. *hol* „hul" eller glda. hola f. „kløft". De to udtaleformer repræsenterer i så fald forskellige forvanskninger, der er fælles om en slags fjerndissimilation, hvorved den udlydende klusil er flyttet fra efterleddet til forleddet.

Holmbjerg. Eb 1765 *Gros Holmberg, Klein Holmberg*; Eb 1794 *Holmberg Schlag*; Eb¹ 1794 *Jn Holmberg Schlage, Jn Holmberg*; Kat *Holmbjerg, Oster-Holmbjerg*; Ejerslev *Øster Holmbjerg*; Opt 1935 da. [*hɔlmbjerə, ˀhɔlmbjærə*]. — Areal sydøst for Harreslev by. Om *holm* se bd. X.

Huntelhøjsager. Eb 1765 *Huntel Hües Acker, huntelhües acker.* — Forleddets etymologi er uvis.

Husendesager. Eb 1765 *Hüßehns Acker, hüßehns acker.* — *Husende*, „ende af et (beboelses)hus; spec. om del af huset, der er udskilt fra det øvrige og udgør en beboelse for sig". (ODS).

Hærvej. SchuldprotFlensb 1750 *Westen der Herr Straße bey Harrisle*; Eb 1765 *wästen dem herweg, üsten dem her weg, die zwey [äcker] hinter dem hüe, oder wästen dem herweg*; Eb 1794 *Längst dem Heer-Weg.* — Vejen der forlader den gamle oksevej ved Bov og over Nyhus fører til Flensborg. Første led er opr. subst. *hær*, men dette er omtydet til subst. *herre*.

Højmose. U 1779 *Hoymoos*; Eb 1794 *auf dem Hogenmohr*; Eb 1804 *Hogemohr, auf dem Hogenmohr*; Regnsk 1819 *bis Hogemoor*; Kat *Hochmoor*; Ejerslev *hy·mo·s*; Opt 1935 da. [ˈ*hy·mos*]. — Adj. *høj*.

Ilsø. Eb 1794 *nach Ietsoe*; Regnsk 1819 *in Ihlsee*; Regnsk 1855 *aus Jlsöe*; Kat *Iilsee*; Ejerslev *i·lsjö, Ilsøvej, i·lsjöˈmarg*; Opt 1935 da. [ˈ*i·lsjø, æ ˈi·lsjøˌlygə, ˈi·lsjøˌvæj*]. — Sø ved skellet mod Gottrupelle. Forleddet er dyrenavnet *igle*.

Jørgensdam. Eb 1804 *Iürgensdamm*.

Kalveager. Eb 1765 *Kallacker*. — Første led er dyrenavnet *kalv*.

Kirkevej. Ejerslev *Kirkevej*; Opt 1935 da. [*æ ˈkjirgvæj*].

Kluslykke. Dok 1761 SA C XII 1 nr. 315 *in Kluslücke*. — Bebyggelsesnavnet *Klus*.

Klustoft. Eb 1794 *die sogenannte Cluser Toften*. — Bebyggelsesnavnet *Klus*.

Knæk. Contractb 1736 *in seiner norder Knecke, ein stück – theils mit gesträuche bewachsenes Acker Landes*; SchuldprotFlensb 1745 *die so genandte Norder Knecke*; Contractb 1756 *Süder-Knecken*; Contractb 1758 *in Harrisleer Knecker belegene Lücke, die Lundt genannt*; Taxation 1791 *Jn sein Koppel Knick genant ist nur etwas geringes Streuholtz*; Eb 1794 *Norder-Knick, Süder Knick, Wester-Knick*; Dok 1799 *vor Hans P. Frösles Knecke*; Kat *Nörrknick, Knick, Sönderknick, Marie Kruse's Knick*; Ejerslev *Mari Kruses Knick*. — Arealer beliggende ved bebyggelsen Katharinenhof. Om *knæk* se bd. X.

Kokhøj. Eb 1765 *Katthü, Kathües Acker, Kackhües acker*; Kat *Kockhuy*; Ejerslev *kɯkhy*; Opt 1935 da. [*kɔgˈhy*]. — To lokaliteter, den ene vest for byen den anden syd for byen. Første led er fuglenavnet jy. *kok* „hane".

Kolonistland. Kat *Colonistland*; Ejerslev *Kolonistenmark*.

Kolykke. Kat *Kolüke*; Ejerslev *Kolykke*. — Af dyrenavnet *ko*. Om *lykke* se bd. X.

Koppel. Kat *Koppel*. — Se bd. X under *kobbel*.

Kådnerland. Kat *Kaadnerheemark*; Ejerslev *k0rnərˈhe·jmarg*; Opt 1935 da. [*æ ˈkɔɹ·nəˌla·ŋ*]. — Subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger".

Lagsbak. Ejerslev *laxsbag*. — Navnets rette form er uvis.

Landery. Eb 1804 *Länderüen, Norderländerüen*; Kat *Landerynmoos*; Ejerslev *landəˈʀy·mo·s*; Opt 1935 da. [*laŋəˈry*]. — Nordvest for byen. Subst. *land*, der som simplex har langt a, men i sammensætninger oftest udtales med kort a. Mellemvokalen -e- er muligvis svarabhakti-vokal. Om efterleddet se bd. X under *ryd*.

Langmose. Contractb 1681 *auff Langen Moor*; U 1779 *Langmoos*; Eb 1804 *den Langenmohr, Langemohr*; Kat *Langmoos*.

Langsig. U 1779 *Langsick*. — Om *sig* se bd. X.

Lerpold. Kat *Leerpoll*; Opt 1935 da. [*æ leˑəpoɬ*]. — Vejkryds midt i Harreslev by; her mødes Norderstrasse, Osterstrasse og Westerstrasse. Om *pold* se bd. X.

Lillelykke. Kat *Kleine Lücke, Lille Lück*. — To arealer, det ene vest, det andet øst for Harreslev by. Om *lykke* se bd. X.

Lillemose. U 1779 *Lielemoos*.

Lot Sig. SchuldprotFlensb 1740 *Zwey Kleine mir gehörige, westen dem Dorffe Harrisle belegene, sonsten so genandte Loht-Siecken*. — Læsningen af *o* og *h* er usikker, der kan også stå henholdsvis *e* og *s*. Forleddet er muligvis partc. af verbet *lukke* i betydn. „indhegne".

Lund. Contractb 1739 *Lücke die Lundt genande*; Dingprot 1739 *eine . . . bey Süden dem Dorffe Harrisleff belegene Lücke, die Lundt genandt*; SchuldprotFlensb 1747 *die Lund-Lücke*; Contractb 1758 *in Harrisleer Knecken belegene Lücke, die Lundt genannt*; Kat *Lund*. — En lykke beliggende ved vejen mellem Flensborg og Harreslev by. Om *lund* se bd. X.

Lykke. Eb 1804 *Lück*. — Om *lykke* se bd. X.

Lærkemose. U 1779 *Lirckmoos*; Eb 1804 *Lerchmohr*. — Fuglenavnet *lærke*.

Midtlykke. Kat *Midtlück*; Opt 1935 da. [*æ ˈmedˌlyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Midtvej. Kat *Midtweg*; Ejerslev *metvej*; Opt 1935 da. [*æ ˈmedvæj*].

Moorland. Kat *Moorland*.

Musbækdam. Dok 1776 *der Teich Musbeckdamm*; U 1779 *Musbeck*; Kat *Muusbeck*; Ejerslev *Musbekdam*; Opt 1935 da. [*musbægˈdam*]. — Eng. Første led bebyggelsesnavnet *Musbæk*, se dette.

Musbækvej. Kat *Muusbeckweg*; Ejerslev *Musbekvej*; Opt 1935 da. [ˈ*musbæg,væj*]. — To veje som begge fører til bebyggelsen Musbæk.

Myrholm. Eb 1765 *Müür Haalm*; Eb 1804 *Myrholm*. — Mose. Første led er insektnavnet *myre* eller subst. ænyda. *myr* „mose".

Møllevej. Kat *Mühlenweg*; Ejerslev *Mölvej*. — To forskellige veje.

Norderstrasse. Eb 1765 *Jns Norder gaßen*; Regnsk 1844 *in der Norder Straße*; Kat *Norderstrasse*. — Vej i Harreslev by.

Nørmark. Kat *Norderfeld, Nörrmark*; Ejerslev *Nørmark*; Opt 1935 da. [*æ ˈnömaɹg, æ nömaɹg*]. — Nyere navn, var tidligere hede.

Nørrelykke. Eb 1765 *den Nord Lücke, Bey der Nordlücke*; Eb 1794 *Die Norder Lüke*; Eb¹ 1794 *Jn der Norder Lücke*; Eb 1804 *Norderlück*; Ejerslev *Nør·lyk*. — Areal nord for Harreslev by. Om *lykke* se bd. X.

?Oksehøjager. Eb 1765 *Aushüs Acker*.

Oksenvej. Eb 1794 *Osten dem sogenannten Ochsen Weg*; Eb¹ 1794 *Osten dem sogenannten Ochsen-Wege, an dem sogenannten Ochsenwege*; Regnsk 1820 *vom Ochsenwege*; Kat *Ochsenweg*; Opt 1935 da. [*æ ˈysənˌvæj*]. — En del af Hærvejen. Dyrenavnet *okse*; glda. *uxi, oxi*, om specielle lydudviklinger indenfor dette ord se Br-N. GG III p. 216.

Ondemose. U 1779 *Undemoos*; Eb 1804 *Der kleine Bösemohr, Der grose Bösemohr*; Kat *Bösemoor*. — Adj. *ond* i betydn. „vanskelig, besværlig, slem".

Osterstrasse. Kat *Osterstrasse*. — Vej i Harreslev by.

Otting. Kat. *Odting*. — Areal beliggende ved grænsen til Klusris. Antagelig strimmel tilhørende en ottingsgård.

Padborg. Eb 1804 *Patburgmohr*; Kat *Pattburg*; Ejerslev *Padborgmark, padbɯrəlykə*; Opt 1935 da. [*æ ˈpajɖborəlygə, dæŋ ˈfø:sd ˈpajɖborəˌˈly·g*]. — Bebyggelsesnavnet Padborg i Bov s., se DS VI 563.

Pedershøj. Eb 1765 *bey Peters Hüy*; VSK 1805 *Pedershöy.* — Mandsn. *Peder.*

Plackehaar. Eb 1804 *Plackehaar, Norden Plackehaar-Moos*; Kat *Plockehaas*; Ejerslev *plɔxə'han·s.* — Agerjord nord for Harreslev by. Navnets rette form er uvis.

Pullebjerg. Ejerslev *puḷəbjerə*; Opt 1935 da. [*puləbjerə*]. — Ved Ilsø. Forleddet er verbet jy. *pulle* (i vestjy. udtalt *pulə*) „have samleje med" (Feilb.).

Pyt. Kat *Pyt.* — Vej fra Norderstrasse mod vest. Om *pyt* se bd. X.

Reiopold. U 1779 *Reio Pohl.* — Navnet er tvivlsomt.

Revenhøj. Eb 1765 *Revvenhü Acker, refenhü acker, refenhü Acker*; Kat *Rovhoy*; Ejerslev *Ræw·hy*; Opt 1935 da. [ˈröwhy]. — Forleddet synes opr. at være præt. part. af verbet *rive* i betydn. „få til at revne" (Feilb.), senere omtydet til dyrenavnet *ræv.*

Rovblok. Kat *Rovblock.* — Af plantenavnet *rug.* Om *blok* se bd. X.

Sandbjerg. Dok 1705 SA C XII 1 nr. 373 *Bey den sogenanten Sandberg.*

Sandlykker. Kat *Sandlücken, Sandlücke*; Ejerslev *Sandlykker*; Opt 1935 da. [æ 'saŋ·ˌlyg].

Schapkrug. U 1779 *Schapkrug.* — Græsning. Nty. *Schaap* „får".

Schompstücken. Eb 1765 *auf die Schompstücken.* — Subst. *skump*, til verbet skumpe, bruges bl. a. om „en stump af en ager" (Feilb. fra Angel). Jfr. Mensing *Schump, Schomp* „schmales Stück Pflugland an einer Wiese entlang", „hohe Stelle in einer Wiese (auch im Moor) (Angel)".

Sig. Eb 1765 *von der Sieegwisch*; Eb 1794 *in der sogenannten Sick*; Kat *Sick*; Ejerslev *six, de seg*; Opt 1935 da. [æ *si·xə*]. — Forskellige lokaliteter. Om *sig* se bd. X. Udtaleformen står i plur.

Silleblik. Kat *Silleblik*; Ejerslev *'selə'bleg*; Opt 1935 da. [*selə'bleg*]. — Forleddet er, som i det følgende navn, plantenavnet *selje*, der bruges om forskellige pilearter. Efterleddet må være det nty. låneord *blik* i betydn. „holzfreie Stelle, Wiese"; se i øvrigt SS VII 54f. under Bliskov.

Silletorn. Eb 1765 *Silledorns acker*; Kat *Silletvorn*; Ejerslev *selə'tv0.n*; Opt 1935 da. [*selə'tvoɹn*]. — Agerjord der støder op til Silleblik ovfr. Forleddet er plantenavnet *selje* „pil", efterleddet plantenavnet *torn* anvendt kollektivt om tjørnekrat.

Simondys. Eb 1765 *in Simon Düüss, in Simondües*; Eb¹ 1794 *aus Simon Dües Acker-Schlag, aus Simon Dües Schlag, Simon Dues Acker*; Eb 1804 *Siemon-Deus*; Kat *Simondys Lücken*; Ejerslev *semə'dy.s*; Opt 1935 da. [*semən'dy·s*]. — Agerjord på grænsen mellem Frøslev, Harreslev og Ellund. Se under bebyggelsesnavnet Simondys. Om *slag* og *lykke* se bd. X.

Skamfoldstykke. Eb 1765 *Schamfollstücke, Schamfold Stücke.* — Adj. glda. *skammær* „kort". Om *fold* se bd. X.

Skarrehøjsager. Eb 1765 *Scharrehües acker.* — Første led muligvis fuglenavnet *skarv*, oldn. skarfr „ålekrage".

Skoleland. Ejerslev *Skoleland*; Opt 1935 da. [æ ˈsgo·llaŋ].

Skorrehøj. Kat *Skorrehoy*; Opt 1935 da. [*sgorə'hy*]. — Plantenavnet *skurv* „cuscuta europæa" eller adj. *skurvet* om bevoksning med skurv. Jfr. Skorrebjerg, Hyrup s., Veseby, SS VII 20.

Skov. Kat *Skov.* — Agerjord.

?Skovknæk. Eb 1794 *bis an den Holzknecken*; Eb¹ 1794 *Norden vor die Holz knicken, bis an der Holzknecke*; Dok 1799 *bis zu den Holzknecken.* — Om *knæk* se bd. X.

Skovland. Kat *Skovland.* — Areal beliggende ved siden af arealet Skov.

Skovlykke. Eb 1765 *von der Holtz Koppel*; Kat *Skovlücke*; Ejerslev *Vester Skovlykker, Øster Skovlykker, Skovlykker*; Opt 1935 da. [æ 'sgɔwˌlygə]. — Arealer syd for Flensborgvejen. Om *lykke* og *kobbel* se bd. X.

Skovmose. U 1779 *Schaumoos*; Dok 1799 *bey dem Holz Mohr*; Eb 1804 *Holzmohr*; Regnsk 1819 *bis zum Holzmoor*; Kat *Skovmoos.*

Skriverdamme. Eb 1794 *die beede sogenannten Scriverdämme.* — Om *dam* se bd. X.

Slukefterlykke. Kat *Schluckefterlücke, Schluckefter.* — Første led er bebyggelsesnavnet *Slukefter*, se under dette. Om *lykke* se bd. X.

Slukeftervej. Ejerslev *Slukeftervej.* — Bebyggelsesnavnet Slukefter.

Smalager. Eb 1765 *Der Schmahl acker.*

Småhøje. Eb 1765 *Schmahüe.*

Snabe. Eb 1765 *Schmaffstück*; K¹ 1779 *die Snaff*; Kat *Snav*; Opt 1935 da. [æ ˈsna:f]. — Kileformet jordstykke. Jfr. Snabe i Flensborg og se i øvrigt bd. X.

Snævring. Kat *Snöwring*; Ejerslev *Snøwrəŋ.* — Lille stykke agerjord.

Stadtweg. Dok 1817 *am Stadtwege*; Regnsk 1819 *für den Stadtweg*; Kat *Stadtsweg.* — Vejen fra Frøslev til Flensborg, kaldes også Frøslevvejen.

Steinbrücke. Dok 1712 SA C XII 1 nr. 373 *bis an die Harreschler steinbrücke*; Eb 1765 *Dem Steinbrücke*; Dok 1817 *Bey Aufmessung der Steinbrücke im Dorfe.* — Vej i Harreslev by.

Stejlbjerg. U 1779 *Steilbierre*; Dok 1799 *bis nach Steilberg*; Eb 1804 *Steilbergmohr, bey Steilberg*; Kat *Steilbjerg*; Opt 1935 da. ['sdæj·lbjerəˌvæj]. — Dels stejl bakke, dels vej. Af adj. *stejl.*

Stenstykke. Contractb 1756 *in dem Steenen-Stück*; Eb 1765 *Stehn Stücken, die steinstücken.*

Stenvang. Eb 1765 *in Steinwang, in Stenwang.* — Om *vang* se bd. X.

Storelykke. Kat *Grosse Lücke, Stor-Lück.* — Om *lykke* se bd. X.

Sønderdam. Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌdam]. — Branddam.

Søndergade. Eb 1765 *Jm Süder gaßen*; Kat *Süderstrasse.* — Vej i Harreslev by.

Sønderlykke. Eb 1765 *Bey dem Süder Lücke, den Süder lücke*; Eb 1794 *Jn der Süder Lücke, in dem süder Lückschlage, Jn der süder Lücke*; Eb¹ 1794 *Jn der Süder Lücke, in dem süder Lückschlage*; Eb 1804 *Jn Süderlück*; Kat *Süderlück, Süderlücken*; Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌlygə]. — To forskellige arealer, det ene beliggende syd for Harreslev by, det andet syd for bebyggelsen Musbæk. Om *lykke* se bd. X.

Søndermose. Eb 1765 *beym süder-Mohr, Wester süder Mohrs Acker, die Mitten süder Mohrs Acker, Üster süder*

Mohrs Acker, Süder Moß Ackers, Südermosacker; U 1779 *Südermoos*; Eb 1804 *Sünner-Moos*; Kat *Südermoor*; Opt 1935 da. [æ 'syŋə 'ˀmo:s].

Sørens Toft. Eb 1765 *auff Sörns Tofft.*

Terkelstoft. Eb 1765 *Tärckelstofft.* — Mandsn. *Terkel.*

Toft. Vide 1702 *Graben und Wälle um den Toffte*; Eb 1765 *hinter die Taut*; Eb 1794 *dessen wester Toft*; Eb[1] 1794 *Toft*; Regnsk 1831 *süden die Süder Toften*; Kat *Toft*; Ejerslev *Tofter*; Opt 1935 da. [æ ˀtɔw.d, æ 'syŋə 'ˀtɔw.d]. — Om *toft* se bd. X.

Toftsig. Eb 1765 *bey taut Sieg*; Regnsk 1837 *bey Toftsieg.* — Lokaliteten identisk med *Sig* ovfr.

Toftvej. Ejerslev *Søndertoftvej, Nørretoftvej*; Opt 1935 da. [æ 'tɔw.dˌvæj, æ 'nöɤ 'tow.dvæj].

?Toppetsten. Contractb 1711 *in Gede-Land 1 schipp toppesteen genandt*; Contractb 1756 *in Topp-Steen*; Eb 1804 *Tappesteen.* — Snarest af adj. *toppet.*

Tornebuskager. Eb 1794 *Jn Dornbusch Ackern*; Eb[1] 1794 *Jn dornbusch Ackern.*

Tværagermose. Eb 1765 *den wester Twer acker, Twer-ackern*; Kat *Tveragermoos.*

Tyvevej. Ejerslev *tyw·vej*; Opt 1935 da. [æ 'tyw· ˌvæj]. — Af subst. *tyv.* Ifølge Ejerslevs opt. en vej man i gl. dage benyttede, når man ikke ønskede at komme gennem byerne.

Uderlykke. Kat *Uderlücken, Uderlücke*; Ejerslev *ur·lvk*; Opt 1935 da. [æ 'ˀurəˌly.g]. — Komparativen jy. *uder* „ydre".

Ulvemose. Opt 1935 da. [æ 'uləˌˀmo:s]. — Dyrenavnet *ulv.*

Vandstedstykker. Eb 1765 *Wasserstätstücken*; Opt 1935 da. [æ 'vaŋsdæjˌsdøgə].

Vesterager. Eb 1765 *die sogenandte Wester Acker.*

Vestereng. Eb 1794 *Jn der wester Wiese*; Eb[1] 1794 *Jn der wester Wiese.*

Vesterlykke. Kat *Westerlücke.* — Om *lykke* se bd. X.

Vestermark. Eb 1765 *Wäster Marck Düffelacker*; Opt 1935 da. [æ 'væsdəˌmarg].

Westersig. Contractb 1742 *Wisch-Land in dem Wester-Sick.* — Om *sig* se bd. X.

Vesterskov. Contractb 1742 *in der Wester Holtz-Koppell*; Kat *Westerskov*; Opt 1935 da. [æ 'væsdəˌsgɔw]. — Agerjord.

Westerstrasse. Eb 1765 *Jn der Wester Strasse*; Kat *Westerstrasse.* — Vej i Harreslev by.

?Vidådam. K[1] 1779 *Widdaudam.*

Wiesenslag. Eb 1794 *das sogenannte Wiesen Schlag*; Eb[1] 1794 *das sogenannte Wiesen-Schlag.* — Om *slag* se bd. X.

Vikærager. Eb 1765 *Wikier Acker.* — Antagelig plantenavnet *vie* „pil, salix".

Wohrs Garden Ackers. Eb 1765 *Wohrs Garden Ackers.*

Østeragre. Eb 1765 *die Uster Ackers.*

Østerlykke. Eb 1765 *den üsterlücke*; U 1779 *Jm Osterlücke*; Eb 1794 *Die Oster Lücke*; Eb[1] 1794 *die oster Lücke*; Eb 1804 *Osterlück*; Dok 1817 *bey die Osterlücke*; Kat *Oster lücken*; Ejerslev *Østerlyk*; Opt 1935 da. [æ 'østəˌlygə]. — Om *lykke* se bd. X.

Østermark. Eb 1765 *Öster Marck Düffelacker*; Kat *Osterfeld.*

Østerskov. Kat *Osterskov*; Opt 1935 da. [æ 'østəˌsgɔw]. — Agerjord.

Åbodstykker. Eb 1765 *Die Abostücken.* — Subst. jy. *åbod* „erstatning", „. . . et stykke eng uddeltes som åbod til dem, som ej var tilfredse med udskiftningen" (Feilb.).

Havrup

Aftægtager. U 1806 *von Auteitager.*

Almo. Eb 1806 *Norder-Almor, Süder-Almor*; U 1806 *von Karsten Petersens Allmo, Synder-Allmo, in Synder-Allmor*; B 1806 *Allmo, Synder-Allmo, in Sünder Allmoo*; Reg 1811 *Süder-Almur*; U 1811 *Süder Almur, Süden Allmur*; Kat *Süder-Almoor*; Opt 1935 nty. ['alˌmâ·ɹ]. — Se under Almostykke, Elhoved, Sønder-Løgum s., Kær h. og under *almo* bd. X.

Almosig. Eb 1806 *vom Almorsicht*; U 1806 *Allmoo Sicht, Nor-Allmoo-Sicht, von Allmoo Sicht, Synder Allmoo Sicht, bey Allmosieg*; B 1806 *bey Allmosieg, an Synder Allmoo-Sicht, Nor-Allmoo-Sicht*; Reg 1811 *Bey Allmorsicht*; Kat *Almossieg*; Opt 1935 nty. [almâ·ɹ'si·x]. — Se *Almo* ovfr. Om *sig* se bd. X.

Birkvang. Contractb 1749 *in Birckwong*; Eb 1806 *Birkwang*; U 1806 *bey Birckwang, Birckwang Wiese*; B 1806 *Birkwang, Birkwang-Wiese*; Reg 1811, U 1811 *Westen Birkwang*; Kat *Birkwangweg*; Opt 1935 da. [ˀbeɹ·gvɔŋ, *di* 'beɹ·gvɔŋ 'ˀæŋ:], nty. [biɹgvòŋ].

Boleng. U 1806 *Bolleng an Selkier*; B 1806 *Bolleng.* — Af subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Bredstedvej. Opt 1935 da. [æ 'bræ:sdæj 'væj]. — Landevejen mod Bredsted.

Breiteacker. Contractb 1734, 1742 (Contractb 1751) *Breite Acker.*

Bræneng. Contractb 1739 *Bren-Eng.* — Af plantenavnet jy. *bræn* „bregne" eller præt. part. af verbet *brænde.*

Buskeng. Kat *Buskeng.*

Dal. Eb 1806 *beym Dall*; Eb[1] 1806 *süden dem Dall*; U 1806 *Der Heideplack Dall genant*; B 1806 *Der Heidepflek Dall genannt*; Reg 1811 *Bey dem Dall*; U 1811 *beym Dall*; Kat *Dall*; Opt 1935 da. [*dal*], nty. [*dal*]. — To forskellige lokaliteter, begge mosestrækninger. Om *dal* se bd. X.

Dalshede. B 1806 *Dalls-Heide*; U 1806 *von Dalls-Heide.* — Antagelig identisk med *Dal* ovfr.

Dreieck. Kat *Dreieck.* — To forskellige lokaliteter.

Drowt. Kat *Drowt.* — Ty. gengivelse af sønderjy. [*drötwl*], *drift*, se herom bd. X.

Dæmmeneng. U 1806 *bey Dämmen Eng, auf Dämmen-engblock*; B 1806 *bey Dämmen-Eng, auf Dämmenengblak.*

Elhøj. Eb 1806 *Lütt-Elhoy, Stor-Elhoy*; Eb[1] 1806 *Lüttel-*

hoy, Storelhoy; U 1806 *Ellhuy Sicht, Ellhuy, westen Stuhr Ellhuy, Stuhr-Ellhoy-Wiese, Lill-Ellhoy*; B 1806 *Ellhoy-Sicht, an Ellhoygraben, Ellhoy, an Stuhr Ellhoy, Stuhr-Ellhoy-Wiese, Lill-Ellhoy*; Dok 1808 *Stor Elhoe*; Reg 1811 *Storrelhoy*; U 1811 *Süden Storrellhoy*; Kat *Bei Stor-Elhoy, Lütt-Elhoy, Stor-Elhoy*; Opt 1935 da. [*sdo· 'æl·hy*], nty. [*sdo· 'èlhy*]. — For størstedelen hede og eng. Første led er trænavnet *el*.

Elmose. Eb 1806, Eb¹ 1806 *Elmoor*; U 1806 *auf Ell-Moos*; U 1811 *Ellmoor*; Kat *Elmoor*. — Trænavnet *el*.

Elstykke. Eb 1806 *Elstücker*; U 1806 *Ellstücker, Jens Andresens Ellstück*; B 1806 *Ellstük*; Dok 1808 *Elstük*; Kat *Elstück*; Opt 1933 da. [ˀæl·sdøg], nty. [*èlsdỳg*]. — Beliggende ved siden af Elmose mellem Havrup og Hoffnung. Første led er trænavnet *el*.

Eskær. Eb 1806 *Ischkier*; U 1806 *an Jschkierwiese*; B 1806 *Jschkier-Wiese, Jschkier*; Dok 1808 *Eskier*; Reg 1811 *Bey Jskier, bey Jschkier*; U 1811 *Isskier*; Kat *Ischkier*; Opt 1935 da. [ˀ*eskjæ, eskjæ, æskjə*]. — Forleddet er trænavnet *esk* „ask"; om efterleddet *kær* se bd. X.

Fischteich. B 1806 *osten dem Fischteich*.

Flyde. Contractb 1682 *Ein stück wischlandt die Flüe genant*; Eb 1806 *Flüh*; U 1806, B 1806 *Flüh-Wiese*; Kat *Flüh*; Opt 1935 da. [*æ fly·*], nty. [*de fly·*]. — Eng. Om *flyde* se bd. X.

Fuglkær. Dok 1782 SA C XII 1 nr. 129 *faul Kier*; Eb 1806, Eb¹ 1806, Kat *Vogelkier*.

Fussteiglück. Kat *Fussteiglück*. — Om *lykke* se bd. X.

Gade. Opt 1935 da. [*æ* ˀ*ga:*]. — Vej gennem Havrup by. Om *gade* se bd. X.

Grandvej. Kat *Grandweg*; Opt 1935 da. [*æ* ˀ*grandvæj*]. — Vejen Bredsted–Flensborg. Forleddet er subst. nty. *Grand* „grus", her øjensynlig som låneord i da.

Graskule. Kat *Graskule*. — Små arealer ved gårdene i byen. Om *kule* se bd. X.

Grote Wisch. Opt 1935 nty. [*de 'xro·də 'vɨš*]. — På da. kaldes lokaliteten Eskær, se ovfr.

Grøftetland. Eb 1806 *vom Gegröfteten Lande, Gegröftetes Land*; Eb¹ 1806 *vom Gegrüfteten Land, Gegröftetes Land*. — Forleddet må være præt. part. af verbet *grøfte*, her øjensynlig i betydn. „afvande ved grøftegravning".

Grønland. B 1806 *Der Heidepfleken Grönland genannt*. — Om *land* se bd. X.

?Gødeland. 1742 (Contractb 1751) *norden in dem Goeder Land*.

Gåsblok. Contractb 1715 *Acker Goesblock genanndt*; Contractb 1717 *Acker goßblack genandt*; Contractb 1739 *Goß-block*. — Fuglenavnet *gås*; om *blok* se bd. X.

Havreager. Kat *Haferacker*.

Havreland. U 1811 *Am Haberland*.

Havrelykke. Kat *Haferlück*; Opt 1935 da. [*æ 'hawə-*ˌˀ*ly·g*], nty. [*de 'hå·vəɹˌlyg*]. — To forskellige arealer; ingen af dem har topografisk forbindelse med Havreager ovfr. Om *lykke* se bd. X.

Heidefeld. Kat *Heidefeld*.

Heideplack. 1742 (Contractb 1751) *bey der Heide Plack*. — Nty. *Plack* „plet".

Hestelykke. Kat *Pferdelück*; Opt 1935 da. [*æ* ˀ*hæ:sdlyg*], nty. [*de 'pœ·ɹˌlyg*]. — To lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Hintertoft. B 1806 *Carsten Petersens Hintertoft, oder Schreb-Eng*.

Hirtenhof. Eb 1806, Eb¹ 1806, Kat *Hirtenhof*; Opt 1933 da. [*æ 'he:əˌgå·ə*]. — Ganske lille areal ved Havrup by uden topografisk forbindelse med Hirtenwiese ndfr. Navnet er muligvis et opr. *Hyrdegård*, hvor efterleddet er sønderjy. gård i betydn. „have".

Hirtenwiese. U 1806 *Die Hirten Wiese westen Stuhr Ellhuy*; B 1806 *bey der Hirtenwiese*; Kat *Hirtenwiese*. — Formodentlig oversættelse af et da. Hyrdeeng.

Hjørnestykker. Eb 1806 *Hörnstücker*; Eb¹ 1806 *Hörn-stück*; B 1806 *Hörnstüker*; Kat *Hornstücker*; Opt 1935 da. [*æ 'höɹ:nˌsdøg*], nty. [*de 'hùɹnˌsdỳg*]. — Af subst. mellemslesv. [*höɹ:n*] „hjørne".

Holm. Kat *Holm*; Opt 1935 da. [*æ høl·m*]. — Agerjord langs engareal ved grænsen til Hyllerup. Om *holm* se bd. X.

Hyrdemose. Eb 1806 *vom Hirten-Moor*; U 1806 *Hirten Moor*; Reg 1811 *Hirtenmohr*; U 1811 *Hirten-Mohr*; Kat *Hirtenmoor*; Opt 1935 da. [*æ* ˀ*he:əˌˀmo:s*]. — To lokaliteter.

Hårvang. B 1806 *auf Haarwang, Auf Haar-Wang*. — Måske adj. *hård*. Om *vang* se bd. X.

Jensesland. Kat *Iensesland*; Opt 1935 da. [*'jæn:səsˌla·ŋ*].

Jeppeseng. Contractb 1734 *Jeppes Eng, Jeppes-Eng*; Eb 1806, Reg 1811 *Jeppeseng*; U 1811, Kat *Ieppeseng*; Opt 1935 da. [*'jebəsˌæŋ*]. — To lokaliteter.

Jeppes Haleeng. U 1806 *bis an Jebbeshaal Wiese*; B 1806 *an Jebbeshaal-Wiese*. — Om *hale* se bd. X.

Kajeseng. Eb 1806 *Keis-Eng, Keyseng*; Eb¹ 1806 *Keiseng*; U 1806 *von Käyseng, Kayes-Eng*; B 1806 *Kayes-Eng*; Reg 1811 *bey Kayeseng, bey Keyseng*; Kat *Keys-Eng*; Opt 1935 da. [*kaj·s'æŋ·*]. — Af mandsnavnet *Kaie* (DgP I 719).

Kalvelykke. Kat *Kallück, Kälberkoppel*; Opt 1935 da. [*æ* ˀ*kal·lyg*], nty. [*de kèlvəɹˌkùbəl*]. — To lokaliteter. Om *lykke* og *kobbel* se bd. X.

Karstensstein. Eb 1806 *bey Carstens Stein*; Eb¹ 1806 *bey Carstens-Stein*; Kat *Bei Carstensstein*.

Kile. Kat *Kiel*. — To kileformede jordstykker.

Kirkevej. Dok 1794 SA C XII 1 nr. 129 *vor dem Lang-schauer oder Hauropper Kirchen Wege*; Opt 1935 da. [*æ* ˀ*ɧirəgvæj*].

Klint. Opt 1935 da. [*æ kliŋd*], nty. [*de klind*]. — Eng. Om *klint* se bd. X.

Klünmoor. Contractb 1715 *ein Stück Klühn Mohr*. — Subst. nty. *Klün*, svarende til sønderjy. klyne „mosetørv".

Kolonistenweg. B 1806 *am Colonisten-Weg*; U 1811 *Westen dem Colonistenweg*.

Kongenshøj. Contractb 1739 *das Abnahm-Stück bey Kongshy*; Contractb 1749 *bey Konigl. Hö liegend*; VSKOrig 1779 *Kongehøy*; VSK 1805 *Kongenshöy*; VSKOrig 1806 *Kongens Høi*; Eb 1806 *bey Kungshoy, bey Königs-Hoy*; Eb¹ 1806 *bey Kongshoy*; U 1806 *Süden Kongshuy, Kongshuy Pflugheide*; B 1806 *Kongshoy Pflugheide, Süden Kongshoy*; Reg 1811 *Bey Kongshoy, bey Kungshoy*; U 1811 *bey Kongs-hoy*; Kat *Kongshoy*; Opt 1935 da. [*koŋ·ns'hy·*]. — I bymar-

kens sydøstlige hjørne. Om anvendelsen af efterhængt bestemt artikel se under bebyggelsesnavnet *Kathale* i Kliksbøl s., Kær h. Anledningen til navnet er ukendt.

Koppel. Kat *1ste Koppel, 2te Koppel, 3te Koppel, 4te Koppel.* — Se bd. X under *koppel.*

Korsvej. Eb 1806 *bey Koswey*; U 1806 *Auf Kaswey Ackerland*; Reg 1811 *Bey Korswey, bey Koswey*; U 1811 *Korsswey, Korswey*; Kat *Kosweg, Bei Kosweg*; Opt 1935 da. [*kɔs'væj*], nty. [*kòs'vèx*]. — Ifl. Kat arealer ved et sted, hvor en markvej krydser Flensborg-Husum landevej.

Krogager. U 1806 *von Krogackern*; B 1806 *Krogaker Heide und Sicht, von Krog-Akern, von Krogakern.*

Kærshoved. Contractb 1706 *Kerßhoy*; Contractb 1728 *Kierschoy*; Contractb 1732 *Wisch KyersHoy genandt*; Contractb 1734 *Kierß-Hoy-Acker*; Contractb 1739 *Kiers Hoy*; 1742 (Contractb 1751) *Wisch Kirshoy, Kirsheu, Kirshoy Acker*; Eb 1806 *von Kiershoy*; U 1806 *Kiershuysweg, Kiers-Hoy-Wiese*; B 1806 *Kiershoy, Kiershoy-Wiese, Kiershoyweg*; Dok 1808 *in Kierhoe*; Kat *Kiershoy, Kjershoyweg*; Opt 1935 da. [*ķe'so·i*]. — Eng og agerjord. Om *kær* og *hoved* se bd. X.

Langager. Kat *Langacker*; Opt 1935 nty. [*laŋ'agəɹ*].

Lilleeng. Dok 1794 SA C XII 1 nr. 129 *nach Klein oder lille Eng.*

Lykke. Kat *E Lück, Lock, 2te Lück*; Opt 1935 da. [*æ ˈlygə, æ lygə*]. — Fire lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Midtlykke. Kat *Mittlück.*

Mühlenweg. U 1806 *Westen der Mühlenweg*; B 1806 *Osten dem Mühlen-Wege.*

Møllehøj. 1742 (Contractb 1751) *Muhlhu*; VSKOrig 1779 *Møllehøy*; VSKOrig 1805 *Møll Høy*; VSK 1805 *Möllehöy*; VSKOrig 1806 *Møllehøi*; Eb 1806 *beym Mühlenhügel*; U 1806 *Norden Müllhuy*; B 1806 *Norden Müllhoy, bey Müllhuy*; Reg 1811 *Bey dem Möhlenhoygel, bey Mählenhügel, bey dem Möhlenhügel, Mölhoy*; U 1811 *Möllhoy*; Kat *Beim Mühlenhügel, Mühlenhügel*; Opt 1935 da. [*ˈmøl·hy*].

Neuemoor. Contractb 1739 *das neue Mohr.*

Norderheide. Eb 1806, Eb¹ 1806, Kat *Norderheide.*

Norderlykke. U 1806 *Norder Lücke*; Kat *Norderlück.*

Nordertoft. Kat *Norder-Toft.* — To lokaliteter, den ene nord for Havrup by, den anden ved siden af Südertoft i bymarkens nordlige del ved grænsen mod Væding.

Noreng. Contractb 1702 *die Norder Wische*; Contractb 1728 *von der Noder Wisch*; Contractb 1734 *die Norder Wisch*; Contractb 1739 *die gantze Norder Wisch*; Contractb 1754 *Norder Engen*; U 1806 *Naar-Eng.* — Af adj. [når] (Feilb. fra Brarup under *nord*) opr. adv. (glda. nor(r) oldn. norðr) men i sønderjy. adj. i betydn. „nørre, nordre".

Norkobbel. Eb 1806, Eb¹ 1806 *Norder-Koppel*; Kat *Norderkoppel, Nord-Koppel.* — To lokaliteter. Af adj. sønderjy. [når] „nørre, nordre", se videre Noreng ovfr. Om *kobbel* se bd. X.

Norvang. Eb 1806 *Nordwang*; U 1806 *Auf Naar-Wang*; Reg 1811, U 1811, Kat *Nordwang.* — Af adj. sønderjy. [når] „nørre, nordre"; se videre Noreng ovfr.

Nørager. Contractb 1734 *Norder Acker in der Süderste Einnahme*; U 1806 *längs dem Norder Ackerlande*; Kat *Nöracker.* — Areal nord for bebyggelsen Kolonistkro.

Osteracker. Contractb 1734 *Oster-Acker.*

Osterkoppel. Kat *Osterkoppel.*

Osterlück. Kat *Osterlück.* — To forskellige lokaliteter.

Osterseite. Kat *Osterseite.* — Areal øst for bebyggelsen Havrupmark.

Ostertoft. Kat *Ostertoft.*

Osterwiese. Kat *Osterwiese.*

Pferdekoppel. Kat *Pferdekoppel.* — Om *koppel* se bd. X.

Plads. Kat *Plads.* — Ved bygrænsen mod vest.

Revle. Opt 1935 da. [*æ ʀöw·l*]. — Lille jordstykke. Subst. sønderjy. *revl*, glda. ræv*il* „strimmel", se DS III p. XLIX. Jfr. SS VII 157 under Rewelstraat.

Risbroblok. U 1806 *von Riesbroblack, Riesbroblack*; B 1806 *Riesbroblak.* — Om *ris* „krat" og *blok* se bd. X.

Rødehøj. VSKOrig 1779 *Rødehøy.*

Sandkule. Eb 1806 *bey den Sandkuhlen*; Kat *Bei den Sandkulen.* — Subst. *sandkule* „sandgrav".

Schwarzenthor. Eb 1806 *beym schwarzen Thor*; Eb¹ 1806 *beym Schwarzen Thor.* — 3 2/16 skæpper land „*Zur Ausbesserung der Wege*". Efterleddet er rimeligvis hty. *Tor* i betydn. „markled".

Selkær. Contractb 1739 *von Sellkier Stück Mohr*; Eb 1806 *von Selkier-Moor, Selkier*; U 1806 *Selkier Moor, bey Selckier Wiese, an Selkier, bis Selkier Wiese*; Kat *Selkier, Selkiermoor, Selkjerweg, Selkjer*; Opt 1935 da. [*ˈsæl·ķæ*], nty. [*sèlki·əɹ*]. — Plantenavnet *selje* „pil, salix"; om *kær* se bd. X.

Sig. Kat *Sieg*; Opt 1935 da. [*æ si·x*], nty. [*de si·x*]. — Om *sig* se bd. X.

Skoleland. Opt 1935 da. [*æ 'sgo:l,la·ŋ*], nty. [*dad 'šo·l-ˌland*].

Skovindtægt. Eb 1806, Eb¹ 1806 *Schauintegt*; B 1806 *Schauager, Schau-Jnteit*; U 1806 *bis Schauager, Schau Jnteit.* — Om *indtægt* se bd. X.

Skræpeng. Eb 1806 *Schrepeng*; U 1806 *Schreb Eng*; B 1806 *Carsten Petersens Hintertoft, oder Schreb-Eng*; Kat *Schrepeng*; Opt 1935 da. [*æ 'sgræb,æŋ·*], nty. [*de 'šrèb,vìš*]. — Plantenavnet *skræppe*, navn på flere bredbladede planter, især arctium lappa, petasites hybridus og rumex, se ODP II 492.

Slesvig. Eb 1806 *beym Schleswiger-Moor*; B 1806 *Schleswig*; Reg 1811 *Schleswigmohr, Bey dem Schleswiger-Mohr*; U 1811 *Schleswig Mohr*; Kat *Schleswig*; Opt 1935 da. [*sles'vi·x*], nty. [*slis'vi·x*]. — Tidligere mose i den vestligste del af bymarken. Opkaldelse efter købstaden *Slesvig.* Anledningen til opkaldelsen er ukendt.

Sloshoved. Eb 1806, Eb¹ 1806 *Schloshoy*; U 1806 *bis Schlußhoy*; B 1806 *Schlußhoy*; Opt 1935 da. [*slo'so·i, slos-'ho·i*], nty. [*slù'so·i*]. — Engareal ved skellet mod Vanderup. Forleddet er uvist. Om *hoved* se bd. X.

Sprægenvang. Contractb 1706 *das so benandte spregenwang*; Contractb 1734 *den sprengen Waag-Acker*; 1742 (Contractb 1751) *Sprägen wang.* — Plantenavnet jy. *sprægen* „bregne, rhamnus frangula".

Stadsvej. U 1806 *bis am Stadtweg*; B 1806 *am Stadtwege*; Kat *Stadtsweg*; Opt 1935 da. [*æ ˈsdajsvæj*]. — Vejen fra Havrup til Husum-Flensborg landevejen.

Stakkeland. 1742 (Contractb 1751) *das Stack Land*; U 1806 *von Stackeland- und Riesbroblack*; B 1806 *Stakeland.* — Antagelig adj. *stakket* „kort". Om *land* se bd. X.

Stenetager. Contractb 1734 *steĭniger Acker*; 1742 (Contractb 1751) *der Steinigte Acker und Sprägen wang.*

Storeng. Kat *Storeng.*

Strengel. Kat *Strengel.* — Ganske smal jordstrimmel ved Flensborg-Husum landevej.

Strube. Eb 1806, Eb¹ 1806 *Strov*; U 1806, B 1806 *Stroof-Wiese*; Kat *Strof.* — Lille engareal. Om *strube* se bd. X.

Süderheide. Kat *Süderheide.*

Süderkoppel. Kat *Süderkoppel.* — Om *koppel* se bd. X.

Südertoft. Kat *Süder-Toft.*

Süderwang. Kat *Süderwang.* — Om *vang* se bd. X.

Sønderkær. Contractb 1706 *süder Kier*; Contractb 1717 *kerßhoy und Süderkeer*; Contractb 1749 *süder Kehr Weg*; Contractb 1754 *Wischland in Süderkier*; Eb 1806 *Süderkier, Sünderkier*; Eb¹ 1806 *Sünderkier*; U 1806 *Synner-Kier, bey Synder-Kier*; B 1806 *bey Synderkier*; Dok 1808 *Süder Kier*; Kat *Süderkier.* — Engareal syd for byen. Om *kær* se bd. X.

Sønderlykke. U 1806 *Süder Lücke*; B 1806 *Süderlüken*; Kat *Süderlück*; Opt 1935 da. [*syŋə'ˈly·g*]. — Tre lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Søndermark. U 1806 *Süder & Ostermarck.*

Søndre Aagerender. U 1806 *am Süderackerenden.*

Thordsstein. Eb¹ 1806 *bey Thord Hansens' Stein*; Kat *Bei Thordsstein.* — Forleddet er gen. af mandsnavnet Thord, se DgP I 1413–1414 under Thorth.

Toft. B 1806 *Toft*; U 1806 *sein Kleiner Toft*; Eb 1806 *Toft*; U 1811 *Westen der Toft, Westen der Töfte*; Kat *Toft*; Opt 1935 da. [*æ tɔwd*], nty. [*de tùfd*]. — Om *toft* se bd. X.

Torfscheune. Eb 1806, Eb¹ 1806 *bey den Torfscheunen.*

Tredielykke. Opt 1935 da. [*æ 'ˈtriɹ:ˌˈly·g*]. — Om *lykke* se bd. X.

Trindsig. U 1806 *bis Trinsieg*; B 1806 *Trinsieg.* — Forleddet er adj. *trind* „rund"; om efterleddet *sig* se bd. X.

Tykholm. Contractb 1717 *tückhallm*; 1742 (Contractb 1751) *Tuckholm*; Eb 1806 *Tückholm*; U 1806 *längs Tückholmswiese, Tückholms Wiese*; B 1806 *Tükholmswiese*; Kat *Tückholm.* — Engareal. Første led er subst. *tykke* se bd. X. Om *holm* se ligeledes bd. X.

Tørvekule. Kat *Torfkul*; Opt 1935 da. [*æ 'tɔɹ:ˌˈku:l*]. — Om *kule* se bd. X.

Vad. Eb 1806, Eb¹ 1806 *beym Wadt.* — Om *vad* se bd. X.

Vang. Opt 1935 da. [*vɔŋ*, plur. *æ vɔŋ·*], nty. [*vòŋ*]. — Agerjord. Om *vang* se bd. X.

Wasserstelle. Reg 1811 *Bey der Wasserstelle*; U 1811 *bey der Wasserstelle.*

Westeracker. Kat *Westeracker.*

Westerheide. Eb 1806 *von Westerheyde*; Eb¹ 1806 *Westerheide.*

Vesterlykke. Kat *Westerlück.* — To forskellige lokaliteter.

Vestermark. Kat *Gross-Westerfeld, Westerfeld, Westerfeldweg, Klein-Westerfeld, 1ste Westerfeld*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌmaɹg*], nty. [*dad 'vèsdəɹˌfèld*].

Vestervej. Contractb 1717 *tückhallm und Westerwey.*

Ølmark. Eb 1806 *Öhlmark*; U 1806 *Oelmark-Wiese*; B 1806 *Oelmark, bey Oel Mark Wiese*; Reg 1811 *Öhlmark*; U 1811 *bey Öhlmarksieg, bey Ohlmanndsieg*; Kat *Olmark, Oster-Olmark, Wester-Olmark, Olmarkweg*; Opt 1935 da. [*ˈøl·maɹg*]. — Areal ved skellet mod Barderup i Oversø s., Ugle h. — Første led er sandsynligvis subst. jy. *ødle* „øgle, firben", i Darum udt. [ø·l] (Feilb.).

Østermark. U 1806 *Ostermarck.*

Hyllerup

Abnahmeacker. B 1798 *die Abnahmeagger*; Eb 1839 *Abnahmeagger oder Rümmeck-Agger*; Kat *Abnahmeager.* — Hedestrækning. Muligvis oversættelse af et dansk Aftægtsager.

Ballumkær. B 1798, Eb 1839 *Balmkier*; Kat *Balmkjer*; Ejerslev *Balmkjær*; Opt 1935 da. [*bal·mkjæ*]. — Lille eng. Første led er muligvis dat. plur. af subst. glda. *balgh*; om dette se bd. X under *balle.* Om efterleddet *kær* se bd. X.

Bigårdager. B 1798, Eb 1839 *Biegaardagger, Biegaardsagger*; Kat *Biegaardager*; Ejerslev *Bigårdager*; Opt 1935 da. [*'bigoɹˌaxə*]. — Subst. *bigård* „indhegning til bistader" (Feilb.).

Blegplads. Kat *Bleegplads*; Ejerslev *Ble·gplads*; Opt 1935 da. [*æ 'ble:xˌplas*]. — Lille stykke jord mellem bygningerne.

Blok. Kat *Block, Blockbeym-Holz*; Ejerslev *Blåk.* — Om *blok* se bd. X.

Boleng. B 1798, Eb 1839 *Bolleng*; Kat, Ejerslev *Boleng.* — Af subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Borrevej. B 1798, Eb 1839 *Borreweyagger*; Kat *Stackel-Borreweiager*; J. N. Andresen, Hyllerup, 1933 *Flensborg-Vejen* [*æ Borrevej*] *blev af Tyskerne kaldt Butterweg.* — Af subst. *borg*, der på egnen bruges som navn på byen Flensborg.

Bredlane. KontraktAhrensh. 1733 *in Breed lam*; SchuldprotTreiah. 1742 *im Bred-Land*; SchuldprotTreiah. 1750 *Breyland bey Bredstedterwege*; SchuldprotTreiah. 1762 *Groß Brilland*; Dok 1798 *Brelann-Wiese*; B 1798 *Brillan*; Eb 1839 *Brillann*; Kat *Brillan*; Opt 1935 da. [*bre'la·n*]. — Lille engstykke. Adj. *bred.*

Bredstedvejstykker. SchuldprotTreiah. 1762 *das Bredstedter Wegstück*; B 1798 *Bredsteedtwey Stücker*; Eb 1839 *Bredstedtweystücker*; Kat *Bredstedweyslück*; Ejerslev *Bredstedvejstykker*; Opt 1935 da. [*æ bræ:sdæj'væj:ˌsdøgəɹ*]. — Ved vejen mod Store-Vi og Lindeved. Landsbynavnet Bredstedt i Nørre-Gøs h.

Damlykke. Ejerslev *Damlyk*; Opt 1935 da. [*æ 'dam:ˌlyg*]. — Om *dam* og *lykke* se bd. X.

Elhoved. KontraktbAhrensh. 1733 *Elhoy*; Schuldprot-Treiah. 1742 *im kleinen Elhoff*; SchuldprotTreiah. 1750 *die*

Wiese Elhöft; B 1798, Eb 1839, Kat *Ellhoy*; Opt 1935 da. [*æl·hoj*]. — Eng. Trænavnet *el*. Om *hoved* se bd. X.

Eskær. B 1798, Eb 1839 *Isskier*; Opt 1935 da. [*eskjæ*]. — Trænavnet *esk* „ask".

Firager. B 1798, Eb 1839 *Fieragger*; Kat *Fierager*. — Talordet *fire*.

Foldstykker. Kat *Foldstücker*. — Om *fold* se bd. X.

Forrestager. B 1798 *Fahrestagger*; Eb 1839 *Fahrestagger, Faarestagger*; Kat *Tarestager*; Ejerslev *Forrest Ager*; Opt 1935 da. [*æ 'fɔrəsd‚axə*]. — Superlativen *forrest*.

Frisvej. B 1798 *Süderfriessweyagger, Nörrfriessweyagger*; Eb 1839 *Süder & Norderfriesswey Agger, Friesweyagger*; Kat *Sünderfriesweyager, Nörrfriesweyager*; Ejerslev *Nørfrisvejache*; Opt 1935 da. [*syŋə fri·s'væj‚axə, æ 'fri:s‚væj*]. — Vejen fra Flensborg til Langenhorn. Af folkenavnet sønderjy. *frise* „friser".

Fuglkær. B 1798, Eb 1839 *Faulkier*; Kat *Fauelkjer*; Ejerslev *Fowlkjær*; Opt 1935 da. [*fɔw·lkjæ*]. — Eng ved Hanved Skov.

Fårelykke. Kat *Faarelück*. — Dyrenavnet *får*. Om *lykke* se bd. X.

Gammellykke. Eb 1839 *Südlich der alten Lücke, von der alten Lücke auf Rümmerland*; Kat *Alte Lücke*; Opt 1935 da. [*gaməl'ʳly·g*]. — Om *lykke* se bd. X.

Gelobte Land. Kat, Ejerslev *Gelobte Land*; Opt 1935 da. [*gə'lo·btə 'land*]. — Hty. *Das gelobte Land* „det forjættede land", rimeligvis med ironisk betydning.

Grandvej. Kat *Grandweg*. — Af nty. subst. *Grand* „grus" (Mensing). Ordet er indlånt i da.

Graveneng. SchuldprotTreiah. 1747 *Gräven Wisch*. — Præt. part. af verbet *grave* i betydn. „indgrøfte".

Gravetland. SchuldprotTreiah. 1761 *vom gegrabenen Lande*; SchuldprotTreiah. 1762 *vom neu eingegrabenen Lande*; B 1798 *Grauerland*; Eb 1839, Kat *Grauland*; Opt 1935 da. [*grawə'la·ŋ*]. — Præt. part. af verbet *grave* „indgrøfte".

Græsgård. Kat *Grashof, Gräsgaard*; Opt 1935 da. [*æ gre·sgoɔ*]. — To lokaliteter, den ene et lille areal ved Hyllerup by, den anden et større areal i bymarkens vestligste del.

Grøblede Agre. Eb 1839 *Gegröppelte Ackern*; Kat *Gegröpelteackern*; Ejerslev *Grøweager*. — Præt. part. af verbet *grøble* „kaste render i sur mark" (Feilb.).

Havelykker. Opt 1935 da. [*æ 'hawə‚lygə*]. — Om *have* og *lykke* se bd. X.

Hedeager. B 1798 *Heeagger*.

Hedeland. SchuldprotTreiah. 1762 *im alten Heideland*; Kat *Heeland*. — Areal ved bymarkens sydlige grænse.

Hojemager. B 1798 *Hoymagger*; Kat *Hoymager*; Kort o. 1800 *Höymacker*; Opt 1935 da. ['*höj:m‚axə*]. — Jy. *hvoddemsager* „den tværpløjede ager for enden af de lange agre; pladsen, hvor ploven vender" (Feilb.), glda. *hodomsager*, se Kalkar II p. 249.

Hullebæk. Mejer 1648 *Hullebeck*. — Formodentlig subst. *hol* se bd. X.

Hundehale. B 1798 *Hunhall*; Eb 1839 *Hundehall*; Ejerslev *æ Hundha·l*; Opt 1935 da. [*æ 'hun· ‚ha:l*]. — Hedeareal. Om *hale* se bd. X.

Hussted. B 1798, Eb 1839 *Huusstedtagger*; Kat *Hussted*; Ejerslev *Husstej*; Opt 1935 da. [*'husdæj*]. — Her har gården *Rømmik* ligget. Subst. *hussted* „sted, hvor der har stået et hus" (ODS).

Hvælpkær. B 1798 *Welpkieragger, der Sicht Welpkier genannt*; Eb 1839 *Welpkier, Welpkiersicht und Heide*; Kat *Welpkjer, Welpkjerhee*; Ejerslev *Velpkjer, Velpkjerae (Hvalpkjærager), Velpkjer'sig, Velpkjer'he·j*; Opt 1935 da. [*vælbkjæ*]. — Første led er subst. sønderjy. *vælp* „hvalp" svarende til oldn. hvelp. I glda. er ordet overleveret i sammensætninger med ulv og bjørn.

Hyrdeeng. B 1798 *Hiereng*.

Hyrdelykke. Kat *Heelück*; Opt 1935 da. [*æ 'he:ə‚ʳly·g*].

Hørager. Opt 1935 da. ['*hö‚raxə*]. — Plantenavnet *hør*.

Jeppeseng. SchuldprotTreiah. 1739 *Ieppers Enge*; SchuldprotTreiah. 1760 *das eingeteichte Stück westen der Brücken, Iebes Wiese*; SchuldprotTreiah. 1761 *Jeppesenge*; SchuldprotTreiah. 1766 *Ieppers-Enge*; B 1798 *Iepes Eng*; Kat *Iepeseng*; Ejerslev *Jeppeseng*; Opt 1935 da. ['*jæbəs‚æŋ*]. — Samme lokalitet som Jeppeseng i Havrup. Af mandsn. *Jeppe*.

Jeppeshede. Kat *Iepeshee*; Ejerslev *Jeppeshe·j*. — Støder op til Jeppeseng ovfr.

Kajeseng. B 1798 *Kayeseng*; Eb 1839 *Keyeseng*; Kat *Kayeseng*; Ejerslev *Kajeseng*; Opt 1935 da. [*kajəs'æŋ·*]. — Samme lokalitet som Kajeseng i Havrup. Af mandsn. sønderjy. Kaj(e) (Kok II p. 29 under Kaj og DgP I 719 under Kaie).

Kalvelykke. Eb 1839 *Kallelück*; Kat *Kallück, Kallelück*; Ejerslev *Kallyk*; Opt 1935 da. [*æ kallyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Klosterwiese. B 1798 *Östlich der Klosterwiese*.

Knapnæring. Kat *Knapnahrung*; Ejerslev *Knæp'næring*; Opt 1935 da. [*knab'ʳnæ:riŋ*]. — Hedejord ved bymarkens østlige grænse. Subst. jy. *knapnæring* „smalhans" (Feilb.).

Kokvang. Dok 1786 *auf Kockwang*; B 1798 *Kackwang, Westen Kockwang*; Kat *Kockwang, Stue-Kockwang*; Ejerslev *Kok'vang, Lille Kok'vang*; Opt 1935 da. ['*li‚l: kɔg'vɔŋ·, 'sdu:ə kɔg'vɔŋ·, kɔg'vaŋ·*]. — Fuglenavnet jy. *kok* „hane".

Krog. Kat *Krog*. — Om *krog* se bd. X.

Krogstykker. B 1798 *Krog Stücker*; Eb 1839 *Krogstücker*; Kat *Krogstück*; Ejerslev *Krogstyk*; Opt 1935 da. [*æ 'kro:x‚sdøgə*]. — Om *krog* se bd. X.

Kådnermark. B 1798 *die Käthner Lücke*; Eb 1839 *Hinter der Käthner-Lücke*; Kat *Käthner Lücke, Käthnerland*; Ejerslev *Kårnemark*. — Hedeareal. Subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger".

Lage. Kat *Lag*; Ejerslev *Lå.ch*.

Lange Smalhedeager. B 1798 *Langschmalheeagger*; Kat *Langschmalheeager*; Opt 1935 da. ['*lɔŋ: smal'ʳhe:axə*].

Langland. Eb 1839, Kat *Langland*; Ejerslev *Lång'land*; Opt 1935 da. [*lɔŋ'la·ŋ*]. — Om *land* se bd. X.

Loteng. Eb 1839 *Looteng, Lotteng*; B 1798 *Lotteng*; Kat *Looteng*; Ejerslev *Lot'eng*; Opt 1935 da. [*lɔd'æŋ·*]. — Præt. part. af verbet *lukke* i betydn. „indhegnet".

Lykke. Kat *E-Lück, Lück*. — Om *lykke* se bd. X.

Malkested. Ejerslev *Malkstej*. — Areal ved Hyllerup by.

Marksig. B 1798, Eb 1839, Kat *Marksieg*; Ejerslev *Marksig*; Opt 1935 da. [*ma·gsix*]. — Om *sig* se bd. X.

Meldkær. Schuldprot Vogtei Treia 1654 *Lütken Melkehr, grosen Melkehr*; KontraktbAhrensh. 1733 *das Kleine Melkier*; SchuldprotTreiah. 1742 *im Mittel-Kier*; SchuldprotTreiah. 1750 *die Wiese klein Melcker*; SchuldprotTreiah. 1762 *Kleinmelkier*; B 1798 *Mellkieragger, Nörrmelkier, Mitt Mellkier, Lild Mellkier*; Eb 1839 *Mellkieragger*; Kat *Mellkjer, Lildmellkjär, Mitt-Mellkjer, Nör-Mellkjer, Mellkjerager*; Ejerslev *Melkjærager*; Opt 1935 da. [*mælkjæ*]. — Af adv. jy. *meld* „imellem, mellem-".

Midtlykke. Kat *Mittlück*. — Om *lykke* se bd. X.

Moseblok. B 1798 *Moossblock*; Kat *Moosblock*. — Om *blok* se bd. X.

Nordertoft. Dok 1816 *die Norder-. . . toft*; Eb 1839 *Norder Toft*; Kat *Nordertoft*. — Areal nord for bebyggelsen Hyllerupfeld.

Nylykke. Kat *Nylück*. — Om *lykke* se bd. X.

Nørager. B 1798, Eb 1839 *Nörragger*; Kat *Nörrager*; Ejerslev *Nørache, Nør Agre*.

Nørland. B 1798, Eb 1839, Kat *Nörrland*; Ejerslev *Nør-'land*.

Nørrelykke. Kat *Norderlück*; Ejerslev *Nørrelyk*.

Nørtoft. Kat *Nörrtoft*. — Areal ved Hyllerup by.

Okseager. B 1798 *Aussagger, Ausagger*. — Dyrenavnet *okse*.

Oldemorseng. B 1798 *Olmusseng, Lild Ollmuss Eng*; Eb 1839 *Ollmusseng, Ollmuss-Eng*; Kat *Ollmuseng*; Ejerslev *Oldmoseng*; Opt 1935 da. [*oḷ·mos'æŋ·*]. — Subst. *oldemor* i den jy. betydn. „bedstemor". Forleddene oldemor og oldefar er ret alm. i sønderjy. stednavne. De angiver enten ælde, eller at det pågældende areal har været tillagt aftægtsfolk. Se *Oldefarsager* i Ellund ovfr.

Per Linnets Kær. SchuldprotTreiah. 1746 *Peter Lienskir*; SchuldprotTreiah. 1766 *auf Peter Leinenscher*; B 1798 *Peerlinnerstkier, Peerlinnesskier*; Eb 1839 *Peerlinnertskier*; Kat *Peerlinnetskjer*; Opt 1935 da. [*pæ 'liŋəds,kjæ*].

Poldeng. Kat *Poldeng*. — Om *pold* se bd. X.

Poldstykker. B 1798 *Pold Stücker*; Eb 1839 *Poldstücker*. — Om *pold* se bd. X.

Potland. B 1798 *Pottland*; Kat *Potland*; Opt 1935 da. [ˈ*pɔdlaŋ*]. — Areal i bymarkens sydvestlige del. Forleddet er subst. *potte*, måske hentydende til fund af potteskår.

Rævepold. Kat *Rævpold*; Ejerslev *Rævpold·*; Opt 1935 da. [*æ 'röw:ˌpoḷ:, æ 'ræw:ˌpoḷ·*]. — Her findes iflg. Opt 1935 rævegrave. Om *pold* se bd. X.

Rømmik. Kat *Rümmer*; Ejerslev *Rømmet (ell. Rømmek)*; Opt 1935 da. [*u· r o 'rømɔg*]. — Iflg. Opt 1935 en mark bag Hussted, vest for Hyllerup, „hvor der tidligere lå en gård; der står endnu nogle træer". Se i øvrigt under bebyggelsesnavnet Rømmik.

Rømmik Ager. Eb 1839 *Abnahmeagger oder Rümmeck-Agger*; Kat *Römmeracker*. — Støder op til *Römmik* ovfr.

Rømmik Eng. B 1798 *von der Rümmer Wiese, in der Rümmerlands Wiese*; Kat *Röhmkewiese, Rümmeckeng*; Opt 1935 da. [*'rømɔg ˈ'æŋ:, 'rømɔgˌˈæŋ:*]. — Ved *Rømmik* ovfr.

Rømmikhede. Kat *Römmerheide*. — Ved *Rømmik* ovfr.

Rømmikland. SchuldprotTreiah. 1739 *auf Rönnicher Land*; SchuldprotTreiah. 1746 *auf Römicher-Land*; SchuldprotTreiah. 1761 *auf Römisch-Staven Lund*; SchuldprotTreiah. 1766 *auf das Romische Land*; B 1798 *bis an Rümmerland-Scheide*; Dok 1799 *auf Rümmerlands-Feld*; Eb 1839 *auf Rümmerland, Rümmeland*. — Gårdnavnet *Rømmik*.

Samtligmose. Kat *Samled' Moos*; Ejerslev *Samled' 'mo·s*; Opt 1935 da. [*sam·lə ˈˈmo:s*]. — Adj. jy. *samtlig* „fælles", med bortfald af -t- i lydforbindelsen -mtl-.

Sandpoldager. B 1798, Eb 1839 *Sandpoldagger*; Kat *Sandpoldager*; Ejerslev *Sandpold'ager*; Opt 1935 da. [ˈˈ*saŋ·poḷˌaxə*]. — Om *pold* se bd. X.

Skolesti. Ejerslev *Skolesti*.

Slynde. B 1798 *Die sogenannte Schlün*; Eb 1839 *Schlünn*; Kat *Schlün*; Opt 1935 da. [ˈ*slyŋ:*]. — Trekantet stykke agerjord ved vejen mod Store-Vi. Navnet kan næppe identificeres med det i Nordslesvig forekommende subst. *slunde* „lavning, engstrimmel" (DS III p. LIVf.); snarere er det subst. nty. *Slunt* „las, pjalt", som iflg. Mensing kan have pluralisformen Slünn.

Smaleng. B 1798 *Schmal Eng*.

Smørholm. B 1798 *Schmärholm*; Kat *Schmörholm*. — I B 1798 betegnet som hede beliggende i Terkelsholm, på Kat angivet som engareal.

Småstykker. B 1798, Kat *Schmastücker*; Ejerslev *Småstykker*. — Engareal ved grænsen til Havrup.

Spolund. B 1798 *Spolundmooss*; Dok 1816 *Spolundmoos*; Eb 1839 *Spoolundagger & Spoolundmoos, Spollundagger & Block*; Kat *Spolund Block, Spolundhee, Spolundager, Spolundmoos, Spolund*; Ejerslev *Spo·lund*; Opt 1935 da. [*sbo·luŋ*]. — Ved skellet mod Hanved; se i øvrigt under Spolunddam i Hanved.

Stakkelager. B 1798 *Stackelagger*; Eb 1839 *Stackel & Borreweyagger*. — Enten subst. *stakkel* „tigger" ell. en forkert gengivelse af adj. *stakket* „kort".

?Stappelager. B 1798 *Stappelagger*.

Storeng. Ejerslev *Sto·eng*.

Strengel. B 1798 *Strengel*; Eb 1839 *Aus . . . der Strengel*; Kat, Ejerslev *Strengel*; Opt 1935 da. [*æ sdrænəl*]. — Smalt stykke jord.

Strube. B 1798 *bis an die Strov*; Eb 1839, Kat *Strov*. — Subst. *strube*, se bd. X.

Sønderlykke. Kat *Süderlück*; Ejerslev *Sønderlyk*. — Om *lykke* se bd. X.

Søndertoft. Dok 1816 *die Südertoft*; Eb 1839 *Süder Toft*; Kat *Südertoft, Süder-Toft*; Ejerslev *Søndertowt*; Opt 1935 da. [*æ 'synəˌˈtɔw·d*]. — To arealer, det ene beliggende ved Hyllerup by, det andet ved bebyggelsen Hüllerupfeld.

Terkelsholm. B 1798 *Tærkelsholm*; Eb 1839 *Tärkelsholm, Tærkelsholm, Terkelsholm*; Kat *Westlich Tärkelsholm, Tärkelsholm, Østlich Tärkelsholm*; Ejerslev *Terkelsholm, Terkelsholm Hede*; Opt 1935 da. [*tæɹgəls'hɔl·m, tæɹgəls'hɔl·mˌˈæŋ:, tæɹgəls'hɔl·mˌvæj*]. — Eng og hede. Forleddet er gen. af mandsnavnet *Terkel*; om *holm* se bd. X.

Toft. SchuldprotTreiah. 1750 *im Toft*; SchuldprotTreiah. 1766 *in der Tofte*; Eb 1839, Kat *Toft*. — Om *toft* se bd. X.

Toftlund. Schuldprot Vogtei Treia 1654 *Tofftlund*; B 1798 *Tautlund Eng*; Eb 1839 *Bag Tautlund Eng, Tautlund-Eng*; Kat *Bag-Tautlundeng, Tautlundhee, Tautlundeng*; Ejers-

lev *Bag-Towtlundeng, Towtlundeng*; Opt 1935 da. [*tɔw·dluŋ*]. — Eng og hede. Om *toft* og *lund* se bd. X.

Tranekær. B 1798 *Trankier*; Eb 1839 *Trankier, Trankierhoy*; Kat *Trankjer Mohr, Trankjerhoy, Trankjer*; Ejerslev *Tra·nkjær, Trankjær'he·j*; Opt 1935 da. [*tra·nkjæ*]. — Eng. Fuglenavnet *trane*. Om *kær* se bd. X.

Udyrager. B 1798 *Uthieragger*; Eb 1839 *Uthier, Uthieragger*; Kat *Uhtierager*; Ejerslev *Udyracher*; Opt 1935 da. ['*u,dy·ɹ,axə*]. — Agerjord beliggende lidt vest for Hyllerup by. Forleddet må være subst. *udyr*, jfr. nty. *Undert* „Untier, Ungeheuer, meist von fremdartigen Tieren" (Mensing); navnet er rimeligvis opr. nty., men anledningen til navnet kendes ikke.

Vad. SchuldprotTreiah. 1739 *ein Stück Wiese zwischen der Waye, zwischen der Wäye*; SchuldprotTreiah. 1761 *ein Stück Wiese zwischen der Way und Jeppesenge*. — Om *vad* se bd. X.

Vesterager. Kat *Westeracker*; Ejerslev *Vesterager*.

Vesterhede. Kat *Westerheide, Westerhee*.

Vesterkobbel. KontraktbAhrensh. 1733 *in Wester Koppel*. — Om *kobbel* se bd. X.

Vestertoft. Eb 1839 *Wester Toft*; Kat *Wester Toft, Wester-Toft*; Ejerslev *Vestertoft*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,ʳtɔw·d*]. — Om *toft* se bd. X.

Væle. Eb 1839 *Bey der Wähl*; Kat *Bei der Wähl*. — Om *væle* se bd. X.

Zacharias Lykke. Ejerslev *Zacharias's Lyk (hørte til æ Hi·kår, Hyrdens Kådnersted; en af de sidste Hyrder hed Zacharias)*. — Om *lykke* se bd. X.

Østerager. B 1798, Eb 1839 *Osteragger*; Ejerslev *Østerager*; Kat *Osteracker, Østerager*; Opt 1935 da. ['*øsdə,axə*].

Østerdam. Eb 1839 *Osterdamm*; Kat *Østerdamm*. — Om *dam* se bd. X.

Østerhede. Kat *Osterheide, Østerhee*; Opt 1935 da. [*øsdə'ʳhe:*].

Østertoft. Kat *Østertoft*; Ejerslev *Østertowt*. — Om *toft* se bd. X.

Åsager. Kat *Aasager*; Ejerslev *Å·sache(r)*. — Subst. *ås* „langstrakt bakke eller bakkedrag" (ODS).

?Åskær. Kat *Askjer*; Ejerslev *Eskjær ell. Åskjær*; Opt 1935 da. [*å·skjæ*]. — Navnet er tvivlsomt; det er tænkeligt, at katastrets form er fejl for Åskjer, og at udtaleformen hviler på katastrets form. For denne formodning taler for det første, at navnet Eskær ovfr. mangler i katastret, og for det andet dobbeltformen hos Ejerslev. Desuden synes de topografiske forhold uforenelige med forleddet ås; katastrets Askjer betegner et engareal langt fra Åsager ovfr.

Klusris

Am Strande. Kat *Am Strande, An dem Strande*.

Arnholt. K 1786 *Arn-Holtz*; Dok 1786 SA C XII 1 nr. 126 *in Ahrens Holz*; Dok 1795 SA C XII 1 nr. 126 *durch das Arnholz*; Dok 1803 SA C XII 1 nr. 126 *Arnholtz Geheeg*; Dok 1807 SA C XII 1 nr. 117 *von dem Arnholz*; Schröder I 482 *Ahrnholz*; Kat *Ahrenholz*; Opt 1935 da. [*aɹ·nhold*]. — Nordligste del af skoven Klusris. Forleddet er et gldа. *arn*agen. af fuglenavnet *ørn*. Om *holt* se bd. X.

Bredeng. K 1786 *Wiese Breeng*. — Adj. *bred*.

Bredmaj. Dok 1807 SA C XII 1 nr. 117 *Bremaj*. — Adj. *bred*. Om *maj* se bd. X.

Chaussé. Kat *An der Chaussee*.

Dynd. K 1786 *Döhn*; Kat *Dohm*. — Engareal. Om *dynd* se bd. X.

Eskær. Dok 1741 SA C XII 1 nr. 492 *von den beyden Königl. Wiesen Struckdamm und Eskier*; Dok 1742 SA C XII 1 nr. 153 *Iskier- und Strux-damm wießen*; Vide 1754 (Contractb 1755) *Esckier*; Dok 1767 SA C XII 1 nr. 465 *der Königl: Wiese Eskier*; Dok 1786 SA C XII 1 nr. 126 *der Sandberg in Eskiaer, in der Holzvogts-Wiese Eskiær*; K 1786 *Eskier*; Dok 1790 SA C XII 1 nr. 126 *bey Eskier*. — Af trænavnet *esk* „ask". Om *kær* se bd. X.

Fredskov. Dok 1653 A XVII nr. 967 *auff einem ort in Südwesten Be[im] Seekant belegen Friede Holtz genandt*; K 1786 *Fræde-Holtz*; Dok 1795 SA C XII 1 nr. 126 *durch das sogenante Fraedeholz*; Dok 1803 SA C XII 1 nr. 126 *Fräde Holtz Gehäge*; Schröder I 482 *Fredeholz*; Kat *Friedeholz*; Opt 1935 da. [*fræj·sgɔw*]. — Den sydøstligste del af skoven Klusris. Subst. *fredskov* „indhegnet skov".

Grue. K 1786 *Grube*. — Areal langs en bæk mellem Stenkær og Kolkær. Om *grue* se bd. X.

Harreslevlykke. Contractb 1707 *in der Harrischleer Lücken*.

Hochkamp. Kat *Hoch Kamp*. — Hty. *hoch* „høj". Om *kamp* se bd. X.

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel*. — Om *koppel* se bd. X.

Holzweg. Kat *Holzweg*. — Vej i skoven Klusris.

Holzwiese. Kat *Holzwiese*.

Holzvogtswiese. Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *so genandte Holtz Voigts Wiese*. — Subst. hty. Holzvogt „skovfoged".

Hørland. K 1786 *Hörland*. — Plantenavnet *hør*. Om *land* se bd. X.

Kalvehøj. Kat Coup 1873 *Kallhoy*. — Engareal ved grænsen til Kruså. Forleddet er dyrenavnet *kalv*; efterleddet er enten subst. *høj* eller subst. *hoved*; om begge se bd. X.

Kartoffelbjerg. Kat Coup 1873 *Kartoffelberg*. — Areal i den nordlige del af skoven Klusris.

Klusris. RegFlensb 1595 *vth Krox Ryß*; RegFlensb 1604–05 *Krox Riß*; RegFlensb 1606–07 *Kruckes Rieß*; RegFlensb 1607–08 *Kruckrys*; Dok 1649 SA C XII 1 nr. 112 *Grasung im Kluß Rieß*; Dok 1653 SA A XVII nr. 967 *Clux Rieß*; Dok 1699 SA C XII 1 nr. 112 *in dem Klußrieser Holtz, in Clusries*; Rechn 1766 *Cluser Höltzung*; K[1] 1779 *Cluesries*; DAtl VII 393 *Kroknis*; Kok II 239 *Krogris*; LA *Königliche Forst Clusries*; Opt 1935 da. [*klus'ri·s, klus'ri·sə 'sgɔw*]. — Navnet er et opr. Krōksrīs, se under bebyggelsesnavnet Klusris.

Kobbermølle Ager. Kat Coup 1873 *Kupfermühlenacker*.

Kobbermølle Dam. K 1786 *Kupfermühlen-Teich.*

Kobbermølle Eng. Kat Coup 1873 *Kupfermühlenwiese.*

Kobbermølle Skov. Schmidt p. 258 *Kobbermølleskoven*; Kat Coup 1873 *Kupfermühlenholz*; Opt 1935 da. [*æ 'kɔfə-møl,sgɔw*].

Kobbermølle Å. Dok 1757 SA C XII 1 nr. 150 *an der Kupfer-Mühle-Au.* — Bebyggelsesnavnet *Kobbermølle.*

Kolkær. K 1786 *Kolkiær.* — Forleddet er antagelig subst. jy. *kol* „kul". Navnet hidrører muligvis fra kulbrænding.

Kreutzweg. Dok 1794 SA C XII 1 nr. 126 *nach dem alten sogenannten Kreuzweg.*

Kruså. Opt 1936 da. [*æ 'kru·s,å·*]. — Å. Se under bebyggelsesnavnet *Krusaa* DS VI 562, samt ovfr. under bebyggelsesnavnet Klusris.

Krusåkoppel. Dok 1768 SA C XII 1 nr. 170 *dasjenige Stück, welches zwischen den Crusauer Koppeln, und einem orth, Uhlhaf benannt, da die Crusauer ihr eingehegtes wiese Land haben, belegen ist.*

Kruså Stadsvej. K 1786 *der sogenannte Crusauer Stadtweg.*

Kræbæk. Kat *Krähbeck*; Opt 1935 da. [*kre'bæg*]. — Forleddet er måske subst. sønderjy. *kre* „stykke hornkvæg" (Feilb. under kræ).

Krätzteich. Dok 1757 SA C XII 1 nr. 160 *mit dem Krätz Teich.* — Etymologien er uvis.

Lange Wiese. Kat *Die lange Wiese.* — Engareal i skoven Klusris.

Lasses Schweinestall. K 1786 *Lasses Schweinstall genannt.* — Ellekrat.

Lyskær. Dok 1788 SA C XII 1 nr. 126 *Lüß-Keer.* — Se ndfr. under Lysmose.

Lysmose. K 1786 *groß Lüsmoß, klein Lüsmoß.* — Om *lys* som forled i stednavne se DS V 235 under Lysemose; til de her meddelte oplysninger kan føjes, at nogle af de med lys- sammensatte navne kan hidrøre fra, at den pågældende jord har været henlagt til indkøb af alterlys. (Se Gunnar Knudsen NoB XXII p. 100ff.).

Markgräfinnenweg. K 1786 *der sogenannte Marfgræffinnen Weg*; Dok 1789 SA C XII 1 nr. 126 *von Margräfinnen Weg*; Dok 1790 SA C XII 1 nr. 126 *von der Marggräfin Weg*; Dok 1795 SA C XII 1 nr. 126 *Der sogenante Markgrevinde-Weg*; Dok 1803 SA C XII 1 nr. 126 *an Margräfinnen weg.* — Formodentlig opkaldt efter *markgrevinde Sophie* af Brandenborg, en datter af Valdemar Sejr, der i 1248 kom til Danmark for at stifte forlig mellem sine brødre Erik og Abel, men døde samme år og blev begravet i Gråbrødrenes kirke i Flensborg.

Munkdam. K 1786 *Wiese Monkdam.*

Mühlenweg. Dok 1752 SA C XII 1 nr. 456 *zu der Clues-Rieser Hölzung gehöriges und zwar Westen dem so genannten Mühlen-Wege.*

Mörcks Lücke. K 1786 *Niehuuser Käthener Lücke Mörcks Lücke genannt.* — Antagelig et slægtsnavn *Mörck.*

Mördergrube. K 1786 *sogenannte Mördergrube*; Dok 1789 SA C XII 1 nr. 126 *bey der Mörcker-Grube*; Dok 1790 SA C XII 1 nr. 126 *bey der Mörder Grube*; Dok 1803 SA C XII 1 nr. 126 *Bey der Mördergrube.* — Af subst. hty. og nty. *Mörder* „morder". Om *grube* se bd. X.

Mårbæk. — Se under Flensborg By.

Mårbæk Dam. Dok 1651 SA C XII 1 nr. 135 *Schneboydam, Morbeckdam, Munßbeckdam vnd dem Mittelteiche*; Dok 1702 SA C XII 1 nr. 135 *Mohrbeck-damm unter Kluus*; Dok 1719 (afskr. SA C XII 1 nr. 135) *Mohrbeck damm*; Dok 1726 (afskr. SA C XII 3 nr. 100) *Mohrbeck-Damm*; Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *Mohrbecks dam, Morbeckdam gleichfals . . . bey dem Dorfe Clues belegen*; K 1786 *Mohrbach Dam*; Schröder I 482 *Moor*; Dok 1839 SA C XII 3 nr. 101 *Mohrbeckdamm.* — Om *dam* „fiskedam" se bd. X.

Nakkeshøj. Dok 1786 SA C XII 1 nr. 126 *Nackeshügel, bey Nacker-Hügel*; K 1786 *Nackes Hügel.* — Gen. af subst. *nakke*, måske anvendt som tilnavn.

Nedereng. Kat *Nedereng.*

?Nyknæk. K 1786 *Neue Kneck zur Holzvoigt Kathe gehörig.* — Efterleddet er subst. *knæk*, et oversættelseslån fra nty. *Knick* „levende hegn".

Nørknæk. Kat *Nord Kneck*; Opt 1935 da. [*'nö,knæg*]. — Plet i skoven. Om efterleddet se under Nyknæk.

Palmrudie. Dok 1772 SA C XII 1 nr. 126 *meiner daselbst belegenen Koppel, Palm-Rudie genannt.* — Etymologien er tvivlsom. Forleddet er formodentlig subst. *palme* anvendt som plantenavn om salix caprea, se ODP II 513ff.

Pflanzkoppel, Alte-. Dok 1710 SA C XII 3 nr. 6 *die alte Pflantzkoppel*; Dok 1734 SA C XII 1 nr. 126 *die quæst. alte Pflantz-Koppel*; Dok 1742 SA C XII 1 nr. 121 *zur Wiese Eskier und denen Pflantz Coppeln*; K 1786 *große Pflanz Lücke, kleine Pflanz Lücke.* — Subst. hty. *Pflanzkoppel* „planteskole".

Risholt. K 1786 *Ries-Holtz*; Dok 1803 SA C XII 1 nr. 126 *Rieß Holtz Geheege, beym Crusauer Strandtweg*; Schröder I 482 *Riesholz*; Kat *Riesholz*; Opt 1935 da. [*'ri·s,hol*]. — Del af skoven Klusris. Om *ris* „krat" og *holt* se bd. X.

Rote Wiese. Kat *Die rothe Wiese.*

Runde Wiese. Kat *Die runde Wiese.*

Rydeng. K 1786 *W. Rueng, Rüeng.* — Subst. *ryd* ell. *ryde* se bd. X.

Stenkær. K 1786 *Steenkier slet oder Ebne, Steenkiar.*

Store Lerlykke. Kat *Große Lehmlücke*; Opt 1935 da. [*'sdo·ə 'le·ə,lyg*].

Strassburg Skov. Kat Coup 1873 *Strasburg*; Opt 1935 da. [*'sdrå·sborə 'sgɔw*]. — Skovstrækning nord for bebyggelsen Kobbermølle. Måske efter det ty. bynavn Strassburg.

Svinestiskov. Opt 1935 da. [*æ 'svin·sdi,sgɔw*]. — Lille stykke skov vest for kobbermøllen. Her havde arbejderne deres svinestier.

Süderkoppel. Contractb 1707 *die süder Koppel.*

Teuerkauf. K 1786 *Der Bohlsleute zu Niehuus sogenannter Theuerkauf, sonst frey Güter.* — Måske gengivelse af da. *Dyrkøb.*

Toft. Kat *Toft.* — Areal ved bebyggelsen Klusris.

Ulhave. Dok 1767 SA C XII 1 nr. 465 *Ulhaubeck*; Dok 1767 SA C XII 1 nr. 126 *Ulhau Beck*; Dok 1768 SA C XII 1 nr. 126 *Uhlhaf*; Dok 1768 SA C XII 1 nr. 170 *dasjenige Stück, welches zwischen den Crusauer Koppeln, und einem orth, Uhlhaf benannt, da die Crusauer ihr eingehegtes wiese Land haben, belegen ist*; K 1786 *Uhlhaf Bach.* — Skel mel-

lem Kruså og Klus. Måske af dyrenavnet *ulv*. Om *have* se bd. X.

Ulvekule Kær. K 1786 *Uhlkul Kiær.* — *Ulvekule* har rimeligvis samme betydning som *ulvegrav* „grav til at fange ulve i" (Feilb.). Om *kule* se endvidere bd. X.

Vanrad. K 1786 *ehemalige mislungene Pflanzlücke, Wanrey genannt.* — Af et subst. glda. **wandrath* „noget som er vanskeligt at råde med". Se *Vanrad*, Störtewerkerkoog, Stedesand s., Kær h. Jfr. *Vanrad* DS V 82.

Ziegellücke. Dok 1768 SA C XII 1 nr. 126 *in Crusau Ziegel lücke.* — Af hty. subst. *Ziegel* „tegl(sten)".

Nyhus

Bjerg. Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31 *Die Koppel Bjerg genannt*; Kat *Bjerget.* — Nord for gården Johannesbjerg.

Bro. Kat *Bro*; Opt 1935 da. [*æ bro·*]. — Eng.

Brovad. Dok 1738 SA C XII 1 nr. 451 *Wiese Browey ... bey der Clues-Rieser-Höltzung*; Dok 1741 SA C XII 1 nr. 126 *nechst denen Wiesen Broway*; K 1786 *Niehuser Wiesen genannt Broweg*; Dok 1797 SA C XII 1 nr. 451 *Broway*; Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31 *Browey Wiese*; Kat *Browei*; Opt 1935 da. [*bro'vaj*]. — Engareal ved vandløb. Om *vad* se bd. X.

Brændevinstoft. Kat *Brändewiinstoft.*

?Bukkærssti. Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31 *Bockerstieg*; Kat *Bokkessti*; Opt 1935 da. [*bogə'sdi*]. — Sti fra Nyhus til Wassersleben. Første led er sønderjy. subst. *buk* „hannen hos hjort, ged og får".

?Buskskov. Contractb 1685 *Boßschaw.* — I Contractb 1685 betegnet som „eine Kleine Lücke zu Hew".

Bønderskov. Opt 1935 da. [*æ 'byŋə,sgɔw*]. — En del af skoven Klusris beliggende i Nyhus.

Dam. Opt 1935 da. [*æ dam*]. — Nyhuser Sø.

Damhale. Contractb 1707 *Dahmhallwische*; Dok 1710 SA C XII 3 nr. 6 *Kl. Wische Dammhallie*; Dok 1736 SA C XII 1 nr. 135 *Wiese hinter Füneboe Damm, Dammhael genandt*; K 1786 *kl Damhale, groß Damhale*; Dok 1788 SA C XII 1 nr. 126, Kat *Damhal.* — Areal i den sydøstlige del af bymarken ved grænsen til Klusris. Om *dam* og *hale* se bd. X.

Dueager. Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31, Kat *Dueager*; Opt 1935 da. [*ˈdu·axə*].

Dueager Forte. Opt 1935 da. [*ˈˈdu·axə ˈˈfo:d*]. — Vejen til Wassersleben. Om *forte* se bd. X.

Flag. Eb 1822 *Flach*; U 1822 *der sogenannte Flach an der Niehuuser-See*; Kat *Flach*; Opt 1935 da. [*æ flax*]. — Lille eng ved Nyhuser Sø. Om *flag* se bd. X.

Fredskov. Kat *Am Friedeholz.* — Lille skovareal, der støder op til Fredskov i Klusris.

Freigut. Kat *Freigut*; Opt 1935 da. [*æ 'fraj,xud, frajxud*]. — Små arealer ved vejen til Kobbermølle. Subst. hty. *Freigut* „selvejergods, allodialgods".

Fynbodam. Dok 1702 SA C XII 1 nr. 135 *Finnebodamm*; Dok 1719 (afskr. SA C XII 1 nr. 135) *Finbodamm*; trykt plakat 1723 SA C XII 3 nr. 100 *Füneboe-Damm*; Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *Funeboe damm, Finboe dam*; Dok 1736 SA C XII 1 nr. 135 *Füneboedamm*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 135 *Fühneboe-Damm*; K 1786 *Füneboe-Damm*; Dok 1839 SA C XII 3 nr. 101 *Fyhneboedamms*; Kat *Fynnebodam.* — Eng. Forleddet er den fra sønderjy. kendte form [*fynəbo*] af indbyggernavnet *fynbo* (af fynø-bo?).

Gammelland. Eb 1822 *auf Gammelland*; U 1822 *Gammelland*; Kat *Gammel Land.* — Areal ved vejen fra Nyhus til Flensborg.

Grue. Dok 1772 SA C XII 1 nr. 184 *in der Grube*; U 1822 *Zwischen Westerhestegab und dem Süderende von Royberg soll in der sogenannten Grube oder Schlucht eine Strecke zum gemeinschaftlichen Mergelgraben ausgelegt werden, Die sämmtlichen Anbergen Schluchten und Gruben, in der Grube.* — Parallelt med det nordslesv. *Grue* se DS VI 404, 437, 519 o.a. Se endvidere bd. X under *grue.*

Græsbæk. Kat *Gräsbeck.*

Hede. Kat *Osterhee, Hee*; Opt 1935 da. [*æ ˈhe:*]. — Areal i bymarkens sydøstligste del.

Hedeland. Kat *Haideland*; Opt 1935 da. [*ˈhe·lanŋ*]. — Areal ved grænsen til Harreslev. Ingen topografisk sammenhæng med det foregående navn.

Hestegab. Eb 1822 *auf Osterhestegab, auf Westerhestegab*; Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31 *auf Oṣergab*; Kat *Hestegab*; Opt 1935 da. [*hæsdə'gaf*]. — Sidste led er subst. *gab* „hul, åbning", anvendes bl.a. om åbninger i hegn og gærder, jfr. DS II 44 under Haregab.

Hestehave. Dok 1752 SA C XII 1 nr. 456 *bey der Cluesrieser-Holtzung belegenen Stück-Landes, Klein Hest Haue*; Dok 1772 SA C XII 1 nr. 126 *bey dem sogenannten Stuhr-Hesthoff*; Dok 1773 SA C XII 1 nr. 126 *Hesthaw*; Dok 1774 SA C XII 1 nr. 126 *bey der Niehuuser Koppel: Hoṣthau*; K 1786 *der Bohlsbesitzere zu Niehuus gehörige sogenannte grosse Pferdekoppel*; Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31, Kat *Hestehave*; Opt 1935 da. [*æ 'hæ:sd,ˈhaw·, 'hæ·sd,ˈhaw·*]. — Om *have* se bd. X.

?Hvælpkærskrog. Kat *Welbeskrog*; Opt 1935 da. [*væbəs'kro·x*]. — Se under *Hvælpkær* i Hyllerup ovfr.

Hyldager. Opt 1935 da. [*æ ˈhyḷaxə, ˈhyḷaxə*]. — Areal ved byen, identisk med katastrets Toft. Forleddet er trænavnet *hyld.*

Hyrdeeng. Dok 1772 i U 1822, SA C XII 1 nr. 184 *die denselben* (c: den Kätner) *in āō 1740 überlassene Hirtenwiese*; U 1822 *dem Hyrdeeng, in Hyrdeeng, der Hirten Wiese, der Hirtenwiese*; Eb 1822 *Jn der Hirtenwiese oder Hyrdeeng*; (Her?) Kat *Heeeng*; (Her?) Opt 1935 da. [*æ 'he:ˌæŋ*]. — Forleddet er subst. *hyrde* i dial. udt. [he·r]. De to sidste navneformer bør måske opfattes som et Hedeeng.

Kalvehave. Kat *Kallhave.* — Om *have* se bd. X.

Karstensdam. Trykt plakat 1723 SA C XII 3 nr. 100 *Carstens-Damm bey Clus*; Dok 1726 (afskr. SA C XII 3 nr. 100) *Füneboe- Carstens- und Laus Dammen*; Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *Carstens dam ... in Clues Ries belegen*; Dok

1767 SA C XII 1 nr. 465 *an das Oster Ende des Teiches Carstens Damm*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 135 *Carstens- und Fühneboe-Damm*; K 1786 *Carstens Dam*; Dok 1786 SA C XII 1 nr. 126, Kat *Carstensdamm*; Opt 1935 da. [*kæsdəns-'dam*]. — Tidligere dam, nu eng syd for Kruså mølledam.

Kliplev Slæt. K 1786 *Cliplefs Ebne und Gras Hügel sonst Cliple slet Hüh*; Kat *Kliplevslet*; Opt 1935 da. [*klebə'slæ·d*]. — Skønt ordet slet i K 1786 er oversat ved hty. Ebne, må efterleddet opfattes som det subst. *slæt* der indgår i sammensætningen høslæt, og ikke subst. slette. Forleddet er landsbynavnet Kliplev, se DS VI 369.

Klus Lykke. K 1786 *Cluser Lücke.*

Knæk. K 1786 *Niehuuser Kneck*; Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31, Kat *Kneckager*; Opt 1935 da. [*æ knæg*]. — Om *knæk* se bd. X.

Kobjerg. Kat *Kuhberg*; Opt 1935 da. [ˈ*kobjerə*]. — Af dyrenavnet *ko*.

Kolykke. Dok 1770 SA C XII 1 nr. 178 *ihre Gemeinschafftl: beede Kuhlücken*; Eb 1822 *Auf der Heide bei seinen Möören von Oster- und Westerkuhlücke, an Jacob Knutzens Kuhlücke*; Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31 *Osterkuhlücke, Westerkuhlücke*; Kat *Kolyk*; Opt 1935 da. [ˈ*ko,lyg*]. — Ingen topografisk sammenhæng med Kobjerg ovfr.

Kromandslykke. K 1786 *sogenannte Krüger-Lücke.* — Om *lykke* se bd. X.

Kromandstoft. Riss 1814 *Krüger Toft*; Kat *Kromandstoft.*

Krumager. Kat *Krumager*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*kromaxə, kromaxə*].

Krügerfrautoft. Kat *Krügerfrautoft.* — Areal ved bebyggelsen Nyhus. Sandsynligvis hty. oversættelse af et da. Krokonetoft.

Königswiese. Concession 1741 *der sogenanten Königs-Wiese.*

Kådnerlykke. K 1786 *Niehuser Käthener Lücke*; U 1822 *an dem Käthnerfelde*; Kat *Käthnerlykke, Käthnerlyken*; Opt 1936 da. [*æ 'kɔɹnə,ˈlygə*]. — Af subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger". Om *lykke* se bd. X.

Lanager. Kat *Lanager*; Opt 1936 da. [ˈ*laŋaxə*].

Langbjerg. K 1786 *Lang-Berg*; Kat *Langbjerg.*

Larshøj. Kat *Lille Larshoi, Stor Larshoi.*

Lauridsdam. Dok 1702 SA C XII 1 nr. 135 *der Löwsdam unter Kruhsau*; Dok 1718 (afskr. SA C XII 1 nr. 135) *Laus-damm unter Crusau*; Dok 1723 (afskr. SA C XII 1 nr. 135) *Loirs-dam in der Königl. Holtzung Clues-Ries*; Dok 1726 (afskr. SA C XII 3 nr. 100) *Füneboe- Carstens und Laus Dammen*; Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *Laus-dam ... in Clues-Rieß belegen, Lowsdamm*; Dok 1768 SA C XII 1 nr. 126 *an den kleinen herrschaftl. Pachtteich, lauesdamm genant*; K 1786 *Laues Damm*; Kat *Lauritzdam*; Opt 1935 da. [*laws'dam*]. — Forleddet er gen. af mandsnavnet *Laurs* eller *Laus*, i begge tilfælde en form af Laurentius.

Lerkule. Kat *Leerkule.* — Om *kule* se bd. X.

Lilleeng. Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31 *Lill-Eng.*

Lillevold. Kat *Lillevold.*

Lundbjerg. K 1786 *Lohnberg*; Kat *Lundberg*; Opt 1935 da. [ˈ*lo·ŋbjerə*]. — Om *lund* se bd. X.

Lushøj. K 1786 *Luus Hügel.* — Af insektnavnet *lus*. Jfr. SS VII 237.

Lysthusbjerg. Kat *Lysthuusbjerg.* — Nord for Klus.

Maagmeth. Kat *Maagmeth.* — Agerjord. Etymologien tvivlsom.

Magerlykke. Eb 1822 *Magerlücke*; U 1822 *magerlücke*; Kat *Magre Lyck.*

Medeldig. RegFlensb 1593 *Vör den Alefanck deß Middell dikeß*; RegFlensb 1596 *deß Mitteldickes*; RegFlensb 1598 *deß Middeldickes*; Dok 1643 SA C XII 3 nr. 6 *ein Stück Wischen im Mehldick*; Dok 1651 SA C XII 1 nr. 135 *bey Schneboydam, Morbeckdam, Munßbeckdam vnd dem Mittelteiche*; Eb 1669 *Vor dem Meddeldieck*; Dok 1672 SA C XII 1 nr. 160 *Wische im Mehldiek*; Contractb 1707 *im Niehüser Meelteich*; Contractb 1732 *Mittel- und Mühlen-Teich*; K 1786 *Mittelteich*; Riss 1814 *Mittel Dieck*; Kat *Mehl- oder Mittelteich*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*mæ·ldix*, ˈ*mæ·ldix*]. — Tidligere sø, nu lavt engareal beliggende mellem Nyhuser Sø og Kruså mølledam. Forleddet er glda. *mæthal* „mellem-", jfr. under Medelby, Medelby s., Kær h. Efterleddet er *dig* eller *dige* i betydningen „dam".

Moorland. Kat *Moorland.* — Om *land* se bd. X.

Musbækdam. Dok 1651 SA C XII 1 nr. 135 *Schneboydam, Morbeckdam, Munßbeckdam vnd dem Mittelteiche*; Dok 1702 SA C XII 1 nr. 135 *Mußbeckdamm bey Kluus*; Dok 1719 (afskr. SA C XII 1 nr. 135) *Maßbeck damm bey Clueß*; trykt plakat 1723 SA C XII 3 nr. 100 *Mußbeck-Damm*; Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *Muesbecksdam, Mußbeckdam ... ohnweit dem Dorfe Clues belegen*; Dok 1736 (afskr. SA C XII 3 nr. 100 *Musbeckdamm, so an der Herstraße gegen Mohrbeckdamm überlieget*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 135 *Mohrbeck- und Musbeck-Damm*; Schröder I 482 *Maasbek.* — Tidligere fiskedam, forskellig fra Mårbæk Dam i Klusris. Første led er dyrenavnet *mus*; jfr. bebyggelsesnavnet Musbæk.

Nyhuser Sø. Dok 1650 SA A XVII nr. 961 *Newheuser Sehe, vf dem Newenheuser sehe*; Contractb 1732 *auf dem Niehuser-See*; Riss 1814 *Niehuuser See*; Gst 1858 *Nyhus Sø*; Kat *Niehuuser See*; Opt 1935 da. [*ny'hu·sə 'sø·*]. — Forleddet er med det ty. suffiks -er dannet af bebyggelsesnavnet Nyhus; da dette suffiks også findes i den da. udtaleform, er det muligt, at navnet (ligesom bebyggelsesnavnet Nyhus) er opr. tysk.

Nyhus Lykke. Dok 1845 SA C XII 5 nr. 31 *Niehuuslücke.*

Nyland. Kat *Nylland, Nyland*; Opt 1935 da. [ˈ*nylaŋ*]. — Om *land* se bd. X.

Nylykke. K 1786 *des H. Holzvoigt L Jürgensens sogenannte neue Lücke.* — Om *lykke* se bd. X.

Nørrelykke. Kat *Nordrelycke*; Opt 1935 da. [ˈ*nörə,ˈly·g*].

Nørremark. Opt 1936 da. [*æ 'nö,maɹg*].

Nørreskov. Kat *Nörreskov*; Opt 1936 da. [*nösgow*].

Oldemors Afkrog. Kat *Oldemoders Afkrog*; Opt 1935 da. [*oˀəmos* ˈ*awkrox*]. — Subst. *oldemor* med den i jy. alm. betydn. „bedstemor". Se under Oldefarsager i Ellund ovfr.

Osterkoppel. Contractb 1707 *in der Oster Koppll.*

Pugholm. K 1786, Kat *Pugholm*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*pu·x-hɔlm*, ˈ*pu·xhɔlm*]. — Af subst. *puge*, glda. pūki „ond ånd";

ordet bruges i sønderjy. dels usammensat dels i sammensætn. nissepuge som navn på nissen (Feilb. II p. 893). Om *holm* se bd. X.

Reetlücke. K 1786 *Reth Lücke.* — Plantenavnet nty. *Reet* „rør, phragmites".

Roj. Eb 1822 *Auf Roy, incl: Aaboe oder Bonitatsvergütung, Auf Storr- und Lill-Royberg, Ein Ecke zur Wegebesser an Klein Royberg, zum Wege auf Groß Roiberg, Auf Roybierg, auf Lill-Roybierg, auf Stoor-Roybierg, An Peter Thaysen, als Vergütung für das über seine Roylucke abzugrabende Redder*; U 1822 *Lill- und Stoor-Roybierg, auf dem Roybierg, Kleiner Royberg, Großer Royberg, Royberg, über seine Roylücke*; Kat *Roiberg, Lil Roi*; Opt 1935 da. [*æ ˈliˀ· ˌrå:j, ˈro:j, æ rå:j*]. — Udtaleformerne viser, at navnet er en opr. tostavelsesform glda. **rotha* med samme betydning som enstavelsesform glda. *roth.* Jfr. bd. X under *rode* og *roj.*

Romlersche Wiese. Kat *Romlersche Wiese.* — Formodentlig et slægtsn. *Romler.*

Rommelstoft. Opt 1935 da. [*romɔlsˈtɔwd*]. — Antagelig samme slægtsnavn som i Romlersche Wiese ovfr.

Saddestykke. Opt 1935 da. [*æ ˈsajdˌsdø.g*]. — Første led er subst. sønderjy. *sadde* „græstørv".

Sandager. Opt 1935 da. [ˈ*saŋaxə*].

Sandlykke. Kat *Sandlyck.*

Sandstykke. Kat *Sandstück.*

Schaflund. K 1786 *Schaflund.* — Lille skovbevoksning ved Fynbodam. Af subst. hty. *Schaf* „får".

Schultoft. Kat *Schultoft.*

Skoven. Kat *Skoven.*

Skovlykke. Kat *Skovlykke*; Opt 1935 da. [*æ ˈsgɔwˌˈly·g*, pl. *æ ˈsgɔwˌlygə*]. — Om *lykke* se bd. X.

Skytteslykke. Kat *Skyttelycke*; Opt 1935 da. [*æ ˈsgødəsˌlygə, ˈˈɔwə ˈsgødəsˌˈly·g, ˈˈnæ·ə ˈsgødəsˌˈly·g*]. — Sandsynligvis af et slægtsnavn *Schütt.* Det er mindre sandsynligt at forleddet er subst. *skytte* „jæger" ell. subst. *skytte* „sluse", da disse ord i dial. udtales med acc. 2, og navnet Skytteslykke kun er optegnet med acc. 1.

Slotsbjerg. Kat *Schlossberg*; Opt 1935 da. [*æ ˈslɔdsˌbjerə, æ ˈslɔdˌbjerə*]. — Arealer ved bymarkens østlige grænse.

Slukefterbjerg. Kat *Schlukefterbjerg.* — Første led er kronavnet *Slukefter*, se under dette.

Slukeftereng. Kat *Schlukeftereng.* — Første led er kronavnet *Slukefter*, se under dette.

Smedeland. Kat *Smedsland*; Opt 1935 da. [ˈ*smæjlaŋ*]. — Subst. *smed.*

Smedsdam. Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *Schmidtsdamm . . . in Clus Rieß belegen*; Dok 1738 SA C XII 1 nr. 126 *vor Unserm Teich Schmidts-Damm*; Dok 1738 SA C XII 1 nr. 451 *Schmidts-Dam*; Dok 1739 SA C XII 1 nr. 126 *an dem Teich, Schmidtdamm*; K 1786 *Schmidts-Dam.* — Dam syd for Kruså Mølledam.

Smedskær. Trykt plakat 1723 SA C XII 3 nr. 100 *Schmidts-Kier*; Dok 1723 (afskr. SA C XII 1 nr. 135) *Schmieds-Kier*; Dok 1735 SA C XII 3 nr. 100 *Schmidts-kier.*

Solbæk. K 1786 *Sölbach*; Kat *Solbeck*; Opt 1935 da. [*solˈbæg*]. — Løber ud i Medeldig. Første led er måske et subst. glda. **sol* identisk med mnty. sol „sump". I Angeldial. er ordet sol bevaret med betydn. „sølet sted i ageren" (Hagerup, Det da. Sprog i Angel² p. 83).

Stenbjerg. Kat *Steinberg*; Opt 1935 da. [ˈ*sdænbjerə*].

Stenhøj. Opt 1935 da. [ˈ*sde·nhy*].

Strøm. Opt 1935 da. [*æ sdrö·m*]. — Navn på Kruså.

Søbjerg. U 1822, Kat *Seeberg*; Opt 1935 da. [*søbjerə, æ ˈliˀ· ˈˈsøbjerə, æ ˈsdo:ə ˈˈsøbjerə*]. — To forskellige lokaliteter begge beliggende i nærheden af Nyhuser Sø.

Sønderlykke. Contractb 1685 *in der Süder Lücke*; Eb 1822 *über die Süderlücke*; U 1822 *längs . . . den Süderlücke, an seiner Süderlücke*; Kat *Sønderlük*; Opt 1936 da. [*æ ˈsyŋəˌlygə, æ ˈsyŋəˌˈlygə*].

Toft. Kat *Toft.*

Toftmade. Kat *Toftmare*; Opt 1935 da. [ˈ*tɔw·dˌˈma:*]. — Subst. jy. *made* i betydningen „mål", i sønderjy. udtalt [ma·r] (Feilb. under måde).

Trekant. Eb 1822 *dem sogenannten Triangel*; Kat *Triangel*; Opt 1935 da. [*æ ˈtrekaŋd*]. — Lille engareal.

Vesterlykke. Eb 1822 *im Westerlücke.*

Vestertoft. Dok 1738 SA C XII 1 nr. 451 *Wester-Tofft*; Riss 1814 *Toft*; Kat *Toft, Westertoft*; Opt 1935 da. [*æ ˈvæsdəˌtɔwd*].

Vinkelsbjerg. Kat *Winkelsberg*; Opt 1935 da. [*veŋəlsˈbjerə*].

?Ærtryd. Kat *Erdrüe*; Opt 1935 da. [ˈ*æɯdry*]. — Efterleddet er subst. *ryd* ell. *ryde*, se bd. X. Det er tvivlsomt om forleddet er plantenavnet *ært*, da dette i dialekten udtales med lang vokal.

Østerskov. Kat *Osterskov.* — Del af skoven Klusris.

Ålekiste. Kat *Aalekiste*; Opt 1935 da. [*æ ˈˈå:lˌˈke·sd*]. — Vandløb. Subst. *ålekiste* „en gennemhullet kasse til at hensætte levende ål i; også nok en kasse til at fange ål i ved sluserne af en mølle" (Feilb.).

Timmersig
Anebylund

Aftægtseng. Kat *Abnahmewiese*; Opt 1935 da. [*æ ˈawtæjdsˌæŋ*].

?Bag Lykken. U 1798, Eb 1799 *Bage Lück.*

Bredvad. Kat *Bredwai*; Opt 1935 da. [*æ ˈˈbre·vaj*], nty. [*bre·vaj*]. — Engareal. Adj. *bred.* Om *vad* se bd. X.

Dybkær. U 1794 *Düpkier*; Verm 1794 *Dypkier*; Kat *Dybkjärager, Dybkjär*; Opt 1935 da. [ˈ*dybkjæ, dybkjæ, ˈdybkjæ ˈmo:s*]. — Adj. *dyb.* Om *kær* se bd. X.

Flyvesand. Kat *Fliegsand*; Opt 1935 da. [*æ ˈfly:ˌsa·ŋ*], nty. [*dad ˈfle·xˌsand*].

Gammellykke. U 1794 *Gammel Lück*; U¹ 1794 SA C XII 5 nr. 31 *Gamel Luck*; Verm 1794 *Gammel Lyck*; Eb 1799

an der sogenannten alten Lücke; Kat *Gammellück*; Opt 1935 da. [æ 'gaməl‚lyg], nty. ['o·lə‚lyg].

Have. Kat *Haff*. — Se bd. X.

Havegård. U 1794 *Haugard*; Verm 1794 *Haugaard*. — Om *have* se bd. X.

Hohlweg. Kat *Hohlweg*.

Huusplatz. Kat *Alte Hausstelle*; Opt 1935 nty. [*de 'hus‚plads*]. — Højtliggende agerjord øst for Anebylund, hvor der er påvist 5–6 hustomter.

Kalvehave. Kat *Kallhave*. — Om *have* se bd. X.

Kirchenweg. U 1794 *Der Kirchenweg*.

Langskrup. Opt 1935 da. ['lɔŋ·‚sgrob], nty. [*dad 'laŋg‚šrùb*]. — Del af *Skrup* ndfr.

Lilleskrup. Opt 1935 da. [æ 'lil·‚sgrob], nty. [*dad 'kle·nə‚šrùb*]. — Del af *Skrup* ndfr.

Moor. Kat *Moor*.

Moorland. Kat *Moorland*. — Om *land* se bd. X.

?Nederskrup. Kat *Näd Skrop*. — Eng ved Skrupager ndfr. Forleddet er uvist.

Norderfeld. Kat *Norderfeld*.

Nøreng. U 1794, Verm 1794 *Nörr Eng*, Kat *Norderwiese*.

Nørreager. U 1794, Verm 1794 *Nörre Agger*.

Osterfeld. Kat *Osterfeld*.

Schmalewiese. Kat *Schmale Wiese*.

Skrup. Kat *Skrop*; Opt 1935 da. [æ *sgrob*], nty. [*de šrùb*]. — To stykker agerjord henholdsvis øst og syd for byen; til det sidstnævnte slutter sig Skrupager ndfr. og engen Nederskrup ovfr. Om *skrup* „krat" se bd. X.

Skrupager. Kat *Skropager*. — Se under *Skrup* ovfr.

Skruplykke. U 1794 *Skrop Lück*; Verm 1794 *Surop Lyck*.

Slengelwiese. Kat *Schlengelwiese*. — Nty. *Slengel* „Umfassung, Einfriedigung, Geländer" (Mensing).

Stadsvej. U 1794 *der Stadtweg*; Kat *Stadtweg*, *Stadsweg*; Opt 1935 da. [æ 'sdajs‚væj], nty. [*de 'sdad‚vèx*]. — Vejen over Ondaften til Flensborg.

Süderwiese. U 1794 *die Süder Wiese*.

Sønderhede. U 1794 *Sünder Heede*; Verm 1794 *Synder Heede*.

Sønderlykke. Kat *Süderlück*; Opt 1935 da. [æ *syŋəlyg*], nty. [*de 'sy·dəɹ‚lyg*]. — To lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Toft. Kat *Toft*; Opt 1935 da. [æ *tɔwd*], nty. [*de tòfd*].

Trædebjerg. U 1798 *Traedbierre*; Eb 1799 *Treedbierreager*; Kat *Treberg*. — Subst. *træde* „trætte, proces".

Vad. Opt 1935 da. [æ *vaj*], nty. [*de vaj*]. — Vad mellem Anebylund og Timmersig. Om *vad* se bd. X.

Westerfeld. Kat *Westerfeld*.

Westerwiese. Kat *Westerwiese*.

Østerager. U 1794 *Oster Agger*; U[1] 1794 SA C XII 5 nr. 31, Verm 1794 *Öster Agger*.

Østerhede. U 1794 *Oster Heede*.

Østerlund. U 1794 *Oster Lund*; Opt 1935 da. [*øsdə'lu·ŋ*], nty. [*o·sdəɹ'lùnd*].

Timmersig

Blok. Contractb 1737 *Stück Lande, Block genandt*. — Om *blok* se bd. X.

Bremsvad. Eb 1784 *nach Bremswatt*; Kat *Brøndswai*; Opt 1935 da. [*brøns'vaj*], nty. [*brỳns'vaj*]. — Areal hvor en vej passerer Mejen Å. Forleddet er muligvis insektnavnet *bremse*, se DS V 8 under Bremsholm, jfr. SS VII under Bremsbjerg. Om *vad* se bd. X.

Brødløs. U 1798 *Brölöss*; Eb 1799 *Bröelöss*; Kat *Brodlos*; Opt 1935 da. [*brøløs*], nty. ['*bro·d‚lo·s*]. — Stort agerjordsareal. Navnet sigter til jordens ringe beskaffenhed.

Bystedeng. Eb 1784 *in Büsdie Eng, Buystee Wiese, Buysted Wiese, Bügstee Wiese, Büystedt Wiese*; Kat *Büstewiesen*; Opt 1935 da. [æ '*bysd‚æŋ*], nty. [*de 'by·sd‚viš*]. — Eng ved Mejen Å ca. ½ km syd for Timmersig. Forleddet er vistnok opr. subst. *byggested* „sted hvor en bygning har stået", der forekommer hyppigt i både Nord- og Mellemslesvig; her er navnet tidligt ændret til *bysted*, der vel betyder „sted hvor en landsby har ligget"; dette ord forekommer tidligt som stednavn i Ballum s., DS V 329.

Dreieck. Kat *Dreieck*. — Trekantet hedeareal.

Festsig. Kat *Festsieg*. — Første led er uvist. Om *sig* se bd. X.

Flavevej. U 1798 *Flavwey*; Eb 1799 *Flavweyager*. — Af subst. jy. *flave* „hedetørv".

Fulkær. Tingsvidne 1574 (kopi SA C XII 1 nr. 458) *Die Streidige Wische tho Timmersick, Fullkier genömett*; Kaufbrief 1577 (kopi SA C XII 1 nr. 458) *eine Wische vp Timmersick Veldt ... Fulkier genömet*; 20/5 1600 SA Urk. Schlesw. C nr. 184 *Fulkier*; Kaufbrief 1600 (kopi SA C XII 1 nr. 458) *Eine Wische vff Timersick Felde ... Fulkier genandt*; Kaufbrief 1600 (samtidig kopi SA C XII 1 nr. 458) *eine Wische auff Timmersich Felde ... følkiör genandt*; Dok 1682 SA C XII 1 nr. 458 *wegen der wische Fuhlkier, Fülkier*; Dingprot 1736 *Norden bey Vollkier*; K 1737 *Volckier*. — Eng ved skellet mod Valsbøl. Forleddet må være adj. *ful* „rådden" (ODS); subst. *fugl* kan ikke komme på tale, da dette udtales [*fɔwl*] i nabobyen Hyllerup, fx i engnavnet Fuglkær. Om *kær* se bd. X.

Gammel Hedeland. U 1798 *Gammel Heeland*; Eb 1799 *Gammel Heeland, mit dem sogenannten Gammel Heeland*. — Agerjordsareal vest for Timmersig by.

Grandweg. Kat *Grandweg*. — Vej fra Ondaften til Valsbøl. Forleddet er subst. nty. *Grand* „grus".

Grünsicke. K 1737 *Grünsicke*.

Halbinsel. Kat *Halbinsel*; Opt 1935 hty. ['*halb‚ìnsəl*]. — Areal ved bebyggelsen Ondaften, begrænset af åen og Grandweg. Subst. hty. *Halbinsel* „halvø".

Hauslücken. Kat *Hauslücken*. — Arealer ved bebyggelsen Timmersig Mark.

Hauswiese. Kat *Hauswiese*. — Eng nord for bebyggelsen Ondaften.

Hedelykke. Kat *Heidelück, Heidelücken*. — To lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Hedemose. Kat *Heidemoor, Norderheidmoor*; Opt 1935 da. [æ '*he:ə‚mo:s*].

Hedevej. Opt 1935 da. [æ '*he:‚væj*], nty. [*de 'hajdə‚vèx*].

Heidefeld. Kat *Heidefeld*.

Hirtenland. Kat *Hirtenland.* — Subst. hty. *Hirt(e)* „hyrde".

Hirtenwiese. Kat *Hirtenwiese.* — Subst. hty. *Hirt(e)* „hyrde".

Holeager. U 1798, Eb 1799 *Hohlager*; Kat *Hohlacker*; Opt 1935 da. [æ 'ho:l,ˀly.g]. — Agerjord ved Mejen Å. Om subst. *hole* se bd. X.

Hulvej. Opt 1935 da. [ˀhɔlvæj]. — Lang, lav engstrimmel.

Hundestegeng. Opt 1935 da. [æ 'hunsde·x,æŋ]. — Lille engareal ved krostalden i Ondaften; hørte tidligere til Timmersig. Ejerne solgte det til kromanden for en steg. Kromanden serverede da en hundesteg for dem, spurgte dem om den smagte godt og om de kunne smage hvad det var. De erklærede, at den havde smagt godt men kunne ikke afgøre hvad det var (Opt 1935).

Højmose. Contractb 1716 *aufs hohe Mohr*; Kat *Hochmoor*; Opt 1935 da. [æ ˀhy·mos], nty. [*dad* 'ho·x,mɑ̊·ɹ]. — Adj. *høj.*

Instenkäthnerland. Kat *Instenkäthnerland.* — *Instenkäthner* betegner rimeligvis en mellemkategori mellem nty. *Inste* „ejer af jordløst hus" og nty. *Kötner* „ejer af hus med jord" jfr. nty. Insten-kaat, f. „Kate mit Garten ohne Landbesitz" (Mensing). Jfr. *Kådnermark* ndfr.

Kirkenseng. Contractb 1738 *die dazu gehörige Kirchen Wieße oder Kirckens Eng genandt.*

Kløverlykke. Opt 1935 da. [æ 'klöwə,lyg], nty. [*de* 'kle·vəɹ,lyg]. — Af plantenavnet *kløver* „trifolium".

Kokeng. Eb 1784 *Koll-Eng, Kock-Eng, Kak Wiese*; Kat *Kockwiesen*; Opt 1935 da. [æ ˀkɔgæŋ], nty. [*de kògèŋ*]. — To ganske små engarealer. Fuglenavnet jy. *kok* „hane".

Krumager. U 1798 *Krumm Ager*; Eb 1799 *Krummager.*

Kådnermark. Kat *Käthnerfeld*; Opt 1935 da. [æ 'kɔɹ·nə,mɑɹg], nty. [*dad* 'kö·dnəɹ,fɛ̀ld]. — Af subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger". Der er topografisk sammenhæng mellem lokaliteterne Instenkäthnerland, Kådnermark og Kådnervej.

Kådnervej. Opt 1935 da. [æ 'kɔɹ·nə,væj], nty. [*de* 'kö·dnəɹ,vèx]. — Subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger".

Langewiese. Kat *Langewiese.* — Eng nord for Timmersig.

Lilleeng. Eb 1784 *Kleine Wiese, Lile-Eng*; Kat *Kleinewiese*; Opt 1935 da. [æ 'liˀ,æŋ], nty. [*de* 'kle·nə,vis̊]. — To lokaliteter.

Lillelykke. Kat *Kleine Lück*; Opt 1935 da. [æ 'liˀ ,lyg]. — Om *lykke* se bd. X.

Lofthede. Mejer 1648 *Loffheyde.* — Areal som støder op til Loftlund, St.-Vi s. Første led i dette navn er antagelig det samme som første led i *Loftlund*, se under dette.

Lykke. U 1798 *Die Lücke*; Eb 1799 *Lück, die Lücke.* — Om *lykke* se bd. X.

Mejenkær. Eb 1799 *die Wiese Meynkier.* — Første led er landsbynavnet Mejen i Valsbøl s.

Mejenpæl. Opt 1935 da. [mæjn'pæ·l], nty. [majn'pæ·l]. — Areal ved skellet mod Mejen i Valsbøl s.

Mejenstrøm. Opt 1935 da. [æ 'mæj·n,sdröm], nty. [*de* 'majnə 'sdro·m]. — Samme vandløb som Møllestrøm ndfr., se Mejen Å, Vis herred.

Midtlykke. Kat *Mittlück.*

Mølledam. Contractb 1735 *Mühldamm, Wisch Muhldamm*; Eb 1784 *Meyn-Mühlen-Damm.*

Mølledameng. Contractb 1716 *die Mühlen-damwisch*; Eb 1799 *die Wiese Mölldammeng*; Kat *Møldameng*; Opt 1935 da. [æ 'møldam,æŋ], nty. [*de* 'mö·ldam,vis̊].

Mølledamhede. Kat *Møldamheide.*

Møllelykke. Kat *Mühlenkoppel*; Opt 1935 da. [æ 'ˀmøl·,lyg], nty. [*de* 'mö·l,kùbəl]. — Areal ved bebyggelsen Ondaften.

Møllestrøm. SchuldprotFlensb 1721 *bey dem Mühlen-Strohm*; Kat *Meyner Mühlenstrom.* — Samme vandløb som Mejenstrøm ovfr., se Mejen Å, Vis herred. Om *strøm* se bd. X.

Norderfeld. Kat *Norderfeld.*

Nordlys. Kat *Nordlys.*

Noreng. Dok 1737 SA C XII 1 nr. 57 *die Norder-Wiese*; Opt 1935 da. [æ 'nɔ,ræŋ], nty. ['nùɹdəɹ,vis̊]. — En del af dette areal er en enklave i Ellund. Første led er adj. [når], opr. adv. (glda. nor(r), oldn. norðr) men i sønderjy. adj. i betydn. „nørre, nordre".

Nor-Hedeland. U 1798 *Norr Heeland*; Eb 1799 *Nörr Heeland, das so genannte Nörr-Heeland.* — Om *nor* se ovfr. under Noreng.

Norlykke. Kat *Norderlücken, Norderlück, Norderlyck.* — Om *nor* se ovfr. under Noreng. Om *lykke* se bd. X.

Ochsenlücke. Eb 1799 *bey der Ochsen-Lücke.* — Af subst. hty. *Ochse* „okse, stud".

Ondaftenager. U 1798, Eb 1799 *Unaften Ager*; Kat *Unaftenacker*; Opt 1935 da. [uŋ'aw.dən,ly.g], nty. [ùn'afdən,lyg]. — Bebyggelsesnavnet *Ondaften.*

Osterfeld. Kat *Osterfeld.*

Sandvej. Opt 1935 da. [æ 'sa:ŋ,væj], nty. [*de* 'sand,vèx]. — Markvej. Jfr. Grandweg ovfr.

Scheidesieg. Kat *Scheidesieg.* — Af subst. hty. *Scheide* „skel". Om *sig* se bd. X.

Sigager. U 1798, Eb 1799 *Siegager.* — Om *sig* se bd. X.

Sivsig. Kat *Sieversieg*; Opt 1935 da. [sywəsix], nty. [si·vəɹsix]. — Af plantenavnet *siv* „juncus". Om *sig* se bd. X.

Storeeng. Contractb 1703 *aus der Großen wische*; SchuldprotFlensb 1721 *des so genandten großen Wischen bey dem Mühlen-Strohm*; Eb 1784 *Groß Wisch, Grose Wisch, Gross Wiese*; Kat *Grossewiesen*; Opt 1935 da. [æ 'sdo:,ræŋ], nty. [*de* 'xro·d,vis̊]. — Langstrakt engareal langs bymarkens grænse.

Storelykke. Opt 1935 da. [æ 'sdo:,lyg]. — Om *lykke* se bd. X.

Strimmel. Kat *Strimmel*; Opt 1935 da. [æ ˀsdrem·lə], nty. [*de sdrìməln*].

Sønderlykke. Kat *Süderlücken, Süderlück*; Opt 1935 da. [æ 'syŋə,lyg], nty. [*de* 'sy·dəɹ,lyg].

Toft. Eb 1784 *im Toft*; Eb 1799 *Taut im Dorfe*; Kat *Toft*; Opt 1935 da. [æ tɔwd]. — Om *toft* se bd. X.

Toftager. U 1798 *Taut Ager*; Eb 1799 *Tautager.*

Tofteng. Eb 1799 *die Toft-Wiese*; Kat *Toftwiese*; Opt 1935 da. [æ tɔwd].

Trædeeng. Kat *Ellunder Trereng Enclave zum Gemeinde, Trereng.* — Første led er antagelig subst. jy. *træde* „trætte, proces", i Agerskov udtalt [træ·r] (Feilb.).

Tværblok. U 1798, Eb 1799 *Quer Block*; Kat *Twerblok*. — Om *blok* se bd. X.

Tytkær. Contractb 1703 *Tüdtkeur wische*; Opt 1935 da. [*tydkjæ*]. — Om navnets tolkning se under Tytkær i Hanved.

Valsbølsig. Kat *Wallsbüllsieg*; Opt 1935 da. [*valsbøl'si·x*], nty. [*valsbɶl'si·x*]. — Areal ved grænsen til Valsbøl. Om *sig* se bd. X.

Westerfeld. Eb 1799 *im Westerfelde*; Kat *Westerfeld*.

Vesterlykke. Kat *Westerlück*.

Viedrav. Eb 1784 *Weis-Draf*, *Wietrof*; U 1798 *bis an die sogenannte Wiedrav*; Eb 1799 *die kleine Wiese Wiedrav*. — Af plantenavnet *vie* „vidje, pil, salix". Om *drav* se bd. X.

Væding

Ager. Opt 1935 da. [*æ axə*], nty. [*de agəɹs*]. — Kaldes i Kat Heidefeld.

Ackerlücke. Kat *Ackerlücke*.

Alter Stadtweg. Kat *Alter Stadtweg*. — Vejen mod Flensborg, kaldes også *Borrevej*.

Borrevej. Opt 1933 da. [*æ 'borəˌvæj*]. — Vejen til Flensborg, der i dial. kaldes *Borg*.

Bredeng. Contractb 1741 *in Breengen*; Contractb 1748 *breenge*. — Adj. *bred*.

Bøgehoved. U 1801 *Böghoy*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 196 *an den Boghoy Weg*; Schröder II 416 *Boghoe*; Kat *Boyhoy*; Ejerslev *Bøghoi*, *Bøghoivej*; Opt 1935 da. [ˈ*bø·xhoj*]. — Høj mose. Om *hoved* se bd. X.

Dreieck. Kat *Dreieck*.

Fuglkær. Dok 1777 SA C XII 1 nr. 196, Eb 1802 *Vogelkier*; Dok 1806 SA C XII 1 nr. 196 *Faulkier*; Kat *Vogelkjer*; Ejerslev *Fowlkjer*; Opt 1935 da. [ˈ*fɔw·lkjæ*].

Gade. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *der Straßen Toft*; Kat *Norderstrassentoft*, *Strassentoft*; Ejerslev *Ga·ð*; Opt 1935 da. [*æ ga:ɹ*, *æ ga:rə*, *æ 'nö 'ga:ɹ*, *æ 'syŋə 'ga:ɹ*], nty. [*xa·də*]. — Eng syd for byen, kaldes også *Have*. Om *gade* se bd. X.

Gammeltoft. Kat *Altetoft*; Ejerslev *Gammeltoft*; Opt 1935 da. [ˈ*gaməltɔwd*], nty. [*de o·lə 'tôfd*].

Gassesig. U 1801 *Gassesiger Heide, längs der Gassesiger Wege*; Kat *Gassesiegweg*; Ejerslev *Kase'sigvej*, *Gase'dig*; Opt 1935 da. [*gasə'si·x*], nty. [*kasə'si·x*]. — Her har iflg. Opt 1935 været et vandsted. Forleddet er fuglenavnet *gase*; den nty. udtaleform med k- skyldes lydsubstitution for den da. udtales g-, idet nty. normalt har x- svarende til skrevet g-.

Gravetland. Dok 1777 SA C XII 1 nr. 196 *Das gegrüfftete Land beym Wester Mohr und Vogelkier*; U 1801 *Grauet Land*; Kat *Gegruftes Land*; Ejerslev *Grov'land*, *Grov'landvej*; Opt 1935 da. [*grawə'la·ŋ*], nty. [*xrå·fdə'land*]. — Præt. part. af verbet *grave* i betydn. „indgrøfte".

Græsgård. Kat *Grashof*; Opt 1935 da. [*æ gre·sgoɹ*]. — Lille areal ved byen, hvor de gamle iflg. Opt 1935 ofte blegede lagener.

Have. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *Die sämmtl. Hauyen, der Hauy*; U 1801 *Hau*; Eb 1802 *an Hauv*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 196 *Bey der Hau*; Kat *Hauv*; Ejerslev *Haw·*; Opt 1935 da. [*æ ˈhaw:*], nty. [*haʊ̯*, *de haf*]. — Samme areal som Gade ovfr. Om *have* se bd. X.

Havrelykker. Kat *Haferlücken*; Ejerslev *Havrelykker*.

Hedeland. Kat *Haideland*; Ejerslev *He·land*, *'He·landvej*; Opt 1935 da. [*æ 'he:ˌla·ŋ*], nty. [*dad 'haɪdəˌland*]. — Om *land* se bd. X.

Hirtenkathenland. Kat *Hirtenkathenland*. — Af et subst. hty. *Hirtenkate*, f. „hus med jord tilhørende hyrdeembedet".

Hundehale. Opt 1935 da. [*æ 'huŋ:ˌha:l*]. — Sig for enden af engene.

Højmose, Sønder-. Kat *Süderhochmoor*; Opt 1935 da. [*æ ˈˈhy:ˌˈmo:s*, *a 'syŋə ˌˈhy·mos*], nty. [*dad 'ho·xˌmå·ɹ*]. — Mose ved skellet mod Barderup med meget dybt moselag; det blev ifl. Opt 1935 påstået, at man, selv efter at have gravet et lag tørv, ikke kunne nå bunden med en 12 alens lægte. Forleddet er adj. *høj*, der her refererer til den vertikale afstand mellem mosens bund og dens overflade.

Kalvetoft. Kat *Kalbtoft*; Opt 1935 da. [*æ ˈˈkal:ˌˈtɔw:d*]. — Lille areal ved Væding by.

Katgab. Schröder II 416 *Kattegaf*; Opt 1935 da. [ˈ*kadgaf*]. — Areal i Højmose. Første led er dyrenavnet *kat*, sidste led subst. *gab* „hul, åbning", bl.a. anvendt om åbninger i hegn og gærder. Jfr. DS II 44 under Haregab.

Kil. Kat *Kiel*. — Kileformet jordstykke. Om *kil* se bd. X.

Killykke. Kat *Kiellücke*. — Kileformet jordstykke. Om *kil* og *lykke* se bd. X.

Kirkesti. Ejerslev *Kirkesti*.

Kirkevej. Kat *Kirchweg*; Ejerslev *Kirkevej*.

Kirkevrå. Eb 1802, Kat *Kirkwrahe*. — Ved skellet mod Hanved Skov. Om *vrå* se bd. X.

Knechtsstück. Contractb 1758 *Knechts Stück*; Contractb 1760 *Knechtstück auf dem Wester-Mohr*. — Del af Vestermose, formodentlig et mosestykke, hvor en tjenestekarl har haft ret til at grave tørv.

Koldkamp. U 1801, Eb 1802, Kat *Kohlkamp*; Ejerslev *Ko·lkamp*; Opt 1935 da. [ˈ*ko·ɭkamb*, *'ko·ˌkamb*], nty. [*'ko·lˌkamb*]. — Agerjord omgivet af engarealer i bymarkens sydligste del ved grænsen til Barderup. Af adj. *kold*. Om *kamp* se bd. X.

Korssig. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *der Kaßick*; Eb 1802 *Kossig*; Kat *Kossieg*; Ejerslev *Kossig*; Opt 1935 da. [ˈ*kɔsix*, *kɔsix*], nty. [*kôsix*]. — Eng- og agerjord. Første led er snarest subst. *kors*. Om *sig* se bd. X.

?Krat. Contractb 1754 *Torf Möhre bey der Kratze*.

Kuhlücken. Vide 1748 SA C XII 1 nr. 357 *Jn den Kuhlücken*.

Langsten. Opt 1935 da. [*lɔŋ'sde·n*], nty. [*laŋə'sde·n*]. — En lang, flad sten, der markerer skellet mellem Flensborg og Væding bymarker.

Lehmkule. Eb 1802 *Lehmkuhlen*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 196 *die sogenannte Lehmkuhle*. — Subst. hty. *Lehm* „ler". Om *kule* se bd. X.

Lund. Kat *Lund*. — Om *lund* se bd. X.

Lundbjerg. Vide 1748 SA C XII 1 nr. 357 *die Lücke Lundberg*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *Lundberg*; U 1801 *süden Lundberg*; Eb 1802 *Westen-Lundberg*; Kat *Süderlundberg, Lundberg, Westen Lundberg, Lundbergweg*; Ejerslev *Lundbjerg, Lundbjergvej, Nørre Lundbjerg, Sønder Lundbjerg*; Opt 1935 da. [*luŋ·bjerə*], nty. ['*lùnd,ba·x*]. — Højtliggende agerjord. Om *lund* se bd. X.

Lykke. Kat *Lücke*. — Om *lykke* se bd. X.

Lærkehøjslag. Eb 1802 *Lirkhoy-Schlag*. — Om *slag* se bd. X.

Malkested. Opt 1935 da. ['*mɔlg,sdæj*]. — Sted, hvor køerne blev drevet sammen, når de skulle malkes. (Opt 1935).

Margarethabroen. Schmidt p. 259 *En ældgammel digeagtig vej herfra gennem mosen til Barderup i Oversø sogn kaldes Margarethabroen*. — Andet navn på Margarethenweg.

Margarethenweg. Kat, LA *Margarethenweg*. — „Det siges at dronning Margrete har anlagt Margretevejen tværs over mosen; soldater skal have båret sand og grus fra Lundbjerg i Væding til vejen i deres kasketter" (Opt 1933). Vejens danske navn er *Stenvad*, se ndfr.

Mittschlag. Eb 1802 *Lirkhoy Schlag oder Mitt-Schlag*.

Moltholm. U 1801 *Süden Moltholm, Moltholmer Heide*; Eb 1802 *Moltholm*; Kat *Moltholm, Osten Moltholm*; Ejerslev *Må·ldam, Måldamvej*; Opt 1935 nty. [*mòldham*]. — Agerjord lige øst for Væding. Forleddet er antagelig subst. *malt*. Om efterleddet *holm* se bd. X.

Norderheide. Eb 1802 *nebst der Norderheide*.

Nordertoft. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *der Norder Toft*.

Nytoft. Kat *Neuetoft, Westertoft*; Ejerslev *Ny Toft*; Opt 1935 da. ['*ny,tɔwd*], nty. ['*ny,tòfd*]. — Areal ved Væding by.

Nøragre. Kat *Norder-Ackern*; Ejerslev *Nør Agre*; Opt 1935 nty. [*nùɑdəɹ'agəɹs*].

Oksenvej. Kat *Ochsenweg*; Opt 1935 da. [*æ 'ysən,væj*], nty. [*de 'òsən,vèx*]. — Del af Hærvejen. Se under Oksenvej i Harreslev.

Osterackern. Kat *Oster-Ackern*.

Osterheide. U 1801 *Oster Heide*; Eb 1802 *Osterheide*.

Ostertoft. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *der Oster Toft*.

Sandpold. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *Sandberg*; U 1801 *Sandberger Heide, Sandberge westen dem Dorfe*; Eb 1802 *Sandberge*; Kat *Sandberg*; Opt 1935 nty. [*de 'sand,pùl*]. — Om *pold* se bd. X.

Schulland. Kat *Schulland*.

Selkær. Contractb 1741 *Erde in Seltier*; Contractb 1748 *Wischland in Selkier*; Contractb 1750 *Selkier*; Dok 1777 SA C XII 1 nr. 196 *Sellkier*; Eb 1802 *Vor Selkier, Vor Zelkier*; Dok 1806 SA C XII 1 nr. 196 *Lütt Zelkier, Gr. Zelkier*; Kat *Selkjer, Vor Selkjer*; Ejerslev *Selkjær, For-Selkjær, Bag-Selkjær*; Opt 1935 da. [ˈ*sæl·kjæ, 'sæl·kje,æŋ:*], nty. [*sèlkjè*]. — Lavt engareal, der støder op til Selkær i Barderup, Oversø s., Ugle h. Forleddet er plantenavnet *selje* „pil, salix".

Skolesti. Ejerslev *Skolesti*.

Skovkrolykke. Ejerslev *Skovkrolykker*; Opt 1935 da. [*æ 'sgɔw·kro,lyg*]. — Kronavnet (Ny-) Skovkro.

Skovshoved. Dok 1806 SA C XII 1 nr. 196 *Schaus-Hoy*. — Om *hoved* se bd. X.

Skovvej. Kat *Holzweg*; Opt 1935 da. [*æ ˈsgɔw·væj*]. — Vej til Hanved Skov.

Skrupland. Kat *Schrupland*; Ejerslev *Skrup*; Opt 1935 da. [*æ sgrob, ˈsgroblaŋ*], nty. [*šrùb*]. — Agerjord der støder op til Hanved Skov. Om *skrup* og *land* se bd. X.

Smedeland. Ejerslev *Smedeland*; Opt 1935 nty. [*de 'šmìds,land*].

Stadtsweg. U 1801 *Süden dem Stadtswege*; Kat *Stadtweg*. — Vejen til Flensborg.

Steindamm. U 1801 *bis an den Steindam̃*; Eb 1802 *Zwischen dem Steindamm und Zelkierwege*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 196 *an den Steindam̃wege*; Kat *Osten-Steindamm, Westen Steindamm*; Ejerslev *Wester Steindam*. — Arealer ved Margarethenweg. Om *dam* se bd. X.

Stenvad. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *daß Steinwadt*; Dok 1802 SA C XII 1 nr. 196 *westen dem Steinwadwege*; Ejerslev *Stenvej*; Opt 1935 da. [*æ ˈsden·væj*]. — Det da. navn på Margarethenweg, se ovfr. Om *vad* se bd. X.

Storelykke. Kat *Grosslücke*; Ejerslev *Sto· Lyk*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ə 'ˈly·g, æ 'sdo·ə,lyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Strømager. Ejerslev *Strømacher*.

Süderacker. U 1801 *süden Süderackern*.

Süderschlag. Eb 1802, Kat *Süderschlag*. — Om *slag* se bd. X.

Søndereng. Contractb 1740 *in der Süder Wiese*; Contractb 1748 *in Süder Wisch, bey der Süderwiese, in der Suder Wische*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 196 *in der Süder-Eng*; U 1801 *westen Süderwiesen*; Eb 1802 *an Sündereng*; Kat *Südereng, Südeng*; Ejerslev *Søndereng*; Opt 1935 da. [*syŋə'ræŋ:, syŋə'ˈræŋ:*], nty. [*sy·dəɹ'vìš*].

Søndermose. U 1857 *Søndermosen, Søndermose*; Kat *Südermoor*; Ejerslev *Søndermose*.

Søndertoft. Ejerslev *Sondertoft*.

Toft. Eb 1802, Kat *Toft*; Opt 1935 da. [*æ tɔwd*], nty. [*de tòfd*]. — Om *toft* se bd. X.

Vanrad. Dok 1806 SA C XII 1 nr. 196 *Wanrey*. — Eng. Af et subst. glda. **wandrāth* „noget som er vanskeligt at råde med". Se under Vanrad, Störtewerkerkoog, Stedesand s., Kær h. Jfr. DS V 82f.

Westeracker. Kat *Westerackern*.

Westerheide. Eb 1802 *Wester Heide*.

Vesterlykke. Kat *Westerlücke*; Ejerslev *Vesterlyk*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,lyg*], nty. ['*vèsdəɹ,lyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Vestermark. Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,maɹg*].

Vestermose. Contractb 1750 *auf dem Wester Mohr*; Contractb 1758 *auf dem Waßer Mohr, auf dem Wester Mohr*; U 1801 *Osten Westermoor, Westen dem Wester Moor*; Schröder II 416 *Westermoor*; U 1857 *Vestermose*; Kat *Westermoor, Osten dem Westermoor*; Ejerslev *Vester Mose*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,mo:s*], nty. [*dad 'vèsdəɹ,må·ɹ*].

Westerschlag. Eb 1802 *Westerschlag*; Kat *Wester-Schlag*; Ejerslev *Wester Schlag*. — Om *slag* se bd. X.

Vestertoft. Dok 1777 SA C XII 1 nr. 196 *deßen Westertoft*; Ejerslev *Vester Toft*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,tɔwd*], nty. ['*vèsdəɹ,tòfd*].

?Ågesmose. K² 1779 *Agesmoss*. — Første led er muligvis mandsnavnet Åge, se DgP I 20 under *Aki*.

VALSBØL SOGN

Kilder

Acte 1783	Se under Hanved sogn.
Dingprot	Se under Hanved sogn.
Dok 1706	Dok ang. grænsestrid. Skel ml. Valsbøl og Skavlund. SA C VI 1 nr. 27.
Eb 1613	Se under Tønder Amt.
Eb 1799	Erd-Buch von den Heide und Weideländereien zu dem im Amte Flensburg und zwar im Kirchspiel Walsbüll belegenen Dorf Meyn. 1799. Samt nogle udskiftningsakter. I samme bd. som U 1796. (Konf. med et expl. i SA C XII 1 nr. 210, varianter tilf. i parentes). Hos kommuneforst. i Mejen.
Eb 1810	Erd-Buch von dem gantzen Feldmarkes des Kirchen-Dorfes Wallsbüll welches im Amte Flensburg und zwar in der Wies Harde belegen. 1810. (Konf. m. 2 expl. med samme titel i SA C XII 1 nr. 211. Varianter tilf. i parentes). Hos kommuneforst. i Valsbøl.
Extract 1810	Extract aus dem Erd-Buch des Kirch-Dorfes Walsbüll der Wies-Harde Amts Flensburg. Die Ländereyen der Husummer Untergehörigen betreffend. Aufgemessen und verteilt 1810. Hos kommuneforst. i Valsbøl.
K 1737	Se under Hanved s.
KI 1766	Walsbüller Kirchen-Inventarium. SA A VI 87B 5u.
MarienKR	Se under Flensborg.
Nachr 1761	Se under Oversø s.
NikolaiKR	Se under Flensborg.
Reg 1712	Se under Tønder Amt.
Steurreg	Se under Tønder Amt.
Tax 1795	Taxations-Instrument über die Wiesen-Acker- und Heide Ländereyen. SA C XII 1 nr. 210.
U 1796	Erd, Meß, und Vertheilungs Jnstrument über das im Amte Flensburg der Wiesharde belegenem Dorfe Meyn und die dazu gehörigen Acker und ein Theil der Wiesen Ländereyen. 1796. Samt nogle udskiftningsakter indført i samme bd. (med originale underskrifter). (Konf. med 2 expl. i SA C XII 1 nr. 210). Hos kommuneforst. i Mejen.
U 1798	Bonitirungs-Instrument von den sämmtlichen Weideländereien zu dem Dorfe Meyn im Kirchspiel Walsbüll belegen. 1798. Orig. (Konf. med 2 expl., det ene hos kommuneforst. i Mejen i samme bind som U 1796 og Eb 1799, det andet SA C XII 1 nr. 210, samme bd. som U 1796 og Eb 1799). SA C XII 1 nr. 210.
U 1802	Vermessungs-Jnstrument über die sämmtlichen Urbaren und Unurbaren Ländereyen der inwendig genannten Bohlbesitzer zu Meyn im Amte Flensburg. Kopi. SA C XII 1 nr. 210.
U 1810	Bonitirungs-Instrument über die sämtlichen Ländereien des Dorfes Walsbüll in dem Amte Flensburg und zwar in der Wiesharde belegen. Bonitirt bey der allgemeinen Vermessung 1810. Orig. (Afskr. i samme bd. som Eb 1810 (i Valsbøl og Kiel) er ikke benyttet). SA C XII 1 nr. 211.
Verz 1797	Se under Hanved s.

Meddelere

Opt 1933	Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddeler: Valsbøl: Lorenz P. Hansen, Valsbøl, f. 1872 i Valsbøl. Stedfæstelsen ikke god.
Opt 1935	Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddelere: Mejen: Hans Peter Johannsen, Mein, f. smst. 1866 (de fleste da. former), Wilhelm Böse, Wallsbüll, f. 1851 i Wallsbüll (nogle danske former), og kommuneforst. Johannes Cwiecklinsky, Mein, f. Mein 1887 (fader og bedstefader også f. i Mein) – (de ty. former). Valsbøl: 40 da. udtaleformer optegnet 1935 af Anders Bjerrum efter Wilhelm Böse, Wallsbüll, f. smst. 1851.

BEBYGGELSESNAVNE

Gabelshof, gd. Beschr 1761 *Gabels Hof*; Bericht 1762 *Gabels-Hof*; Acte 1783 *Gabels Hof*; 1784 SA C XII 1 nr. 161 *Gabelshof*; Schröder II 66 *Gabelshof*; Gst 1858 *Gaffelsgd*; LA *Gabelshof*. — På Mejen mark i kolonien Sophienwiese. Kaldes også Snabe.

Havreland, hse. Opt 1935 da. [*æ hawəlaŋ*]. — Ved Mejen. Marknavnet *Havreland*.

Hyrdekåd, forsv. hs. Opt 1935 da. [*æ 'hi·ə,kɔ*]. — I Valsbøl.

Jensenshof, gd. Beschr 1761 *Jensens Hof*; Bericht 1762 *Iensens-Hof*; Acte 1783 *Iensens Hof*; Schröder II 409 *Jensenshof*. — På Valsbøl mark i kolonien Königsanbau.

Johanneshof, gd. Schröder II 409 *Johanneshof*. — Koloniststed.

Kikkenborg, hs. Schröder II 409 *Kuckenburg*; Gst 1858 *Kiggenborg*; LA *Kuckenburg*; Ejerslev *Kikkenborg*; Opt 1933 da. [*kigŋborə*]. — Efterleddet er subst. *borg* anvendt ironisk om hus, jfr. bd. X under *borg*. Forleddet er dannet af verbet *kikke* med den ty. endelse -en. Jfr. Kikkenborg i Odense amt, DS XIV 140. Ordet forekommer også som appellativ i betydn. „højtliggende udsigtspunkt, udsigtstaarn olgn., især som benævnelse for udsigtstaarne paa hustage" (ODS, jfr. Kalkar med citat fra 1596); anvendelsen som appellativ synes ældre end anvendelsen som stednavn.

Königsanbau, koloni. Beschr 1761 *Die 13. Colonie Wird genommen von Walsbüll und Hörrup ... Sie heiset Königs-Anbau Und enthält 5 Höfe*; Bericht 1762 *Königs-Anbau*; Acte 1783 *Königs Anbau*; Kat *Königsanbau, Königs-Anbau, Königs Anbau*; Opt 1935 nty. [*kø·nixs'an,bau̯*].

Mejen, lb. 27/8 1433 (15. årh.) *den molenstrom to medhem*; RegFlensb 1472 *meyne*; RegFlensb 1483, RegFlensb 1499, Zinsb 1509–15, Skat 1523 *Meyne*; udat. (1524–30 ÆDA IV 399) *Megne mölle*; udat. (1588 ÆDA V 470) *Meyen*; ARSchwabst 1556 *Meynne*; ARSchwabst 1557, ButterReg 1560 *Meine*; Flensb MarienKR[3] 1575 *tho Meyn, van Meyne, Jn Meynn, Jn Mein*; DomcapReg 1586–87, RegFlensb *Meine*; RegFlensb 1593, RegFlensb 1600–01 *Mein*; GeldReg 1621 *Meyne, Meine*; Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1651, Mejer Altnordfr, Danckw 106b *Meyne*; Schwabstedt Amts Eb 1660 *zu Meyn*; DAtl VII 393 *Meine Bye*; VSK 1805 *Meyen*; Schröder II 66, Schmidt p. 260 *Meyn*; Gst 1858 *Meden*; Kok II 272 *Meden* (*Mejen*); Feilb. i SlesvProv IV 268 *di Mejn Mind*; Trap *Meden*; Kat *Dorf Meyn*; LA *Meyn*; Ejerslev *Meden* (*Mej·n*); Opt 1933 da. [ˈ*mæj:n*]; Opt 1935 da. [ˈ*mæj·n*], nty. [*maɟn*]. — Navnet må have glda. *-th-*, der i sønderjy. bliver til *-j-*, og kan derfor ikke være identisk med landsbynavnet *Medum* i Ølgod s., Ø.-Horne herred, der har glda. *-t-*. Derimod er det tvivlsomt, om *Mejen* opr. ender på *-m* eller på *-n-*, fordi *-m* kun findes i den ældste skriveform, og fordi denne kun er overleveret i en sen afskrift. Blandt andet af denne grund må en tolkning af navnet blive højst usikker. Der kan være grund til at nævne tre muligheder, af hvilke de to har været drøftet tidligere. 1. Kr. Hald har i Stedn. på -um p. 85 foreslået at tolke navnet som plur. af et subst. glda. **mæthm*, f., en sideform uden brydning til glsv. *miædhm*, oldn. *mjǫðm*, f. „hofte". Mod denne tolkning kan indvendes, at en glda. sideform uden brydning i sig selv er lidet sandsynlig, når glsv. har brydning. 2. Jeg har selv i Sydslesvig I p. 69 foreslået at tolke første led som et subst. glda. **mæth*, der står i aflydsforhold til glda. *math* „eng". Mod denne tolkning kan indvendes, at en sådan aflydende form med fællesgerm. *e* vel er tænkelig (de kendte former er germ. *maþwō* og *māþwō*), men at en germ. form med kort *e* ellers er ukendt (nordhollandske stednavne på *-mede* tolkes af R. Rentenaar i Naamkunde IV 293 ff. som frisiske produkter af germ. *māþwō*). 3. Navnet kunne tolkes som sammensat af glda. *math*, f. „(lav) eng" og et til oldn. *vin*, f., got. *winja* „græsgang" svarende glda. **win*; en sådan sammensætning ville få i-omlyd i første led; en mulig parallel til en sådan sammensætning er landsbynavnet *Træden* i Århus amt, DS XII 146, måske af glda. **trath*, f. „indhegnet jordstykke" og *win*. Den alvorligste indvending mod denne tolkning er, at efterleddet *win* ikke med sikkerhed er påvist i Danmark. Jfr. dog Hald, Vore Stedn.[2] p. 73f.

Mejen Mølle. RegFlensb 1587 *Meine Mule, Meyne Mhule*; RegFlensb 1592 *Meine Muhle*; RegFlensb 1600–01 *Meinn Mohle*; KornReg 1621 *Meine Waßermuhll*; Dok 1703 SA C XIII 3 nr. 103 *Meyhner-Mühle*; DAtl VII 393 *Meine Mølle*.

Meynfeld, gd og hse. Dok 1784 SA C XII 1 nr. 161 *auf Meyner-Felde*; Verz 1803 *Meyn-Feld*; Schröder II 66, LA *Meynfeld*.

Nissenshof, gd. Beschr 1761 *Nissens Hof*; Bericht 1762 *Nissens-Hof*; Acte 1783 *Nissens Hof*; Schröder II 409 *Nissenshof*. — I kolonien Königsanbau.

Nørregade. Opt 1935 da. [*æ 'nɔɤ·,ga:*]. — Gade i Valsbøl nord for åen.

Rumpelhof, gd. Opt 1935 da. [*'rombəl,hɔf*], nty. [*'rɔ̀mbəls,hɔ̀f*]. — Nederty. *Rumpel*, der kan betyde „skrammel" (Mensing).

Skrup, gde. Schröder II 66 *Schropf*; Opt 1935 da. [*æ sgrob*], nty. [*de šrùb*]. — Naturnavnet *Skrup* i Mejen.

Skæggevad, hs. SchuldprotFlensb 1728 *Schegewadt oder Wulffskrug*; Contractb 1747 *Schegewatt*; Contractb 1748 *Schegewat*; Dingprot 1749 *Scheggewath*; Nachr 1761 *die Kruge Scheggeway*; 1779 SA C VI 5 nr. 1009 *zu Scheggewatt oder Wolles-Krug*; Verz 1797 *Schiggevadt*; VSK 1805 *Skægevad Kroe*; Gst 1858 *Skjæggevad*; Kok II 354 *Skæggevad* (*-vaj*); Feilb i SlesvProv IV 268 *æ Skræijer fraa Skeggevaj*; Opt 1933 da. [*sgegə'vaj*]. — Ved et vadested over Valsbøl Bæk. Se Valsbæk under naturnavne i Valsbøl.

Snabe, gd. Opt 1935 da. [*æ ˈsna:f*]. — Andet navn på *Gabelshof*. Naturnavnet *Snabe* i Mejen.

Sophienwiese, gde. Beschr 1761 *Die 12. Colonie Wird genomen von Hackstedt und Meyn ... Sie heiset Sophien Wiese Und enthält 4 Höfe*; Bericht 1762 *Sophien=Wiese*; Acte 1783 *Sophien Wiese*; Dok 1784 SA C XII 1 nr. 161 *Sophien-Wieße*.

Steinbergs, gd. Schröder II 409 *Steinberg*; Opt 1935 nty. [*sde·nbèɤxs*]. — Ifl. Opt 1935 hed ejeren omkr. 1820 Steinberg.

Søndergade. Opt 1935 da. [*æ 'syŋə,ga:*]. — Gade i Valsbøl syd for åen.

Trompenshof, gd. Beschr 1761 *Trompens Hof*; Bericht 1762, Acte 1783 *Trompens-Hof*; Schröder II 66 *Trompenshof*; Gst 1858 *Trompensgd*; LA *Trompenshof*. — På Mejen mark i kolonien Sophienwiese.

Tækkers, gd. Opt 1935 da. [*tægəs*]. — I Mejen.

Wallsbüllfeld, gde. Verz 1803, Schröder II 409, LA *Wallsbüllfeld.*

Valsbøl, lb. CatVet Zcitschr 24, 80 *Wals=bui*; dag? 1439 (Westphalen IV 3186) *Walsby*; LibCens 1462 *in villa Walsbu, Walßbu*; 28/1 1465 *Walßbü*; RegFlensb 1472 *walsbul*; RegFlensb 1483 *Walsbull*; 24/3 1498 (o. 1600) *Walsbul, Walsbull*; RegFlensb 1499 *Walßbul*; ARSchwabst 1504 *Walßbull*; Zinsb 1509–15 *Walßbu, Walsbul, Walsbull, Walßbull*; NikolaiKR² 1517 *walsbw*; 1517 DiplFl I 447 *Walsbul*; NikolaiKR³ 1522 *walß bul*; 4/2 1523 (1526 DiplFl II 161, 163, 166) *Walsbul*; NikolaiKR³ 1523 *walßbul*; ARTondern 1533, ARTondern 1537 *Walßbull*; ARSchwabst 1556 *Wasbuell*; ARSchwabst 1557, ARSchwabst 1558 *Walßbull*; ButterReg 1560 *Osterbui Walßbull*; RegGottorp 1575 *Nordt Walsbull*; MarienKR³ 1575 *Walßbull*; HusumProtReg 21/11 1582 *tho Norderwalsbull*; DomcapReg 1586–87 *Walsbull*; RegFlensb 1593 *Walßbull*; RegFlensb 1601 *tho Nordt Walßbull*; DomcapReg 1602–03 *Walßbuy, Walßbull*; ARTondern 1610 *Walßbull*; RegTondern 1611 *Walssbull*; ARTondern 1612 *zu Wollebull*; Steurreg 1613 *Walßbüll*; KornReg 1621 *Walßbull*; ARTondern 1640 *Wallßbull*; Mejer 1648 *Walsbull*; Mejer 1651 *Walsbul*; Mejer Altnordfr *Walsbull*; Danckw 106b *Walßbull, Walßbull-Kirch*; Schwabstedt Amt Eb 1660 *Walßbul*; Reg 1712 *Walßbüll*; DAtl VII 393 *Valsbøll*; VSK 1805 *Walsböl*; Schröder II 409 *Wallsbüll* (*Norder-Wallsbüll*); Gst 1858, Kok II 429, Trap *Valsbøl*; Kat *Dorf Wallsbüll*; LA *Wallsbüll*; Opt 1935 da. [*valsbøl*], nty. [*valsbʏ̀l*]. — Navnets opr. efterled er *by*, se bd. X, i slutn. af 15. årh. erstattet af *bøl*, se bd. X. For at forebygge forveksling med *Valsbøl* i Breklum s. tilføjes i visse kilder et ekstra forled, f. eks. *Osterbui* (nabobyen *Østerby* i Medelby s., Kær h.), *Nordt-, Norder-*. Forleddet er sandsynligvis mandsn. glda. *Wal* (DgP I 1541). Dette mandn. indgår desuden i landsbynavnet *Valsbøl* i Breklum s., marknavnet *Valsbøl* i Hammelev s. i Haderslev amt (DS IV 415f.) og vistnok også i *Munkvolstrup* i Oversø s., Ugle h., samt i *Lillevolstrup* i St.-Solt s., Ugle h.

Volleskro, hs. SchuldprotFlensb 1728 *Schegwadt oder Wulffskrug*; Dok 1768 (afskr. SA C XII 1 nr. 373) *im sogenannten Wolles-Krug, sonst Scheggewatt*; Dok 1779 SA C VI 5 nr. 1009 *zu Scheggewatt oder Wolles-Krug*; Dok 1785 SA C VI 5 nr. 1008 *über Wolles-Krug*; Verzeichnis 1798 SA C XII 3 nr. 112 *Wolleskrug*; Verz 1803 *Wolles-Krug*. — Mandsn. jy. *Volle* (< *Ōlaf*).

NATURNAVNE

Mejen

Afbrændt. Kat *Awbränd*; Ejerslev *awbræ·nd*; Opt 1935 da. [*ˈaw.bræn̥, ˈaw,bræ·ŋ*], nty. [*ˈau̯ˌbrènd*]. — Præt. partc. af verbet *afbrænde*.

Ager. Opt 1935 da. [*æ axə*]. — Areal ved Mejen Mølleström. Den nordlige del af Sønderager og Lykke.

Alte Lücke. Eb 1799 *an der alten Lücke.*

Auwiese. Eb 1799 *an die Auwiese.*

Baneslykke. Kat *Bahnerslück*; Ejerslev *Bå·nslyk*; Opt 1935 da. [*ˈba·nəsˌʳly.g*], nty. [*bå·nəɹˈlyg*]. — Det fra nty. indlånte mandsn. *Bane* (DgP).

Boleng. Kat *Boleng*; Ejerslev *Boleng*; Opt 1935 da. [*æ ˈbolˈˌæŋ*], nty. [*de bùleŋ*]. — Af subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

?Bred for Toftlund. Dok 1800 SA C XII 1 nr. 210 *Brevelantland*; U 1802 *Breveloftlund*; Kat *Breffeloftlund*; Ejerslev *Brefelˈlowtlundvej, Brefelˈlowtlund*; Opt 1935 da. [*brefəˈlɔw.dluŋ, breˈʳlɔw.dluŋ*], nty. [*brå·fˈlùfˌlùnd*]. — Eng langs Rødå, der danner skel mod Loftlund i Vi s. Navnets andet led er præp. *for* i betydn. „foran", hvilket passer med beliggenheden. Første led er muligvis subst. bred anvendt om åbred. I den nty. udtale er første og andet led fortolket som adj. nty. *braav* „brav".

Bremsvad. U 1798 *Bränswaymoos*; Eb 1799 *nördlich Brensweymohs, von Briesweymohr, östlich Brenswey, Brænswaymoos*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 210 *Breenswaymoos*; U 1802 *Brensway, Breensway*; Gst 1858 *Bringsvad*; Ejerslev *Brøndsvaj*; Kat *Brönswai*; Opt 1935 da. [*bröns'vaj, brøns'vaj*], nty. [*prìns'vaɟ*]. — Eng ved skellet mod Timmersig i Hanved s. Et tolkningsforsøg er meddelt under Bremsvad i Timmersig.

Buksbjerg. U 1798 *Böckshoy=Heide*; Eb 1799 *Bocksbierre*; U 1802 *Backsbierre*; Kat *Bocksberg*; Ejerslev *Boksbjerre*; Opt 1935 da. [*bogsˈbjerə*], nty. [*de bògsˈbaˑgŋ*]. — Subst. *buk* „hannen hos hjort, ged og får" evt. anvendt som persontilnavn.

Dameng. Contractb 1735 *in der Damm-Eng.* — Om *dam* se bd. X.

Damhede. U 1798 *an den Damm Heide.* — Om *dam* se bd. X.

Dreeeck. Opt 1935 nty. [*dad ˈdreˑˌèg*]. — Subst. nty. *Dreeeck* „trekant". På da. kaldes stedet *Sandgab* ell. *Saddejord* se ndfr.

Dueeng. U 1802 *Dueng*; Kat *Dueeng*; Ejerslev *Du·engvej, Du·eng*; Opt 1935 da. [*æ ˈduːˌæŋ, æ duˑæŋ*], nty. [*de ˈduˑˌvɨ̀šən*]. — Eng ved Rødå. Fuglenavnet *due*.

Dyrehave. Contractb 1759 *die Dührhave.*

Fold. Eb 1799 *Östlich die Fohl.* — Om *fold* se bd. X.

Forte. Ejerslev *Fo·t.* — Om *forte* se bd. X.

Forteende. U 1798 *Bey der Fortende*; Eb 1799 *Tortende, bey der Fortende.* — Om *forte* se bd. X.

Fortehede. U 1798 *bis an die Pforte Heide.*

Fulsig. U 1798 *Fuelsieg*; Eb 1799 *Fuelsieger*; Ejerslev *Fuglsig.* — Lille engareal. Adj. *ful* i betydn. „rådden" (ODS). Om *sig* se bd. X.

Gab. Kat *Gaf.* — Lille areal i heden. Om *gab* se bd. X.

Gottborgs Kålgård. Kat *Gottborgs Kallgard*; Opt 1935 da. ['gɔdborɔs 'kal·go]. — Lille areal ved vejen mod Hanved. Her byggede en bonde ved navn Gottburg Hansen Loftlund et hus ca. 1800 (Opt 1935).

Hanvedvej. Ejerslev *Hanvedvej.*

Hatten. Kat *Hat*; Ejerslev *æ Hat*; Opt 1935 da. [*æ had*], nty. [*de ho·d*]. — Lille eng.

Havreland. Dok 1752 SA C XII 1 nr. 210 *in die Haberlück*; Dok 1792 SA C XII 1 nr. 210 *Süden der sogenannten Haber Lücke*; Tax 1795 *Das sogenannte Haberland, Osten dem Haberlande*; U 1796 *Jn das Haber Land*; U 1798 *an sein Haberland Heide*; Eb 1799 *an die Haberlücke*; U 1802 *Haberlükke*; Kat *Haferland*; Ejerslev *Hawerland*; Opt 1935 da. [*hawɔlaŋ*], nty. [*dad 'hå·vɔɹˌland*]. — Stort stykke høj sandjord. Om *land* og *lykke* se bd. X.

Hedeholm. Kat *Heeholm*; Opt 1935 da. [ˈ*he·hɔlm*]. — Lille hedeareal i et større engområde. Om *holm* se bd. X.

Hedemark. Kat *Heidefeld*; Opt 1935 da. [*he·marg*], nty. [*dad 'haɪdəˌfèld*].

Hjortholm. Kat *Hjortholm*; Ejerslev *Hjortholm*; Opt 1935 da. [ˈ*jɔɹdhɔlm, jɔdhɔlm*], nty. [*jòdhòlm*]. — Ved Mejen Å. Om *holm* se bd. X.

Hjørneskift. U 1798 *Jörgens Schift*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 210 *Iörnsskift*; Ejerslev *Hjörnskøwt*; Opt 1935 da. [*æ ˈjøɹ·nsgɶwd*]. — Engbund. Hjørneskiftet af *Viebusk* ndfr. Om *skift* se bd. X.

?Holsgærdesig. Ejerslev *Hols'kjer(')sig*; Opt 1935 da. [*hɔl'sgæ·əsix*]. — Første led kan være gen. af subst. jy. *hol* „hul". Om *sig* se bd. X.

Hyrdeeng. U 1798 *Hiereng*; Eb 1799 *die Hirten Wiese, Hiereng*; Kat *Heeeng*; Ejerslev *Hiereng*; Opt 1935 da. [*æ hi·əræŋ*]. — Areal ved bymarkens grænse mod Hanved.

Instemark. Kat *Instenland*; Ejerslev *Instermark*; Opt 1935 da. [*æ 'iŋsdˌmaɹg, æ 'iŋəsdˌla·ŋ*], nty. [*dad 'ɪnsdənˌland*]. — Areal beliggende ved siden af Kådnermark ndfr. Første led er subst. jy. *indest* „husmand, indsidder".

Jyggensig. Eb 1799 *Norden dem Dorfe genannt Jiügensieger*; Ejerslev *Jychensig*; Opt 1935 da. [ˈ*jyxənsix*], nty. ['*jyxənˌsi·x*]. — Plantenavnet sønderjy. *jyggen* „deschampsia cæspitosa" se Feilb. II p. 59 og Hagerup² p. 44. Ifl. Mensing bruges ordet om carex. Om *sig* se bd. X.

Kalvelykke. Kat *Kallück*; Ejerslev *Kal·lyk.* — Om *lykke* se bd. X.

Kirchenwiese. Eb 1799 *vor der Kirchenwiese.*

Kolonistmark. Kat *Colonistenfeld*; Fjerslev *Kolonistmark.* — Arealer øst og vest for gården Gabelshof ved grænsen til Lille-Vi, Store Vi s.

Krudtgård. Kat *Krudtgard*; Ejerslev *Krytgård*; Opt 1935 da. [*krudkɔ*]. — Sønderjy. subst. *krudtgård* „urtehave". Feilb. anfører fra Bradr. udtalen [*krut*]; ordet er lånt fra mnty. *krût*, n. „urt".

Kær. SchuldprotFlensb Nr. 363 1710 *Wisch in Meyenkiär zwischen Tord Brodersen in Meyhn, und Peter Hanßen in Timmersick belegen*; Dok 1791 SA C XII 1 nr. 210 *Kier*; Eb 1799 *in Kier*; U 1802 *Westerkier*; Kat *Kier*; Ejerslev *Kjer*; Opt 1935 da. [*æ kjæ*], nty. [*de kjèɹ*]. — Om *kær* se bd. X.

Kærdal. U 1798 *Kierdäll, Kierdäll Heide.*

Kæreng. Eb 1799 *an die Kierwiese*; U 1802 *Kierwiese bey Kier.*

Kærvej. Eb 1799 *Westlich des Kierweges*; Kat *Kjærweg*; Ejerslev *Kjervej*; Opt 1935 da. [*æ 'kjæˌvæj*], nty. [*de 'kjèɹˌvèx*].

Kådnermark. Kat *Käthnerfeld, Norderkäthnerfeld, Süderkäthnerfeld*; Ejerslev *Nør Kårnemark, Sønder Kårnemark*; Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌmaɹg*], nty. [*dad 'kæ·dnəɹˌfèld*]. — Beliggende ved Instemark ovfr. Subst. sønderjy. *kådner* „husmand, mindre landbruger".

Langager. Kat *Langacker*; Ejerslev *Langager*; Opt 1935 da. [*lɔŋ·axə*].

Langsig. U 1798 *Langsieg.* — Om *sig* se bd. X.

Lillevang. Kat *Klein Wang*; Ejerslev *Lillevang*; Opt 1935 da. [*liļ'vɔŋ*], nty. [*kle·n'vaŋx*]. — Stort agerjordsareal. Om *vang* se bd. X.

Lille-Vi Vej. Ejerslev *Lille Vi· Vej.* — På Kat kaldes vejen *Rothauweg.*

Lykke. U 1796 *Jn der Lücke*; Eb 1799 *an die Lücke, die Süderlücke*; U 1802 *Lükken*; Kat *E Lück, Süderlücken*; Ejerslev *Sønderlyk, Norlyk*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹ· ˈly.g, æ 'syŋəˈly.g, æ 'syŋəˌlygə*], nty. [*de lygən*]. — Om *lykke* se bd. X.

Lykkevej. Ejerslev *Lykvej.*

Markmandseng. U 1798 *Markmanndseng*; Eb 1799 *Marksmanndseng*; Kat *E Markmands*; Ejerslev *Markmandseng*; Opt 1935 da. [*æ 'maɹgmaŋsˌæŋ*]. — Engareal ved bymarkens grænse mod Hanved. Af subst. jy. *markmand* „mand, der af bønderne lejes til at passe kvæget" (se Feilb.).

Mejen Eng. Kat *Meyn Eng*; Opt 1935 nty. [*maɪn'èŋ*].

Mejen Hede. Kat *Meyn=Heide.*

Mejen Strøm. Opt 1935 da. [*æ 'mæj·n 'sdröm*], nty. [*de 'maɪnə 'sdro·m*]. — Kaldes også *Mejen Å, Møllestrøm, Strøm.*

Mejen Å. Schröder II 66 (*an*) *der Meyneraue*; LA *Meyn-Au*; Opt 1935 da. ['*mæj·nˌå·*]. — Kaldes også *Mejen Strøm, Møllestrøm, Strøm.* Se Mejen Å, Vis herred.

Mose. Dok 1792 SA C XII 1 nr. 210, Tax 1795 *der sogenannte Mohr*; U 1796 *in der sogenannten Mohr*; Eb 1799 *an dem sogenannten Mohr*; U 1802 *Jm sogenannten Moor*; Kat *Moor*; Ejerslev *Mo·s*; Opt 1935 da. [*æ ˈmo:s*]. — Agerjord ved Mejen by.

(Det) mossede. U 1802 *Maaße*; Kat *De Mosse*; Ejerslev *de Mosse*; Opt 1935 da. [*de må·sə*], nty. [*de må·sə*]. — Engareal der ifl. Opt tidligere var karakteristisk ved, at der groede meget mos, [*mɔs*]. Navnet er altså bestemt form af et af plantenavnet mos dannet adjektiv [*må·sə*] i betydn. „karakteristisk ved generende kraftig mosvegetation", om lav engbund. I de nederty. kilder er dette adj. opfattet som et subst.

Mølledam. Trykt Plakat 1723 SA C XII 3 nr. 100 *Der Meyner Mühlen Teich*; Dok 1736 SA C XII 3 nr. 100 *der Meyner Mühlenteich in Wiesharde*; U 1796 *an der Mühlen Teich*; Kat *Meyner=Mühlenteich*; Ejerslev *Møldam.*

Mølledameng. Kat *Mühlenteichwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'møldamsˌæŋ, 'møldamˌæŋ*].

Møllestrøm. LA *Meyner Mühlenstrom*; Kat *Meyner=*

Mühlenstrom; Opt 1935 da. [æ 'møl·ˌsdröm]. — Kaldes også: *Strøm, Mejen Å, Mejen Strøm.* Se Mejen Å, Vis h.

Mølletoft. Ejerslev *Møltowt*; Opt 1935 da. [æ ˈmøltɔwd]. — Syd for Mølledam.

Møllevad. Dok 1796 SA C XII 1 nr. 210 *über das Mühlenwadt*; Dok 1796 SA C XII 1 nr. 327 *über das Mühlen Watt, Südlich von Meyn*; U 1796 *über das Mühlenwadt.* — Om *vad* se bd. X.

Norden Dorf. U 1802 *Norden Dorf.* — Gengiver formodentlig et da. *Norden æ by.*

Normark. Tax 1795 *Nordfeld*; U 1796 *auf dem Norder felde*; U 1802 *Norderfeld*; Ejerslev *Nørmark*; Kat *Norderfeld*; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹˌmaɹg], nty. [*dad 'nùɹdəɹˌfèld*]. — Agerjord nord for Mejen by. Adj. sønderjy. [*nɔɹ*] „nørre, nordre", se ndfr. under Norå.

Normarksvej. Ejerslev *Nørmarksvej*; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹ·maɹgsˌvæj]. — Vejen til Normark, s. d.

Norrehede. Kat *Norder=Heide*; Ejerslev *Nørhede*; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹə ˈhe:]. — Adj. komp. *norre*, se Feilb. under *nordre.*

Nortoft. U 1796 *an sein norder Toft*; U 1802 *Nordertoft*; Kat *Nordertoft*; Ejerslev *Nørtoft, Nortowtvej*; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹəˌtɔwd], nty. ['nùɹdəɹˌtòfd]. — Adj. sønderjy. [når] „nørre, nordre" se ndfr. under Norå.

Norå. Tax 1795 *die Wiesen Ländereyen bey der Norder Au*; U 1796 *Bey der norder Aue*; Dok 1800 SA C XII 1 nr. 210 *Bey Nörrau*; Kat *Nordau*; Ejerslev *Nør'å*; Opt 1935 da. [nɔ'å, æ 'nɔˌrå·], nty. [*nùɹdˌaụ*]. — Å ved bymarkens nordgrænse, kaldes også Nørrestrøm og Wallsbüller Strom. Af adj. [når] (Feilb. fra Braderup u. *nord*), opr. adv. (glda. nor(r), oldn. norðr), men i sønderjy. adj. i betydn. „nørre, nordre".

Nyskift. U 1802, Kat *Neuschift*; Ejerslev *Ny'skøwt*; Opt 1935 da. [*ny'sgæw.d*], nty. [*ni'šifd*]. — Eng. Om *skift* se bd. X.

Nyskiftvej. Kat *Neuschiftweg*; Ejerslev *Ny'skøwtvej*; Opt 1935 da. [*ny'sgæw.dˌvæj*], nty. [*ni·'šifdˌvèx*]. — Om *skift* se bd. X.

Næstmose. Eb 1799 *Nächstmoor*; U 1802 *Nächstmoor*; Kat *Nästmoor*; Ejerslev *Næstmo·s*; Opt 1935 da. [æ 'næ:sdˌmo:s, æ 'næ:əˌˈmo:s], nty. ['næ·sˌmå·ɹ]. — Forleddet er den gamle superlativ glda. *næst* „nærmest", i Mellemslesvig erstattet af den nyere form nærest (Feilb. under nær); i den anden da. udtaleform er forleddet vistnok omdannet til komparativen nedre.

Nørrestrøm. Opt 1935 da. [æ 'nörə 'sdröm]. — Vandløb ved bymarkens nordgrænse, kaldes også Norå og Wallsbüller Strom.

Osteracker. Kat *Osteracker.*

Osterau. Eb 1799 *beim Oster Aue, an die Oster=Auwiese.*

Osterdamm. U 1802 *Oster Damm.* — Om *dam* se bd. X.

Osterwiese. U 1796 *Jn den Oster Wiesen*; U 1802 *Osterwiese.*

Per Jepsens Sig. Ejerslev *Pe Jepsens Sig*; Opt 1935 da. [*pæ ˈˈjæbsənssix*]. — Om *sig* se bd. X.

Pold. Kat *Pold.* — Om *pold* se bd. X.

Pophøj. U 1798 *Paphoymoos*; Eb 1799 *Paphoymoos* (*Paphömoos, Papphoymoos*); Dok 1800 SA C XII 1 nr. 210 *Paphoymoos*; U 1802 *Pophoymoos, Paphoymoos*; VSK 1805 *Tophoj*; Kat *Papä*; Ejerslev *Pap'hy·*; Opt 1935 da. [*pab'hy·, pɔb'hy, pab'hy·* ˈˈmo:s], nty. [*pò'py*]. — Areal syd for byen med gravsted fra bronzealderen. Forleddet er det fra nty. indlånte mandsn. *Poppe* (DgP 1). Om højen fortæller Feilb. i Fra Heden, SlesvProv IV p. 299: „En Høj i den sydlige Deel af Sognet kaldes „Pophy", fordi en pige, Poppe engang er ført derind af Troldfolket, „æ Underjordser"."

Pæksig. U 1798 *Pæckmoos, in der Sicht Pæcksieg, Päcksieg*; Eb 1799 *in Peckmoor, in Pecksich, Pæcksieg, Pæcksiegmoos*; U 1802 *Päcksieg*; Kat *Peksieg, Pecksiegerheide*; Ejerslev *Pæksig, Pæksighede*; Opt 1935 da. [*pægsix, pægsix*ˈˈhe:], nty. [*de pègsix*]. — Plantenavnet *pæk*, som bruges om forskellige sværdbladede vandplanter. Om *sig* se bd. X.

Rundsig. Ejerslev *Rundsig.* — Om *sig* se bd. X.

Rødå. Dok 1734 SA C XII 1 nr. 210 *westen Röddau*; Dok 1752 SA C XII 1 nr. 210 *bey Rodau*; Kat *Rothauweg.* — Adj. *rød.*

Saddejord. Eb 1799 *Sodenerde zur Ausbesserung der Befriedigungswälle, Sodenerde*; Kat *Sadjord, Sodenerde*; Ejerslev *Saitjord*; Opt 1935 da. [æ ˈsajdjo·ə, æ 'sajdˌjo·ə], nty. [*de 'so·dənˌæ·rə*]. — Areal ved Rødåvej; en del af det kaldes også Sandgab. Første led er subst. sønderjy. *sadde* „græstørv", i nogle kilder oversat til nty. *Soden.* Herfra hentede man sadder til reparation af volde (Opt 1935).

Samtligstykke. Kat *Det samled Stück*; Opt 1935 da. [*de 'sam·lə ˈˈsdø.g*]. — Ejedes af en bonde og en kådner i fællesskab (Opt 1935). Første led er adj. *samtlig* „fælles".

Sandgab. Opt 1935 da. [*æ saŋgaf*]. — En del af Saddejord ovfr. Et nty. navn på lokaliteten er *Dreeeck* „trekant".

Schmalacker. Kat *Schmalacker.* — Lang smal ager ved grænsen til Valsbøl.

Sig. U 1798 *Sieger*; Eb 1799 *aus den . . . sogenannten gemeinschaftlichen Siegen*; Kat *Sieg*; Ejerslev *Sig*; Opt 1935 nty. [*de si·x*]. To lokaliteter; den ene kaldes også Tritensig.

Sivsig. U 1798 *Suive=Sieger, die Suivesieger*; Eb 1799 *Suivesieger*; Kat *Sursieger*; Ejerslev *Sywsig*; Opt 1935 da. [ˈˈ*sywəsix*]. — Af plantenavnet *siv.*

Skavlundvej. Ejerslev *Skovlundvej.*

Skolesti. Ejerslev *Skolesti.*

Skotvej. Eb 1799 *von dem Schottdamm*; Ejerslev *Skotvej*; Opt 1935 da. [æ 'sgɔdˌvæj], nty. [*de 'šòdˌvèx*]. — Vej langs Kådnermark. Se SS VII 58 under Schottweg.

Skrup. U 1798 *Nördlich der Skropweg*; Eb 1799 *Skrop, Jm Skropmoor*; U 1802 *Skrob*; Kat *Sckroplage, Sckrop, Nord=Schrop*; Ejerslev *æ Skrup*; Opt 1935 da. [*æ sgrob*], nty. [*de šrùb*]. — Agerjord og egekrat i bymarkens østlige del. Om *skrûp* se bd. X.

Skrædderknægt. Kat *Skräderknägt*; Ejerslev *Skrædderknægt*; Opt 1935 da. [æ 'sgrerəˌknæjd], nty. [*de 'sgìrəˌknèxd*]. — Lille eng- og moseareal ved Rødå langt fra landsbyen. Foranledningen til navnet er ukendt.

Skytvad. Dok 1800 SA C XII 1 nr. 210 *Schuttway Wiese*; Kat *Skötwai*; Ejerslev *Skøt'vaj, Skøt'vajvej*; Opt 1935 da. [*sgød'vaj*]. — Lille eng, hvor en vej passerer et vandløb.

Forleddet er subst. sønderjy. *skytte* „sluse". Om *vad* se bd. X.

Snabe. Dok 1734 SA C XII 1 nr. 210 *Mayner=Schnabe*; Dingprot 1734 *ein Klein in der Heide belegenes mit grünen Graß bewachßenes stück Land, Mayner=Schnabe genandt*; Dok 1772 SA C XII 1 nr. 210 *bis an die Wiese Schnau*; U 1796 *von der Schnaff*; Eb 1799 *Schnaap*; Kat *Schnafwiese*; Ejerslev *æ Sna·f*; Opt 1935 da. [*æ ˈsna:f*], nty. [*de šna·f*]. — Eng og hedeareal øst for bebygg. Gabelshof. Om *snabe* se bd. X.

Stavstykke. Contractb 1756 *Wisch in der wester Enge Stau Stück genannt.* — Antagelig subst. *stav*.

Strasse. Tax 1795 *Norden der Straße.*

Strøm. Opt 1935 da. [*æ sdröm*]. — Kaldes også Mejen Å, Mejen Strøm og Møllestrøm. Se Mejen Å, Vis herred. Om *strøm* se bd. X.

Strømager. Kat *Stromackern*; Opt 1935 da. [*sdrömaxə*], nty. [*de ˈsdro·mˌagəɹn*]. — Arealer ved Mejen Strøm. Om *strøm* se bd. X.

Strømeng. Ejerslev *Strømeng.* — Eng ved Mejen Strøm.

Süderfeld. Tax 1795 *Das süderfeld.*

Sø. U 1798 *mit der Söe.*

Sønderager. U 1796 *Jn den süder Ackern*; U 1802 *Süderacker*; Kat *Süderacker*; Ejerslev *Sønderager.* — Agerjord syd for byen.

Sønderhede. Kat *Süder=Heide*; Ejerslev *Sønderhede*; Opt 1935 da. [*æ ˈsyŋə ˈr̥he:*], nty. [*de ˈsy·dəɹˌhaɟdə*].

Søndertoft. U 1796 *dessen süder Toft*; Kat *Südertoft*; Ejerslev *Søndertoft*; Opt 1935 da. [*æ ˈsyŋəˌtɔwd*].

Toft. Kat *Toft*; Ejerslev *Toft;* Opt 1935 nty. [*de tǒfdən*].

Torborgsig. Ejerslev *Tårborre Sig*; Opt 1935 da. [*æ ˈtɔɹboɹəˌsi·x*]. — Syd for engarealet ved Wallsbüller Strom. Første led er måske et slægtsnavn. Om *sig* se bd. X.

Trekant. Kat *Dreieck*; Ejerslev *Trekant*; Opt 1935 da. [*æ treæg*]. — Trekantet areal ved Mejen by, og altså forskelligt fra Dreeeck ovfr. Begge navne er rimeligvis opr. nty.

Tritensig. Ejerslev *Trittensig*; Opt 1935 nty. [ˈ*tridənsix*]. — Lille lavning i agerjorden umiddelbart nord for Mejen by. Første led er af uvis oprindelse. Om *sig* se bd. X.

Tykkumsig. Kat *Tyckomsieg.* — Første led er muligvis samme navn som Tykkum, Vonsbæk s. og by, Haderslev amt; dette navn tolkes som dat. plur. af subst. *tykke* „tæt Skov, især Skov med tætvoksende Buskvækst" (Steenstrup: De danske Stednavne² p. 109) jfr. Ølstykke i Frederiksborg amt (DS II p. 123f.).

Tækkereng. Kat *Täkkereng*; Opt 1935 da. [*æ ˈtægəˌæŋ*]. — Engareal i bymarkens udkant, ved skellet mod Hanved. Forleddet er subst. *tækker* „tækkemand".

Wallsbüller Strom. Kat *Wallbüller Mühlenstrom*; Opt 1935 nty. [*de ˈvalsbỳləɹ ˈsdro·m*]. — Kaldes også Norå og Nørrestrøm, se ovfr.

Vejrmøllelykke. Kat *Windmühlelück*; Opt 1935 da. [*æ ˈvæ·əmølsˌly.g, æ væ·mølˌlyg*], nty. [*de ˈvindmölsˌlyg*].

Vesterager. Kat *Westeracker*; Ejerslev *Vesteracher*; Opt da. [*æ ˈvæsdəˌaxə*], nty. [*vèsdəˈagəɹ*]. — Kaldes også Vestermark.

Vestereng. Contractb 1756 *in der wester Enge*; Tax 1795 *die wester Wiesen*; U 1796 *Jn den Wester Wiesen*; U 1802 *Westerwiese*; Kat *Westerwiese*; Ejerslev *Vestereng, Vesterˈengvej*; Opt 1935 da. [*væsdəˈræŋ, æ væsdəˈræŋˌaxə, æ væsdəˈæŋˑˌvæj*], nty. [*vèsdəˈèŋ*].

Vestermark. Eb 1799 *Jm Westerfelde*; Opt 1935 da. [*æ ˈvæsdəˌmaɹg*], nty. [*dad ˈvèsdəɹˌfẽld*]. — Kaldes også Vesterager.

Vestertoft. Kat *Westertoft*; Opt 1935 nty. [ˈ*vèsdəɹˌtöfd*]. — To lokaliteter.

?Vestervad. Dok 1800 SA C XII 1 nr. 210 *die Westerwuy Wiese.*

(Det) Vestre. Kat *De Wester*; Ejerslev *de Ve·ster*; Opt 1935 da. [*de væsdə*], nty. [*de vèsdəɹn*]. — Den vestlige del af engene ved Rødå. I den nty. udtaleform er navnet sat i plur.

Viebusk. U 1798 *Wiebusch Sieger*; U 1802 *Wiebusch*; Kat *Widbusk*; Ejerslev *Vibusk*; Opt 1935 da. [ˈ*vibosg*, ˈ*vi·bosg*], nty. [*de ˈviˑˌbùšən*]. — Engjord. Subst. *viebusk* „vidiebusk".

Vrå. Tax 1795 *in der Wrah*; Dok 1796 SA C XII 1 nr. 210 *in der sogenannten Wrah*; U 1796 *Jn der Wrah.* — Om *vrå* se bd. X.

Åkær. Kat *Akjer*; Ejerslev *Åkjær*; Opt 1935 da. [*ɔkjæ*], nty. [*aukjèɹ*]. — Enge ved Mejen Å, støder op til Åkær i Hanved.

Valsbøl

Agre. Opt. 1935 da. [*æ axəɹ*].

Bag Flyden. Eb 1810 *Bagge Flüh, Bage=Flüh*; Kat *Hinter dem Flyh.* — Mindre agerjordsareal ved bymarkens grænse mod Ellund, Hanved s., bag ved *Flyde* ndfr.

Boleng. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Bolleng=Wiese*; U 1810 *Süderbolleng*; Extract 1810 ... *Antheil an der sogenannten Bohlwiese* ...; Eb 1810 *Norderbolleng, Süderbolleng*; U 1810 *bey der Bolleng*; Dok 1811 SA C XII 1 nr. 211 *die Süder Bolwiese, Norderbolwiese*; Feilb. i Fra Heden, SlesvProv IV p. 328 *„æ Bolleng"*; Kat *Süderbolleng*; Ejerslev *Bol·eng* (*bɔlen*); Opt 1935 da. [*æ bolæŋ*]. — Subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Borshøj. Eb 1810 *Borshoy, Borsshoy, Borshöe*; U 1810 *Boishoiblock*; Feilb. i Fra Heden, SlesvProv IV p. 307 *Tæt udenfor Valsbøl ligger „æ Polld", ogsaa „Boshyh" kaldet; der er det ikke altid rigtigt ved Nattetid*; Kat *Borshoy, Borshy*; Ejerslev *Bas'hy·*; Opt 1935 da. [*bos'hy·*]. — Nær ved Valsbøl by. Forleddet er uvist; blandt mulighederne kan nævnes subst. *borg*.

Bredsig. Dingprot 1736 *in der Brie Sieck*; U 1810 *Bresieg*; Eb 1810 *Breesieg*; Kat *Breesieg*; Ejerslev *'Bre·sig* (*bʀe.si.x*); Opt 1935 da. [*bre·six*]. — Adj. *bred*; om *sig* se bd. X.

Brunsdal. Eb 1810 *Brunsdall*; U 1810 *Brunstall=Agger, Brunstall*; Kat *Brunsdallackern, Brönsdallackern*; Ejerslev

Bruns'dal (*bʀons'dal*); Opt 1933 da. [*brons'dal*]; Opt 1935 da. [*brøns'dal*]. — Forleddet er mandsnavnet eller slægtsnavnet *Brun*.

Bundløs. Eb 1810 *Bonnlööss, Bonnlössackern*; U 1810 *Bonlös Agger*; Kat *Bönnlössackern*; Opt 1935 da. [*brönløs*]. — Den da. udtaleform beror på sammenblanding med Brunsdal ovfr. Adj. *bundløs*; navnet betegner et stort, delvis lavtliggende areal syd for Valsbøl.

Bæk. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *mit der Beck Wiese, seine alte Lücke im Beck, seine alte Becklücke, Jhre Backelücke*; Eb 1810 *Seine alte Beklüke, (Jhre Backelükke)*. — Dok 1810: seine alte Lücke im Beck er samme areal som Dok 1810: seine alte Becklücke. Subst. *bæk* anvendt om engareal.

Dorfsland. Kat *Dorfsland*. — Lille areal ved Valsbøl by.

Ellundgab. Eb 1810 (*bis Ellundtgaf*), *Ellundgav*; U 1810 *Ellundgab*. — Første led bebyggelsesnavnet Ellund i Hanved s. Om *gab* se bd. X.

Farverslykke. U 1810 *Die sogenante Färbers=Lücke*; Eb 1810 *Färberlück*; Extract 1810 *Weg in der Färberlükke*; Kat *Färberlücke*; Opt 1935 da. [*'farəs,ly.g*].

Flyde. KI 1766 *die sogenannte große Flühe*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Flüh*; U 1810 *bey der Flüh, Die Flühe*; Eb 1810 *Flüh*; Kat *Flyh*; Ejerslev *Fly·* (*æ fly·*); Opt 1935 da. [*æ ˈfly:*]. — Areal ved skellet mod Ellund, i Eb 1810 boniteret dels som Heide und Weide, dels som Wiesenland.

Forte. Ejerslev *æ fo·wt*. — Vej. Om *forte* se bd. X.

Fulkær. Dok 1772 SA C XII 1 nr. 211 *Fulkier, Fulkier-Kroeg*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Die Fuhlkierager Lücke, Sein voriger Fuhlkierlücke*; U 1810 *Die Freymarks= Koppeln Fuhlkieragger genannt, osten Fullkier Wasserstelle*; Eb 1810 *Fuhlkier Wiese, Fuhlkierager, (Fuhlkierackern), Fuhlkiergrönn, Fuhlkierwandstedt, die Fuhlkieraggerlücke*; Extract 1810 *Ein Weg nach Fuhlkierwiese, Weg auf Fuhlkierackern und Mellebeck*; Kat *Fuhlkier Wiese, Fuhlkiergrönn, Bei Fuhlkier, Fuhlkierackern*; Ejerslev *Fuldkjer* (*fuļ-ˈķer*) (*ell. Fuglkjær*), *Fuldkje'brenne, Fuldkje'ache* (*fuļķe'axə*), *Fuld'kjervej* (*fuļˈķervej*); Opt 1935 da. [*fu·lkjæ, fuļˈkjæɹ·, fuļˈkjæɹaxə*]. — Stort ager- og engareal, der støder op til Fulkær i Timmersig i Hanved s. Udtalen med palatalt l blev konstateret i Opt 1935 hos en af de to meddelere og ligeledes hos Ejerslev. Den må bero på en fejlagtig omtydning til adj. fuld. Se i øvrigt under Fulkær i Timmersig.

Fælled. Ejerslev *Fæ·le* (*fæ.lə*). — Om *fælled* se bd. X.

Gejlkrog. Ejerslev *Gejlkrog* (*gejlkʀo*); Opt 1935 da. [*'gæj:l,kro·x*]. — Plantenavnet jy. *gejl* „gyvel, cytisus scoparius". Om *krog* se bd. X.

Grandweg. Kat *Grandweg*. — Vej mellem Ondaften og Valsbøl. Af subst. nty. *Grand* „grus" (Mensing).

Grashof. Eb 1810 *Grashof*. — Nty. *Grashof* „Grasland in der Nähe des Hauses" (Mensing).

Gråkær. Contractb 1728 *Wisch ... in Grau Kier*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *in Grakier, in Genkier*; U 1810 *Grakier*; Eb 1810 *Grakier*; Kat *Grakjer*; Ejerslev *'Gråkjer* (*gʀɯķer*); Opt 1935 da. [*grɔ'kjæ*]. — Adj. *grå*. Om *kær* se bd. X.

Gåskærlund. U 1810 *Gaschelunds Moos*; Eb 1810 *Goschelundmooss*; Kat *Goschelundsmoor*; Ejerslev *Goske'lund* (*gosgə'lu.ŋ*); Opt 1935 da. [*'gɔsgəns 'mo:s*]. — Den da. udtaleform er næppe meget pålidelig.

Hale. Dok 1704 SA C VI 1 nr. 27 *biß auff Nißchens Hallenge*; Dok 1706 *die Königl. Fest Wische Nißgen Hallinge genandt*; U 1810 *Die Wiese Haal genañt, Haalsieg*; Kat *Kleine Hal, Hal*; Ejerslev *Ha·l* (*ha·l*); Opt 1935 da. [*æ ha:l, æ 'sdo:ə,ha:l, æ 'liļə,ha:l*]. — To kileformede arealer. Hallinge i Dok 1706 beror sandsynligvis på en fejlfortolkning af et Hal-enge, jfr. formen i Dok 1704. Om *hale* se bd. X.

Hark. Eb 1810 *Harck & Grakier*; U 1810 *Der sogenante Hark*. — Subst. jy. *hark*(*e*) „tørke; revnet hud på hænder og fødder; en hårdbundet, tør eng; mager med lyng og ris bevokset hede og kær" (Feilb.).

Hestelykke. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *an der Hestelücke, Pferdekoppel*; U 1810 *Der Pferde Coppel*; Eb 1810 *Hestelücke, Pferdekoppel, an der Hestenlükke*; Extract 1810 *Sandstelle in der Pferdelükke*; Feilb. i Fra Heden, SlesvProv IV p. 327 *Efter endt Arbejdstid dreves Hestene ud i „æ Hæstlyk"*; Kat *Pferdekoppel*; Ejerslev *He·stlyk* (*he·sdlyk*); Opt 1935 da. [*æ 'hæ:sd,lyg*, plur. *æ 'hæ:sd,lygə*]. — Om *lykke* – i nogle kilder oversat til *koppel* – se bd. X.

Hirtenkate. Kat *Hirtenkathe*. — Agerjord ved Valsbøl by.

Hojemager. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *auf Hoymager*; U 1810 *Hoimagger, Die Hoimackern Welche vom Schaflundter Weg im Süden, nach norden, und zwar der osterste Seite längst dem alten Toftwall ..., von diesen nach westen quer über die Ackern*; Eb 1810 *Hoymackern*. — Jy. *hvoddemsager* „den tværpløjede ager for enden af de lange agre; pladsen hvor ploven vender" (Feilb.), glda. *hodomsager*, se Kalkar II p. 249.

Holrude. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Hohlruhr*; U 1810 *Holruhe*; Eb 1810 *Kohlruhr* (*Hohlruhr*), *Westen am Dorfe mit Hohlruhr*; Kat *Kohlruhr*. — Beliggenhed ved Rur ndfr. Første led er adj. jy. *hol* „hul" ell. subst. *hole*, om dette og *rude* se bd. X.

Hvidmose. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *im Witten Mohr*; Eb 1810 *Wittmooss*; Ejerslev *Vi·mo·s* (*vi:jmo·s*); Opt 1935 da. [*æ 'vi:ə,mo:s*]. — Antagelig farveadj. *hvid*, måske sigtende til bevoksning med kæruld (eriophorum).

Hyrdeeng. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Hiereng*; U 1810 *Die Hirtenwiese*; Eb 1810 *An der Hiereng*; Dok 1811 SA C XII 1 nr. 211 *Hirten Wiese*; Feilb. i Fra Heden, SlesvProv IV p. 328 *„æ Hihreng"*; Kat *Hiereng*; Ejerslev *'He·eng* (*hi·æŋq*); Opt 1935 da. [*æ 'hi·ə,ʀæŋ, æ 'hi:ə,æŋ*].

Højsten. Dok 1776 SA C XII 1 nr. 211 *ein Scheidestein, Hochstein genannt*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Hoysteenlage*; U 1810 *Hoisteen oder Wannrajagger*; Eb 1810 *Hoysteen*; Schröder II 409 *Hohenstein*; Schmidt p. 260 *Høiesteen*; Kok II 201 *Höjsten* (*Hyhsten*); Kat *Hoisteen*; Opt 1935 da. [*hy'sde·n*]. — Agerjord øst for vejen mod Østerby, benævnt efter en høj skelsten. Jfr. Højsten i Østerby, Medelby s., Kær h.

Indestmark. Opt 1933 da. [*æ 'iŋ·sdə,maɹg*]. — Subst. sønderjy. *indest* „indsidder, husmand" (Feilb.).

Iversmose. U 1810 *Ivers=Moos, Jwersmoos*; Eb 1810 *Iwersmooss*; Kat *Ewersmoor*. — Mandsn. *Iver*. I Eb 1810

nævnes en bonde ved navn Nicolay Iwersen.

Kilager. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *an der Kielager*; Eb 1810 *Kielager*; Kat *Kielackern*. — Om *kil* se bd. X.

Kileng. U 1810 *Der sogenante Kiel*; Eb 1810 *Kielwiese*. — Om *kil* se bd. X.

?Kirkeagre. Dok 1704 SA C VI 1 nr. 27 *des Wallsbüller Karcken Ackerß*.

Korsvej. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *auf Kaasweyager*; U 1810 *Kosweyackern*; Eb 1810 *Kaaswey*; Extract 1810 *Kaasswey, Kaaswey*; Kat *Kaasweyackern, Kaaswei=Ackern*.

Krogeager. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Krogeager*; U 1810 *Kraagagger, in der sogenannten Kraagackern*; Eb 1810 *Kroge & Kielager, Krogeackern, Krogeagger*; Kat *Krogeackern*. — Om *krog* se bd. X.

Kådnermark. U 1810 *osten dem Kätnerfelde*; Eb 1810 *Vor dem Käthenerfelde, vor dem Käthener=Lande*; Extract 1810 *Sandstelle vor dem Käthener=Lande*; Kat *Käthner-abfindung, Käthner=Abfindung*; Ejerslev *Kårnelyk* (*kɯrnəlyk*); Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌmaɹg*]. — Subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger".

Kålrur. Kat *Kohlruhr*. — Efterleddet er sandsynligvis *rur*, se ndfr.

Lan. JensenStat p. 892 (her?) 1590 *Süderland*; U 1810 *westen der Lann*; Eb 1810 *Lann, Westerlann*; Extract 1810 *Lann*. — Se bd. X under *lan*, jfr. DS VI 113 under Lan.

Langrur. Eb 1810 *bey Langrohr*; Extract 1810 *Sandstelle bey Langrohr*. — Efterleddet er muligvis *Rur*, se ndfr.

Langsig. U 1810 *Lannsieg, Die Lannsichte*; Kat *Langsieg*; Ejerslev *'Långsig* (*lɯŋ'si.x*). — Om *sig* se bd. X. Forleddet er muligvis opr. *Lan*, jfr. ovfr.

Langskar. U 1810 *Langstaar*; Eb 1810, Kat *Langschaar*; Opt 1935 da. [*lɔŋ·sga*]. — Eng ved Valsbøl Strøm. Om *skar* se bd. X.

Lilletoft. Kat *Kleine Toft*. — Om *toft* se bd. X.

Lovnsig. Ejerslev *Lownsig*. — Se under *Lovnskær* ndfr.

Lovnskær. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *in Lauenskier Moos*; U 1810 *Lauenskiermooss*; Eb 1810 *Lauenskiermooss, Lauenskier Mooss, in Lauenkier=Moos*; Kat *Lauenskiermoor*. — Stort areal øst for Valsbøl Strøm. Forleddet er subst. oldn. logn, n., glda. loghn, lughn „vindstille", jfr. det heraf afledte subst. jy. *lovne* „lagune, stillestående vand" (Feilb. fra Himmerland). Se i øvrigt UBl I 239ff. og DS IX 75 under Lundø.

Lundbjerg. VSK 1805 (her?) *Sondeslundberg*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Lundbierrelage*; Eb 1810 *Osterlundbierre, Westerlundbierre, Lundbierelage*; Kat *Westerlundberg*; Ejerslev *Lundbjerre* (*luŋbjeʀə*); Opt 1933 da. [*æ 'luŋ:ˌpoɭ:*]. — Om *lund, bjerg* og *pold* se bd. X.

Lykke. Eb 1810 *Lück*; Kat *Lück, Lücke*; Opt 1935 da. [*æ lyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Mejenagre. U 1810 *Meyn=Ackern*; Eb 1810, Extract 1810, Kat *Meynackern*. — Areal ved grænsen til Mejen.

Mejener Strøm. Opt 1935 da. [*æ 'mæj·nə 'sdrö·m*]. — Forleddet går tilbage til den ty. afledning på -er til landsbynavnet Mejen. Vandløbet kaldes også Strøm, Mejen Å og Møllestrøm. Se Mejen Å, Vis herred.

Mejenstok. Contractb 1760 *Wisch Meyn=Stock=Stück genant*; Eb 1810, Extract 1810 *Ueberfahrt über Meynstock*. — I Eb 1810 betegnelse for en bro, i Contractb 1760 betegnelse for en eng. Sidste led er subst. *stok* i betydn. „gangbræt over et vandløb". Første led er landsbynavnet Mejen. Jfr. *Over Mejenstock* ndfr.

Mellem Bækkene. U 1810 *Mellebeck*; Eb 1810 *Mellebeck, in Mellbeck, zur Melbeklükke*; Extract 1810 *Weg auf Fuhlkierackern und Mellebeck*; Kat *Mellebeck*; Ejerslev *Melle'bæk* (*meœl'bæk*), *Mellem Bækkene, Mellebækvej* (*melœ'bækvej*); Opt 1935 da. [*mæl æ 'ˈbæ.g, mælə'bæ·g*]. — Areal mellem Norbæk og Sønderbæk.

Mühlenwiese. Eb 1810 *Mühlenwiese*.

Møllerdam. Eb 1810 *eine Wiese in Müllerdam, im Mühlerdamm*.

Møllestrøm. Kat *Beim Mühlenstrom, Meyner Mühlenstrom*. — Kaldes også: Strøm, Mejen Å, Mejen Strøm. Se Mejen Å, Vis herred.

Møllevej. Eb 1810 *Der Osterbyer Mühlenweg*; Kat *Mühlenweg*; Ejerslev *Møllvej* (*mölvej*); Opt 1933 da. [*æ 'møl:ˌvæj*].

Nederlykke. Ejerslev *Nejelyk* (*nejəlyk*).

Norballe. Kat *Norderballig*. — Om *nor* se ndfr. under Norbæk, om *balle* se bd. X.

Norbæk. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Norder Beck*; U 1810 *Norrebeck, bej dem ganzen norder Beck*; Eb 1810 *Norrbeck*; Kat *Norderbeck*; Ejerslev *Bæk* (*bæk*); Opt 1935 da. [*æ 'nɔrəˌbæg*]. — Adj [når] (Feilb. fra Braderup under *nord*) opr. adv. (glda. nor(r), oldn. norðr) men i sønderjy. adj. i betydningen „nørre, nordre".

Noreng. K 1737 *Walsbüller Norderwiese*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Norderwiese*; Eb 1810 *Norder-Wiese, Norderwiese*; Kat *Norder-Wiesen*; Ejerslev *'Noreng* (*nɯʀæænq*); Opt 1933 da. [*æ 'nɔˌræŋ*, plur. *æ 'nɔˌræŋ:*]. — Areal ved Valsbæk. Om adj. [når] se ovfr. under Norbæk.

Nortoft. Eb 1810 *Nordertoft*; Kat *Norder Toft, Nordertoft*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹ: ˌtɔwd*]. — Eng i byen. Om første led se under Norbæk ovfr.

?Norudadved. U 1810 *Narurarwe* — Navnet findes ikke i andre kilder. Formen gengiver muligvis et marknavn bestående af et sammensat stedsadverbial; men da marknavne af denne type ellers er karakteristisk for de frisisktalende sogne (se under Stedesand s., Kær h.), drejer det sig snarere om en mere tilfældig dialektal beliggenhedsangivelse, som en tysk skriver med ikke ringe held har søgt at gengive i tysk ortografi.

Nyeng. Dok 1736 SA C XII 1 nr. 57 *bey Nie=Eng*; Dingprot 1736 *Osten bey Nie Eng*; K 1737 *Nieng, Walsbüller Neue Wiese, so vor nicht langer Zeit eingegraben*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Nieeng*; U 1810 *süden Nieeng, Nyeng*; Eb 1810 *Nieeng*; Kat *Nyeng, Hinter Nyeng*; Ejerslev *Ny'eng* (*nyænq*); Opt 1935 da. [*ny'æŋ*].

Osten dem Dorfe. Kat *Osten dem Dorfe*.

Osterauwiesen. Extract 1810 *Ueberfahrt an den Osterau=Wiesen*; Eb 1810 *an den Osterau=Wiesen*.

Osterheide. Kat *Osterheide*.

Overlykke. Opt 1933 da. [*æ 'ɔwə 'lyg*].

Over Mejenstok. U 1810 *Ueber Meynstack*; Kat *Ueber Meynsteck*; Opt 1935 da. ['*öwə 'mæj·n 'sdɔg*]. — Agerjord

ved vejen mod Mejen. Adv. *over* „på den anden side, hinsides". Om *Mejenstok* se ovfr.

Over Vadet. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Über den Wadt, an dem Wadt*; U 1810 *über dem Watt*; Eb 1810 *Ubernwatt*; Extract 1810 *UebernWatt ein Weg nach Schikewatt=Gräßung*; Kat *Ueber dem Wadt*; Opt 1935 da. [ˈöwə r æ ˈvaj]. — Areal lige nord for Norbæk. Adv. *over* i betydn. „hinsides". Om *vad* se bd. X.

Padborg. Kat *Pattburg*; Ejerslev *Pajtborre* (*pajtbɯʀə*); Opt 1935 da. [*pajdborə, pajdborə*]. — Engarealer langs Valsbæk. Første led er dyrenavnet sønderjy. *padde* „frø". Om efterleddet *borg* i ironisk anvendelse se bd. X. Jfr. under bebyggelsesnavnet Padborg i Bov s., DS VI 563.

Pegefinger. U 1810, Eb 1810, Kat *Peegfinger*; Ejerslev ˈ*Pregfinger* (*pʀe·xfeŋər*); Opt 1933 da. [*pre·fiŋg*]; Opt 1935 da. [*pe·xfeŋə*]. — Areal af form som en knyttet hånd med udstrakt pegefinger. Subst. sønderjy. *pregefinger* „pegefinger", i de skrevne tyske kilder oversat til rigsda. pegefinger, hos Ejerslev gengivet korrekt, hos de to seneste meddelere forvansket på forskellig måde.

Præstens Hede. Opt 1933 da. [æ ˈ*præsdəs* ˈ*he:*].

Pugkær. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Puckier*; U 1810 *süden Pukier*; Eb 1810 *Puckkier*; Kat *Puckier*; Ejerslev ˈ*Bukjer* (*buˈkjer*); Opt 1933 da. [*buˈkjæɹ:* (plur.)]; Opt 1935 da. [*buˈkjæ* (sing.)]. — Første led er subst. *puge*, glda. pūki „ond ånd", i optegnelserne med en usædvanlig ændring af det initiale p- til b-.

Rur. U 1810 *Die so genanten Ruhblocken*; Eb 1810 *Kuhrblock, Ruhrblock*; Ejerslev *Ru·e* (*Ru·wə*). — Eng og bæk. Navnet udtales med acc. 1 og er altså et glda. enstavelsesord. Se under *Rur* i Boversted, Ladelund s., Kær h.

Rygshoved. Dok 1736 SA C XII 1 nr. 57 *auf Kleine Rucks Hoy*; Dingprot 1736 *oben auf kleine Rucks Hoy*; K 1737 *Rückshoy*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *bey Rockeshoy, auf Röckshöy, auf Röckeshöy, die Röckshoy Mohr*; U 1810 *Rückshoiagger, Wester=Rückshoiagger, norden Röckshoi Acker*; Eb 1810 *Rookshoy, auf Rükshoy, bey Rokeshoy, auf Rökshoy, auf Röckshoy*; Extract 1810 *Lehmstelle bey Røkshøy*; Gst 1858 *Rygshöj*; Kat *Rockshoy*; Ejerslev ˈ*Rykshy·* (*ʀøkshöj*); Opt 1933 da. [*røgsoj*]; Opt 1935 da. [*røgshoj, røgshöj*]. — Ved skellet mod Timmersig. Forleddet er antagelig gen. af subst. *ryg*. Om efterleddet *hoved* se bd. X.

Sandblokke. U 1810 *Die Sandblocken.*

Schafflunder Mühlenstrom. Kat *Schafflunder Mühlenstrom.* — Landsbynavnet Skavlund i Haksted s.

Skidensig. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *in Klein Schiernsieg*; U 1810 *Schirnsiegmoos, Süden Schirnsieg, Lillschirnsieg*; Eb 1810 *Schirnsieg, Schirnsiegesmooss, Lildschirnsieg*; Kat *Schirnsieck*; Ejerslev ˈ*Skinsig* (*sginˈsi.x*), *Skinsigvej* (*sginˈsixvej*); Opt 1933 da. [*sginˈsi·x*]; Opt 1935 da. [*sgjiɹnˈsi·x*]. — Om *sig* se bd. X.

Skrup. U 1810 *Schrup=Busche*; Eb 1810 *Skrop*; Feilb. i Fra Heden, SlesvProv IV p. 325 „*æ Skrob*" (*et Egekrat*); Kat *Schrop*; Ejerslev *Skrup* (*æ skʀob*); Opt 1933 da. [*æ sgrob*]; Opt 1935 da. [*æ sgrob, sgrobaxə*]. — Om *skrup* se bd. X.

Skydepolde. Ejerslev *Sky·pold·* (*sgy·pwl̩·*). — Her har muligvis fundet øvelsesskydning sted. Om *pold* se bd. X.

Skæggevad. Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068 *nach der Gegend von Skeckewadt*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *bey Schickewadt*; U 1810 *auf Schickewatt Ackern, an der mitlere Schickewaier Weg, an Schickewaj Ackern, bis zu den alten Schickewajer Weg, bey Schickewatt, Schickewaystycker*; Eb 1810 *Schickewatt=Stück*, (*Schickewadt=Toft*), (*nach Schickewadt Gräsung*), *bis Schickewatter Strohm*, (*bis Schickewadter Strom*), (*von Schikewatt Strom*), *Ueberfahrt bey Schickewatt*; Extract 1810 *Weg bis Schikewatter Strom, Ueberfahrt bey Schikewatt, Weg von Schikewatt Strom, Uebern Watt ein Weg nach Schikewatt=Gräßung*; Kat *Schickewadt, Schikkewatt*; Ejerslev *Skegge*ˈ*vaj* (*sgegəˈvaj*); Opt 1933, Opt 1935 da. [*sgegəˈvaj*]. — Navn på et areal bestående af agerjord og eng ved en bro, der fører vejen fra Valsbøl mod nord over Møllestrømmen. Forleddet kan have opr. -kk- eller -gg-, og der frembyder sig derfor flere tolkningsmuligheder. Hvis vi går ud fra et opr. -gg-, kan forleddet tolkes som subst. *skæg*, der enten kan være anvendt som plantenavn, f. eks. om nardus stricta, jfr. SS VII 292 under Skæggeager, eller betegne et terrænfremspring, jfr. DS XII 130 under Skæggeskov. Går vi ud fra et opr. -kk-, kan forleddet tolkes på flere måder, f. eks. af en afledning til adj. *skak*, oldn. skakkr „skæv"; om andre muligheder se DS XVII, Stedn. i Ringkøbing Amt, p. 187 under Skikkild. Om efterleddet *vad* se bd. X.

Smalhale. Eb 1810 *Oster=Schmalhall, Wester=Schmalhall.* — Om *hale* se bd. X.

Småkroge. Eb 1810 *Schmakroge*; Kat *Steen=Smaakrogeackern.*

Stadtweg. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211, Eb 1810 *westen dem Stadtwege*; Kat *Stadtweg.* — Vej fra Valsbøl til landevejen mod Flensborg.

Stannenbjerg. Eb 1810 *Stannenbiere.* — Forleddet er uvist.

Stenager. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *auf Stenager*; U 1810 *Die Steinäckern*; Eb 1810 *Steensackern, Steenager, auf Steenager.*

Stenbjerg. Kat *Steinberg*; Ejerslev *Stenbjerre* (*sdenbjeʀə*).

Strube. (Her?) Contractb 1759 *Wiese in der Kier, das Stopstück genannt*; U 1810 *Die sogenañte Stroof, osten der Stroof*; Eb 1810 *Strov*; Kat *Strop.* — Lille smalt engstykke, den nordligste ende af Gråkær. Om *strube* se bd. X.

Süderheide. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *zu der Süderheide*; Kat *Süderheide.*

Syvspring. U 1810 *Siebensprungsagger, Süden der so genanten 7 Sprungsacker*; Eb 1810 *Siebensprung*; Ejerslev *Syvspring* (*sywsbʀeŋ*).

Sønderbæk. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *sein alter Süderbeck*; U 1810, Eb 1810, Kat *Süderbeck.* — Eng.

Søndereng. Ejerslev *Søndeeng* (*sønəeŋ*); Opt 1933 da. [æ ˈ*syŋəˌræŋ:*].

Sønderlangager. U 1810 *Süderlangagger.*

Sønderlykke. Ejerslev *Søndelyk* (*sønəlyk*).

Søndermark. Kat *Süderackern*; Opt 1933 da. [æ ˈ*syŋəˌmaɹg*].

?Søndermølle. Eb 1810, Extract 1810 *Südermöhl.* —

Boniteret som hede og græsgang.

Søndertoft. Eb 1810 *Südertoft, Südertoftackern*; Extract 1810 *Weg auf Südertoftakkern*; Kat *Südertoft, Süder Toft, Süder=Toft=Ackern, Südertoftackern, Toft*; Ejerslev *Søndetowt* (*sønətʌwt*); Opt 1935 da. [*æ ˈsyŋəˌtɔwd*]. — Eng i byen lige syd for Wallsbüller Strom. Om *toft* se bd. X.

Tornbuskager. U 1810 *Twornbusch Akkern, Twornbusch*; Eb 1810 *Tornbusch=Wiese, Tornbuschager*; Kat *Tornbuschackern.*

Tværager. U 1810 *Süder Querackern bej der norder Queracker*, Eb 1810 *Twerager, Twer & Kielager*; Kat *Langquerackern.*

Vad. Eb 1810 *An Watt, Norden dem Watt.* — Øst for byen. Om *vad* se bd. X.

Wallsbüller Strom. LA *Wallsbüller Strom.* — Kaldes også Valsbæk, se ndfr.

Valsbæk. Schröder II 409 (*an*) *der Wallsbeck Aue*; Schmidt p. 260 *Walsbækken*; Kok II 428, 429 *Valsbæk.* — Ellipse for Valsbøl Bæk. Se også Valsbæk, Vis h. Om Valsbøl se ovfr. under bebyggelsesnavne.

Vanrad. Dok 1782 SA C XII 1 nr. 211 *von Wanrad*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Wannray*; U 1810 *Hoisteen oder Wannrajagger, norden Wanrad, Wanrad*; Eb 1810 *Wannray, Wannrey*; Dok 1839 SA C XII 1 nr. 340 *des Pastoratlandes, Wannrad genannt*; Kat *Wannrai*; Ejerslev *Vandrej* (*vaŋʀej*); Opt 1933, Opt 1935 da. [*van·raj*]. — God agerjord ved skellet mod Østerby, Medelby s., Kær h. Se Vanrad, Störtewerkerkoog i Stedesand s., Kær h. Jfr. DS V 82 under Vanrad.

Westen dem Dorfe. Kat *Westen dem Dorfe.*

Vesterager. Eb 1810 *Westerager*; Feilb. i Fra Heden, SlesvProv IV p. 326 *Vesteragre*; Opt 1933 da. [*æ ˈvæsdəˌaxə*]; Opt 1935 da. [*æ ˈvæsdəˌraxə*].

Vesterenge. Ejerslev *Vestereng* (*vesdəreŋ*); Opt 1933 da. [*æ ˈvæsdəˌæŋ·*].

Westerfeld. Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *im Westerfelde*; U 1810 *im Wester=Felde.*

Westerheide. Kat *Westerheide.*

Vesterkær. Contractb 1759 *Wiese in der Kier*; Dok 1810 SA C XII 1 nr. 211 *Westerkier*; U 1810 *Kier*; Eb 1810, Kat *Westerkier*; Ejerslev *Kjer* (*kjer·*); Opt 1933 da. [*væsdəˈkjæɹ·*; alm.: *ˈne: i· ˈkjæɹ:*]; Opt 1935 da. [*ˈvæsdəˌkjæ*]. — Om *kær* se bd. X.

Vesterlykke. U 1810 *wester Lücke.*

Østerlund. Eb 1810 *bey Osterlund*; Opt 1935 da. [*østəˈlu·ŋ*]. — Ved Lundbjerg ovfr. Om *lund* se bd. X.

Østerlykke. U 1810 *dessen Oster Lücke.* — Om *lykke* se bd. X.

Pav. Kopib. = Pavelig Kopibog, delvis udg. i BullDan ovfr.

Peters i Nordfriesland 1929: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.

PlFrk 1543 = Plov- og Frøkenskat af Adelens Gods 1543. Se F. Falkenstjerne og Anna Hude: Sønderjydske Skatte- og Jordebøger p. 409 ff. Nærværende udg. hviler på udgivernes egne læsninger af de orig. lister.

Quellens VI = Quellensammlung der Gesellschaft für schleswig-holsteinische Landeskunde. VI.

RA = Rigsarkivet.

Reg 1634–35 = Geldthebungh des Ampts Flensburg. SA C XII 3 nr. 9.

RegCap = Registrum Capituli Slesvicensis.

RegChr I = Registrum König Christian des Ersten, hrsg. v. G. Hille.

RegFlensb = Flensborg Amts Regnskaber. RA.

RegGottorp = Gottorp Amts Regnskaber. RA.

RegTondern: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.

Rep$^{1-2}$ = Repertorium regni danici mediævalis, ed. Kr. Erslev. Series secunda ed. William Christensen.

Rietz = J. E. Rietz, Svenskt dialekt-lexicon.

Rodeboeck = Rodeboeck .. tho Flenßborch. SA C XIX 1 nr. 30.

Ross = H. Ross, Norsk Ordbog.

SA = Statsarkivet i Kiel.

Sach = Das Herzogtum Schleswig in seiner ethnographischen und nationalen Entwickelung. 1896–1907.

SAOB = Svenska akademins ordbok.

SaxKahrH 1637: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.

SaxNordfr 1636: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.

SBÖ = T. E. Karsten, Svensk bygd i Österbotten.

Sch.-Lüb. = Schiller und Lübben, Mittelniederdeutsches Wörterbuch.

Schmidt = J. N. Schmidt, Slesvigs Land og Folk.

Schröder = Johs. v. Schröder, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1837. Schröder^{2} 1854 = 2. udg. af dette værk.

SchuldprotTondMarschh^{1} 1760–78 = Schuld-Protokoll [der Tondernschen Marschharden] 1760–78. SA Abt 161 nr. 893^{7}.

SchuldprotTondMarschh 1734–59 og 1779–87 = Schuldprot Nebenbuch TondMarschh = Nebenbuch zum Schuld- und Pfandprotokoll [der Tonderschen Marschharden] 1734–87. SA Abt 161 nr. 893$^{13-21}$.

Schötebock = Der Stadtt Flenßborges Schötebock. SA Abt 187 nr. 87.

SH = Haandskrifter vedr. Slesvig og Holsten i Univ. Bibl. Kiel.

SkyldprotFlensb = Neben-Buch zum Flensburgischen Amts- Schuld- und Pfand-Protocollo. Amtsgericht Flensborg.

SlBG 1523 = Slesvig Biskops Gods 1523. Se F. Falkenstjerne og Anna Hude: Sønderjydske Skatte- og Jordebøger p. 454 ff. Nærværende udg. hviler på udgivernes egne læsninger af den orig. liste.

SlesvProv = Slesvigske Provindsialefterretninger.

Slewert 1538 = Intraden der Prediger des Ampts Flensburg. Flensborg Provstiarkiv.

SOV = Sverges ortnamn. Värmlands län.

SOÄ = Sverges ortnamn. Älfsborgs län.

SRD = Scriptores Rerum Danicarum.

SS = Sydslesvigs Stednavne.

Stemann = v. Stemann, Geschichte des öffentlichen und Privat-Rechts des Herzogthums Schleswig.

Sydslesvig I = Sydslesvig, Hedeegnene mellem Angel og Frisland. Udg. af Gunnar Knudsen og Knud Kretzschmer I 1933. Artiklen: Midtslesvigske Stednavne af Anders Bjerrum p. 64–79.

Torp NEO = A. Torp, Nynorsk etymologisk ordbok.

Trap = Trap, Hertugdømmet Slesvig. 1864.

UBl = Blandinger til Oplysning om dansk Sprog udgivne af Universitets-Jubilæets danske Samfund.

Verz 1803 = Verzeichniß aller Eingesessenen des Amtes Flensburg. SA C XII 1 nr. 2.

Westphalen = Westphalens Monumenta.

VJb = Kong Valdemars Jordebog, udg. af Svend Aakjær.

Wright = J. Wright, The English dialect dictionary.

VSK = Videnskabernes Selskabs Kort.

Xen. Lid. = Xenia Lideniana. Festskr. tillägnad Professor Evald Lidén.

Zeitschr. = Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte.

Zinsb 1509 ff. = Slesvigbispens „Zinsbuch" 1509 ff. SA A XX nr. 2466.

ÆDA = De ældste danske Archivregistraturer.

Ödeen = N. Ödeen, Studier i Smålands bebyggelseshistoria.

Universitets-Jubilæets danske Samfunds Skrifter nr. 488

Udgivet
på
Carlsbergfondets bekostning

ISBN 87-500-2448-5